

C:\Users\Plazma\Desktop\305\Boehm_Roy-Prvni_SEAL.pdb

PDB Name: Prvni_SEAL_Roy_Boehm
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 2.4.2007
Modification Date: 2.4.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Tato kniha je věnována všem opravdovým válečníkům, živým i mrtvým, dřívějším, dnešním i budoucím.
Poděkování

Nebyt vedení admirála Edmonda B. Taylora zvaného Bělouš, který byl mým celoživotním přítelem a učitelem, nebyl bych mohl uskutečnit záměr napsat tuto knihu. Poprvé jsem ho poznal v době, kdy byl kapitánem USS Duncanu (DD-485) a já byl osmnáctiletým námořníkem. Po potopení Duncanu jsem měl tu čest sloužit s ním na USS Bennettu (DD-473). Bělouš dával mému životu smysl a dostal jsem od něho ve svých nerozvážných mladických úletech spoustu poučných lekcí. Pak bych rád projevil uznání hlavnímu staršinovi Jamesu Andrewsovi zvanému Houkal. Byl nám bratrem, přítelem, moudrým přímlovcem, neúplatným rádcem a tu a tam i přísným soudcem. Když přijde řeč na staré dobré námořnictvo, na mé milované pobřežní námořnictvo, které se skládalo z dřevěných lodí a chlapů ze železa, myslím při tom na Houkala Andrewse. Rád bych také poděkoval Johnu Weismanovi, který mě při práci na konceptu této knihy povzbuzoval, pobízel, napomínal a přemlouval, vyhrožoval mi i radil a nutil mě, abych vytrval až do konce. Ve své trpělivosti a ve svém přátelství nikdy nezakolísal.

Kromě toho bych chtěl poděkovat svému agentovi Ethanu Ellenbergovi, který v tuto knihu věřil; staršímu redaktorovi Paulovi McCarthy, opravdovému mistru slova; a svému spoluautorovi Chicku Sasserovi. Rád bych poděkoval i své tchyni Helen Gertrude Kelleyové, která si nevím proč zamilovala moje tetování i sakrování. Konečně jsem nesmírně zavázán své ženě Susan. Během let, jichž si uskutečnění mého záměru vyžádalo, mě právě Susan nepřestávala udržovat v kurzu. Je pro mě skutečným požehnáním.

Roy Boehm

Rád bych k předcházejícím slovům připojil uznání drsnému a tvrdému kamarádovi Royi Boehmovi, neboť jsem měl vzácnou výsadu těšit se jeho přátelství. Díky tomu, že ho znám, je můj život bohatší. Chtěl bych kromě toho ocenit povzbuzení, které pro mě představují tři moji synové, David, Michael a Joshua Sasserovi; dva z nich nyní slouží v ozbrojených silách USA. Konečně jsem zavázán své ženě Donně Sue. Pro každého, kdo s ní přišel do styku, to znamená obohacení.

Předmluva Richarda Marcinka

Roy Boehm je nejen první SEAL, perfektní válečník a přítel, je to také jedna z mých vrcholných námořních postav. Jedna z klíčových osobností mého života, která způsobila velikou změnu v mém osobním i profesionálním vývoji. Když při čtení jeho knihy začínáte tohoto neústupného válečníka chápat, zjistíte, že vždycky vedl akce z přední linie, vždycky plnil úkol jako první a důsledně dbal o blaho svých lidí. Zastával názor, že je nutné předávat všechno, co umíte, těm, kdo se chtějí učit. V jeho příběhu poznáváte důvěrně známá jména seriálu Profesionální válečník. Obdobní příslušníci jednotky SEAL 2, kázeňsky potrestaní tvrdým lůžkem, pomáhali i mně obstat v utrpení a strádání vietnamské války, podílet se na koncipování úlohy jednotky SEAL 6 a nakonec se zúčastnit bláznivého řádění Rudé buňky. Talentovaní námořníci, kteří byli u počátku projektu SEAL, se stejnou představivostí a odvahou dál oddaně sloužili vlasti i se mnou. Roy si pokaždé vybral "ty nejlepší z vrhu" a ztvárnil si je k svému obrazu - k obrazu opravdového válečníka, připraveného bojovat proti nepříteli nebo nepřátelskému systému tak, aby byl splněn přidělený úkol. Tento příběh je plný příkladů vlastní důstojnosti, odpovědnosti a vrcholného výkonu. Člověka naplňuje hrdost, že je Američan, a já jsem zvlášť hrdý, neboť mohu říci, že jsem dokázal přispět k věci, kterou on odstartoval. Amerika nikdy nebude mít dostatek takových bojovníků jako Roy Boehm, schopných plnit úkoly s nasazením života a bez oklik. Ti z nás, kdo Roye znají a kdo ho mají rádi, vědí, že má stále ještě co říci a že se nepřestává věnovat těm, kteří chtějí nést prapor SEAL osudu vstříc. Jako vždy, Royi, ti po vojensku vzdávám poctu!

Charles W. Sasser

Autorova poznámka

Vynasnažili jsme se podat v této knize pravdu co možná nejpřesněji a nejživěji. Je to můj příběh, zároveň je to však příběh stovek dalších, kteří hráli v ličených událostech větší nebo menší úlohu. Dialogy i děj jsou podávány podle mé nejlepší paměti. Obsah je přesný, ovšem nemohu s jistotou tvrdit, že je každý citát slovo od slova přesný, ani že můj výklad událostí se bude přesně shodovat s výkladem někoho jiného. Od doby, kdy k těmto událostem došlo, uplynulo mnoho času. Většina jmen v této knize jsou skutečná jména osob. Jiná však byla změněna, a to v případech, kdy by

zveřejnění ničemu neprospělo a fakticky by mohlo tyto osoby ohrozit. Netoužím nikomu veřejně působit nesnáze, nepřeji si zbytečně někomu ubližovat. Kde jde o záležitosti týkající se národní, případně mé vlastní bezpečnosti, nemohu při vyprávění uvádět všechny podrobnosti. Budou-li tyto vypuštěné části zjištěny, budiž mi prominuto.

Předmluva Johna Weismana

Tricetiletá životní dráha Roye Boehma u válečného námořnictva zahrnuje tři války a představovala víc než přiměřený podíl na akcích námořnictva. V létě 1942 se jako osmnáctiletý příslušník posádky USS Arizony vrhl do moře pro trosečníky.

- Později v tom roce byl na palubě torpédoborce USS Duncan v situaci, kdy tato loď dostala v největší dílčí námořní bitvě druhé světové války u mysu Esperance více než sto zásahů a potopila se.
- V roce 1962 na příkaz CIA zlikvidoval v oblasti Karibského moře dvojího agenta.
- Později v roce 1962 tajně pronikl na Kubu s úkolem ověřit přítomnost sovětských jaderných raket na ostrově.
- V letech 1963 a 1964 se ve Vietnamské republice účastnil individuálních akcí proti povstalcům Vietkongu ve funkci vojenského poradce.

Nejnebezpečnějších, nejriskantnějších a nejkritičtějších bitev se však Roy Boehm zúčastnil u amerického válečného námořnictva. Když tento nekonformní individualista v hodnosti poručíka absolvoval doplňovací výcvik týmu pro destrukce pod vodou, byl v roce 1961 ve zralém věku 31 let vybrán, aby zkoncipoval a rozpracoval úlohu jednotky nekonvenčních bojovníků, která pak vešla ve známost pod názvem SEAL (což je zkratka SEa, Air and Land - námořní, vzdušné a pozemní). Toto slovo zároveň v angličtině označuje tuleň - pozn. red.). Kromě toho měl pro tuto novou jednotku vybrat a vycvičit lidi a ujmout se jejího velení. Roy Boehm je první americký tuleň.

Než začátkem roku 1962 splnil prezidentskou prioritu číslo jedna, ocitl se tento drsný, na slovo skoupý a často vulgární první tuleň před pěti na sobě nezávislými vyšetřovacími komisemi, od nichž mu hrozilo, že bude postaven před vojenský soud na základě těchto obvinění: zastrásoval, urážel, terorizoval, dokonce vyhrožoval instituci válečného námořnictva vůbec a svým nadřízeným důstojníkům zvláště - jestliže se domníval, že se musí určitý úkol vykonat. Obecně vzato projevoval nedůtklivost vůči těžkopádnému postupu válečného námořnictva při zásobování, pokoutně se domáhal výzbroje, která mu podle sdělení námořnictva nepatřila. Byly mu přiděleny M-14 vynikající pušky při střelbě na vzdálenost jednoho kilometru. Jenže Boehmovy týmy SEAL měly většinu úkolů plnit zblízka a proti jednotlivcům - na vzdálenost 150 metrů a méně. Obešel tedy instituci námořnictva a podvodně si obstaral AR-15. Námořnictvo mu za to chtělo dát provaz. Jednou ošálil nejvyšší specialisty admirála Hymana T. Rickovera, a přitom tento hrůzu nahánějící admirál takové transakce striktně zakázal. Boehm svého člověka našel - a vysloužil si Rickoverovo trvalé nepřátelství.

A něco speciálního? Jeden čas byl u U. S. Navy domýšlivý inženýrský idiot se vším všudy včetně plastového zásobníku na propisky v kapse blůzy, který se pokoušel podstrčit Royovým týmům podřadný typ dýchacího přístroje pro pobyt pod vodou. Transakce byla předběžně schválena, jenže Roy trval na tom, že si toto zařízení přezkouší sám. "Nedá se s tím plavat a my to nehodláme používat," konstatoval Roy, když vylezl z bazény v areálu výcvikového střediska válečného námořnictva, a hodil bezcenný přístroj onomu inženýrovi pod nohy. "Plavat se s tím dá," trval na svém inženýr. "Bylo to za tím účelem zkonstruováno." "To se tedy nedá - je to jako být ve vodě s posranou ledničkou přikurtovanou k tělu," odporoval Roy. "Už jste s tím plaval?" "Já náhodou plavat neumím," přiznával inženýr. "Ale na tom nezáleží - bylo to zkonstruováno ergonomicky." "Ergonomicky, má ty panenka skákavá," Roy na to. "Tenhle krám není o nic lepší než znovunabírač dechu Mark I, Mod O Hypoduchenator." "Co to je znovunabírač dechu Hypoduchenator?" poškrábal se inženýr na hlavě. "Je to takové zařízení s uzavřeným obvodem. Zmáčknete si nos kuličkou na prádlo, pak vezmete kus gumové hadice, jeden konec si strčíte do prdele, druhý do pusy a dýcháte." Abyste rozuměli, pro takové řeči Roy před vojenským soudem nebyl. Dostal se tam na základě obvinění, že shodil zmíněného inženýrského idiota do onoho plaveckého bazény a málem ho tak utopil.

Námořní vrchnost považovala Roye za rošťáka a páriu, protože byl bez ohledu na svou hodnotu poručíka v jádru vždy něco jako staršího pomocník - neomalený, výbojný, hlučný, těžkopádný lodník, který se uměl podívat láhvi na dno a kterému byla oddanost kamarádům nade všechny ostatní druhy loajality. Tato oddanost a s ní spojená celistvost jednotky, založená na přímých vztazích mezi jejími příslušníky, byla důležitější než hodnota, výsady, a dokonce i rodina. "Člověk si může pořídit jinou manželku a mít víc dětí," říkával Roy svým lidem, ale nikdy si nemůže opatřit jiný tým. Pravda, zní to bezcitně. Ale Roy už je takový. Zná jediný směr - přímo vpřed a uznává jedinou rychlost - plnou parou. Pro Roye nebyly důležité hodnosti, ani medaile, ale jeho poddůstojníci a manici pro něho byli vším. Jak to jednou řekl o nějakém generálovi, kterého měl rád: "Choval jsem se k němu se vši úctou, která by mu byla patřila, i kdyby byl seržantem." A myslel to vážně. Strávil jsem spoustu báječných dní tím, že jsem naslouchal Royovým příběhům, učil se z nich, vstřebával je (a mnohé z nich jsem převyprávěl v jednotlivých dílech Profesionálního válečníka*). Roy má srdce skutečného válečníka: váží si nepříteli, i když ho zabijí. A to je podstata válečnictví. Snad ještě důležitější je však to, že má i duši válečníka. Navazuje na tradici válečníků, jako byl Jozue, Sun Cu a Musaši; má v sobě ducha admirála Nelsona a Johna Paula Jonese, George Pattona, Josepha Stillwella a Bulla Halseyho. Je to dáno tím, že pochází ze starého námořnictva. A Royovo staré námořnictvo nebylo politicky košer jako to dnešní, bezvadné, jak přikazuje Vojenský trestní zákoník. Kázeň v něm udržovali poddůstojníci pomocí pěstí a kopanců, důstojníci se věnovali taktice, nikoli správě. Nejuznávanější titul, který si člověk mohl u Royovy staré Navy vysloužit, byl nikoli "admirál", nýbrž "válečník".

Roy Boehm rozhodně nemůže tvrdit, že je politicky košer nebo bez vady - ani že by vůbec chtěl takový být. Zato však byl, je a vždycky bude opravdový "válečník".

Předmluva

Na výcvikovou základnu Little Creek v Norfolku ve Virginii mi telefonoval kontradmirál Whitey Taylor od válečného námořnictva USA. Oknem kanceláře jsem pozoroval, jak na pozadí vycházejícího červeného slunce běží ve tvaru hlouček příslušníků nedávno zformovaných SEAL a do rytmu skanduje:

Nevím, ale říkají, že .

Eskymačka rampouch líže...

SEAL byla zkratka utvořená ze SEa Air Land (moře - vzduch země). Pozemní síly měly své zelené barety, svá vojska zvláštního určení. Válečné námořnictvo teď mělo své týmy SEAL s posláním kdykoli vyrazit kamkoli po moři, vzduchem nebo po zemi a splnit kdejaký zatracený úkol, jaký od nás naše země požadovala. "Royi Boehme, máte nějaké civilní šaty?" zeptal se admirál Taylor.

"Pane, mám nový oblek od Searse Roebucka a klobouk s pírkem. " "Ten klobouk si neberte. " "Mám si přibalit nějaké šatstvo?" "Ne. Bude to jen nakrátko. " "Smím se zeptat, kam to bude?" "Nesmíte. " "Smím se zeptat, oč jde?" "Ne."

Zvláštní tryskáč nás dopravil z letiště válečného námořnictva v Norfolku na polní letiště Dulles ve Washingtonu, D. C. Limuzína nás dovezla do Blairova domu. Ano, limuzína! Svižně jsme prošli hlavním vchodem tohoto historického sídla, za foyerem jsme zahnuli vpravo a pak jsme čekali.

"Čekáme na prezidenta Johna F. Kennedyho, II řekl admirál Taylor.

S poručíkem válečného námořnictva Royem Boehmem měl schůzku sám prezident Spojených států! Byla ve mně malá dušička. Tentokrát jsem doopravdy musel myslet víc na mopsličí prdelku a dát buldočí tlamě pohov.

Whitey Taylor označoval za zázrak, za hromský zázrak, že se u vojenského soudu stále ještě projednává jenom pět mých přestupků. Ale čert to vem, válečné námořnictvo mě pověřilo úkolem zapojit americkou námořní moc do vedení nekonvenční války a za tím účelem zformovat a vycvičit houf nejnapaditelnějších, nejdrsnějších a nejtroufalejších mizerů pod sluncem. Rozhodl jsem se tento proces zkrátit. Posedávat a vyčkávat, až s tím byrokratičtí kolenovrtí pohnou, znamenalo skončit s mozoly na zadku a nic víc. K čertu s kolenovrtí. Přežil jsem Japonce, potopené lodi, žraloky i úkladné vrahy. S Castrem jsem tehdy ještě nic neměl a studená válka právě přicházela s novým druhem boje, který vyžadoval i nový druh válečníka. Můj druh válečníka. Cesta, kterou jsem šel od doby, kdy mi bylo sedmnáct a kdy jsem si poprvé vyzkoušel ochrannou přilbu potápěče, vedla nevyhnutelně k jednomu momentu a k jednomu cíli - k týmům SEAL, nekonvenčním válečníkům nekonvenčních dob.

Ať si mě byrokratické srágořky stavějí před vojenský soud, odstartovat týmy SEAL stálo za desítku vojenských soudů. Bral bych to jako mužský se vším, co k němu patří, jako SEAL. Ani sám prezident Spojených států by nemohl popřít fakt, že poručík Roy Boehm byl jako velitel týmu SEAL 2 vůbec prvním příslušníkem této složky.

Prvním. Čert mě vem, jestli to tak není. A co se týče války, moje války byly od počátku globální." Henry Reed

1. KAPITOLA

Vietkongský voják proťatý přerušovanou šňůrou střel s červenou stopovkou tvrdě dopadl se svým plamenometem do plevele za drátěným plotem. Praskající světlice visely na noční obloze jako uhasínající sluníčka a ozařovaly strašidelným nazelenalým světlem travnaté plochy obklopující džunkovou základnu číslo 33 na březích Mekongu. Děsivá scéna, v rychlém střídání tmy a světla neurčitá a neskutečná, hemžící se hrozivými mihotavými stíny. Další vietkongové se pokoušejí připlížit nebo přiskočit k padlému soudruhovi a zmocnit se plamenometu. Z jeho tenké hlavně odkapává jakoby tekutý oheň a zapaluje okolní trávu.

Ti mrňaví parchanti se nás snažili vypálit jako hnízdo vodních kry. Někteří z nich na nás střelili v běhu z nějakých padesáti metrů od drátěných překážek. Předtím jsem pro případ útoku umístil v předním výběžku trojúhelníkovitého prostoru kulomet třicetkrát se střelcem a nosičem střeliva z malých vietnamských bojovníků, které jsem vybíral a cvičil po vzoru svých vlastních amerických tuleňů. Poklekl jsem za pytlí s pískem na koleno a vypálil dávku z karabiny. Pro mé LDNN - Lien Doc Ngouï Nhài, "vojáky, kteří bojují pod mořem", to byl signál k zahájení boje.

Nedaleko od nás stáli dva příslušníci Biet Hai, "říční krysy" vietnamské džunkové útočné síly, jejichž poradcem byl korvetní kapitán válečného námořnictva USA Jerry Ashcroft, a podivně se usmívali nad padlým kamarádem. Z rozervaného břicha mu vyhřezly vnitřnosti jako bledý modrorůžový had. Vietnamci takovým nervózním úsměvem někdy reagovali na neštěstí; nevěděli, co jiného si počít. Popadl jsem je a ukázal jim na zabitého nepřátelského vojáka s plamenometem. Můj starší roťák LDNN Khe tlumočil. Buďto Bode, nebo Nguyen mi stále chodil v patách.

"Nedovolte jim, aby se toho plamenometu zmocnili!" nařídil jsem a ukázal tím směrem.

Náhlé třesnutí a záblesk. Minometný granát otřásl zemí a pokropil nás sprškou prachu smíšeného s dýmem. Strčil jsem biethaje do spojovacího zákopu mezi obrannými kryty.

"Ten plamenomet!" překřičel jsem hluk boje. "Pokuste se ho trefit. Jestli ho dostanou, budeme mít z kebulí pražené kaštiny."

"Číslo deset! Číslo deset!" zareagovali biethajové a spustili palbu.

Pokynul jsem Kheovi, aby mě následoval, a vyrazil jsem podél obranného náspu, abych zkontroloval, co z obranných zařízení zůstalo. Naše základna na tom byla hůř, než jsem předpokládal.

Bylo přerušeno spojení. Všude kolem ležela roztroušená těla jako pouhé hromádky masa. Každý bojoval sám za sebe. Vietnamci bojovali jen proto, že jim nic jiného nezbývalo: za zády měli řeku a jinak byli obklíčeni Minhovými vietkongy. Džunková základna číslo 33 u Van-langu byla součástí sítě džunkových pevností, vytvořené u přítoků delty Mekongu ve snaze odříznout stezky používané vietkongy pro přesuny vojsk a zásob. Z nepřátelského boku trčely nepřijemné ostny. Korvetní kapitán Ashcroft a já jsme byli při plnění bojového úkolu na cestě k Rung Satu, takzvanému Lesu zabijáků, a zatímco jsme se tam ve třech ozbrojených džunkách se šestnácti mými LDNN a s dalšími dvaceti příslušníky

Biet Hai přesunovali, velitel Minh zaútočil se svým 514. vietkongským praporem na naši základnu. Ashcroftův radista zachytil zoufalá hlášení mezi džunkovou základnou a velitelstvím operační skupiny ve Vung Tau. Výmluvné pozadí naléhavé prosbě vietnamského velitele o pomoc představovaly výbuchy a prudký třesk ručních zbraní. Základna se stala terčem vážného útoku a neměla už k dispozici rušivou a zabraňovací palbu. Ashcroft se zahleděl nocí proti proudu řeky a pak se podíval na mě: "Chlapče, jediné obrněné jednotky v prostoru máme my." "Moji hoši si potřebují zatrénovat," opáčil jsem. "Ať si vyzkoušejí štěstí". Bitva už zuřila dvě hodiny, když se u říčního ohybu na dohled od obležené pevnosti vynořily naše rychle postupující pomocné síly. Pevnost se prostírala na trojúhelníkovitém pozemku, jehož úhly tvořily tři pevnůstky, zajišťující 200 metrů dlouhé odvěsny, ozařované praskajícími světlicemi. Vrchol trojúhelníka směřoval přes travnatou plochu k džungli, kdežto protilehlá přepona probíhala podél řeky, kde bylo na pevně uchycených trámech nebo na zakotvených plechových sudech několik přírazišť. Klikatý zákop spojoval menší palebné odolné kryty s rohovými ohnisky odporu. Vně hlavního plotu z drátěného pletiva, který tábor obklopoval, byly další překážky z ostnatého drátu, okopy a smrtící miny Claymore. Většina těchto vlastnoručně zhotovených obranných min už explodovala. V drátěných překážkách už ženisté vytvořili díry. Na předsunutém stanovišti zuřil mezi tuctem baráků s plechovou střechou, obložených pytli s pískem, požár. Plameny ozařovaly nepřátelské vojáky, kteří si běželi travnatým terénem u tábora pro smrt. Ashcroft zavrčel: "K čertu s vámi!" nebo něco podobného a vyrazil s velitelským člunem, který pálil ze všech zbraní, do útoku. Příslušníci BH a moji LDNN leželi na palubě člunu za nízkými obrubníky a spustili palbu z automatických zbraní. Zatímco se džunka dostala blíž a v rychlosti se pak stočila ke břehu, vypálil jsem ze svého speciálně zhotoveného banánovitého zásobníku na devadesát nábojů třicet dávek. Brázda za člunem narážela na bahnité břehy. Ashcroftova druhá a třetí džunka udržovaly za velitelským člunem stanovený odstup a pořádaly své vlastní palebné nájezdy. Kroužili jsme na řece jako karnevalová plavba, zajeli jsme pokaždé doprostřed široké řeky a odtud jsme plnou rychlostí zamířili zpátky ke břehu, přičemž jsme vedli intenzivní palbu z automatických zbraní. Když se k nám nepřátelské střelce na břehu přiblížili na dostřel, stříbrné spršky na hladině připomínaly v měsíčním svitu vyskakující sledě. Přes přídě našich člunů přelétaly v oslnivých zelených obloucích kulometné střely se stopovkami. Prudká palba od řeky přinutila vietkongy, aby dopřáli naší základně na chvíli oddech. Charlie - jak se jim říkalo se stáhl pod ochranu džungle. "Vysaďte nás na břeh," požádal jsem Ashcrofta. "Šlápnete do sršního hnízda, chlapče." "Přesvědčíme se, jestli moji LDNN mohou bojovat." "Bylo by líp, kdyby bojovali." Během přestávky v boji vylezli se mnou LDNN a někteří Ashcroftovi BH ze člunů na dřevěná příraziště. Vonělo to tam řekou, rybami a tmou. Obklíčená základna byla cítit zápachem spáleného korditu, dýmem elektřiny, která přišla do styku se dřevem, půdou čerstvě rozrytou minomety; cítit byl i strach. U přírazišť nám přišel naproti zástupce velitele vietnamských obránců. Prostřednictvím Khea nám řekl, že velitel dostal smrtelný zásah do hlavy. Padlo 20 až 25 mužů - víc než polovina obránců. Všude ležely mrtvoly. Prostor základny zaplnily rodiny příslušníků posádky se svými prasaty a kuřaty. Když útok začal, přiběhly po prošlapané stezce z nedaleké vesnice u řeky do pevnosti a ve strachu se uchýlily do palebných krytů a objektů obložených pytli s pískem. Bylo zřejmé, že se nepřítel stáhl, ale neustoupil. Vietkongský kulomet padesátka v pravidelném rytmu zvolna a důkladně ostřeloval prostor od výběžku základny. Kontrapunkt temným úderům dopadajících střel, které hledaly nějaký lidský terč, tvořilo srdcervoucí kvílení jedné stařeny, prasečí kvikot a dětský nářek. Z džungle vylétla raketa s kondenzační stopou a v letu se kolébala. Její výbuch provázel oslnivý záblesk. Usuzoval jsem, že máme proti sobě nepřítele v síle asi jedné roty, tedy něco přes stovku útočníků. Ve válce, která se vyznačovala rychlými přepady, léčkami a taktikou "uďer a zmiz", to byla dost velká akce. Útok byl, zdá se, dobře naplánován i organizován, což bylo pro nepolapitelného a nebezpečného Minha a jeho 514. prapor příznačné. Minh - povídalo se v Deltě - má vždycky úspěch. Smrt vetřelcům. Minh ještě nenarazil na ocel v podobě SEAL. Když nás Ashcroftovy džunky vysadily, přidaly zas obrátky a vypluly na řeku, aby nás odtud podporovaly. Vietnamec, který zastupoval velitele, když zjistil, že tam čluny nejsou proto, aby ho evakuovaly, kvílel jako ta stařena. Hnal se na kraj doku a já si myslel, že chce skočit do řeky a plavat za vzdalujícími se čluny. "Vrať se se!" vřeštěl žalostnou angličtinou. "Kam odplouvají?" Chytil jsem ho za blůzu. Byla slizká krví, ale ne jeho. Blýskl po mně očima. Pořádně jsem s ním zatřásl: "Vzchopte se, člověče." "Nařídte čluny ať vrátit! My všichni umřít. My všichni umřít!" Začal něco vietnamsky blábolit. Odstrčil jsem toho zbabělého parchanta a ujal se velení. Když útok po přerušení pokračoval, dostávala základna těžce zabrat. Rozestavoval jsem muže s třicítkami kulomety do všech tří vrcholů trojúhelníka a překračoval při tom mrtvoly předcházejících obránců. Ostatní jsem rozmístil podél obou odvěsen obranné čáry. Byla to slabá čára. Zatraceně slabá. Příliš slabá. Mít tady své americké tuleně - Vazouna, Houkala a další, které jsem si osobně vybral v Little Creeku a vycvičil -, byl bych Minh a všechny vietkongy eskortoval do Saigonu. A kéž by se byl nad jejich ubohými dušemi smíloval Bůh. Moji LDNN - vietnamští SEAL UDT (Underwater Demolition Teams), družstva pro ničení pod vodou - však s nimi zatím ještě z větší části byli v boji těžko srovnatelní. Jedno ovšem věděli: že bych osobně prohnal kulí hlavu každému poserovi, který by zkusil utéct z boje. Rychle jsem přecházel oběma směry podél linií a všude, kde bylo třeba, jsem řídil a soustřeďoval palbu. V důsledku nedostatečného velení a spojení zůstali obránci v opuštěných, izolovaných kapsách. Khe mi byl v patách.

Základnou otrásl pronikavý třesk vybuchujících nepřátelských minometných granátů a osvětloval ji přerušovanými záblesky. Rakety B-40 hučely jako nákladní vlak a zanechávaly za sebou bílou kondenzační stopu. Střely se zelenými a červenými stopovkami létaly křížem krážem jako šílené světlušky na proudový pohon. Minh měl svůj útok dobře sladěn a zorganizován. Své těžké kulomety padesátky měl umístěny v bezpečné vzdálenosti 400 metrů, mimo účinný dostřel našich menších třicítek, takže s ničivým účinkem pročešávaly výběžek trojúhelníkové základny. Pořádné kusy olova létajícího z padesátek se zakusovaly do plechových střešních tuctu ubikací a ochranných krytů, v nichž byly ubytovány Jihovietnamské síly poříční obrany. Člověk musel mít k tomu vynikajícímu parchantovi Minhovi respekt. Jeho politika byla možná svinská, ale jako generálovi mu nebylo co vytknout. Jeho nepravidelná jednotka - 514.

vietkongský prapor, složený z mužů, kteří byli ve dne farmáři a rybáři a po západu slunce bojovníky, fakticky kontrolovala většinu kanálů a vodních cest delty Mekongu na jihozápad od Saigonu kolem Lesa zabijáků. Speciální jednotky pozemních sil USA a jejich montagnardy a nungy měly už předtím na Minha a jeho spolupohlavý naličeno, stejně jako americký SEAL 1 a ARVN (Army of the Republic of Vietnam - Armáda Vietnamské republiky). Jenže Minh až dosud léčkám, pastem i špiónům unikal.

Ani moji LDNN v táboře, ani Ashcroftovy tři džunky na Mekongu nezmírňovali nepřátelský tlak, třebaže nepřetržitě ozařovali terén světlicemi a třicítkami ostřelovali nepřátelské boky. Nízké porosty a džungle byly těmi zatracenými indiány zamořeny, takže jsme si stěží chránili zadek.

Naproti tomu Minh neměl naspěch: systematicky poříční základnu měnil v kouřící hromadu hlíny a trosek, rozervaných těl a krve. Za této situace vyjdou ranní červánky nad krvavě rudou hromadou z pozůstatků džunkové základny číslo 33. Další východ slunce vypadal pro prvního seala setsakra pochybně.

"Vy blázen!" křičel Khe, když jsme se ve smrtícím krupobití palby pokoušeli v běhu organizovat obranu. "Vy blázen, poručíku! Ukryjte se!" "Nepusťte je k tomu plamenometu!" řval jsem v jednom kuse.

Jeden biethai zavrával a se střelou v prsou padl na zem.

Z rány se vinula tenká spirála dýmu a vycházel z ní syčivý zvuk vyprazdňujících se plíc.

Zas bylo slyšet kvílení oně stařeny.

Minhův pokus proniknout do tábora opět skončil neúspěšně před drátěným plotem. Vietkongové se přestali snažit o záchranu padlého vojáka s plamenometem. Ostatně měli další, viděl jsem ho mezi útočníky. Z dlouhé hlavně mu odkapával oheň.

Krve by se ve mně nedořežal. Střílel jsem na vojáka, který ho nesl, ale když se stahovali, ztratil jsem ho z očí. Teď se vrátí.

Plamenomet by proměnil základnu v hromádku popela. Všechny by nás upekli jako steaky na dřevěném uhlí.

Další soustředěný útok by už základna neodrazila. Určitě to bylo jasné i Minhovi. Pohlédl jsem přes louku s umírajícími na mrtvého vietkonga a jeho plamenomet. Náhle jsem si uvědomil, že vane vítr a přináší od řeky její melancholický bahenní

pach. Důležité bylo, že vanul právě odtud, přes tábor a vymýcený travnatý terén k džungli za ním.

Tahle skutečnost a vietkongův ohňomet mi vnukly nápad.

Oheň by mohl působit i opačným směrem.

"Khe!" křikl jsem. "Benzin! Popadni dva chlapy a dejte do kupy všechno, co najdete!"

2. KAPITOLA

Otočil jsem se ke Kheovi a musel jsem překřikovat bitevní vřavu, abych mu vysvětlil, co chci. Ze má sehnat nějaké muže, aby mi pomohli naplnit benzínem kanystry a pak je naházeli přes plot do trávy.

"Hod' sebou!" pobídl jsem ho.

Minh před dalším útokem změkčoval náš odpor. Minometné granáty dopadaly s ohromnými záblesky. Používal jsem k rozdělování kanystrů jedné z chatrčí poblíž řeky. Jeden biethai padl, když na můj rozkaz házel plné kanystry přes plot. Další utrpěl zranění. Jeho kamarádi ho odtáhli do zásobovacího baráku vedle příraziště, který byl přeměněn v obvaziště. Když byly kanystry rozneseny a naházeny do prostoru mezi útočícími vietkongy a drátěným plotem, klíčkoval jsem v běhu labyrintem zákopů a střílel do kanystrů z revolveru magnum ráže .357, aby mohl benzin vytékat do trávy. Kdyby se to nepodařilo... Měl jsem v karabině už jenom šest nábojů, v sumkách mi zbýval zásobník se 30 dávkami a v revolveru tři náboje. LDNN ani BH se nepostarali o dostatek munice pro případ dlouhodobého boje. Původní obránci jim střelivo doplnit nemohli: někteří z nich měli u karabiny a M-14 sotva ještě půl zásobníku.

Informoval jsem o naší kritické situaci rádiem Ashcrofta na řece.

"Beru na vědomí, že ti mrňaví žlutí mizerové jsou všude, kam se podíváte," ozval se v rádiu jeho nevzrušený hlas, "a že vám docházejí brambory, takže na ně nebudete mýt čím házet." y Po několika minutách se ozval znovu: "Zabí noho jedna, zde Říční krysa jedna. Navázal jsem kontakt se základnou. Můžete vydržet do svítání, kdy sem budeme moct dostat doplňovací vrtulníky? Za svítání? Čas nemá během bitvy smysl. Minutu za minutou přešlapuje na místě - a pak jako by se velkými skoky řítí kupředu. S obavou jsem mrkl na východ. Dvakrát se mi to nezdálo. Obloha začínala blednout. Už jsem mohl rozeznat i Kheovy ztrhané rysy.

"Říční kryso jedna," zavolal jsem Ashcroftovi rádiem, "máme nějakou alternativu?" "Mohl by ses modlit, chlapče."

"Jsem buddhista." "Tak pobrukej a prozpěvuj a libej přízračné zadky svých předků." "Za pár dalších kulometů a bednu střeliva bych líbal zadek tobě, Říční kryso." "Budu si to pamatovat." Khe mi stiskl rameno a ukazoval. Na nejprůchodnějších loukách pod třepotavou nazelenalou září světlic, které zavěšovaly Ashcroftovy minomety na oblohu jako bledá sluníčka, se hemžily přebíhající přikrčené stíny. Minhovy padesátky umístěné na okraji džungle nepřestávaly základnu spásat palbou. Systematicky ji srovnávaly až k půdě, jako se kosa prosekává pšeničným polem. Pečlivě jsem vybíral cíle a přikázal svým lidem, aby šetřili střelivem. "Čekajte, dokud se nedostanou skoro až k nám!"

nařídil jsem. "Čekat, čekat!" Moji LDNN zatím bojovali dobře, i když ne tak dobře jako američtí sealové, nad něž lepších válečníků na světě nebylo.

Po pás vysoká tráva na louce po skončení monzunových dešťů suše a ostře šustila. Vietkongové jí proklouzávali jako černé stíny. Pátral jsem po druhém plamenometu, ale nemohl jsem ho najít.

Někteří nepřátelští vojáci pronikali k plotu.

Ted!

Hodil jsem ze svého okopu vysokým obloukem granát Willie Pete. Bílý fosfor se zasyčením vzplanul v nejbližší kaluži rozlitého benzínu. Byl to signál. Všude po obvodu základny létaly přes plot další granáty WP a zažehovaly rozlitý benzin. Rázem se do výšky 10 metrů zdvihl praskající a supící ochranný štít vířících plamenů a vystavil protivníka palčivě ostrému světlu. Obránci spustili palbu na vietkongy vyskakující v panice na nohy.

Po louce šíleně pádil jeden z nich jako lidská pochodeň a rozmetával kolem sebe plameny, dokud se ubožák nezhroutil. Ničivý oheň poháněný vánkem od řeky letěl trávou jako o závod a zakusoval se ustupujícím nepřítelům do pat. Za sebou nechával ohořelou zemi, z níž se zdvihal dým. Na zemi byly roztroušeny části spálených těl. Minh platil za své vítězství vysokou cenu.

Neoddával jsem se však iluzi, že jsme zvítězili, nebo že se Minh stáhne. Minh byl odhodlán dosáhnout vítězství. Jeho 514. prapor se vrátí. A mně už žádné finty nezbývaly. Nezbývala mi ani munice.

Díval jsem se k východu jako muslim, který se chystá k ranním modlitbám.

"Už aby začalo svítat," šeptal jsem.

Později, když válka ve Vietnamu vešla ve známost jako válka vrtulníková, urvou si vrtulníky řadu prvenství - za noční přepady, za noční vyprošťovací akce, za noční doplňování zásob.

Jenže v roce 1964 1. lehká letecká divize pozemních sil USA tuto koncepci ještě nezavedla. Vrtulníky plnily bojové úkoly jen za denního světla. My, krvácející a obklíčení obránci džunkové základny číslo 33, jsme čekali a mlčky se modlili, aby už přišlo svítání a vrtulníky zas mohly létat.

Benzinový požár na obvodu pevnosti ožehl Minhovi křídla, ale neodstrašil ho. Nad loukou kolem pevnosti se točil kouř a tu a tam se ještě třepotaly plameny. Základna připomínala městskou skládku u Pittsburghu nebo Atlanty.

Neutišitelná stařena občas kvílela a při tom škytala; byla ochraptělá a zřejmě jí chválabohu docházely hlasivky. Z trosek, kde se ukrývali civilisté, kokrhal kohout a tázavě chrochtala prasata.

Co to bylo za posranou válku?

Za námi byla půl míle široká hnědá řeka, obklopená z obou stran džunglí. Popojížděly po ní Ashcroftovy džunky, a jak se začala jasnít obloha, vystupovala na světlo jejich výzbroj. Trávily přestávku v boji tím, že opatrně kroužily mimo dolet ručních zbraní. Ashcroft rádiově oznamoval, že přivelel víc džunek a že velitelství ve Vung Tau odešlo během hodiny zásobovací vrtulník Huey s municí.

Mohli bychom tu hodinu vydržet? Byl jsem z toho celý špatný.

Vyčerpaní obránci klímali nad zbraněmi. Našel jsem dost energie, abych obešel perimetr, nejsou-li v plotě díry, a pak jsem se vrátil do výběžku trojúhelníka, odkud jsem mohl nejlíp velet a řídit. Lehl jsem si do zákopu za pytle s pískem a zavřel oči. Ne víc jak na minutu.

Náhle jsem si na takovou válku připadal starý. Hergot, jsem starý. Skoro 40. Víc než dvě desetiletí jsem chodil do války z jednoho místa na druhé, druhou světovou válkou počínaje.

Guadalcanal. Guam. Tinian. Čína. Korea. Kuba. Dominikánská republika. Vietnam. Někdy se o mně lidé zmiňovali jako o průkopníkovi zvláštních operací, vedení speciální války, jako o otci jednotek SEAL amerického válečného námořnictva. Při všech těch radostných kravinách si člověk neuvědomoval, že stárne.

Někdy jsem se domníval, že už mám všechno za sebou; dobrovolně jsem šel do kdejaké zatraceně hazardní akce, která se naskytla, a všechny jsem je dovedl ke konci. Bojoval jsem na moři, pod mořem a okolo moře. Byl jsem na lodi, která se potopila, plaval jsem v moři plném mrtvol tak, že by se po nich mohlo chodit jako po plovoucích trámech. V souvislosti s plánováním vpádu jsem proklouzl do Castrovy Kuby, plnil jsem špionážní úkoly, vykonal jsem jeden atentát.

Věřil jsem, že vojenská profese při obraně a podpoře vlastní země je věcí cti. Námořnímu poručíkovi Royi Boehmovi, který se stal důstojníkem v průběhu služby a který obtížně stoupal po služebním žebříčku, se patriotismus nikdy neopotřebuje. Mnohokrát za ta léta jsem projevil ochotu obětovat život pro vlast.

Ted' to za svítání v nějaké zapšklé zemi, která byla každému lhostejná, vypadalo, že jakýsi vietnamský velitel, o kterém mimo oblast mekongské delty nikdo nikdy neslyšel, nakonec mou obět přijme.

Khe mnou zalomcoval. Zřejmě jsem si zdríml. Zamrkal jsem a chvíli trvalo, než jsem si uvědomil, kde jsem.

"Vietkongové přicházejí," řekl Khe.

Ztěžka jsem se v zákopu postavil na nohy a zkontroloval si zbraně. U karabiny mi zbýval jediný zásobník.

Vietkongové vsutku přicházeli. Běželi po louce oparem dýmu smíšeného s mlhou a za zády jim nad lesem vycházelo rudé slunce. Blížili se ze dvou stran přes doutnající spálenou louku a v krátkých černých pyžamových kalhotách a kuželovitých kloboukách vypadali jako hejno švábů. Minhovy padesátky spustily zároveň s raketami B-40 a minomety palbu. Země se chvěla.

Všechno jako by bylo přichystáno k poslednímu aktu Roye Boehma.

Chápal jsem, jak se musel cítit Custer u Little Big Hornu.

Křikl jsem do radiomikrofonu: "Říční kryso jedna... Říční kryso...?" "Vidím je, Žabí noho." "Je po svítání. Sakra, kde je ten vrtulník?" "Vydrž, chlapče. Musíš vydržet." Ashcroft znovu uvedl do chodu motory, vyjel s džunkami na vodu a připojil se k obraně. Pojížděl s čluny u bahnitého břehu z jedné strany na druhou a kropil spálenou louku rachotícími třícítkami. Moje vlastní kulomety obsluhované LDNN pálily do posledního náboje. Se svým posledním zásobníkem

jsem pečlivě volil cíle. Zaměřoval jsem mrňavé útočníky jednoho po druhém a mačkal spoušť. Při každém úspěšném zásahu se mě zmocnilo nadšení.

Když se od řeky nízkým letem blížil osamělý vrtulník Huey, podobný obrovskému hrozivému moskytovi, bylo už na záchranu základny příliš pozdě. V roce 1964 v USA ještě nebyly silně vyzbrojené vrtulníky, ale Huey měl střelce, který se vykláněl ze dveří u kulometu zajištěného úchytným lanem. Zanechával ve vzduchu nad bojištěm obláčky kouře.

Označil jsem přibližné postavení Minhova těžkého kulometu výstřelem z granátometu M-79. Vrtulník se pokoušel dostat vietkongskému kulometnému hnízdu na kobytku, ale silná pozemní palba z ručních zbraní ho zahнала.

Ukázalo se, že pro vzdušné doplňování zásob je základna příliš nebezpečná. Vrtulník se vznášel na místě nad Ashcroftovou velitelskou džunkou uprostřed řeky a spouštěl bedny se střelivem na palubu. Zavola jsem Říční krysu rádiem:

"Domorodci dávají najevo nepřátelství, pane otče. Je to jedna tvrdošíjná parta. Předčí nás chytrostí, bojují líp než my a teď jdou, ti mrňaví hajzlíci, do posledního útoku. Zapojte všechny džunky, které máte. Potřebujeme zpáteční lístek a žádné zpoždění. Dostaňte nás sakra odsud. Di di mau - dělejte!" Byli jsme postupně v krvavém boji krok za krokem zatlačeni od drátěného plotu do prostoru u řeky. Muži opouštěli svá postavení, aby pomohli svým rodinám dopravit k přírazištím děti, kachny, prasata, kuřata a všechno ostatní, co mohli pobrat. Pokaždé, když se Ashcroftovy džunky řítily kolem a pálily na obklíčující nás vietkongy, uprchlíci ze všech sil křičeli o záchranu.

Kdyby nás vietkongové zajali, popravili by všechny muže, ženy i děti a pak by snědli hospodářská zvířata.

LDNN a někteří BH vedli boj na zdrženou, zatímco Ashcroft připlouval se svými a dvěma dalšími džunkami, které se k němu rychle připojily, k přírazištím. Ta byla přeplněna, takže hrozilo nebezpečí, že zapadnou do bahna. Charlie už byl uvnitř tábora a bojoval v zákopech. Odehrávalo se to v kakofonii zvuků vydávaných hospodářským zvířectvem a v kvilení a jekotu na přírazištích. BH odráželi klacky a pažbami pušek vyděšené uprchlíky ve snaze zabránit, aby se všichni nenahrnuli na jeden člun a nepřetížili ho.

Bitvu jsme prohráli a základnu číslo 33 ztratili. Utíkali jsme jako hafani odhánění od zkaženého masa. Když jsme se metr po metru za stálé palby stahovali, abychom Ashcroftovi poskytli čas na evakuaci, našel jsem ještě nějaké kanystry s benzinem a nacákal jsem ho na několik dosud stojících chatrčí.

"Spočítej nás!" požádal jsem během ústupu Khea. LDNN byli na nohou, nikdo z nich nebyl zraněn. V troskách zůstali tři mrtví BH, dalšího odnášeli v ponču. Slyšel jsem, jak mu v prsou bublá krev. čtyři byli provizorně ošetřeni, ale mohli jít. Na místě zůstaly mrtvoly asi 30 původních obránců základny. Abychom je vzali s sebou, na to nebyl čas.

Jako konečný projev odporu předtím, než jsem se svými lidmi nastoupil do poslední džunky odplouvající ze základny, jsem hodil na benzinem prosáklé chatrče granát WP. Základna se ocitla v plamenech.

"Jdi do prdele, Minhu!" zaječel jsem. Moji LDNN bojovali na džunkové základně číslo 33 statečně a dobře - odešli nakonec k hoře a potkali slona -, jenže velitel Minh nám namlel jako vesnickému vořechovi. Ta porážka mě velmi tlačila v žaludku. Jen malým zadostiučiněním za náš ústup mi byl fakt, že jsme s Kheem, Nguyenem a Bodem před útekem polili objekty v táboře benzinem a zapálili je. Když jsem se uprostřed řeky ohlédl na peklo, ve které se džunková základna změnila, viděl jsem, jak tam ze dvou stran vcházejí skupiny vietkongů. šli pomalu, vzpřímení a už nestříleli. Minh tentokrát zvítězil. Mohl mít, co jsme z pevnosti nechali.

Materiálně získal Minh sotva něco víc než hromadu popela, jenže vítězství pro

něho mělo obrovskou propagandistickou hodnotu. Měl teď pod kontrolou velkou část mekongské delty severozápadně od Vung Tau.

Na pozadí jitřního nebe ozářeného kmitajícími plameny se na jednom konci hrnul na spálenou základnu vítězný 514. prapor, zatímco se na druhém konci naložovali do člunů ti, kdo obranný boj přežili, jejich rodiny a páchnoucí směsice hospodářského zvířectva, jako by je spěšně nabíraly obrovské lžice a vyklápěly na palubu. Motory se namáhaly, aby se džunky dostaly doprostřed řeky, mimo dostřel ručních zbraní.

Saigon vzkázal, že se mají zachránění vojáci vylodit nedaleko po proudu na druhé straně řeky, než byla původní základna.

Určené místo byla zpola bahnitá, zpola písčitá pláž u řeky, která věstila malárii, za ní byly staré mýtiny a stezky ztrácející se v džungli. Nedaleko odtud byl starý hřbitov, kde se kolem zašlých, popraskaných náhrobků vinulo popínavé víno, šplhající vzhůru k zanedbané kamenné tváři Buddhy s ulomeným nosem.

Tito Vietnamci nejevili přílišnou radost z toho, že mají být se svými kachnami, bachratými prasaty a všemi ostatními zásobami, které se jim podařilo při panickém útěku ze starého domova zachránit, vystřnaděni na břeh. Pronikavě křičeli a s posunky ukazovali na hřbitov.

"Rekněte jim, že jejich vedení vybralo toto konkrétní místo pro novou džunkovou základnu číslo 33," přikázal Ashcroft Kheovi. "Budou se muset vylodit." "Mají z toho místa strach," vysvětloval Khe.

Ashcrofta ani mě v tu chvíli vůbec nezajímalo, co chtějí nebo nechťejí. Kdyby byli vybudovali obranná zařízení jak se patří, nebyli bychom o základnu vůbec přišli, a to je podstatné.

Několik dní nato přinesl malý buddhistický mnich jménem Thai Vu, s nímž jsem se ve Vung Tau spřátelil, zprávu, že většina zachráněných Vietnamců novou džunkovou základnu opustila. Tento mnich věděl prakticky o všem, co se poděl řeky děje.

Mnozí z těch nešťastných Vietnamců zamilovali do Saigonu, zatímco ostatní zmizeli v džungli a přešli k nepřátelské Frontě národního osvobození.

"Většina vietnamského lidu věří - stejně jako obyvatelé hor-, v animistické náboženství," vysvětloval Thai Vu. "Věří v duchy a v duše mrtvých. Ze všeho nejvíc se bojí duši zvaných praty."

3. KAPITOLA

Orient byl zdrojem nekonečného vzrušení. "Byl to hřbitov," řekl jsem.

"Ano. Na takovém pohřebišti, jako je toto, se praty vyskytují.

Praty jsou opuštěné duše, o které nikdo nedbá; jejich nositelé zemřeli násilně při nějakém neštěstí nebo ve válce anebo šlo o ženy, které zemřely, aniž splnily své poslání rodit děti. Jsou to duše rozhněvané, lačné, šálivé, nevyzpytatelné - jako lidstvo samo. Chovají nepřátelství k jednotlivcům, rodinám i ke komunitám. Proto od nich ti lidé prchli." Podal jsem zprávu o průběhu akce kapitánu Drachnikovovi, náčelníkovi námořní sekce Poradní skupiny pro vojenskou pomoc (MAAG). Zahrnul jsem do ní i zmínku o pratech.

"Vy téhle blbosti věříte?" ušklíbl se Drachnik.

"Jestli tomu věří ti lidé, pak je to pro ně pravda." "Pane Boehme, vy zase zkoušíte mou trpělivost. Do téhle země přišli už před druhou světovou válkou Francouzi. Jeto civilizovaná země. Nic takového jako duše a duchové, natož proboha prata neexistuje. Vypusťte tu zmínku ze své zprávy. Tohleto nebudu do Washingtonu posílat." Zíral jsem. "Ještě něco, pane Boehme. Vypusťte tu část o plamenometu.

Podle zpráv našich průzkumných jednotek vietkongové takové technicky vyspělé zbraně, jako jsou plamenomety, nemají." "Vypadalo to jako plamenomet. Vystřelovalo to oheň na dálku 30 až 40 metrů." "Zřejmě jste se zmýlil." "Zřejmě. Mohl to být cigaretový zapalovač Bic. Nebo cvičený drak." "Překračujete meze, pane. Ve vaší zprávě by také mělo být uvedeno, že jsme džunkovou základnu číslo 33 umístili na druhé straně řeky, abychom jihovietnamským vojskům zajistili přístup a vynikající postavení." "Bať, bať, pane. Reklamujeme na papíře senzační vítězství a ve Washingtonu jsou všichni v povznesené náladě. Pokrok je přece náš nejdůležitější výtvor." "Pane Boehme..." Korvetní kapitán Jerry Ashcroft, dřívější příslušník ponorkového námořnictva a nyní starší americký námořní poradce jihovietnamského džunkového vojska, byl naštěstí bojový velitel, nikoli manažer Drachnikova druhu. Podobal se solidnímu dubovému kvádru, samá hrana, samé tuhé vlákno, byl o dva nebo tři roky starší než já a možná tak o palec menší než já se svými sto sedmdesáti pěti centimetry. Měl široký úsměv a sčesával si rovné vlasy pískové barvy z čela. Ve svém apartmá v hotelu Majestic v centru Saigonu mi nabídl bourbon. Hotel zde zůstal z francouzských časů - dekorace koloniální Asie z filmu Humphreyho Bogarta, na střeše útulný bar a zvolna se otáčející stropní ventilátory v pokojích.

"Chlapče," začal Ashcroft, "pročetl jsem tvé zprávy. Asi rozvíříš klidnou hladinu. Zřejmě bys dokázal rozčítit Pánaboha." U bourbonu s vodou jsme s Ashcroftem bitvu znovu probírali.

Ashcroftova služka byla od nás na doslech. Byla nádherná oním líbezným, křehkým způsobem vyhrazeným asijským ženám se stopou francouzského ducha kdesi v genetickém pozadí. Byla půvabná do té míry, že by její podoba na krbové římse mohla být předmětem obdivu. Ashcroft si všiml mého pohledu a usmál se.

"Co Van je vietkonžka, která od hlavy až po svůj tuctový zadek nenávidí cizince a těší se na den, kdy mě zabije," vysvětloval. "Jen klid. Dokud si bude myslet, že může získávat informace pro velitele Minha a další vietkongy, nikoho z nás dvou nezabije. Co se týká vedení společných operací s Jihovietnamci, beztoho zde nemáme žádné tajnosti." Co Van nás přejela lhostejným pohledem. Neobyčejnou to měl Ashcroft služku. Pěknou prdelku.

"Chlapče, podívej se na to ještě jednou," nabádal mě Ashcroft.

"Říkáš-li v těch zprávách pravdu, mužeš být ujistěn, že tě nebudou mít rádi. Dej na mou radu. Koulej to, jak žádají pravidla, a pak se seber a jdi válčit. Jsou to totiž dvě samostatné a rozdílné věci." Ashcroft a já jsme už před časem spojili své síly - LDNN a jeho říční krysy Biet Hai - s cílem nepolapitelného Minha a ostatní vojenské hlavyouny doběhnout a zlikvidovat je. Ash mi pomáhal s náležitým, moderním papírováním, které by uspokojilo MAAG, přičemž jsme si nechávali pro sebe, jak se dá činnost poradců volným výkladem značně rozšířit. Pokračovali jsme v probírání bitvy a Co Van jsme si nevšímal. Věnovala se své práci s jedním uchem pravděpodobně našpicovaným, přičemž předstírala, že nerozumí, o čem si povídáme. Svěřil jsem se Ashcroftovi, že jsem chtěl nechtě musel obdivovat vojenské umění velitele Minha; strategické umístění kulometu padesátky, sladění útoku tak, aby bylo maximum síly soustředěno na naše nejslabší místa; jeho schopnost uchovat si pohyblivost a přizpůsobivost, provádět rychlé opravy v proměnlivém průběhu bitvy. Pravda, utrpěl ztráty, ale skutečnost, že získal na tomto úseku řeky kontrolu a zlomil při tom protivníkovu morálku, jeho ztráty víc než vyvážila.

"Kdyby měla Fronta národního osvobození víc takových praporů, jako je 514," řekl jsem, "buď bychom se museli sbalit a vrátit domů, nebo bychom sem museli poslat americkou námořní pěchotu. Minhoovi vojáci umějí bojovat. Byl skvělý. Mohli bychom se od něho učit. Alespoň bych se s tímhle válečnickým géniem rád setkal a potřásl mu rukou." Druhý den odpoledne jsem se zastavil na sklenku ve stylově zařízeném francouzském baru v prvním poschodí Finančního úřadu, kde jsem při každém pobytu v Saigonu bydlel s doktorem Shultzem a poručíkem Tedem Reilmanem. Jak jsem tak popíjel bourbon a poslouchal z hracího automatu americký rokenrol, všiml jsem si, že do ztemnělého baru vběhlo nějaké mrně a cosi šeptalo matce. Přikývla a pohlédla směrem, kde jsem seděl. Potom prošla mezi stoly a řekla mi:

"Pane Royi, někdo u dveří chce s vámi mluvit. Mrkl jsem po dveřích, ale nikdo tam nebyl.

"Venku" dodala.

Americké vojenské osoby nosily v Saigonu civil, aby na sebe neupoutávaly pozornost. Měl jsem na sobě sportovní kalhoty a rozhalenku, která byla dost volná, aby nebylo vidět, že mám za pasem osmatřicítku revolver. S vědomím, že Vietkong vypsal na mou hlavu odměnu, jsem si kolt posunul, abych se k němu rychle dostal, a vyklouzl jsem bočním vchodem s úmyslem dostat se k tomu, kdo na mě u hlavního vchodu do Finančního úřadu čekal, ze zadu. Myslel jsem si, kdovíjak nejsem mazaný. . .

Prošel jsem postranní ulicí a přitiskl se ke zdi, abych se přesvědčil, kdo onen záhadný návštěvník je. Když se přímo za mnou ozval čísi hlas, zjezily se mi chlupy na zádech.

"Předpokládám, že jste se chtěl se mnou setkat. Bezvadná angličtina, plynulá, jako vystřižená.

"Blbnu nebo co? zamumlal jsem a v duchu se fackoval. Pomalu jsem se otočil, hlídaje si ruce, a octl se tvář v tvář vysokému asi pětatřicetiletému Vietnamci se širokým čelem a tenkým nosem i ústy. Z velkých hnědých očí mu

vyzařovala inteligence.

Ve srovnání s většinou domorodců nebyly černé, pronikavé ani šikmé. Napadlo mě, že se můj protějšek může hlásit v některé dřívější generaci k evropským předkům. Pravděpodobně k francouzským.

"My už jsme se někdy setkali?" otázal jsem se.

"Jste Ohmja Nguoi Nhai? "Jsem Starý žabák' přiznal jsem se.

"Při jedné ze zdravotnických návštěv, které podnikáte s vašim laskavým doktorem Shultzem ve vesnicích, jste se spřátelil s mou rodinou. Už jsem toho o vás ve Vung Tau hodně slyšel. A kdo jste vy?" zeptal jsem se.

Jmenuji se Minh. Ostře jsem se na něho podíval. "Minh je jméno jako v Americe Smith nebo Jones. Muži taková jména používají, když si v motelu najímají pokoj se ženou, která není jejich manželkou." Ted' se pro změnu usmál on. "Velitel Minh. Když zrovna nejezdím s taxíkem, velím jednomu z místních lidových praporů." Uvažoval jsem. Měl na sobě volné černé kalhoty, jaké nosí venkované, a ještě volnější bílou halenu. Všiml jsem si nezřetelného obrysu na jeho kapse a malého vyboulení u pasu.

Pokrčil jsem rameny. "K čertu s tím. Kdybyste byl chtěl, mohl jste mě dostat ven s tou malou devítkou, co máte za pasem, nebo s dýkou v kapse." "Jak vidím, pane Boehme, i vy jste vybaven." Chvilí mě výraznými hnědými očima zkoumal. Bylo v nich cosi vážného, tázavého, rozhodného. Thai Vu mluvil o vojevůdcově ráznosti, o tom, že budí dojem muže, kterému žhne boj v duši. Kupodivu jsem mu důvěřoval. Také on, zdá se, si o mně udělal úsudek.

"Zřejmě byste nechtěl, aby po vás rajtovala moje prata, kdybyste mě takhle zabil' usoudil jsem.

"Podle toho, co jsem viděl a slyšel, jste nepochybně agresivní duch. LDNN, které jste vycvičil, bojují dobře jako vy.

Dověděl jsem se o vás dobré věci i jako o člověku. Půjdeme? Příměří na tento večer?" "Příměří" přikývl jsem.

U obrubníku pomačkaná stará verze newyorského žlutého taxíku. Minh vklouzl za volant a pokynul mi, abych se posadil vedle něho.

"Cholon?" zeptal se.

Cholon byla čínská část Saigonu a Američanum byla po setmění zakázaná. Byla to ode mě naprostá ztřeštěnost doprovázet vietnamského velitele do zakázaného pásma, které patřilo po západu slunce nepříteli.

"Cholon," kývl jsem na souhlas. Minh to přijal s úsměvem.

Pomačkaný taxík kodrcal temnými úzkými ulicemi a Minh s častým používáním houkačky obratně projížděl mezi zástupy chodců. "Cítil byste se bezpečněji, kdybych vám dal svou zbraň?" zeptal se.

"Asi ano. Ale bylo by málo důstojné nedovést tuto hru do konce, když už začala." Zdrženlivě se zasmál. "Nikdo z nás nechce být poražen, ledaže by to bylo čestně v bitvě," řekl.

Zaparkoval taxík před malou restaurací obrácenou do ulice.

Když jsme vystupovali z vozu, všiml jsem si, jak měkce, pružně jako kočka našlapuje. Pohyboval se po polštářích chodidel, jako by byl neustále připraven skočit. třebaže byl výškou i váhou menší než já, nebyl jsem si jist, jestli bych ho v osobním souboji překonal. Málokterý muž bez ohledu na velikost na mě udělal takový dojem jako on.

Moje přítomnost vyvolala v nabitě kavárně určitý rozruch.

Američané zde byli vzácní. Minh požádal o stůl u zdi na druhém konci místnosti.

"Jste pravák, nebo levák?" zajímalo ho.

"Pravák." "Sedněte si tedy vpravo ode mě, já budu sedět vlevo. " Měl jsem tedy pravou ruku volnou pro případ, že by došlo ke střelbě. A seděli jsme zády ke zdi.

"Chcete-li žít dlouho a zdravě, přáteli," řekl, "musíte se učit jíst, co jíme my, nejen kvůli tělu, ale i kvůli duši. My Vietnamci víme, co je pro vaše vnitřní zdraví dobré. Například černá ryba je pro člověka lepší než bílá."

A tak začalo neobvyklé přátelství mezi komunistickým velitelem a americkým poradcem. Zrodilo se ze vzájemného respektu, profesionální zdvořilosti a z prosté lidské náklonnosti jednoho k druhému. Než večer skončil, dověděl jsem se, že má Minh

tři děti a manželku, kteří žijí v Saigonu. Jako potomek kdysi bohatého majitele plantáží získal dobré vzdělání ve Francii a Anglii. Už v době dospívání bojoval proti Francouzům, potom vzal za svou věc boj proti Američanům. Říkal, že je zapřísáhlým stoupencem sjednocení severního a jižního Vietnamu, který bude osvobozen od veškerého zahraničního vlivu a kontroly.

V nadcházejících měsících budeme mít dlouhé a intenzivní diskuse o komunismu, nacionalismu a právu jižního Vietnamu na volbu vlastního osudu. Zatím jsme se však nejchoulostivějším záležitostí vyhýbali. Naše rozhovory se soustřeďovaly na témata, která jsou snad společná dvěma normálním mužům, když se spřátelí. Začínal jsem se v jeho společnosti cítit dobře.

"Nesetkali jsme se jenom proto, že jste projevil přání se se mnou seznámit," přiznal. "Chtěl jsem zjistit, co je to za člověka, který občas bydlí u paní Vinh ve Vung Tau a který se přátelí s buddhistickým mnichem. Nejsem zklamán. Mezi muži, jako jsme my, existuje kodex cti. Vy i vaši vietnamští svěřenci bojujete uprtně - jenže vás ovšem musím porazit. Obávám se, že se znovu setkáme v boji." Já se vrátím.

"Právě tak to řekl váš generál MacArthur." První SEAL vykonal dlouhou a náročnou cestu, aby se prvním SEALEM stal. Jestliže jsem si během této cesty něco potvrdil, bylo to zjištění, že mě nic nezastaví.

4. KAPITOLA

Občas jsem se ptal sám sebe, jestli nelituji, že jsem strávil život lítáním kolem zbraní. Ale proč vlastně bych si to měl vyčítat?

Prožil jsem život po svém. Co jiného mohl nevycválaný chlapík jako já očekávat od života než to, že mu dá příležitost se vyřádit a žít si po svém?

"Jsi úplně po tátovi," říkávala matka kdysi na Long Islandu.

"Jsi skutečný výtržník. Buď z tebe vyroste hrdina - anebo přijdeš o život, případně skončíš ve vězení. Pro tyhle Boehmy žádná střední cesta neexistuje." Táta a jeden přítel létávali se starým letounem Stinson k moři. Léтали s ním v obrácené poloze a pod hlavou měli modrozelené vlny unášené větrem. "Kdo posunul ten zatracený oceán tak blízko k pobřeží?" byla otcova častá otázka. Jak jsem vyrůstal, také jsem si to říkal. Kdo posunul ten zatracený oceán tak blízko k pobřeží? Jako kluk jsem někdy stával s rukama v kapsách kalhot s vyboulenými koleny a upřeně zíral na širé moře. Lámal jsem si hlavu, co je za tím vodním obzorem a co za tím dalším a dalším. Některým mužům bylo souzeno, aby se narodili, vyrůstali, žili a byli pohřbeni téměř na dohled od svého rodiště. Jiným zas bylo souzeno se toulat.

Pamatuji se, že to byl 19. listopad 1939, který rozhodl, jaký muž budu já. Táta měl malou podsaditou postavu s velkýma drsnýma rukama jako lopaty. Jednu z nich mi položil na rameno.

"Dnes se mnou půjdeš do loděnice," oznámil mi. Byl tesařem v Brooklynských loděnicích válečného námořnictva. "Na tento den nikdy nezapomeneš." V loděnicích jsem zůstal stát mezi tátou a vysokým Mikem Sullivanem. Mike byl za první světové války u námořnictva, dostával jsem od něho námořnické čapky, modrá vlněná trička, zvonové kalhoty a vyprávěl mi napínavé příběhy o válce a válečných lodích. Při ceremoniálu, který toho dne provázel spuštění bitevní lodi USS North Carolina na vodu, stál Mike s neohrabaně velkýma rukama svěšenýma podél těla a po drsných tvářích mu stékaly slzy. Loď byla velická jako newyorský mrakodrap položený na bok, ba ještě větší a tak nádherná, že se mi z toho svíralo hrdlo.

Čekal jsem během projevů, které neměly konce a po nichž následovalo rozbíjení lahví šampaňského, na chvíli, až velická bitevní loď sklouzne do East Riveru a tak se narodí. Konečně ta chvíle nastala. Kolos sjížděl po spouštěcí rampě, zprvu pomalu, potom nabíral rychlost. Zád, která sjížděla jako první, se nárazem vřítla do vody a zdvihla zpěněnou nárazovou vlnu, která vyhodila vlečná lana. Vzduch se otřásl halasem sirén a houkaček. Zástupy přihlížejících provolávaly slávu. Kapela hrála "Kotva se zvedá" a hasičské čluny vystřelovaly proudy vody, které se na slunci třpytily. Cítil jsem ve vzduchu sůl z vodní tříště, kterou ta nádherná loď zvířila.

Na palubě takové válečné lodi by nebylo proč se ptát, kdo umístil oceán tak blízko pobřeží. Mohla by plout pořád dál a dál.

S vypuštěním USS North Caroliny na vodu upoutalo mou představivost moře a dobrodružství, která moře a válka slibovaly. Od této chvíle mi bylo jasné, že připoután k jedinému místu na souši bych nikdy nemohl být šťastný.

Na obzoru už se hrozivě rýsovala a zažíhala válka. Harašení zbraněmi v Evropě našlo odezvu ve zlověstných titulcích na předních stránkách New York Times. Každý den se začínal oznámením nějakých významných událostí. četl jsem jména jako Hitler a Mussolini. Lidé, kdykoli mluvili o možnosti války v Evropě, v napjatém očekávání projevovali rozrušení.

Většina lidí byla v těch nevinnějších časech nepokrytě vlastenecká. Naše krásná vlast od moře k moři. Je to moje vlast, ať už je v právu, anebo ne - a tak podobně. Učil jsem se nazpaměť preambuli naší ústavy. Hltal jsem knihy o tradici námořnictva, o amerických dějinách a amerických válkách. Obával jsem se, že válka začne a skončí dřív, než dorostu, abych se jí mohl zúčastnit.

V lednu 1941 - právě zuřila sněhová vichřice - rodiče oznámili, že se rozvádějí. Za tři měsíce mi bude sedmnáct. Toto odhalení pro mě znamenalo životní otřes. Rozvod bylo něco skandálního, o čem se v kruhu mých přátel a příbuzných mluvilo jen zřídkakdy a šeptem.

U koho z nás chceš žít?" ptali se mě rodiče. Byl jsem jedináček.

"Přihlásím se k námořnictvu," oznámil jsem jim. "Jen co budu moct. Nechci promeškat válku." Roy Boehm od té doby nepromeškal žádnou válku. Mohu to dokázat - mám jizvy. Vždycky jsem si představoval, že jsem předurčen k něčemu zvláštnímu. Takový postoj měl posilovat klukovskou domýšlivost. Námořník druhé třídy Roy Boehm v červenci 1941 absolvoval výcvikový tábor nováčků válečného námořnictva. S pětidolarovou bankovkou zastrčenou v botě a s akordeonem v pouzdře přes rameno jsem se hlásil do své první námořní služby na palubě USS Griffin, pomocné ponorkové lodi, která se právě opravovala v Robbinsově loděnici v New Yorku. Vypadal jsem v bílých zvonových kalhotách velmi nápadně. Pozdravil jsem lodní vlajku a potom důstojníka na palubě.

5. KAPITOLA

"Co v tom pouzdře máte, námořníku?" zeptal se dozorcí důstojník.

Byl jsem drzý trouba. "Svačinu, pane." Lodní staršina Michaud, který stál poblíž, se na mě podíval a jeho pohled vyjadřoval nesouhlas. Staršina byl boxerským šampionem válečného námořnictva v těžké váze, jinak ostřílený námořník s hranatou čelistí a s nosem mnohokrát rozbitým tak, že vypadal, jako by se mu ztrácel v obličejí. Pohotově poslal toho drzouna drhnout palubu.

Paluba se správně vytírá tak, že se stěrák při pohybu vpřed tlačí k zemi, zpátky se jen lehce přisune. Já jsem pracoval neobratně a v předklonu jsem se se stěrákem rozháněl dopředu dozadu. Znenadání stěrák na něco narazil. Ztuhl jsem. Zvedl jsem oči od paluby a můj pohled utkvěl na perfektně vyžehlených zvonových kalhotách. Roztřepený nástavec mého stěráku skončil na nablýskaných botách staršiny Michauda jako chapadla chobotnice. Má hrůza tím ještě vzrostla.

"Frajere," říkal jakoby líně, "takhle se paluba nevytírá." Pak mi ubalil ránu pěstí. Uvolnily se mi dva zuby, o jeden z nichž jsem nakonec přišel. Před druhou světovou válkou Vojenský trestní zákoník neexistoval. Válečné námořnictvo se řídilo strohými zásadami předchůdců. Lodní kapitán byl Pánbůh.

Staršinové byli něco jako drsní plantážníci, kteří neměli k postavení Pánaboha daleko. Ležel jsem na palubě a vzhlížel k Michaudovi.

"Přines nějaký písek a vyčisti to tady," řekl. "Až se vrátím, nechci na palubě vidět žádnou krev." Poučení zdá se bylo

jasné. Další existence mých zubů závisela na tom, že se naučím námořníčinu se vším, co k ní patří. Vrhli jsme se do spojování drátu a lana, do jemňůstek práce s kladkostrojem a nosným lanovím, do pravidel plavby na válečných lodích. Většina dovedností a znalostí z předválečné doby se přenášela ústním podáním, protože dříve jen málokterí námořníci uměli číst nebo psát. Naučil jsem se nazpaměť desítky veršů, které se používaly jako učební pomůcky. Jestliže staršina Michaud našel mou kariéru pořádnou ránou do zubů, s menším důrazem na fyzickou stránku ji dál rozvíjel Švéd Johnson. Z důvodů známých jen kolenovrtům a ouřadům a papalášům jsem byl v září odvelen na pomocnou křižnickou loď USS Alcor. Švéd byl staršina, kterému bylo svěřeno velení lodním potápěčům s ochrannými přilbami. Zanedlouho jsem pochopil, že potápěči považují sami sebe za jakousi zvláštní odrůdu a že tento názor sdílejí i ostatní námořníci.

Jelikož jsem vyrůstal u moře, vždycky mě fascinovalo. A poznat, jaké je to pod ním, k tomu se teď možná nabízela reálná příležitost. Americké válečné námořnictvo mělo v tomto předválečném období malý podmořský potenciál s výjimkou potápěčů s ochrannou přilbou, kteří kromě nemotorných měděných přileb, spojených s vnějším prostředím záchrannými lany a vzduchovými hadicemi, měli soupravu z plachtoviny a neforemné boty. Jejich činnost se omezovala na opravy pod vodou a na záchranné práce. Válečné námořnictvo se vyhýbalo obojživelným operacím a novotám, které by předpokládaly účast potápěčů v boji.

Považoval jsem se za něco zvláštního a zašel jsem do Švédova skladiště s potápěčskou výstrojí.

"Chci být potápěčem," prohlásil jsem. "Hošánku, být potápěčem je rachota," opáčil Švéd. "Je to pro člověka něco nepřírozeného." Začal jsem kolem skladiště okounět. Byl jsem sedmnáctiletý kluk, který se na všechno možné ptá a snaží se pochytat trochu vědomostí o vášni, která se ho právě zmocnila. Abych měl ve dne volno a mohl u Švéda pracovat, často jsem celou noc splétal drátěná lana nebo vykonával jinou práci, kterou mi staršina uložil. Zatímco jsem na něho čekával, opíral jsem se o zábradlí u jeho potápěčského skladiště a zíral na klidnou šedou vodní hladinu zátoky Chesapeake, jako bych se snažil proniknout pod ni a uvidět, co tam je.

Švéd byl velký vážný muž s krátkými šedivými vlasy na dlouhé nešťastně vypadající hlavě, která připomínala koně z nájemní stáje. Válečné námořnictvo mu bylo domovem už víc než dvacet let. Málokdy se smál. Říkal, že na to, aby se smál, je příliš starý, že toho mnoho viděl a na tom, co viděl, nic k smíchu nebylo. Naštěstí byl trpělivý a já jsem o další zuby nepřišel. Postupem času mě i s mým nadšením pro potápění přijal. Nikdo z nás ovšem nemohl vědět, kam mě můj zájem nakonec přivede.

Měl jsem vždycky desítky otázek, které čekaly na jeho odpověď. Díval se na mě svým příznačně smutným pohledem. "Napracuješ se s tím, hošánku," říkal huhňavě. "A taky na to asi doplatíš. Hele, potřebuju vyprat modráky, vyčistit boty a uvařit kávu. Až to uděláš, povím ti, co chceš vědět." Nebylo to příliš dobrodružné ani romantické, ale na mysli mi stále tanula neodbytná představa dne, kdy se potápění zbaví své pupeční šňůry a kdy budou speciální podmořští válečníci povoláni vést zvláštní nebezpečné akce na obranu vlasti. Měl jsem v úmyslu k nim patřit.

6. KAPITOLA

V ono osudné nedělní ráno 7. prosince 1941, kdy Japonci napadli Pearl Harbor, se tam tísnilo 94 zakotvených lodí amerického námořnictva; na širé moře se dalo vyplout jen jedním kanálem. V prostoru určeném pro bitevní lodi na východním okraji ostrova Ford uprostřed přístavu bylo seřazeno jako kostky domina sedm šedých lodí čnicích do výše, bitevní lodi California, Maryland, Oklahoma, Tennessee, West Virginia, Arizona a Nevada.

Překvapivému útoku unikly poměrně nepoškozeny jen Maryland a Nevada.

Arizona zasažená torpédy a pumami se s duněním a praskotem potápěla tak rychle, že na ní našlo smrt téměř 80 procent posádky, více než 1000 námořníků. Z 2403 ztrát na životech, které utrpěly Spojené státy v Pearl Harboru, téměř polovina připadla na ty, kdo zůstali uvězněni v kajutách a lodních prostorách Arizony.

Právě jsem byl v New Yorku, když mě matka rozrušeným hlasem volala k rádiu. Byl jsem od 5. do 17. prosince doma na vánoční dovolené. Prezident Roosevelt se chystal přednést svůj proslulý projev o "dni hanby". Japonsko napadlo Pearl Harbor.

Spojené státy jsou ve válce. Všechny vojenské osoby, které mají služební volno, jsou na dovolené nebo na krátké dovolené, mají nařizeno okamžitě se hlásit na svých lodích nebo ve svých posádkách.

Radostně mě vzrušilo, když jsem zjistil, že jsem byl odvelen na torpédoborec USS Duncan, válečnou loď třídy Livermore, která byla právě vyřazena ze služby. Připlula do zničeného Pearl Harboru na poslední drobné opravy a doladění, načež měla vyplout do námořní války v jižním Pacifiku. Kvalifikovaní potápěči ze všech lodí vplouvajících do Pearl Harboru byli dočasně přiděleni na tuto základnu, aby pomáhali při záchrane potopených lodí. Uvědomil jsem si, že jsem v kalné přístavní vodě a hledám očima matné obrysy bitevní lodi Arizona, která ležela asi 9 metru pod hladinou zátoky. Neklidná voda propůjčovala této hrobově strašidelné vzezření, jako by patřila do jiného světa. Všechny mrtvolky, které se daly snadno vyprostit, už byly odtransportovány, aby mohly být pohřbeny ve Státech. Ani ne jako osmnáctiletý jsem měl přijít do styku s lidskými pozůstatky války. Kormidelník člunu mi podal několik síťových pytlů a lano. "Když tam najdeš celou mrtvolu," instruoval mě, "přivaž ji k lanu a my ji vytáhneme. Hlavy, ruce a to ostatní dávej do pytlů. Všechno si to pak může rozřadit pohřební registrační správa." Nikdy jsem neviděl mrtvého člověka mimo rakev, ale tehdy bylo v módě hrát si na chlapa. Přišel jsem na to, že dokážu přetrumfnout kdejakého výbojného frajera na palubě Duncanu. Ještě z dřívějšíka mi hrozilo, že přijdu před vojenský soud za nevázanou noc v Panamě, která se odehrála během plavby v Pacifiku. Opravdový válečník se poznal podle ženských a chlastu. "Velitel lodi korvetní kapitán Edmond B. Bělouš Taylor, který se stal a po větší část mé životní dráhy u válečného námořnictva zůstal mým patronem a "námořnickým tátou", tehdy potřásl hlavou. "Boehme, dokud vás máme na moři, zdá se, že jste zatraceně dobrý námořník." "To dělají ženské a chlast, pane," omlouval jsem se. "Nedokážu jim odolávat, pane." "Boehme, budete se muset naučit být někdy zticha." "To je moje slabina, pane. Mám buldočí tlamu." "Nedovolte jí, aby nedbala na vaši

mopsličí prdelku," huboval mě mírně.

Při potápění k Arizoně jsme si s mým partákem oblékali výstroj Jack Brown. Tato lehká výstroj se skládala z masky na celý obličej s ventilem na regulaci vzduchu, koženého opasku s olověnými závažími a asi 100 metru dlouhé dvoucoulkové kyslíkové hadice. Vzduch se vháněl pumpováním zvenčí.

Arizona ležela v celé své majestátnosti na písku. Ležela nakloněná na levý bok a její paluby byly uprostřed rozpolceny zející dírou. Loď se hemžila mračny živících se ryb, které nám v jemných vlnách uhýbaly z cesty, jako když vane vítr zralým pšeničným polem. Všude kolem byly nejrůznější trosky - volně se vznášející lana, kusy plachtoviny, sítě a nářadí. Odpadávaly z lodi

a připadalo mi to, jako když se odlupuje kůže z mrtvol promáčených vodou.

Kolega a já jsme s otevřenými dýchacími ventily vklouzli strašlivou dírou do temných útrob lodi. Naše podvodní svítilny ozařovaly vodotěsné poklopy, které byly většinou pootevřené a volně visely, a chodby, kde se v jasném žlutobílém světle strašidelně vznášely další trosky. Stíny jako by dýchaly a vlnivě se pohybovaly.

Uvolněním závlačky jsem otevřel jeden nepoškozený poklop, opřel se botami s gumovou podrážkou o lodní přepážku a zatáhl. Posvítíl jsem si dovnitř a opatrně jsem prošel. Pohybem svých těl jsme rozvlnili vodu a vyrušili ostatky několika mrtvých. Pohybovaly se sem a tam v jakémsi podivném pomalém tanci. Vodu zkalily vlasy, kůže a části těl, které přilákaly těkavou spoustu drobných ryb.

Přejížděl jsem světlem od jedné mrtvolky ke druhé, jako bych se chtěl chránit před nenadálým útokem. Velká trhlina v přepážce umožnila malým mořským uklízečům, aby se dostali dovnitř. Paprsky světla odhalovaly jamky, z nichž ryby vysály oční bulvy, a ozařovaly zuby, protože je nezakrývaly okousané rty.

Mrtvé paže se zvolna kývaly, jako by se nás pokoušely zadržet ve vodním hrobě. Místnost jako by zaplňovaly výkřiky mučivé úzkosti a ohlušovaly mě.

Plaval jsem zpátky. Náraz hlavou na okraj ocelového poklopu mě na chvíli omráčil. Pak jsem vyletěl z té strašidelné hrobky jako střela, protože se mi obrátil žaludek a jeho obsah mi skončil v masce. Parták mi byl v patách. Už jsem si nepřípadal jako frajer bez konkurence, neboť mi ubohé srdce bušilo jako vybuchující pumy, zvratky v masce mě dusily a žaludeční kyselina mě oslepovala a páčila v očích a v nose. Myslel jsem si, že se utopím ve své vlastní snídani.

Konečně jsem zas jakžtakž nabyl duchapřítomnosti, zadržel dech a opláchl a vyčistil masku. Rybičky se rojily jako moskyti, kynuly jim čerstvé zbytky. Výrazil jsem na hladinu a dál jsem zvracel a dával a lapal po dechu. "To je hřbitov tam dole!" vydechl jsem nahoře.

Mladí muži, kteří jsou celí pryč z válečné slávy a z válečného vzrušení, jsou málokdy připraveni na válečnou skutečnost. Moje víra v boží spravedlnost během následujících dní trpěla. Život s nelidskými válečnými pozůstatky lidí, zejména s těmi pod vodou, byl zkouškou mé víry a shledal ji nedostatečnou. Bůh určitě přerušil svou přítomnost na Zemi, když šli lidé spolu válčit.

Vzrůstala ve mně nenávist, jako by mi užíral útroby nějaký mořský příživník. Když jsem prohledával vnitřek Arizony, osobně jsem nenáviděl Japonce. Nikdy jsem nepředpokládal, že mě čeká takové potápění. Nikdy jsem si nemyslel, že jsou v moři takové hrůzy. Švéd měl pravdu: platil jsem za to, co jsem se o světě pod vodou naučil. Nikdy mě nenapadlo, že pocítím úlevu, když se dostanu z vody.

Korvetní kapitán Taylor zakázal na pobřeží všechny služební cesty a svolal na zád' Duncanu posádku. Schylovalo se k něčemu velikému. Ze srdce mi spadl kámen.

"Pánové, USS Duncan dostal rozkaz," oznamoval náš kapitán.

"Během dne zvedneme kotvy. Máme co dělat." Víc toho neřekl. Reči o "Bohu a vlasti" pronášeli ti, kdo posílali kanónenfutr do války, ne ti, kdo sami do války šli.

Dvěma stům šedesáti námořníkům na torpédoborci vyrazil z hrdla bujarý výkřik. V duchu jsem se zařekl, že do nějakého dalšího amerického hřbitova už se víckrát potápět nebudu.

7. KAPITOLA

Řadu měsíců po vyplutí Duncanu z Pearl Harboru to vypadalo, že jsme pořád stranou bojové činnosti. Stále jen družička a žádná nevěsta. Poslední dva měsíce jsme se pohybovali kolem Guadalcanalu. Na první pohled se zdálo, že tento ostrov má malý význam. Byl zhruba obdélníkovitý a prostíral se na ploše asi 6400 čtverečních kilometrů.

Pokrývala ho džungle, horská divočina a na mýtinách tráva vyšší než člověk. Klenotem, který měl takovou cenu, že pro něj byl zabit každý muž, potopena každá loď a sestřelen každý letoun, bylo letiště. Válečná strana, která měla toto letiště pod kontrolou, získávala důležitou výhodu při dobývání nadvlády v jižním Pacifiku.

Jako první se měli Guadalcanalu koncem června 1942 zmocnit Japonci. Začali tam stavět letiště. O měsíc později se tam v první americké pozemní akci tichomořské války vylodila americká námořní pěchota. Zatlačila Japonce do džungle a držela je tam.

Práci na Hendersonově letišti, kterou zahájil nepřítel, dokončili námořní ženisté.

Žádná strana nepředvíдалa, že boj bude tak dlouhý a těžký. Pozemní, námořní i vzdušné síly obou stran se všechny vrhly proti sobě. V úsilí o získání námořních přístupů k ostrovu podnikaly těžké bombardéry amerických pozemních sil dálkové průzkumné lety nad mořem. Ve dne americké letectvo potápělo nepřátelské lodi a bombardovalo nepřátelské pláže. Japonci zase v noci lodní dělostřelbou ničili letouny na zemi, zatímco jejich pěchota ukrytá v džungli, která obklopovala letiště, podnikala útoky na vyčerpané obránce.

Přísunové cesty obou stran závisely na přístupech ke Guadalcanalu z moře; v těchto místech japonské i americké ponorky a letouny nepředvídaně útočily a měnily přístupy v zemi nikoho. Japonci používali jako dopravní lodi torpédoborce, křižníky a někdy i ponorky, jejichž velká rychlost jim pod ochranou tmy umožňovala vylodovat posily a zásoby. Tomuto nočnímu pohybu Japonců, který sloužil k podpoře jejich pozemních vojsk a k poškozování

Hendersonova letiště, se říkalo "tokijský expres".

Žádný jednotlivý účastník něčeho tak velikého nevěděl, jak vypadá válka mimo bezprostřední prostor jeho činnosti. Čím bylo jeho postavení nižší, tím toho viděl méně, a chtěl-li se dovědět, co se děje, tím víc závisel na tom, co se povíдалo. Já jsem na palubě Duncanu pomáhal dopravovat náklady benzínu z Nové Kaledonie na Maggot Beach u Hendersonova letiště. Americké letectvo mělo chronický nedostatek paliva.

Na pláži ležela potopená japonská loď, ze které vyčnívaly nad hladinu jen větrací roury a palubní nástavba. Pláž se pak mírně zvedala a vytvářela necelé 4 kilometry čtvereční plochy zbarvené porostu, na níž bylo rozbahněné letiště, takže tam občas uvázly letouny, které se po nějakém líjaku pokusily startovat. Krátery po nočním bombardování japonského loďstva se musely ráno co ráno zasypat. Ubikace pro osádky letounů a pozemní personál neexistovaly; každý jejich příslušník měl jen okop obložený pytli s pískem. Námořní pěšáci, kteří přišli z lodí na Maggot Beach pomoci při vykládání zásob, byli vychrtlí; větší část doby od svého vylovení měli jídlo jen dvakrát denně.

Dokud nám samým nedocházely potraviny, házeli jsme jim je, jak to dělají boháči, když žebrají děti.

"Chudáci posraní," utrousil Dubiel. Dubiel byl příslušníkem obsluhy mého děla. "My máme aspoň teplý kutloch a třikrát

denně pořádné horké jídlo. Na to, že je válka, je to luxus jako v hotelu." Asi minutu o tom přemýšlel.

"Aspoň se pod nimi ten ostrov nepotopí," dodal.

Malé japonské ponorky rejdivy pod vodou jako žraloci. Takhle se útočí na nepřítele, pomyslel jsem si. Skrýt se pod mořem, nepozorovaně se k nepříteli přiblížit, zakousnout se mu do útrob a pak z místa jeho smrtelného zápasu zatraceně rychle zmizet. 14. září 61. námořní operační skupina vyloďila za účelem posílení Guadalcanalu 7. pluk námořní pěchoty. Torpédoborce Duncan, Landsdowne a Lardner zajišťovaly ochranu letounů a vytvářely protiponorkovou clonu ve prospěch transportů a letadlových lodí Wasp a Hornet. Den byl pro tuto zeměpisnou šířku typický - zářivě slunečno, modrá obloha poseta lehkými obláčky. Roje letounů vypouštěných z letadlových lodí mi připomínaly vrabce, které jsem pozoroval leže ve stínu stromu v Centrálním parku.

Dva americké průzkumné letouny pronásledovaly japonský bombardér a řachtaly po něm z kanonu na přídi. Za vybočujícím letounem zůstávala tenká kouřová stopa. Ztrácel výšku, pak se řítit do oceánu za obzorem. Námořníci na palubě Duncanu jásalí.

Brzy odpoledne se dění přesunulo jinam. Měl jsem hlídku u palubního průlezu k prachárně na pravoboku poblíž děla číslo 2 a sděloval jsem si různé dohady se Shurneyem, černým prodávčem. Asi osm set metrů od Duncanova levoboku plul Wasp.

I na tuto vzdálenost se zdálo, že se nad námi tyčí jako ohromný blok šedé oceli, jako Chryslerův mrakodrap plynoucí na boku.

Znenadání zpod moře udeřil neviditelný nepřítel. Wasp se škubavě otřásl a chrlil dým, prach a vodu. Zdálo se neuvěřitelné, že by takovou hrůzu nahánějící loď mohl rozpárat neviditelný nepřítel.

Ozval se signál hlavního velitelství. Vrhli jsme se k lafetě svého děla a vyhlašoval jsem poplach: "Ponorky! Zasáhly Wasp!" Wasp se zastavil, lehce se nakláněl a pomalu se otáčel doleva.

Z přední hangárové paluby se mu valil černý dým, vlnovitě stoupal vzhůru a do šířky, znečišťoval a hyzdil tropickou oblohu.

Šlehalý z něho ohnivé jazyky a olizovaly první naftu, která se vylila na oceán. S hrůzou jsem přihlížel, jak z poraněné lodi seskakují a padají námořníci a jak se z kouře ocitají v plamenech.

Z dálky se ozývaly jejich výkřiky. Když psal Dante své Peklo, v duchu viděl právě toto. Duncan měnil kurz. Muži házeli těm, kdo zůstali naživu a houpavě se pohybovali na vlnách, záchranné vesty, latě a všechno možné, co se udrží na hladině. Jeden z trosečníků, mladý blondatý námořník, vytřeštil oči, když si uvědomil, že Duncan nemůže zastavit ani kvůli jedinému z nich. Nesmí riskovat tím, že by nepříteli poskytl nehybný terč. Duncan zapojoval do záchranné akce své velrybářské čluny.

Strhl jsem z kapitánova motorového člunu ochrannou plachtu a spustil ho. Uvolnil jsem přitažné lano na předním výboku, udělal na něm uzly na držení a pak jsem s lanem za člunem vyrazil plnou rychlostí přes hořící oceán.

"Chyťte se toho lana!" volal jsem, když jsem vplouval do plamenů.

Oheň mi ožehoval vlasy a obočí a dělal mi na obnažené kůži puchýře, ale člun trosečníky z ohnivého kotle postupně vyprošťoval. Když je moje osádka vytahovala z vody, některým z nich se z rukou sloupávala spálená kůže. Svíjeli se bolestí.

Než skončil den, zachránil Duncan z Waspu 778 ztroskotaných námořníků. Vypadalo to, že se Duncan sám v důsledku přetížení možná potopí. Polovina prodloužené zádi byla pod čarou ponoru, voda cákala přes hlavní palubu na zadní palubní přístřešek. Vyprázdnili jsme své skřínky, abychom mohli zachráněným poskytnout suché šatstvo, a dali jsme raněným k dispozici své kavalce. Leželi na nich po dvou. Další muži se natáhli, kam to šlo - na paluby, pod dělové lafety, dokonce i na můstek. Mnozí z nich zvraceli, protože se jim dostala do žaludku nafta a slaná voda.

Nad tímto výjevem zkázy se rozhostila tropická noc. Hořící Wasp ozařoval moře na stovky metrů kolem. Temné dunění a třaskání v jeho útrobách provázely exploze pum a torpéd ve zbrojnicích a v manipulačních prostorech. Torpédoborec Lansdowne dal nakonec letadlové lodi dvěma torpédy do nechráněného trupu ránu z milosti.

Výšlehly plameny a mohutná loď se naklonila na pravobok.

Strašné vedlejší výbuchy ničily vzletovou palubu a prorážely otvory na bocích i na dně. S posledním zasténáním, stejně srdcervoucím a bolestným jako smrtelné chroptění zastřelené velké šelmy, se Wasp převálil a zmizel v moři.

"Odpočívej v pokoji," zanotoval kdosi na projev úcty.

Byl jsem vyčerpán a neměl jsem si kde odpočinout, protože na mém kavalci leželi ranění námořníci, a tak jsem chodil z místa na místo, až jsem našel vedle zadního palubního přístřešku nepromokavou plachtu. Bylo pod ní teplo, ležela totiž

nad strojovnou. Už tam spali další dva chlapi, vklouzl jsem tedy mezi ně. O několik hodin později mě probudil strašný zápach, který mě dusil, nutkal ke zvracení a pálil v očích. Odhodil jsem plachtu a k svému zděšení jsem zjistil, že moji sousedé nespí. Někdo pod plachtu uložil dva mrtvé námořníky z Waspu. Na teplé palubě nad strojovnou se začali rozkládat.

8. KAPITOLA

Tri týdny po potopení Waspu byl Duncan na nejlepší cestě stát se z družičky nevěstou. Když jižní Pacifik přikryla neproniknutelná tma, zavládla mezi námi zlá předtucha, že se Duncan možná už nevrátí. Doslova každý muž na palubě se před západem slunce osprchoval, aby byl pro případ zranění čistý, a vzal si na sebe do nadcházející bitvy svou nejlepší polní ústroj. Tyto přípravy mi připadaly morbidní. Vylezl jsem nahoru k svému bojovému stanovišti u lafety děla číslo 2 a v pokojných paprscích zapadajícího slunce jsem se posadil. Západ slunce v tropickém pásmu Tichomoří je rudější, intenzivnější a vůbec výraznější než kdekoli jinde na světě. Pozoroval jsem oceán, zapadající slunce, nízký srstnatý obrys Guadalcanalu v dálce, vdechoval jsem vzduch vonící gardéniemi, který vanul od souše k moři. Zatímco operační skupina 64.2 mířila na sever, aby se utkala s japonskou flotilou, připojil se ke mně velitel pětipalcového děla číslo 2. V klidu jsme kouřili cigarety. Každý člověk se chystal k nadcházející akci po svém. Nahoru přišel i Dubiel. Bylo mu asi jedenadvacet, byl o dva roky starší, o několik kilogramů těžší a o pět centimetrů větší než já. Podle výslovnosti byl z Joisey nebo odněkud ze severovýchodu.

"Sprchy teď nejsou tak přeplněné, Boehme," řekl mi. "Ještě máš čas." "Čas na co, k sakru?" Většina námořníků měla z moře trvalý strach. Při pomýšlení, že ztratí loď a octnou se v moři, neměli daleko k panice. Já jsem se smál. Byl jsem přece potápěč, už jsem viděl, co je pod hladinou. Předstíral jsem, že mě nevyvedly z míry ani mrtvolu uvnitř Arizony. "Moře přítel člověka," vtipkoval jsem spíš z chvastounství než z přesvědčení.

Už v 15.00 se začala šířit zpráva, že americký letoun B-17 zpozoroval konvoj osmi japonských lodí, jak proplouvá mezi Komabangarou a ostrovy Choiseul a míří ke Guadalcanalu. Na modré hladině vytvářelo šest torpédoborců ochrannou oválnou clonu dvěma křižníky. Konvoj doprovázela jako vzdušná ochrana letka strojů Zero.

Předpokládali jsme, že naše operační skupina, složená z pěti torpédoborců - Farenholt, McCalla, Buchanan, Laffey a Duncan a ze čtyř křižníků - San Francisco, Salt Lake City, Helena a Boise-, zastihne japonský konvoj kolem 23.00 nebo nejpozději o půlnoci mezi severním cípem Guadalcanalu a ostrůvkem Savo. Dnešní noční "tokijský expres" musí být zastaven. Velitel operační skupiny kontradmirál Norman Scott vyhlásil signál hlavního velitelství a vydal rozkaz k všeobecnému nástupu na bojové stanoviště. Byl nedělní večer 11. října 1942. Devět lodí operační skupiny 64.2 plulo o závod na sever od západního pobřeží Guadalcanalu v mírně nakloněné poloze s předí vzhůru, což bylo spolehlivým ukazatelem velké rychlosti. Torpédoborce se vějířovitě rozvinuly v protiponorkovou clonu před křižníky a po jejich bocích. Kýlové brázdy vytvářely na klidné mořské hladině úzké kondenzační stopy bílé pěny. Obzor vypadal jako ohromná křišťálová kupole, ze které se vytrácely barvy, až na mohutný bouřkový mrak tyčící se na východě.

Hleděl jsem zaměřovacím průzorem dělové lafety číslo 2 na černou plochu moře ke Guadalcanalu. Rychle jsme se k nepříteli přibližovali. Bylo oznámeno, že japonské lodě jsou jen 170 kilometrů od nás. Cítil jsem, jak mi trnou zuby a svírají se útroby.

Budu si počínat tak, abych se zachoval čestně k těm, kdo na mě závisejí? Zemřu v případě nutnosti jako muž? Splním svou povinnost?

Potřeboval jsem vystupovat jako kompetentní profesionální bojovník. Potřeboval jsem to.

Dělo číslo 2 bylo první pětipalcové dělo před můstkem Duncanu. K jeho obsluze v boji bylo zapotřebí devíti mužů; byli to

velitel, stavěč náměru, seřizovač časování, stavěč odměru, mířič, nabíječ, odpalovač, podavač a pomocník nabíječe. Já jsem jako stavěč náměru obsluhoval mechanismus zdvihu a sklonu a ovládal spoušť. Stavěč odměru ovládal horizontální pohyb.

Oba jsme společně nastavovali na cíl vlasové kříže, zatímco se ostatní členové obsluhy modlili k bohu, podávali munici, vyhazovali z děla prázdné nábojnice a znovu nabíjeli. Říkali jsme si nejrychlejší obsluha děla na západ od San Diega. Kontrolní světla ozařovala vnitřek uzavřené lafety matně červeným světlem. Dubielův široký obličej vypadal v tlumeném světle neskutečně, strnule a bezvýrazně jako nějaký obraz potmě. Všiml jsem si, že má na nohou boty liberty a na sobě svou nejlepší polní uniformu. Ze zadního palubního přístřešku se ozýval něčí smutný zpěv a pozvolna sílil. Hlas byl jasný jako zvuk kostelního zvonu. A byl krásný. Za mnou seděl na palubě o kousek níž Dubiel, nohy měl prostrčené otevřeným průlezem manipulačního prostoru a naslouchal jako přimrazený. Stejně tak velitel děla Rabbit. Na Duncanu se rozhostilo ticho větší než kdy předtím. Loď uctivě zmlkla, dokud vystrašený mladý námořník vzdálený 4800 kilometrů od domova nedozpíval starý venkovský hymnus:

Užasná milosti, jak sladká to zvěst, jež spasila duši mou.

9. KAPITOLA

Poslední sloky "Úžasná milosti" postupně doznívaly. Lodní posádka stále ještě kolektivně tajila dech. Muži v houstnoucím napětí, zlověstnějším než bezměsíčná noc, šeptali.

"Vidíš něco?" zeptal se Dubiel nervózně, přecházející z lafetového prostoru ven a zase zpátky. Jo.

Zaváhal. "Co vidíš, Boehme?" "Tmu." "Hele, Boehme, tuhle noc nestojím o nějaké tvoje kecy." Jak k tomu dochází u mnoha bitev, operační skupinu 64.2 přiváděla do kontaktu s japonským "tokijským expresem" řada omylů. Protože jednotlivci vidí jen malou část bitvy, udělal jsem si "velký obraz" o tom, co se odehrávalo v bitvě o mys Esperance, až mnohem později.

Ve 22.25 se mys Esperance (mys Naděje) na Guadalcanalu nacházel bočně od nás. Velitel skupiny admirál Scott

uspořádal svou skupinu složenou z devíti lodí do bojové sestavy a změnil kurz přímo na ostrov Savo, který bylo vidět jen jako malou černou skvrnu na obzoru. Torpédoborce Farenholt, Duncan a Laffey vedly bojovou sestavu v uvedeném pořadí, zatímco Buchanan a McCalla zůstávaly za všemi čtyřmi křižníky. Tato bojová sestava disponovala důkladnou výzbrojí, celkem 19 osmipalcovými děly, 30 děly šestipalcovými, 56 pětipalcovými a 25 torpédovnicemi. Mužů měla celkem 6000.

Ve 23.00 byl ostrov Savo sedm kilometrů bočně od Farenholtu.

Admirál Scott nařídil zpětný kurz se záměrem střežit jižní "bránu" mezi Savem a mysem Naděje a přimět Japonce, aby proti němu vypluli, jak to vyhovuje jemu. Jeho rozkazy však byly z nějakého důvodu špatně pochopeny. Zatímco vedoucí lodí Farenholt, Duncan a Laffey provedly taktický obrat v jednoduchém proudu jako šňůra automobilů, která jede za prvním vozem, křižník San Francisco a zbytek proudu se současně otáčely na druhou stranu, jako se obracejí lišty okenní žaluzie, takže se tři vedoucí torpédoborce dostaly mimo sestavu.

Japonská bojová sestava se ocitla tváří v tvář americkým lodím, právě když došlo k jejich zmatenému obratu. Duncan, který prováděl obrat ve větším kruhu než ostatní, teď mířil sám blížícím se nepřátelským válečným lodím přímo do cesty. Než k tomu došlo, neviděl jsem nic než tmu a matně se lesknoucí odraz hvězd na klidné hladině. Vzápětí se mi před očima objevily přízračné stíny. Lodi jako by zničehonic vyskočily ze tmy.

První loď, vzdálená necelé 2 kilometry, měla nakloněné komíny jako japonský těžký křižník. Za ní plula řada lodí, které se jedna za druhou vynořovaly z temné dálky. Nepočítám-li nákladní loď potopenou na pláži Maggot, tak zblízka jsem nepřátelské lodi ještě neviděl. Mířily přímo k nám. To je nikdo jiný nezpozoroval? Srdce se mi rozbušilo dvakrát rychleji. Volám na Rabbita: "Nepřátelské lodi - jsou vidět pouhým okem!"

Hlas se mi třásl strachem a rozrušením.

Na poplach zvonila i stanoviště na dalších lodích. Stroje na Duncanu okamžitě nabraly plné obrátky. Mířili jsme k japonským lodím takovou rychlostí, až se otrásla ocelová paluba. Byly jako naše v dlouhé řadě a každou chvíli měly protnout naši sestavu

uspořádanou do T. Duncan se řítí proti přídnímu výboku nepřátelského křižníku v 45 stupňovém úhlu.

Jako hypnotizován jsem sledoval, jak torpédo z Duncanu zanechává na temné hladině oceánu mírně se stáčející světélkující čáru, která se při letu ke křižníku postupně zkracuje. Než naše torpédo zasáhlo cíl, noc vybuchla jako sopka. Americké válečné lodi spustily všeobecnou palbu, takže tmu vystřídalý nepetržitý ohromný exploze ostrých záblesků a ohnivých meteorů. Bylo to jako uprostřed divoké elektrické bouře. Hvězdovitě světelné trsy vybuchující vysoko ve vzduchu vrhaly na zoufale manévrující naše a nepřátelské lodi strašidelné stíny a odlesky. Každé velké dělo chrlo blesky. Duncan, odříznutý uprostřed této bouře od americké sestavy, se ocitl v nebezpečné zemi nikoho mezi děly nepřítele a vlastních lodí.

Rabbit ječel: "Pa! Tak sakra pa!" Měl jsem v zaměrovači japonský křižník. Sevřel jsem páku spušťadla. Prst jako by mi přimrzl k tlačítku. Zmáčkł jsem je a pětipalcový kanon pálil tak rychle, jak podavač stačil nosit z muničního skladiště granáty a nabíječ je zasunovat. Mačkal jsem tlačítko spušťadla na náměrové kolečko tak pevně, že na něm určitě zůstaly stopy. Zpočátku to bylo úplné hromobití, ale pak už jsem rámus nevnímал. Sevřel jsem nohama podstavce vysokého sedadla a v jednom kuse pálil, přičemž jsem vyrovnával zpětné pohyby lodí.

Mířil jsem na můstek křižníku. Cíl byl tak blízko, že stopovky téměř nevytvářely oblouk. Střely s ohnivou vlečkou letěly přímo nad hladinou a zakusovaly se do nepřátelské lodí.

Byl jsem v boji a šlo mi to dobře!

Torpédo odpálené z Duncanu konečně japonskou válečnou loď zasáhlo; silný výbuch ji nadzdvihl jako rudou kouli z vody. Nepřestával jsem sázet do jejího palubního přístřešku průbojně střelivo. Při nárazu vytvářelo tvary podobné kvetoucím orchidejím.

Japonskému křižníku se nechtělo jen tak propadnout zkáze;

jeho děla palbu opětovala. Duncan pokračoval v jeho stíhání s odhodláním dostat ho do hrobu.

To už se bitva změnila ve hru na slepou bábu mezi vybuchujícími granáty a hořícími loděmi i skvrnami nafty na hladině; nebylo totiž snadné rozeznat přítele od nepřítele. Střely se míhaly v nízkém letu nad mořem a při explozi vytvářely velké zářivé

květy. Americké křižníky používaly stopovky různých barev, takže se tvořily a přetvářely úzké duhové pásy.

Osamělý Duncan, který byl mezi vlastními a nepřátelskými děly jako v pasti, se stal hromosvodem, který přitahoval palbu z obou stran. Vypadalo to na něm, jako by ho přepadl veliký vlk a cloumal s ním, aby mu zlomil vaz. Při explozích podél jeho boků, které na něm zanechávaly šrámy, docházelo k oslňujícím zábleskům.

Znenadání jako bych se octl uprostřed výhně. Na zdeformovanou palubu dopadl pětipalcový dělostřelecký granát. Na obličejí jsem cítil horkou krev, která mě oslepovala, a v pravé noze, uvězněné pod zborcenou lafetou, palčivou bolest. Bojoval jsem, abych se vyprostil a nepropadl panice.

Když Duncan dostal další zásahy, paluba se jako zázrakem prohnula na druhou stranu a já jsem se z toho dostal.

Všiml jsem si, že na lafetové palubě leží v bezvědomí Dubiel s nohama v průlezu k prachárně. Dole hořelo. Shurney se opíral o lodní přepážku. Byl otřesen. Oči v jeho černé tváři odrážely plameny. Moje oči byly určitě stejně vytřeštěné a bílé jako jeho.

"Všichni jsou mrtví!" řval Shourney a rozhlížel se v šoku. "Všichni to dostali, Boehme." Vlk se zde usadil, cloumal Duncanem a drásal ho. Cítil jsem, že mě přestává poslouchat močový měchýř. Po noze mi stékala teplá moč. Ale boj neskončil. Nemíním padnout bez boje. To tedy ne.

"Shurney!" Černý nabíječ se na mě podíval. Domníval jsem se, že my dva jsme u lafety jako jediní zůstali naživu.

"Pojďme to těmhazlům vrátit, Shurney." Shurney se vzpamatovával z otřesu. "V manipulačním prostoru hoří" řval.

"Nemáme už munici." Vedle lafety byly stále v rezervě dva náboje, jeden náboj tříštivý a bílý fosfor. "Máme nějaký

střelný prach?" zeptal jsem se.

"K čertu, Boehme. Něco je ve vozíku na náboje a něco v misce.

To je všechno." "Dej sem ten tříštivý." Vyškrábal jsem se zpátky na své místo u spuštědla. Lafeta se mi zdála ohnutá a nakřivo. Možná byla nakřivo loď. Duncan stále ještě pod parou se zvolna otáčel doleva. Zahlédl jsem, jak z našeho můstku šlehají plameny. Japonský křižník za ním byl také v plamenech.

Mezi mým kanonem a hořícím křižníkem klouzal jako stín nepřátelský torpédoborec. Perfektní silueta. Jako slunce při zatmění. Kdybychom šli ke dnu, páli bychom při tom jako při přestřelce na Divokém západě.

Stiskl jsem tlačítko spuštědla.

Nic. Torpédoborec klouzal po hladině dál.

Držel jsem ho v zaměřovači pro další pokus. Palebný mechanismus byl v háji. V podstavci kanonu byl další mechanismus, který umožňoval noční odpalování. Sešlápl jsem pedál. Fungovalo to. Průbojný náboj dopadl na můstek torpédoborce a můstek vzplanul.

"Boehme, vybuchne prachárna!" varoval mě Shurney.

"Ještě jednu ránu. Nabíjej!" Vystřelil jsem. Willie Pete zapálil zadní část můstku.

"Už je to tady!" řval Shurney, aby ho bylo v tom blázinci slyšet. "Prachárna jde do hajzlu. Musíme vypadnout!"

Protáhl se průlezem lafety a zmizel, právě když mě předsmrtné křeče Duncanu vyhodily ze sedátka. Loď se otřásala tak silně, že jsem se nemohl pořádně postavit. Plazil jsem se k průlezu po čtyřech. Ocelová podlaha rozpálená ohněm pod mnou mi nadělala na ruku puchýře. Plameny šlehající z otevřené prachárny olizovaly Dubielovy svěšené nohy.

Dubiel sténal. Přece jen nebyl mrtvý. Natáhl jsem se pro něho.

Vůbec jsem nebyl schopen rozumně uvažovat, byla to prostá reakce. Vlekl jsem jeho tělo těžké jako olovo k nouzovému otvoru, kde bylo poházeno bednění od spotřebované munice. Jinak bych ho průlezem sám ven nedostal.

Duncan dostával zásahy šestipalcových kanonů naší Boise z jedné strany a osmipalcových kanonů japonského křižníku na straně druhé. Později jsem se dověděl, že inkasoval 56 střel, polovinu z nich mezi dělovou lafetou číslo 2 a komín číslo 1. Loď byla doslova rozstřílena jako dřevěný špalek na rybníce určený k cvičné střelbě.

Náraz mě vrhl přes Dubielovo bezvědomé tělo, přičemž jsem se udeřil o ocelovou přepážku lafety do hlavy. Když jsem se vzpamatoval, pronikaly plameny do lafety každou trhlinou, šterbinou, každým uvolněným těsněním. Bylo to teď o to zoufalejší, že jsem Dubiela táhl nouzovým otvorem na otevřenou palubu.

Nemít vztek, nebyl bych to dokázal. Komín číslo 1 na Duncanu byl smeten, tam, kde byl můstek, byly teď plameny a černý kouř.

Z lafety 20mm protiletadlového kanonu na pravoboku se ozýval slabý nářek, jako by tam bylo uvězněno kotě. Odtáhl jsem Dubiela od lafety číslo 2, nechal ho na palubě a šel jsem se podívat k protiletadlovému kanonu. Když jsem se snažil mladíka zvednout, řinula se mu z otevřených úst tmavá krev. Zachrčelo mu hluboko v prsou a zemřel. Svlékl jsem mu záchrannou vestu a přikryl ji Dubiela. Záchranných vest jsme měli málo, protože jsme je použili k záchraně trosečníků z Waspu.

Dubiel křičel. Nohy měl černé od spálenin; nevěděl jsem, jestli snad neutrpěl nějaká další zranění. Táhl jsem ho na levobok hlavní paluby a nechal ho na místě, kde jsem ho mohl snadno najít.

Naštěstí znovu ztratil vědomí.

Byl jsem poněkud zmaten a napadlo mě, že by snad potřebovali pomoc i jiní. V tomto stavu jsem si neuvědomoval, že mám v obou nohou i v hlavě střepiny. Chodil jsem po hořící lodi sem a tam, zatímco jejími útroby otřásaly druhotné exploze a dovnitř pronikala voda. Munice byla vystavena nebezpečným tepelným účinkům. Před očima se mi míhaly neskutečné výjevy; námořníci pobíhající zmateně s křikem jak příchozí z pekla; hořící trosky explodující ve vzduchu; syčící plameny plazící se z hořících muničních skladů jako velicí hadi; muži skákající přes zábradlí do temných mastných vln.

Prchavé úryvky událostí. Absurdní výjevy. Námořníci sedící na zábradlí a upřeně hledící do vln jako do věčnosti, s tvářemi červenými odrazem požárů a s nohama šlapajícími do prázdna, aby nabrali rovnováhu, než se odhodlají skočit. Podpalubí. Místnost určená k manipulaci se střelivem pro kanon číslo 2 je plná plamenů. Rizzi tající v žáru jako vosková panenka. Ano, Rizzi, je to on, protože si maloval své jméno velkými písmeny dozadu na košili. Četl jsem jeho jméno v ohni.

RIZZI, RIZZI, RIZZI. Pak se ztratilo a s ním se ztratil i on. Strávil ho oheň. V průlezu do společné jídelny stál jako zmrazený John J. Puzines, přeborník válečného námořnictva v zápase, a překážel.

"Pusť mě dál, Puzinesi," řekl jsem.

Strčil jsem do něho. Byl studený a tvrdý jako Michelangelův mramorový David. Vrazil jsem tedy do něho, abych ho odtud dostal. Zřejmě náraz necítil, ani neviděl, od koho to bylo. Podařilo se mi proklouznout mezi jeho nohou a paží.

Nechal jsem ho tam stát jako Samsona, který se pokouší sám loď zachránit.

Na velitelském stanovišti nahoře na příďové nástavbě se ozývá žalostný, nařikavý, úpěnlivý hlas: "Pane, zhřešil jsem... zhřešil jsem... zhřešil jsem..." Staršinuův pomocník Davenport a několik lidí od dělové lafety číslo 1 se pokouší organizovat evakuaci. Staršina mě popadl: "Kam jdeš, Boehme?" Strnule jsem na něho zíral. V očích mě páčila krev a pot, skoro jsem neviděl. "Nechal jsem v podpalubí Puzinese," ukázal jsem dolů. "Jdi pro něho," nařídil mi staršina. Vytyčil mi cíl. Měl jsem úkol.

Puzines v průlezu do jídelny pořád ještě stál. A pořád jsem s ním nemohl hnout. Pokud je mi známo, zahynul na potopené lodi.

"Uřízni mi kus hadice," přikázal mi Davenport, když jsem se vrátil.

Uřízl jsem loveckým nožem slušný kus hadice, Davenport ji připevnil k úvazníku a druhý konec přehodil přes příďovou nástavbu. Sešplhat po provizorním lanu bylo bezpečnější, než skočit a narazit ve vodě na nějaký plovoucí předmět.

"Sbohem," řekl jsem staršinovi a šel jsem. Musel jsem se vrátit k Dubielovi.

Loď byla jako nějaký obrovský plamenomet vystřelující z každého boku se strašným syčením oheň. Našel jsem Dubiela tam, kde jsem ho nechal, vedle zábradlí hlavní paluby. Byl v bezvědomí, ale ještě dýchal. Překontroloval jsem jeho kapokovou záchrannou vestu a pak jsem ho s námahou zdvihl přes okraj paluby a hodil do moře. S plácnutím dopadl na hladinu.

"Mnoho štěstí, kamaráde." Naposledy jsem se rozhlédl. Duncan se svými krásnými nablýskanými palubami a elegantními livermorskými křivkami se chystal do mořského hrobu. Jako Arizona. Chvilí jsem váhal na rozhraní mezi ohnivým chaosem na lodi a lhostejným temným oceánem dole. Risknu to s mořem.

Skočil jsem jako závodní plavec z boku lodi, doufaje, že mě rychlost pádu uchrání před popálením šlehajícími plameny. Jenže moře se mi chystalo uštědřit novou lekci o tom, co je překvapení a hrůza.

10. KAPITOLA

Skokem přes palubu jsem se ocitl hluboko v temném teplém moři. Měl jsem co dělat, abych neztratil vědomí. Kdyby k tomu došlo, byl bych prostě klesal dál. Neměl jsem záchrannou vestu.

V tu chvíli přede mnou znovu vystal zážitek ze zátoky Chesapeake, představa bahna na jejím temném dně.

Šok způsobený touto náhlou změnou mi vyhnal z hlavy kouř a chaos. Plameny z hořících lodí i záblesky provázející dělostřeleckou palbu ozařovaly oceán široko daleko. Hladina byla zaneřáděna všelijakým harampádím. Na něco jsem narazil. Chňapl jsem po tom. Bylo to dřevěné ráhno dlouhé jako telefonní sloup.

Pocházelo z japonské lodi, americké válečné lodi totiž byly celé z kovu. Vyplivl jsem vodu a přitiskl se břichem na ráhno.

Na druhém konci ráhna vykřikl zděšeně a současně výhruzně nějaký promáčený člověk. Oparem noci a bitvy jsme si hleděli do očí s japonským námořníkem a já jsem pro každý případ sahal po loveckém noži. Domníval jsem se, že půjde po mně.

On si zas určitě myslel, že já půjdu po něm. Tak jsme tam hodnou chvíli nerozhodně tvrdli.

Potom jsem se ráhna pustil a on udělal na svém konci totéž.

Plavali jsme co nejrychleji pryč, každý na jinou stranu. Bojování už jsme oba měli dost.

Ohlížel jsem se při plavání zpátky, jestli mě Japonec třeba nepronásleduje, ale to, co jsem uviděl, bylo ještě děsivější.

Pronásledoval mě Duncan. Stále ještě se bláznivě točil v malém kruhu, planul jako pohřební hranice nějakého Vikinga, mířil rovnou na mě, a jak se přibližoval, z každého otvoru chrlil oheň a dým.

Začal jsem dělat ráznější tempa. Přál jsem si umět po vodě běhat.

Naštěstí jsem narazil na někoho jiného se záchrannou vestou, kdo se nechal na zádech unášet vlnami. Byl to Dubiel, který bolestí šílel a nebyl při smyslech. "Dávej pozor! Dávej pozor!..."

Bože, Bože, já chci domů...

Téměř jsem litoval, že se mi dostal do cesty. Nad námi se vznášela hořící příd Duncanu. Popadl jsem vykřikujícího námořníka za límec záchranné vesty. Zmocnil se mě zmátek, jak se z této situace dostat. Pustil jsem se na jednu stranu, ale hned jsem zase rychle plaval zpátky.

Přídová brázda postiženého torpédoorborce se bíle třpytila a lod proplouvala tak blízko, že by snad stačilo natáhnout ruku, abych na ni sáhl. Pevně jsem se Dubiela a jeho záchranné vesty držel jako člověk, kterému hrozí utonutí - a tu nás brázda strhla a prudce stáhla pod vodu. Znovu se mě zmocnil zvláštní pocit, že brzy upadnu do bezvědomí.

Zdálo se nám, že trvalo celé hodiny, než jsme se zase vynořili, a svět se mezitím uklidnil a oteplil a byl přátelský. Myslel jsem si, že jsem určitě umřel, a nebylo to tak špatné. Pak jsem zahlédl, jak se Duncan vzdaluje a mizí v dálce. Určitě jsem o sobě minutu nebo dvě nevěděl.

Zdálo se, že bitva rázem skončila. Nedýchatelná tíha tropické noci jako by moře vyhladila. Jediné plavidlo v dohledu byl odplouvající Duncan, který vypadal jako plamínek zápalky.

"Domů...", žadonil Dubiel. "Domů..." Přítomnost jiné lidské bytosti v tomto rozlehlém temném vodním prostoru, i když byla poraněná a v mrákotách, přinášela velikou okamžitou útěchu. Kromě toho nás jeho záchranná vesta udržovala nad vodou.

"Dubieli," řekl jsem a byla v tom naděje. "Dubieli, slyšíš mě?" Jeho hlava se houpala na hladině vedle mé. "Kdo...?"

Kdo...?" "Roy Boehm. Moc to bolí?" "Moje nohy... Už je vůbec necítím... Boehme, chci domů..."

Asi to nedokážeme, vid?" Zatímco nás odnášelo vlnění moře, zpozoroval jsem daleko na obzoru proti hvězdné obloze černou skvrnu. Mezi vlnami se mi ztratila, ale pak jsem ji na vlnovém hřebeni zase uviděl. Musel to být ostrov Savo.

"Dokážeme to, kamaráde," řekl jsem.

Pustil jsem se směrem k temné skvrně a jednou rukou jsem táhl Dubiela.

"Domů...", řekl. "Mami...? Mami, jsi tam?" Dubiel po celou tu dlouhou noc, co jsem ho táhl, upadal do kómatu a zase se z něho probíral. Když ztratil vědomí a přestal blábolit a vzpouzet se, šlo nám to líp. Slunce stoupalo přímo nad námi tak nelítostně, že jsem se při své otupělosti a únavě nejdřív domníval, že to musí být nějaký požár nebo výbuch. Šlapal jsem vodu. Dubielovo zaječení mi proniklo až do útrobu.

"Dávej pozor! Dávej pozor!" Byl jsem v pokušení ho utopit, jen aby byl zticha.

Od slané vody mi opuchl obličej. Oči mě pálily, jako by byly namočené v octě. Viděl jsem rozmazaně. V ústech jako bych měl místo jazyka suchou mořskou okurku nacpanou do krku. Měl jsem strach, že mi ucpe průdušnici. Častokrát během noci jsem plavání přerušil, abych vzal Dubiela druhou rukou, vyzvracel slanou vodu a ležel na zádech, abych si odpočinul.

Podle mého odhadu jsme byli v moři asi od půlnoci. Ted' jsme měli bílý den. Plaval jsem už hodiny s Dubielem za ruku a směr jsem odhadoval převážně instinktivně. Doufal jsem, že stále ještě míříme k Savu. Cítil jsem se utahaný a na pokraji

úplného vyčerpání. Trvat to ještě dlouho, začal bych blábolit jako Dubiel.

Nesměl jsem to vzdát, musel jsem plavat pořád dál. Pořád dál, opakovalo se mi v mozku znovu a znovu jako na gramofonové desce s poškozenou drážkou, ve které přeskakuje jehla; mně jako by jehla přeskakovala v samém středu šedé kúry mozkové. Pořád dál.

třebaže jsem se s Dubielem na širém moři cítil opuštěný, skutečnost byla docela jiná. "Brána" mezi ostrovem Savo a Guadalcanalem byla plná trosek, mrtvol i živých námořníků. Půlhodinová námořní bitva skončila potopením čtyř japonských torpédoborců, jednoho křižníku a jedné transportní lodi. Americké křižníky Boise a Salt Lake City byly stejně jako torpédoborec Farenholt těžce poškozeny, ale týmům pro likvidaci bezprostředních následků škod se podařilo požáry uhasit a lodi zachránit. Ztracen byl jen Duncan.

Bitva u mysu Naděje si vyžádala život 107 Američanů. Aby uniklo plovoucímu peklu, naskákalo z Duncanu do vody víc než 200 námořníků. Pokusy o jejich záchranu sice začaly okamžitě, ale mnozí z těch, kdo bitvu přežili, zůstali v oceánu až do pozdních hodin následujícího dne. Smísená americká a japonská krev působila ve vodě jako vnadidlo, které přitahovalo žraloky a slibovalo jim hodokvas v podobě bezmocné kořisti. Žraloky a hrůzu vyvolanou příchodem těchto neviditelných nepřátel vezmu na vědomí až později, momentálně jsem totiž měl takřkajíc klapky na očích a soustřeďoval jsem se na nejzákladnější lidské potřeby podmíněné pudem sebezáchovy.

V jednu chvíli jsem se zbavil bot a košile a odřízl jsem nohavice kalhot, aby se mi líp plavalo. Celé tělo jsem měl znečitlivělé.

V okamžicích, kdy jsem se z otupělosti probíral, jsem se domníval, že se k Savu určitě přibližuji, zdálo se mi, že je blíž než řekněme hodinu předtím. Ale možná, že to byly jen halucinace.

Slyšel jsem, jak mi hluboko v krku a plicích dutě chroptí vlastní dech. Bylo mi jedno, jestli je Savo obsazeno našimi nebo nepřátelskými vojsky. Prostě na tom nezáleželo. Pro Dubiela a pro mě bylo Savo jedinou nadějí.

Jak se slunce kousek po kousku posunovalo po sytě modré obloze, jako bych si uvědomil, že Dubiel a já už nejsme v zářivém moři sami. Cítil jsem přítomnost kohosi jiného. Začal jsem šlapat vodu a rychle jsem zamrkal, abych si pročistil oči. Viděl jsem...

Ploutve. Krájely hladinu jako čepel nože.

Až do té chvíle jsem byl v domněnì, že už jsem přestal být schopen cokoli cítit. Nikdy v životě jsem však nepocítil tak krajní strach, takovou šílenou hrůzu, dokonce ani když minulou noc explodovala lafeta našeho kanonu. Pouhé spatření žraloka stačilo vyvolat paniku i v těch nejstatečnějších. A co teprve být s nimi ve vodě!

Kolem kroužily čtyři nebo pět ploutví. Jak dlouho už zde byly, aniž jsem si jich všiml? Žraloci plavali blíž a blíž, byli stále troufalejší. Sáhl jsem pro nůž. Byl pryč, během dlouhého nočního plavání jsem ho ztratil.

Zbývala mi jediná možnost - plavat dál. Kdesi jsem se dověděl, že projev paniky má okamžitě za následek, že žralok zaútočí. Dubiel byl bohudík v naprostém bezvědomí. Modlil jsem se, aby se neprobral a nezačal kolem sebe tlouct.

Přinutil jsem se plavat pomalu, abych nevypadal jako potenciální oběť.

Žraloci se kolem nás stahovali.

Nenucenost, netečnost, s jakou se přibližovali, způsobila, že se mi rozbušilo srdce a rozechvěly konečky nervů. Černé hřbetní ploutve brázdící hladinu, sršící hadí oči, pootevřené čelisti plné zubů. Dívali se na nás nezúčastněně jako pstruh, který se chystá spolknout živou kobylku.

Jeden ze žraloků, větší než ostatní, vyrazil k pokusu urvat si sousto. řezavý, pálivý pocit v noze. Zařval jsem a udeřil ho. Tím jsem ho odehnal.

Noha mi krvácela. černý hřbet ohromného dravce se leskl ani ne tři metry ode mě. Kroužil.

Znovu a znovu jsem ho odháněl. Menší žraloci couvali a přenechávali pole většímu. Ve snaze nespustit ho z očí a odhadnout, odkud se zase přiblíží, jsem si mohl hlavu vykrotit. Vyčerpání, poranění a ochromující strach si vybíraly svou daň. Jen se udržet nad vodou a nepustit se bezvládného Dubiela vyžadovalo každou špetku síly a vytrvalosti. Bezvědomí má ovšem někdy své výhody: Dubiel neměl tušení, že se máme stát hlavním chodem nějaké nestvůry.

Žralokova ploutev zmizela pod mořem. Nevidět ho se ukazovalo jako děsivější, než ho vidět. Točil jsem se jako káča a pátravě zabodával oči do jasné zelené vody; odraz pronikavého slunečního světla mě nutil je přivírat. Připadal jsem si jako jelen obklíčený vlky.

Temný stín v hloubce, hluboko dole. Rychle se zvětšuje. Je stále větší, jako když najíždíte na nějaký objekt kamerou s transfokátorem a náhle ho nastavíte na bezprostřední blízkost. Z hrdla se mi dral křik, až jsem se zalykal.

Velká, mohutná ryba mi narazila do nohou a odřela je jako drsným skelným papírem. Ztratil jsem sebekontrolu a jen jsem ječel.

Ječel i Dubiel. V posledním okamžiku, kdy jeho tělo vylétlo z vody, byl určitě zčásti při vědomí. Divoce se zmítal v bílé pění, pak mi ho útočící žralok vyrval z ruky, jeho křik se přetrhl a vrátil se mi už jen ve zlých snech.

Všechno to proběhlo rychle. Moře zbarvila rudá skvrna, která se ztrácela v hlubinách. Úplně jsem se přestal ovládat.

Zuřivě jsem se ve vodě oháněl rukama i nohama, přičemž jsem plaval se zoufalstvím ještě větším, přestože jsem v nejhlubším nitru věděl, že bych žraloky nikdy nedokázal přeplavat, ale byl jsem odhodlán se postarat, aby svou lehkou večeři nedostali lacino.

Když žraloci Dubiela rozsápali, z nějakého záhadného důvodu se drželi zpátky. Byl jsem téměř v deliriu, když mě záchranný člun americké námořní pěchoty vytáhl z moře. Hlasy. Myslel jsem si, že mám halucinace. Byl jsem na pokraji zhroucení. člun se houpal přímo vedle mě. Polekal jsem se. Někdo natahoval bidlo, abych se ho chytil. Lopotil jsem se, abych se do člunu dostal, a vyčerpán jsem znovu spadl do vody.

"No tak, námořníku. Podej nám ruku." Nosil jsem na krku bocmanskou pišťalku, podle ní poznali, že jsem od námořnictva.

"Zvládnú to sám," řekl jsem a odstrkoval pomocné ruce. Byl jsem pěkně tvrdohlavý parchant. Vždycky byl a vždycky

budu.

"No tak jo, bocmane. Když jsi to dotáhl až' sem, je nám jasné, že to dotáhneš až do konce."

11. KAPITOLA

My, trosečníci z Duncanu, kteří jsme zůstali naživu, jsme byli rozdrbaná parta oblečená do všeho možného, co jsme mohli mezi rezervní ústrojí najít. Já jsem měl na sobě kalhoty polní uniformy a blůzu bez rukávů. Kapitán Whitey Taylor měl zlomenou ruku, když nakonec opustil Duncan a octl se v moři. Jak tak plaval s jednou zdravou rukou, narazil na raněného námořníka.

"Ať se zachráníte, kapitáne," řekl hošan.

Kapitán Taylor nastavil klukovi zlomenou ruku a řekl: "Drž se jí." A táhl námořníka zlomenou rukou celou noc.

Nesmírně jsem Bělouše Taylora obdivoval. Má kariéra začala službou u něho na Duncanu a po léta s ním byla spojena. Za mnohé z toho, čím jsem se později na poli zvláštních operací válečného námořnictva stal, jsem vděčil jemu. Právě on poznal, jaké mám schopnosti, a nutil mě, abych je pomocí korespondenčních kurzů rozvíjel. Kdyby mě byl poslal před vojenský soud pokaždé, kdy jsem to zasluhoval, vůbec bych se byl nemohl stát aktivním důstojníkem.

"Máte štěstí, Boehme," řekl mi, "že podklady pro vojenský soud, týkající se vaší nevázané noci v Panamě, skončily na Duncanu." Než nám byla udělena dovolená ve Státech za to, jak jsme přežili bitvu u mysu Naděje, svolal kapitán Taylor zbytek posádky Duncanu na prodlouženou zád' křižníku Salt Lake City. Admirál Bull Halsey osobně přečetl seznam těch, kdo v bitvě u mysu Naděje projevili zvláštní udatnost. Náhodou na něm bylo i moje jméno.

"Boehme, předstupte před jednotku. Jakou máte funkční odbornost, Boehme?" Měl jsem na sobě obnošené krátké kalhoty a rozpáraný svetr. "Velitel člunu, pane." "Tímto jste povýšen do druhé třídy," řekl.

"Děkuji, pane." Řízně jsem odkráčel a zařadil se. Maník, co stál za mnou, zašeptal: "Boehme, jsi trouba. Kdybys mu řekl, že jsi v první třídě, byl bys teď hlavním staršinou." Admirál Halsey to zaslechl a podrážděně zareagoval: "Má pravdu, byl byste hlavním staršinou." To, že mě ten žralok málem sežral, mě pořádně vyděsilo. Bylo mi osmáct, a už jsem pocítil svou vlastní smrtelnost. Když jsem byl v New Yorku na dovolené pro účastníky bitvy u mysu Naděje, začaly se mi zdát zlé sny - pokaždé mi v nich ta velká agresivní ryba rvala Dubiela z ruky. Soužilo mě, že by mě tyhle sny mohly pronásledovat celý život. Říkal jsem si, jestli s tím nemá co dělat střepina, která mi uvázla v lebce tak blízko mozku, že se ji doktoři báli odstranit. Když se mi zdávaly zlé sny, často mě také strašně bolela hlava.

Jinak se se mnou jako s raněným veteránem bitvy zacházelo jako s vracejícím se hrdinou. Moji kmotři McPhersonovi mě pozvali na baletní představení do Městského rozhlasového koncertního sálu. Měl jsem ke kultuře stejně daleko jako třeba mezek. Vymustrujte mezka jako závodního koně, pořád zůstane mezkem. Máma McPhersonová se usmívala.

"Chceme tě s někým seznámit," pravila. "Ona je úžasná. Slyšela všechno o tvém válečném hrdinství." Našli jsme v setmělém sále svá místa a představení začalo.

Otevřela se opona a objevila se nádherná louka plná květin.

Květy se jeden po druhém otvíraly a v každém z nich byla rozkošná dívka. Na jednu z nich máma McPhersonová ukázala:

"To je ona. To je Tawny." Zastavil se mi dech. Otvíral jsem oči. Elizabeth Marie Morrisová - "Tawny" měřila asi metr padesát, měla medové vlasy a velké jiskrné zelené oči, z nichž se šířila záře po celém hledišti. Měla nejnádhernější nohy, jaké jsem kdy viděl. Netušil jsem, že takové nohy vůbec existují. Ve srovnání s ní byly ostatní květiny na jevišti pouhým plevem. Když nás pak máma McPhersonová vzájemně představila, ztěžkly mi nohy, a když jsme ze sálu odcházeli, zakopával jsem o ně.

"Páni mistři, já vás miluju," vyhrkl jsem konečně. "Zabiju každého Japonce na potkání, aby válka skončila a já se mohl vrátit do New Yorku." Předtím, než jsem se vrátil do války, jsme se zasnoubili s vyhlídkou, že se vezmeme. Romantické lásky na první pohled tehdy kvetly tak, jak to předváděla Tawny na jevišti. Hlásil jsem se pak v jižním Pacifiku s přezdívkou Námořník s mořskou nemocí, tak se totiž jmenovala jedna z Tawniných oblíbených knih, z dětských let. Slavnostně jsem slíbil, že budu myslet jen na to, jak přežít válku, potom odejdu od námořnictva a se svou krásnou malou Elizabeth se ožením.

Už koncem roku 1942 jsem se dověděl o speciální plavecké jednotce, která prochází výcvikem na Floridě a na Havaji, a informoval jsem se o ní. Z informací, které jsem postupně shromáždil, jsem zjistil, že jednotka, jejíž příslušníci brzy vejdou ve známost jako žabí muži, prostě potápěči, má být používána v tajných námořních akcích během postupného dobývání tichomořských ostrovů obsazených Japonci. Můj někdejší švédský patron mě myšlenkou o válečných potápěčích inspiroval. Když už nic jiného, tedy moje střetnutí se žralokem tuto myšlenku posilovalo. Fascinovala mě představa, jak se z hlubin vynořují jako žraloci mořská komanda a šíří v řadách nepřítele hrůzu.

Pocíťoval jsem k Japoncům osobní nenávisť nejen za Pearl Harbor a Arizonu, ale teď i za Duncan.

Moje pátrání po těchto potápěčích vyznělo naprázdno, jednotka totiž stále ještě byla tajná. Přátelé mi říkali, abych považoval za štěstí, že jsem vyvázl z jednoho nebezpečného střetnutí pod vodou, a radili mi, abych se od nynějška snažil zůstat nad vodou. Kromě toho jsem teď měl Tawny a musel jsem myslet na náš nadcházející sňatek. Přesto jsem cítil, že jsem povolán k něčemu zvláštnímu, i když to nemuselo být u válečného námořnictva.

"Tawny, můj život patří Tobě," psal jsem. "Válka mi ho proto nemůže vzít. Budu Tě navždy milovat. Námořník s mořskou nemocí." Chtěl jsem zůstat u torpédoborců. Úředník v osobním oddělení se mě snažil poslat na torpédoborec Schubert místo na nové velitelské působiště kapitána Bělouše Taylora, totiž na torpédoborec USS Floyd Bennett, 00-473, "Battlin' B", třídy Fletcher s nezastavěnou palubou. Posádku Bennettu tvořili mnozí z těch, kteří zůstali naživu z Duncanu a O'Brienu, zasažených a nakonec potopených při pokusu dostat se do přístavu; došlo k tomu týž den, kdy šel ke dnu Wasp. Kapitán Taylor vstoupil do osobního oddělení, právě když jsem měl umíněného ouřadu na podlaze a sypal mu obsah koše na papír na hlavu. Úřední šiml kňoural: "Pane, tenhle... tenhle staršina říká, že mě zabije, když ho

neřídím na Bennett místo na Schubert. "Kapitán Taylor se na mě podíval, pak se jeho pohled svezl na zblednuvšího úředníka. "No dobrá," řekl jakoby rezignovaně, "být na vašem místě, přidělení bych mu změnil." Stranou mi pak řekl: "Boehme, mám nový korespondenční kurz a chci, abyste se do něho přihlásil." Korespondenční kurzy byl způsob, jak mě potrestat. V době, kdy Duncan potkala zkázu, jsem pracoval na pěti kurzech. "Pane, pracuji už na třech dalších...", pokoušel jsem se protestovat. "Budu jeden z několika málo příslušníků válečného námořnictva, kdo současně dokončí Navigaci I a Navigaci II." Oči kapitána Taylora se zúžily. "Ano, pane," kapituloval jsem. "Zítřka se s vámi uvidím na palubě Bennettu, bocmane." Zástupcem kapitána Taylora na Bennettu byl korvetní kapitán Philip H. Hauck, dřívější dělostřelecký důstojník Duncanu. Posádka mu říkala Strýc Phil. Roy Henry Boehm, kterého admirál Bull Halsey osobně povýšil na bocmana druhé třídy, se stal staršinou prvního oddělení, což zahrnovalo odpovědnost za kotvy, a stal se velitelem dělové lafety číslo 2. 31. července 1943 byl Taylor povýšen na velitele DESRON-45, tj. Eskadry torpédoborců číslo 45, ke které Bennett patřil. Korvetní kapitán Hauck se stal kapitánem Bennettu. Nový kapitán navazoval na dvojí tradici v mé profesionální kariéře a výchově, kterou založil kapitán Taylor. Na moři jsem byl dobrý, říkal vždycky Bělouš Taylor, ale v přístavu jsem představoval příšerné riziko. Hauck se staral, abych měl spoustu korespondenčních kurzů a byl tak zaneprázdněn. "Bocmane," říkal suše, "nevím, proč bychom měli měnit osvědčenou kombinaci. Vy máte pořád nějaké trable, my na vás pořád budeme výchovně působit. Válečné námořnictvo z vás jednou určitě udělá důstojníka." Druhá tradice měla začátek v "kávové konvici", kterou jsem zhotovil z plechovky na střelný prach pro pětipalcový kanon, postavené na "horkou plotnu". Měl jsem ji se skříňkou na potraviny v bocmanské kajutě a používal jsem ji za dlouhých nočních hlídek na moři. Jednou v noci se u mě zastavil kapitán Taylor a povídá: "Můžu si od vás koupit sendvič a šálek kávy, bocmane?" Zatímco jsem připravoval ze salámu, vídeňského parku a cibule sendviče, usrl z mého šálku s kávou. Zatajil jsem dech. Na lodi nebyl povolen žádný alkohol. Chystal jsem se vysvětlovat, že mi "torpédový džus" pomáhá při prudkých bolestech hlavy způsobených střepinou, ale on usrl znovu, aniž se mu na tváři pohnul sval. Pohotově jsem trochu "torpédového džusu" vylepšil i jeho kávu. Tak jsme spolu seděli, usrkávali ze šálku, mlsali sendvič a poslouchali, jak vysílač "Tokijská růže" hraje Glenna Millera a upozorňuje Američany, že prohrávají válku. Když byl Taylor na odchodu, podotkl: "Asi sem budu muset zajít častěji." Jen co vystřídal kapitána Taylora, vykonal zdvořilostní návštěvu ve staršinově kajutě i strýc Phil Hauck. "Boehme," pravil, "od kapitána Taylora jsem se dověděl, že připravujete velmi dobré sendviče a fantastickou kávu." Po návratu do jižního Pacifiku jsem si dal do naší dělové lafety fotku Tawny, abych ji měl na očích. Abych ji viděl, na to jsem ovšem fotografii nepotřeboval; kdykoli jsem zavřel oči, hleděl jsem do jejich úžasných zelených očí a obdivoval jsem její dlouhé nohy. Byl jsem beznadějně zamilován. Tawny a příval jejích qopisů mi pomáhaly nést běsnění a hrůzy války až do konce. Útoky kamikaze, nájezdy vlčí smečky. Saipan, Tinian, Guam, Okinawa. Přál jsem si, aby tahle všivá válka skončila. Chtěl jsem od válečného námořnictva pryč. Chtěl jsem domů ke svému děvčeti.

12. KAPITOLA

Dobývání ostrovních základů obsazených Japonci, které se odehrávalo v průběhu amerického tichomořského tažení formou skoků od ostrova k ostrovu, nejenže bránilo volnému pohybu japonského námořnictva, nýbrž zároveň Spojeným státům poskytovalo odrazový můstek, který umožní - až nastane pravá chvíle - zahájit vzdušné nálety na Tokio. Floyd Bennett bojoval v jedné tichomořské kampani za druhou, přičemž plnil doprovodné a hlídkové úkoly, prováděl útoky proti lodím, chránil ponorky, kryl palbou útočné akce, vedl přípravnou palbu před vyložením na Guam, Saipanu a Tinianu, zajišťoval ochranu bojové linie lodí během takzvaného "honu na krocany", totiž ostřelování japonské námořní dopravy, ostřeloval protiútočící nepřátelská vojska, poskytoval přímou palebnou podporu námořní pěchotě na souši, plnil úkoly protiletadlové obrany...

Projev F. D. Roosevelta a Winstona Churchilla, přenášené zařízením pro vnitřní spojení na torpédoborců, mi pomáhaly pochopit, že "válka, která skončuje se všemi válkami", je snad nejdůležitější událostí mého života, ba celého století. Během 27 měsíců na moři jsem si vedl deník, abych zaznamenal průběh války k užítku a vzdělání dětí i vnoučat, které začnu mít s Tawny, jen co válka skončí. Je zvláštní, jak láska k ženě měnila mužovu perspektivu. 23. září 1943: Málem bylo torpédování kotviště u Maggot Beach. Právě na tomto místě, kde jsem teď, jsme před rokem přišli o loď, na které jsem sloužil.. 10. prosince 1943: Pošestě do Bougainvillu. USS Denver zasáhly nepřátelské letouny. Měl jsem na jeho palubě několik dobrých přátel... Gen a Don jsou v pořádku, ale dostal to Eso O'Brien. Myslím, že o tom vůbec nevěděl... 8. května 1944: Hlavní velitelství. Šest kilometrů od pláže na Shortlandských ostrovech. Území obsazené Japonci. Chystali jsme se sestřelit z jedné rozhledny pár Japonců. Jejich šestipalcová pobřežní baterie na nás zahájila palbu... Jeden granát dopadl mezi naše komíny. Další střely dopadaly u přídě a všude okolo - Japonci se zaměřovali na střed lodi. Opětovali jsme jejich palbu. Neměli jsme představu, jakou jsme způsobili škodu. Japonci po nás pálili ještě na vzdálenost 21 kilometrů. Když bylo po všem, sbírali jsme na palubě střepiny. Nikdo nebyl zraněn. Japonci mají šest šestipalcových děl, my pět pětipalcových. Právě přelétávají naše bombardéry, aby se přesvědčily, co mohou podniknout... USS Hollford, další torpédoborec, který je s námi, dostal nářez a spolu s námi se dal na spěšný ústup... 21. května 1944: U divize všechno běží docela hladce, takže mám čas projít si divizní záznamy a spisy. Ke stížnostem nejsou důvody, ale přes všechnu spořádanost je ve vzduchu jakési napětí, u příslušníků naší obsluhy se projevuje

špatná nálada. Znáš to z dřívějšíka - je to klid před bouřkou. Mají už dost toho, že jsou pořád na nohou. Co jsme se vrátili ze Států, měli jsme jen šest dní klidu, a naše obsluha byla celou tu dobu opilá. Jenže napětí vzrostlo, místo aby se uvolnilo...

Pokud jde o mě, domnívám se, že je to tím, že už mě krásný Pacifik unavuje, že jsem strašně zamilován do Tawny a chci ji vidět a tisknout k sobě. Každý z obsluhy má své důvody - manželku, milenkou, své drahé, děti, psa, jeden dokonce říká, že se mu stýská po krotkém medvídkovi. Je mi jasné, že další invaze bude úplné peklo. Určitě by bylo milé jet potom domů, alespoň na chvíli...

11. června 1944: Připravujeme se splnit své poslání na Saipanu, který je v rukou Japonců. Veteráni se chovají celkem přirozeně, ale mezi nováčky, kteří ještě nebyli v akci, se projevuje podivná směsice reakcí. Někteří jsou hluční a překypují energií, jiní jsou vystrašení jako koťata.

13. června 1944: Před svítáním jsme se přibližovali k Saipanu od jihu. Za svítání začalo bombardování. Další vojska to Japoncům nakládají od severu...

USS California dostala zásah do radaru a hlavního bateriového detektoru, ale pořád ještě zůstává v boji...

Čtyři muži z demoličního družstva se vydali ke korálovému útesu, aby změřili hloubku. Japonci na ně spustili palbu ze všeho, co měli. Všichni čtyři plavali zpátky a vrátili se s pilotem, který byl den předtím sestřelen a našel na korálovém útesu útočiště...

Saipan pěkně hoří - požár se rozšířil ze dvou nebo tří muničních skladišť a z několika skladišť paliva...

V noci naše lodi střídavě osvětlovaly pláž a pak ji ostřelovaly z děl. Tak to šlo celou noc, zatímco demoliční družstvo uvolňovalo kanál v korálovém útesu...

18. června 1944: Čekáme na Japonce 240 kilometrů od Saipanu a Guamu. Bylo nám oznámeno, že naši kluci na Saipanu utrpěli 2200 ztrát, z toho 1500 na životech... Pro mě je to nejkrutější součást války - naši jsou zabijeni a my nemůžeme dělat nic než zde dřepět a čekat, až bude mít japonská flotila dost odvahy se ukázat a pustit se do boje, parchanti žlutí...

19. června 1944: Útočily na nás japonské střední bombardéry...

Dnes to byla dřina, ale stálo to za to. Pokud jde o skóre, bylo sestřeleno 205 japonských letounů, kdežto naši sestavu zasáhla jen jedna puma...

Na počest mužů, kteří padli, byly vlajky spuštěny na půl žerdi...

Námořní pěšáci na Saipanu přesvědčivě postoupili. Naše síly potopily sedm japonských evakuačních člunů plných až po obrubníky těch žlutých krych, které se pokoušely ze Saipanu zmizet...

13. července 1944: Přistáli jsme na Saipanu, abychom doplnili zásobu paliva. Moře je poseto nafouklými japonskými mrtvolami, které zanášejí vlny k bokům naší lodi... Jsou mezi nimi i mrtvá domácí zvířata - koně, krávy, kozy a psi..."

15. srpna 1944: Dnes mi přišel od Tawny dopis. Jako by měla na mysli něco, co mi chce říct...

Poslouchal jsem "Tokijskou růži". Už toho moc neříká. Asi bychom jí měli posílat nějaké dopisy fanoušků...

13. KAPITOLA

O těchhle žábích mužích bylo pořád slyšet. Byli to bojoví potápěči, co vyhazovali do vzduchu korálové útesy, aby jimi mohla proplouvat vyloďovaná vojska. Skutečně jsem se však s nimi setkal až při invazi na Saipan. Bennett jich totiž několik nakrátko vzal na palubu, když jejich člun naložený trinitrotoluenem narazil na USS Pennsylvania a nabíral vodu. Byli izolováni od posádky torpédoborce, dokud pro ně nepřiplulo další vyloďovací plavidlo. Nemohl jsem potlačit svůj zájem o ně.

Mezi mým a jejich potápěním byl nesrovnatelný rozdíl. Já bych se byl docela dobře mohl potápět i v plaveckém bazénu. Tito urostlí mladí muži s pevnými svaly měli zvláštní, bezstarostné vystupování. Každý z nich byl pomalován modrozelenou kamuflážní barvou a od brady až po prsty na nohou i po délce obou paží měl vyznačené černé proužky, aby podle nich mohl měřit hloubku vody u pobřeží.

Jejich výstroj se skládala z těchto součástí: z přilby, potápěčské masky, korkových rukavic, které jim chránily ruce před korály, plovacích ploutví, které zřejmě uměli používat, potápěčských plavek, náhlenic, nože, záchranného pásu, balíčku první pomoci, tužky na psaní pod vodou a tenkých tabulek z plexiskla.

SCUBA (Self Contained Underwater Breathing Apparatus), samostatný přístroj pro dýchání pod vodou, byl sice do amerických ozbrojených sil zaveden až po válce, ale potápěči byli vybaveni dvoudílnou soupravou, která se skládala z přenosné kyslíkové láhve zapouzdržené v plovacím zařízení a z dlouhé vzduchové hadice, která z něho vedla do potápěčské masky Jack Brown. Místo toho, aby byli závislí na kompresoru v člunu, nosili si modří muži s černými proužky vzduch v láhvi. Považoval jsem to za vynikající nápad.

Tito plavci byli příslušníci zvláštní jednotky zvané UDT. Aby se k nim člověk mohl přihlásit, musel prý být "napůl ryba, napůl cvok". "Koukni na ně, bocmane," řekl podrážděně jeden z mých dělostřelců, "nejsou to ta mořská komanda, o kterých jsi mluvil?"

Proč se k nim nepřidáš? Neváhej a padej. O tvou přítelkyni už se postarám." Zamračil jsem se. Měl jsem přece v úmyslu od válečného námořnictva odejít a oženit se s okatou dlouhonohou Tawny.

Přesto jsem čenichal, kde bych se co mohl o UDT dovědět.

Nebylo to, pokud jde o podmořské válečníky, přesně to, co jsem měl na mysli, ale začátek to byl.

O UDT se zpočátku vědělo, že mají různá určení. Jejich hlavním posláním bylo pomáhat při obojživelných útočných akcích na nepřátelských plážích. První takovou americkou akcí byl útok na Guadalcanal 7. srpna 1942, jenže nenarazil na odpor. V jiné situaci byly invazní síly, které se chystaly vyložit ve Francouzské severní Africe, konkrétně v ústí řeky Wadi Sefou u Casablanky ve Francouzském Maroku.

Vichystická Francie vybudovala přes řeku mezi přístavními hrázení po obou stranách ústí mohutnou překážku z těžkých řetězů a ocelového pletiva. Za ní se střežila velká kamenná pevnost plná 155mm a 75mm děl. Američtí plánovači

povolali poručíka válečného námořnictva Marka Starkweathera, odborníka na demoliční práce, a dalších 16 mužů, aby ústí řeky vyčistili.

Jejich oficiální označení bylo CDU (Combat Demolition Unit), Jednotka bojového ničení. Starkweather byl průkopníkem amerických podmořských komand. Byl tedy první.

CDU se začala na své poslání prakticky připravovat v září 1942.

Při prvním pokusu zničit říční překážku, ke kterému došlo 8.

listopadu, neuspěla; nacističtí obránci v kamenné pevnosti totiž Starkweatherův tým na neklidném moři zpozorovali, zahájili palbu a člun zahnal zpět na moře. O tři dny později to CDU zkusila znovu a s úspěchem: překážky vyhodila do povětří a uvolnila cestu pro vylodění. Byla to první akce uskutečněná s použitím mužů na ničení pod vodou.

V červnu 1943 dostal korvetní kapitán válečného námořnictva Draper L. Kauffman, odborník na zneškodňování nevybuchlých pum, za úkol zorganizovat první NCDU (Naval Clearance Diving Unit), Potápěčskou jednotku válečného námořnictva na odstraňování překážek, ve Fort Pierce na Floridě. Tato jednotka byla tak tajná, že nikdo u Navy skutečně nevěděl, co je zač.

První dobrovolníci se učili hydrografickému průzkumu, mapování a destrukční činnosti. Akce podnikali z malých člunů a nosili kompletní polní stejnokroj se záchranným pásem a holínky na ochranu nohou před korálovými útesy. Byli zavěšeni na bezpečnostních lanech a nepředpokládalo se, že by vůbec měli plavat.

Po tragické invazi na Tarawu v listopadu 1943 válečnému námořnictvu došlo, že potřebuje průzkum pod vodou. Při této události padlo přes 1000 námořních pěšáků a 2500 jich bylo zraněno, protože nemohli překonat ostrovní útes. K uvolnění cesty nebyli tehdy destrukční plavci použiti. U všech dalších vylodění už o to bylo postaráno. Zkušenosti z Tarawy také otevřely cestu uplatnění UDT.

Velitele vyloděvacího plavidla, které dopravovalo příslušníky NCDU na pobřeží Kwajaleinu, znervózňovala spousta korálových prstenců. Podporučík Lewis F. Luehrs a velitel námořních ženistů Bill Acheson se svlékli do plavek, které měli pod stejnokrojem, a strávili pod vodou 45 minut, přičemž měřili hloubku a zkoumali překážky. Kromě už zjištěných korálových prstenců, které by bránily účinnému použití vyloděvacích plavidel, oba muži objevili na pobřeží skrytá dělostřelecká postavení a zátaras z klád. Doporučovali proto, aby místo vyloděvacích plavidel bylo k invazi použito obojživelných traktorů.

Na admirála Richmonda Kellyho Turnera, velitele obojživelných jednotek, udělala koncepce založená na tom, aby byli příslušníci NCDU plavci a zároveň organizátory destrukcí, dojem. Na jeho popud navrhl korvetní kapitán Kauffman ve Fort Pierce pro příští UDT nový náročný program, který měl specialisty na tuto obtížnou práci zocelit. Soudil, že příslušník UDT by měl být fyzicky desetkrát výkonnější, než podle jeho mínění je.

Korvetní kapitán John T. Koehler, velitel UDT-2, dovedl tuto koncepci o krok dál. Uvědomoval si, že budoucnost operací UDT závisí na plavcích, proto se vzdal konvenčních svazků s loďstvem, zaměřil se na moře a začal zkoumat použití ploutví a potápěčských masek, buzol a zařízení na vyhledávání min.

Kauffmanův organizační projekt se stal předlohou pro všechny UDT: každý tým se skládal z velitelského oddělení a ze čtyř bojových čet po třech důstojnících a 16 mužích, takže celý tým měl 100 příslušníků. Dva UDT byly odveleny do Středomoří a zúčastnily se invaze v jižní Francii. Jeden byl přemístěn do Anglie, dva odveleny na Guadalcanal a tři přiděleny admirálu Turnerovi z Havaje.

V době, kdy vzal Bennett na palubu žabí muže ze Saipanu a já jsem poprvé užasle hleděl na tyto modrozeleně kamuflované muže s černými proužky, se jejich operace jakožto plavců začínaly stabilizovat. Cvičili se v provádění bezprostředního průzkumu útesů a pláží před vyloděním. Seskakovali z gumových člunů, plavali a brodili se k pobřeží, tam pak umísťovali a odpalovali podmořské výbušniny s cílem odstranit umělé překážky a mapovali nepřátelská minová pole tak, že plavali mezi minami a počítali je. Přetínali kabely umístěné pod vodou, aby nepřátelské miny vypluly na hladinu, nebo je rovnou zneškodňovali.

To všechno se provádělo v prudké palbě japonské pobřežní obrany, přičemž příslušníci UDT byli vyzbrojeni jen noží, nesli výbušniny a měli na sobě jen plátěnky, ploutve, plavky a potápěčské masky. Žabí muži - jak jim říkali civilové, protože jim svou modrozelenou kamuflážní barvou připomínali žáby - se vynořovali nad hladinu, aby nabrali dech, nakolik jim to dovozovala minometná a kulometná palba. Uchazeči o službu v UDT museli být v dokonalé fyzické kondici, dokázat v jednom kuse uplavat tři kilometry a být odolní proti nenadálému silnému hluku.

Žabí muži vyvolávali rozruch, kdekoli se objevili. S potlačovaným smíchem, který vyjadřoval pobavení a současně ocenění, se setkávala historka o tom, jak Kauffman požádal velitel pomocných jednotek při vylodění na saipanském předmostí o konzultaci. Kauffman a jeden poručík UDT se objevili v mimoplovoucím amtraku. Měli na sobě potápěčské plavky a plátěnky a přitom ještě na těle namalované černé proužky na měření hloubky.

Z okopu vyhlížel námořní pěšák. "Kristepane, co to vidím?" přeskakoval mu hlas. "Ještě ani nemáme pobřeží, a už jsou tady turisté." V rámci příprav na vylodění na Guamu likvidovalo překážky ve dne v noci 200 příslušníků UDT. První námořní pěšáky invazních vojsk, kteří se brodili na pobřeží, vítal ručně namalovaný nápis: Vítejte vás, námořní pěchoto. Organizace vojenských zátiší dva bloky odsud. Podepsán tým UDT 4.

Ačkoli moje setkání s žabími muži na Saipanu a to, že jsem se dověděl něco o jejich legendárních úspěších, na mě mělo - jak se časem ukáže - větší vliv, než jsem se zprvu domníval, zrovna na mě padala únava z války a jenom jsem chtěl domů. Potápění pro mě do značné míry ztratilo půvab, takže jsem se téměř rozloučil s myšlenkou na námořní komanda. Potápění a podmořský svět se mi spojovaly se smrtí. Začalo to mrtvolami uvnitř Arizony. A pak jsem měl před očima toho žraloka a Dubiela. Pokaždé, když jsem šel na bok čistit loďní šrouby, vzpěry nebo trup, jsem se chtěl nechtě ohlížet po žralocích.

Po invazi na Saipanu se nám v důsledku nedbalého zacházení s lany několik z nich zapletlo do lodního šroubu. Musel jsem se potopit do vší té smrti, pohupující se na hladině přístavu - mezi nafouklé mrtvolky Japonců, narážející na mršiny

krav, oslů, koz a psů. Mezi Bennettem a vyloďovacím plavidlem pro přepravu tanků a motorových vozidel, na které jsme překládali munici, když se lana zablokovala, se na vodě leskla tenká vrstva vlasů, kůže a tuku z těla. Pět nebo šest kilometrů odtud pokračovala ve vnitrozemí bitevní vřava, kterou tlumila vzdálenost.

"Sežehněte nějaké háky a snažte se všechno to svinstvo odklidit," nařídil jsem své posádce, připevnil jsem k lodnímu kompresoru vzduchovou hadici a sklouzl jsem přes palubu do vody. Vyčistit lodní šroub mi trvalo dvě hodiny. Nade mnou a kolem mě se vznášely bizarně nafouklé věci, které kdysi byly lidskými bytostmi.

Příliš mnoho smrti a umírání - a tolik toho je spojeno s mořem.

Kromě toho mi dál dělala problémy střepina usazená v lebce.

Dunění velkých děl na Saipanu, Tinianu nebo Guam mi současně dunělo v hlavě. Stávalo se, že jsem bolestí padal na kolena.

Týden za týdnem, měsíc za měsícem postupovala americká vojska od ostrova k ostrovu směrem na Japonsko. Pokaždé, když jsme si mysleli, že jsou Japonci v hajzlu, zakopali se a na dalším předmostí pokračovali v boji. Týdny se vlekly se strašlivou jednotvárností.

Jako velitel pětipalcového kanonu číslo 2 na Bennettu jsem obsluhu proháněl tak, že se každému od tahání těžkých nábojů prodloužily ruce a zkrátily nohy. Tak si alespoň stěžovali. Výcvik - kázal jsem - je základem úspěchu v boji a předpokladem přežití války. Přestože jsem svým lidem málokdy vyhrožoval a dával přednost tomu vést příkladem, vzhledem k všeobecné podrážděnosti, kterou v mém případě zhoršovaly bolesti hlavy, jsem musel být připraven potlačit i případnou vzpouru.

"Vidíte to?" ukazoval jsem bocmanské pěsti ztvrdlé zacházením s lanem a stykem se slanou vodou. "Válečné námořnictvo není nějaká zatracená demokracie. Jsem tady proto, abych vás, vy hajzlíci, udržel naživu a v boji." U bocmanovy kajuty se zastavil na šálek kávy a něco k tomu kapitán Hauck. Absolvoval jsem zkoušku na bocmana první třídy, ale povýšení jsem odmítl.

"Roi, když zůstaneš na Bennettu, zaručuji ti, že budeš hlavním staršinou," začal kapitán.

"Kapitáne, nezáleží mi na tom, jestli budu v první třídě, hlavním staršinou nebo čímkoli jiným," řekl jsem. "Nemíním zůstat. Nemám proč se chlubit tím, jak jsem si v poslední době počínal.

Nejsem ve své kůži. Snadno ztrácím trpělivost, když se snažím vycvičit tyhle nové kloučky, co přicházejí na palubu. Pekelně mě bolí hlava. Snad přijdu o rozum, anebo se ze mě stane srab. Necítím se už na to někoho cvičit." Strýc Phil přikyvoval. "Bocmane, jsi nevrlý a děláš rámus, ale zodpovědnosti se nevyhýbáš. Můžu se na tebe spolehnout, že budeš vždycky tam, kde se to mydlí - ať už je to s Japonci, nebo při rvačce v klubu, když jsme zrovna v přístavu. Když je válka, Amerika takové jako ty potřebuje. Nejsem si jist, jak zapadneš do mírového námořnictva, ale právě teď tě potřebujeme." "Dovedu ocenit, co říkáte, pane, ale jakmile ty všivě Japončíky vyřídíme a všude na světě znovu zazáří světlo, vypadnu odsud.

Ožením se se svým děvčetem a povedu normální život."

14. KAPITOLA

Vítězství nad Japonskem. Byl jsem v ten den v zátoce Leyte.

Z válečných lodí se vystřelovaly ohňostroje, které tvořily doprovod dělostřeleckým salvám na oslavu vítězství. Tiskl jsem si oběma rukama hlavu ve snaze zahnat pekelnou bolest. Zmocňovala se mě slabost a vrávorál jsem k zábradlí.

Byli jsme na odchodu domů.

Jediné, nač jsem myslel, když jsem po 27 měsících strávených ve válce a na moři dorazil do Států, byla Elizabeth, moje Tawny.

Oblékl jsem si slavnostní modrou uniformu, přivolal mimojedoucí taxík a jel z brooklynského přístavu k velkému domu Morrisových na Long Islandu. Tawnina matka, kterou jsem měl velmi rád, mi s výkřikem radostného překvapení otevřela a přivinula mě k sobě. Pohled na její tvář mě však znepokojoval. Podívala se stranou.

"Elizabeth je nahoře," řekla. "Já jsem na odchodu do krámu." Stoupal jsem po schodech k jejímu pokoji a zlé tušení mi svazovalo nohy. Váhavě mě objala a potom začala mlčky plakat.

Dlouho jsme tak stáli a hleděli jeden na druhého. Oběma se nám v hlavě rojily otázky i odpovědi, kterým jsme zřejmě nebyli schopni se postavit tváří v tvář.

Znovu jsem ji objal a něžně ji k sobě přitiskl. Zavřel jsem oči a polykal slzy. Drsňák, který brečí ženské v náručí.

Vzala mě jemně za ruku a vedla mě ke kolébce se spícím holčičím miminkem. Byly mu asi čtyři měsíce. Námořníkovi, který trpívá mořskou nemocí, hrozilo, že se mu udělá zle.

Konečně jsem se zmohl na otázku: "Tvoje?" Po chvíli přikývla. Pak mi vysvětlovala, že otec holčičky je majitelem podniku Casino Real a že u něho začala tančit, když jí skončilo angažmá v Městském rozhlasovém koncertním sále.

Dokud byla válka, nechtěla mi o miminku říct. Alespoň tohle od ní bylo hezké.

Vrátila mi zasnubní prsten a já jsem šel. Potřeboval jsem se pořádně napít a bojovat. Válečné námořnictvo přece jen byl můj domov. Určitě to nebyl New York s Elizabeth Marií "Tawny" Morrisovou.

Podmořští válečníci.

"Ve válce vsedá na válečnickova koně." Sir Walter Scott

15. KAPITOLA

Několik měsíců mezi koncem války a nadcházejícím mírovým obdobím ozbrojených sil jsem se zdržoval na letadlové lodi USS Roosevelt a ponechával si čas na rozhodnutí o své budoucnosti. Musel jsem najít odpověď na otázky, které

dělaly starosti mnoha vracejícím se veteránům. Nezměnila mě snad druhá světová válka a čtyři roky bojových akcí ve feťáka adrenalinu? Nezašel jsem snad fakticky až tak daleko, že dávám válce přednost před nudou?

Co je sakra tak zvláštního na civilním zaměstnání od devíti do pěti, banálním domku na předměstí, nakonec i vnoučatech a sociálním zabezpečení? Roy Henry Boehm, něco extra, poflakující se se všemi ostatními dědky ve středisku válečných vysloužilců a přetřásající válečné historky. Bylo jediným smyslem toho, že jsem přežil potopení Duncanu a toho žraloka, skončit mezi veterány a povídat si o tom, co se mohlo stát?

Události jako by rozhodovaly za mě. USS Roosevelt se po krátké plavbě do Středomoří vrátil do New Yorku. Přátelé mi chtěli zařídít nějakou schůzku.

"Musíš mezi lidi a seznámit se s nějakým pěkným děvčetem, Boehme. " „O žádné pěkné děvče nestojím." Moje známost Eleanor Wassonová nebyla nějak zvlášť pěkná, i když jako žena v domácnosti a hospodyňka měla něco do sebe.

Vlasy myši barvy měla stažené do strohého drdolu, odsuzovala

make-up a tanec, ale sukni nosila tak vypas ovanou, že by ji byl mohl funkcionář pověřený dozorem nad vnitřní kázní na lodi vykázat i pro menší zadek. Měla sklon k tloustnutí a s lety by se z ní pravděpodobně stala matrona. Byla však poctivá a spolehlivá. Jako adventistka sedmého dne byla společensky natolik zběhlá, že by mohla obracet hřištníky na pravou víru i na večírku. Od počátku byla pevně odhodlána chránit duši Roye Boehma před ohnivým jícnem pekla.

Bylo po válce. Všichni moji kamarádi z lodi se ženili. Vzal jsem si na sebe slavnostní modrou uniformu s bocmanským orlem na rukávě, postavil se na palubu, jako bych byl v nejlepší formě, a řekl:

"Zvládnu to?" Pořád jsem měl bolesti hlavy. Někdy jsem míval pocit, jako by nějaký bocman rozpálil lanový roubík a vrážel mi ho do mozku. Po tom, k čemu došlo, když Charley Ball, který měl na starost správu lodní kuchyně, nastoupil dvoutýdenní dovolenou a já jsem si ke svému palubnímu úseku dobrovolně přibral vedení sedmi jeho jídelen, muselo konečně válečné námořnictvo s mou hlavou něco dělat.

Jednou bylo k obědu dušené hovězí, které nebylo v oblibě.

Nádoby na zbytky toho pohlcovaly víc než lidé. Při obchůzce jsem si všiml, že v jedné z jídelen tři nádoby se zbytky jídla téměř přetékají. Upozornil jsem na ně jednoho z kuchařů, urostlého mladíka z New Yorku.

"Námořníku, dopravte ty nádoby na molo a vyprázdněte je, než z nich všude poteče šťáva." "Jasně, bocmane. Bez problému." Dokončil jsem obchůzku a vracel se. Obsah nádob tekla po palubě. Námořníci se smekali a klouzali.

"Hele," přivolal jsem newyorského kuchaře, "myslím, že jsem vám řekl, abyste ty nádoby vyprázdnil." "Klídek, bocmane, zařídím to."

Zrovna mě ten den bolela hlava. Zasadil jsem mu krátký pravý hák, po kterém se ukázala krev a zuby. Pak jsem ho dostřkal na palubu a posadil ho do jedné z nádob plných zbytků. Jeho hlava mezi zdviženými koleny byla vynikajícím terčem. Pár jsem mu jich ještě ubalil, až se nádoba i s ním převrhla. Zabodával jsem se do něho očima.

"Když ti řeknu, abys něco udělal, ty sráči, tak to udělej." Vykonávání trestu na místě, které u válečného námořnictva za starých časů převládalo, vystřídal Vojenský trestní zákoník. Válečné námořnictvo teď bylo citlivější, starostlivější. Z čehož plynulo, že budu pravděpodobně postaven před vojenský soud.

Ozbrojené síly už nepotřebovaly kanónenfutry. Urážení nebylo dovoleno a provinilec mohl být propuštěn ze služby, přičemž neměl téměř žádná práva ani náhrady.

Šel jsem z jídelny rovnou na ošetřovnu a zdravotníkovi jsem řekl: "S tím bolením hlavy musíte něco dělat. Právě se mi udělala před očima tma a udeřil jsem jednoho maníka. Vůbec jsem nevěděl, co dělám." Poslali mě na vyšetření na oddělení pro "cvoky a nerváky" v Portsmouthské nemocnici válečného námořnictva. Tehdy nebylo nic známo o syndromu zpožděného posttraumatického stresu a o neschopnosti ho zvládnout. Rentgen zjistil, že se střepina z Duncanu zapouzdřila, čímž se zvětšila, vyvíjela tlak na mozek, vyvolávala silné bolesti hlavy a tím pravděpodobně i špatnou náladu.

Chirurgický zákrok byl nebezpečný, neboť polohou střepiny byl ohrožen mozek, ale doktoři tvrdili, že nemají jinou možnost, než ji odstranit. Po všem, co jsem už vydržel, jsem měl k umírání hezky daleko. Během rekonvalescence mi válečné námořnictvo nabízelo možnost buď okamžitě přistoupit na propuštění ze zdravotních důvodů, nebo počkat, až mi vyprší dovolená, na kterou mám jako dobrovolník nárok, a jakmile budu formálně propuštěn, požádat o odškodné za újmu na zdraví. Protože jsem měl v úmyslu tak jako tak odejít, zvolil jsem druhou variantu. Loučil jsem se s USS Rooseveltem i se svým válečným námořnictvem a ohlížel se za letadlovou lodí v přístavišti.

"Pojď, drahoušku," povzbuzovala mě Ellie. "Čeká tě opravdový život." Jak vypadalo těch dalších pět let mého života? Ellii se brzy narodil chlapeček a já jsem zakotvil u newyorské společnosti Aetna Elevator. Dojížděl jsem do Brooklynu chevroletem ročník 1929, který měl špatné brzdy, a bydlel jsem na Long Islandu v penzionu, který patřil mé tchyni.

Tchyně ani nestála o to, aby tam byla moje fotografie. Ellie přes den uklízela a večer a v noci jsem s ní laškoval.

Svou nespokojenost jsem jako každý správný voják skrýval a počínal si ve světě civilistů, kteří mi byli cizí, jak jen to nejlíp šlo. Čím víc jsem je znal, tím mi byli protivnější. Byl to prostě život pod psa. Zážitky z byznysu s výtahy se nedaly srovnat se zážitky spojenými s oceánským potápěním pro válečné námořnictvo. Kdesi hluboko v mém mozku se za jizvami způsobenými střepinou skrýval pocit, že je mi přece jen souzeno něco zvláštního. Občas jsem snil o smělých podmořských komandech a jejich příslušnících.

Po práci jsem chodil k oceánu a upíral oči k modrošedému obzoru. Bylo, zdá se, docela na místě, když si táta stěžoval: "Kdo dal ten zatracený oceán tak blízko k pobřeží?" Nastal 87. den mého vyhnanství a maximálně do 90. dne jsem ještě mohl obnovit závazek vojenské služby. Řekl jsem manželce: "Ellie, buďto zde můžeš zůstat jako civil, anebo můžeš jít se mnou. Já jdu totiž tam, kde jsem doma." Namířil jsem si to po Church Street, abych obnovil závazek služby u námořnictva ve své dřívější kategorii staršího druhé třídy. Hlava už mě pak nebolela.

Pravděpodobně za to vděčím jednak tomu, že jsem se vyvlékl z civilního života, jednak operaci lebky. Zase jsem měl poslání.

Čekala na mě Čína.

16. KAPITOLA

Bouřlivé moře bičovalo tři dny USS Furse, DDR-882, torpédoborec s radiolokátorem, plující směrem k Číně. Byla to moje první plavba na Dálný východ od konce války. Loď byla poněkud vratká, zejména v bouřlivém počasí, měla totiž pětipalcová děla dvojčata a ohromný třínohý stožár s radarem zkonstruovaným podle posledních technických poznatků. Pohybovala se jako neohrabané hříbě, setrvala příliš dlouho ve zdvihu a sjížděla z hřebene jedné vlny ke druhé s nárazem, který otrásl její konstrukci tak, že posádce cvakaly zuby. Mezi lanovím a ráhnovím vyly a sténaly větrné poryvy. Na palubu cákala a bubnovala zelená voda.

Lodní spáry se uvolňovaly. V trupu torpédoborce to praskalo a do palivových nádrží a dolních prostor pronikala voda. Okinawské vody buď námořníka zocelily, anebo ho vyřídily. Opravoval jsem upínací třmeny záchranného člunu a prodíral se bodavou vodní tříští k můstku. Nějaký příslušník obsluhy kanonu na mě shora od kormidla v kvílejícím větru volal: "Nemáš toho plné zuby, bocmane?" "Chraň bůh!" opáčil jsem. "Vsadím se, že to nepřetočíš." Kapitán lodi si lokl kávy a ve snaze udržet na kolébajícím se plavidle rovnováhu ji rozlil.

"Zřejmě se ti chodí líp než mně, bocmane," řekl, "takže bys mi mohl dát další šálek toho dehtu." "Pro námořníka to není problém." A tváří v tvář dosud krotkému tajfunu jsem se hlasitě rozesmál. Bože, doma je nejlíp. Zpátky k moři, kde se setkám se svým osudem. "Nauč mě čínsky," požádal jsem maníka od torpéd, jehož čínští rodiče žili v čínské čtvrti San Franciska.

"Žádná čínština neexistuje," zamumlal, "máme různá nářečí." "Tak mě nauč nějaké nářečí." "Znám jen pár slov, bocmane." "Měl by ses stydět, že neumíš jazyk svých rodičů." "Tak mě tedy nauč německy." Pochopil jsem.

"Proč se chceš učit čínsky?" zeptal se. "Bude to vzrůso jít do nějakého baru a objednat si něco čínsky." Naučil mě větu, která zněla asi tak: Dow yaow ego pee-jo melee. Nemohl jsem se dočkat, až ji vyzkouším. Když jsme dorazili do Číny, byl jsem jako jediný na palubě připraven překonat jazykovou bariéru.

USS Furse připlula do Čching-Tao, který byl tehdy v rukou nacionalistického prezidenta Čankajška. Spojené státy ho podporovaly v boji proti komunistovi Mao Ce-tungovi. Námořníci, kteří dostali propustku, se hrnuli z lodi do města. Já jsem zašel do baru, a když se k nám přitočila s přátelsky profesionálním úsměvem a ucházející znalostí přistavní angličtiny barmanka, zamrkal jsem na kamarády.

"Vítej u nás na palubě, Joe. Co chceš pít?" Každý si objednával anglicky. Když na mě přišla řada, zase jsem zamrkal a vyhrkl: "Dow yaow ego pee-jo melee." Barmanka se na mě podívala a pokrčila rameny: "Jak si přeješ, Joe." Ostatní dopili a dali si další rundu. "Hele, a co bude se mnou?" protestoval jsem.

"Už to bude. Klídek, Joe." Za chvíli přede mě postavila sklenici s něčím, co vypadalo jako mléko.

"Co to sakra je?" "To, co sis objednal, Joe. Koží mléko." Za války byli Japonci anonymními nepřáteli, ať zabíjeli, nebo ať byli sami zabíjeni. V Číně to bylo něco jiného. Počínaje objednávkou kozího mléka, začal jsem být vnímavý ke zkušenostem z cizího kulturního prostředí. Bude se mi to hodit, protože Spojené státy směřovaly ke koncepci i praxi nekonvenčního vedení války. Třebaže jsem si to tehdy snad neuvědomoval, každý takový krok mě neúprosně přiváděl k osudu, který se určitě začal odvíjet od chvíle, kdy mi Švéd Johnson nasadil na hlavu přílbu a poslal mě pod hladinu. Postupem času se měl Roy Henry Boehm stávat stále nekonvenčnějším, zatímco válečné námořnictvo zůstávalo nekonvenční jen trochu.

V Čching-Tao jsem se poprvé dostal do kontaktu s víceméně neregulérními vojáky v situaci, kdy se Čankajšek pokoušel zabránit Maovým vojskům v dobytí města. Boj propukal na okraji města každý večer po setmění. Přistav zaplňovaly džunky, sampany i cizí lodi a vytvářely z něho svérázné město brlohů, kam sice doléhal hluk války, ale kde šel život a obchod dál. Stál jsem na palubě Furse a v rudém soumraku naslouchal vzdálené dělostřelecké palbě. Po rozednění pak palubní služba vymetala střely, které skončily na palubě.

Protože jsem měl určitou průpravu v destrukční činnosti a ve znalosti zbraní, dostal jsem za úkol organizovat výcvik jedné čety Čankajškových nacionalistických vojáků. Zastavil jsem u přístaviště rikšu a jel s ní na místo, odkud mě odvezlo nákladní auto k dlouhé budově z lepenic ha okraji města, obehnané drátěným plotem a obložené pytlí s pískem. Velitel čety, mladý vychrtlý poručík se smutnou tváří, mě seznámil se svou nespořádanou jednotkou. Muži měli různé nepředpisové bavlněné uniformy a sandály, vyzbrojeni byli springfieldkami z první světové války a americkými pistolemi ráže .45 z válečných přebytků. Poručík mi dal vycházkovou důstojnickou hůlku se skrytým bodákem.

"Tato hůl slouží k udržování kázně," vysvětloval precizní angličtinou. "Udržovat kázeň holýma rukama je špatný způsob." Nejdřív jsem nacionalistické vojáky začal učit, jak rozebírat a udržovat zbraně a jak z nich střílet. Nakonec jsem s nimi probíral obrannou a útočnou taktiku a procvičoval používání plastických výbušnin a dynamitu; dynamit byl tak starý a nestálý, že z obalu vypadal ledek. Poručíkovu hůlku jsem vůbec nepoužíval.

Při práci s vojáky v táboře jsem podnikal první fascinující výpravy do oblasti orientálního myšlení a jedinečného nazírání Asijsců na život a válku. Velitel čety bydlel mimo tábor mezi normálními obyvateli. V jeho sousedství žil v jiném hliněném domku zbožný muž, velmi pokojný, mírumilovný stařec s dlouhými šedými chomáčovitými vousy, které mu splývaly z brady jako mlha vznášející se nad pravěkým mořem. Li nosil na svém ptačím těle černý háv a na hlavě černou čapku, něco mezi baretem a jarmulkou.

Brzy jsem s moudrým starým Lim trávil třikrát víc času než s nacionalisty. Při vstupu do jeho domku jsem se pokaždé uklonil a sepal ruce jako k modlitbě. Stejně mi odpovídal on. Pak jsme usedali se zkříženými nohama proti sobě na koberečky, zatímco ženy přinášely v malých porcelánových šálcích horký čaj.

Li byl vyznavač konfucianství. Konfucius byl v západním světě znám především jako moudrý muž, jako učitel, který hlásal morální zásady. Pro orientální mysl byl závazným vzorem.

Ctnost, již se dosahuje a která se projevuje dobrými způsoby a smyslem pro náležité chování. Smysl pro čest na základě sebeucty i úcty k druhým. Důraz na obřadnost a hudbu vytvářel morální harmonii, která na svém nejvyšším politickém stupni činila vládu nezbytnou.

"Vy jste komunist!" zvolal jsem.

"Přemýšlejte," krotil mě znamenitou angličtinou. "Věříte snad, že komunisté docilují morální harmonie, když si násilím zjednávají povolenost?" Přemýšlel jsem o tom.

"Konfucianství zvítězilo nad spoustou filozofií orientálního světa," konstatoval. "Pozměnění v Asii a v Číně i komunismus. Doktríny Karla Marxe a Konfucia se nemohou sejít na společné platformě." Slabě se usmál. „Jak dosahujete společenské shody v Americe?" zeptal se.

"No... ty, kdo porušují zákon, trestáme." "Co je cílem členů vaší společnosti, pokud jde o trestání?" "Nebýt potrestán. To je jasné." "Usměňování vašich lidí se dosahuje hrozbou trestu a přáním se trestu vyhnout?" Dostal mě do pasti.

"Usměňovat lidi hrozbou trestu," pokračoval, "znamená donucovat je, aby se svým přizpůsobením vyhnuli vězení; to je něco jiného než přizpůsobit se na základě smyslu pro čest a strachu z hanby, nemyslíte?" Stejnou logiku uplatňoval u každého námětu.

"Opravdovou dospělost charakterizuje duševní rozpoložení, stav ducha, o jaký člověk usiluje, jakého dosahuje a v jakém nachází klid, od jakého se odchyluje a v jakém setrvává, tak jako setrvává v nějakém domě." Navštívil jsem Liho naposledy den před vyplutím Furse z přístavu. Spojené státy se stahovaly z Číny a ponechaly na Maovi a nacionalistech, aby rozhodli o dalším osudu Číny mezi sebou. Alespoň jsme odtud odcházeli bez toho, že bychom porušili jejich i svou důstojnost.

"Vy jste válečník," řekl mi Li, když jsme se loučili, "a vaše mysl je ochotná se učit. Jako válečník budete zapleten do mnoha věcí a o mnoha věcech budete muset přemýšlet. V mnoha zemích bude docházet k partyzánským válkám, podle jejich vlastní podstaty buď nacionalistickým, nebo revolučním. Podněty mohou mít různé, ale všechny budou podporovány komunismem a všechny budou protizápadní." Rozloučení se starcem ve mně zanechalo pocit prázdnoty. Chtěl bych jsem musel myslet na jeho poznámky o partyzánské válce. Na Filipínách jsem byl svědkem, jak měly menší nekonvenční síly převahu nad japonskými konvenčními vojsky. Zdálo se, že mladické představě o námořních komandech neuniknu.

Musel jsem ovšem brát v úvahu fakta. Pravda, nekonvenční válku vedli v Americe Indiáni, hraničáři, "Kožené košile", Rogerovi záškodníci i další vlastenci ve válce za nezávislost, partyzánské houfy jako Quantrillovi nájezdníci v občanské válce, ba i americké skupiny jako Merrilovi záškodníci ve druhé světové válce, ale momentální vyhlídka Spojených států na účast v partyzánské válce v duchu Maova učení byly americkému vojenskému myšlení neméně cizí než učení Konfuciova. Zejména válečné námořnictvo nebylo ještě na "nové" koncepce připraveno a zůstávalo pod vlivem doktrín rozsáhlého globálního konfliktu. Začal jsem se zabývat studiem Maa a Suna a shromažďoval jsem všechno, co jsem mohl o doktríně, taktice a strategii nekonvenční války najít. Zabral jsem se do ní a stala se mi zdrojem vzrušení. Říkal jsem si, jestli se u amerického válečného námořnictva vůbec najde prostor pro Maa ve mně.

17. KAPITOLA

Přidrátovával jsem k rozdělovacímu potrubí kupé Pontiac 1937 cínový hrnek, naložil Ellii a mimino Roye a vydal se napříč Státy na základnu válečného námořnictva v Panama City na Floridě. Cínový hrnek na rozdělovacím potrubí sloužil k ohřívání kojeneckých lahví. Této cestě předcházela moje žádost o zařazení do služby spojené s potápěním; byla mi kladně vyřízena. Poprvé bylo potápění mým hlavním úkolem.

V Panama City jsem získal při potápění hluboko v moři větší zkušenost než za celou dobu od chvíle, kdy mi Švéd Johnson trpěl okounění u potápěčského skladiště. Šlo teď většinou o pokusnou a tajnou práci. Umísťovali jsme na mořském dně hydrofony a zařízení na magnetický záznam a pak jsme nahoře křížovali s různými plavidly s úkolem zkoumat schopnost těchto zařízení zachycovat charakteristické znaky lodí a identifikovat je. Aniž jsem si toho byl nějak zvlášť vědom, cvičil jsem se pro závažnější úkoly, které vyvstávaly v nepříliš daleké budoucnosti.

Spolu s dalším potápěčem Youngem jsme se nořili do hloubky 22 metrů a usměřovali betonové sloupky spouštěné plovoucím jeřábem. S použitím rádia umožňujícího spojení s hladinou jsme sloupky naváděli na stanoviště na bahnitěm dně, vzdálená od sebe asi 10 metrů. Potom se spouštěly velké cementové příčné nosníky a připevňovaly se ke sloupům, aby podpíraly hydrofony.

Pod mořem jsme se pohybovali pomalu. Voda byla v hloubce temná, plná planktonu a dalších mikroorganismů. Young mi ve svém těžkopádném oděvu a s hlavou ve velké přilbě připomínal verneovskou postavu; když pomalými baletními pohyby naváděl opačný konec dlouhého příčného nosníku na místo, podobal se stínu a vypadal neskutečně. Nosník jako by se volně vznášel na lanu, kterým byl uprostřed připoután k plovoucímu jeřábu.

Lano znenadání prasklo. Vymrštilo se, obrátilo zpět a mihlo se mořem jako vyplašený úhoř. Těžký betonový nosník padal překvapivě rychle a uvěznil pod sebou spletené vzduchové hadice a zabezpečovací lana.

Pod klouzávaly mi nohy a rozvířovaly mračna oslepujícího bahna. Zoufale jsem se snažil udržet je níž než přilbu. Ani ty nejlepší soupravy s ochrannou přilbou dokonale netěsnily a propouštěly k nohám vodu. Ocitnout se vzhůru nohama, mohl by se potápěč utopit.

Jak jsem se ve snaze udržet rovnováhu oháněl rukama a kopal kolem sebe, zalykal jsem se slanou vodou. Bahnem jsem neviděl ani na krok. V obavě, že se nosník možná ještě neusadil, jsem se s námahou postavil na nohy, ale udělal jsem jen dva kroky a zajišťovací lana mě znovu strhla. Připadal jsem si jako pes na krátkém vodítku.

Znovu na nohou. Vzpamatovával jsem se a zhluboka dýchal.

Ještě že mi nosník nepřerušil přívod vzduchu. Bahno se zvolna usazovalo a já jsem se snažil uklidnit předrážděné

nervy. Když jsem zas viděl, zjistil jsem, že moje zajišťovací lana uvázla pod těžkým nosníkem. Young mi na jeho opačném konci ukazoval, že je v podobné situaci. Můj interkom stále ještě fungoval.

"Jsme v nouzové situaci," oznamoval jsem na palubu a snažil se, aby to neznělo, jako když volá hysterická ženská.

"Zablokovala se nám lana. Potřebujeme je vyměnit." Vyměnit soupravu lan za novou vypadalo jako jednoduchá záležitost. Ovšem až na určité detaily, které znamenaly stejné riziko jako plácát medvěda po zadku rákoskou. Vzduchová hadice se musela odpojit od přilby. Za normálních okolností bránil unikání vzduchu z přilby a celé soupravy zpětný ventil. Poškozený nebo vadný vzduchový konektor mohl znemožnit připojení nové hadice, což by mělo za následek postupné udušení potápěče. A mohlo být i hůř: kdyby poškozený zpětný ventil způsobil unikání vzduchu ze soupravy, mohl by tlak okolního moře vytvořit částečné vakuum a vtáhnout potápěče do ochranné přilby. Znal jsem z dřívějších hrozných příběhů o potápěčských soupravách, které se vrátily na hladinu a ve kterých zbylo jen trochu krve, mozek, vnitřnosti a podobně.

"Vydržte," přišla z lodi odpověď. "Poslali jsme pro Squirese." Co se týče podmořského záchranářství, nebylo nad Waltera Squirese. V roce 1939 při záchranných pracích na potopené ponorce Squires omdlel a vyletěl na hladinu. Vytáhli ho a v dekompresní komoře zase spustili do hloubky 50 metrů. Tam se s ním párali doktoři i zdravotníci, až ho nakonec prohlásili za mrtvého a hodili přes něho prostěradlo.

Když byli zdravotníci na odchodu, prostěradlo ze Squirese sklouzlo. Opřel se o loket se slovy: "Kam k sakru všichni jdete?" Srdce se mu vzpamatovalo podle všeho působením plynů v těle.

O devět let později se teď Squires potopil ke mně a přitiskl ochrannou masku k mému okénku. Se spojením byla potíž, protože neměl přilbu. Sklebil se na mě a naznačoval rty: "Vím, co dělám." "Až mě dostaneš nahoru, uvěřím ti," odpověděl jsem mu stejným způsobem.

Nejdřív vyměnil telefonní kabel a zajišťovací lana. Potom přišla na řadu krajně kritická vzduchová hadice. Vytrhl mi ji z přilby. Objevily se bublinky, což údajně nebylo na místě. Vytřeštil jsem oči.

Squires mi přidal vzduchu a potom mi ho ze soupravy odsál tolik, kolik bylo k vyrovnání tlaku zapotřebí. Rychle mi k přilbě upevnil novou hadici. Byl jsem volný.

Zhluboka jsem dýchal; uvědomil jsem si, že jsem předtím zadržoval dech.

Squires mi ukázal palcem nahoru: Stoupej k hladině. Zatímco se přesunoval k Youngovi, aby ho taky vyprostil, na chvíli jsem zaváhal. Dal mi signál: Je to pod kontrolou. Pustil jsem se vzhůru.

Moře - pomyslel jsem si - s nebezpečími bez konce nikdy nemělo nouzi o překvapení a otřesy. Ani na chvíli člověku nedovolilo zapomenout, že je čímsi cizím, nepředvídatelným a hrozivým jako žralok, který si vzal Dubiela a mne ušetřil. A stejně jsem znovu vyvázl. Roy Boehm má přece poslání.

"Royi, já vím, že chceš takhle žít, a je mi jasné, že tě nikdo nezmění," naříkala Ellie. "Jenže musíš začít myslet na rodinu. Máme přece syna a další dítě na cestě." Manželka a dvě děti. Není to zas tak nekonvenční v případě námořníka, kterému stále tane na mysli nekonvenčno.

18. KAPITOLA

Zdalo se, že konec druhé světové války bude koncem i pro americké žabí muže. V roce 1945 existovalo 34 UDT s 3500 muži.

V roce 1946 byla většina UDT zrušena a jejich výstroj dána do

prodeje jako přebytky. V roce 1948 ze všeho zbývala rámcová jednotka složená ze sedmi důstojníků a 45 poddůstojníků a příslušníků mužstva.

Týmy pro ničení pod vodou sice vznikly díky předvídavosti Drapera Kauffmana, ale jejich zániku zabránila hluboká prozíravost Francise Douglase Fanea. Zatímco se jiní důstojníci s růžovými brýlemi na očích orientovali na "opravdové válečné námořnictvo", fregatní kapitán Fane, známý - dokud mu nezběhly vlasy - spíše jako Zrzavý pes, se ujal toho, co na východním pobřeží USA ze zanikajících UDT zbývalo.

Přestože začátkem války Fane neuměl plavat a fakticky se vody bál, k tajným UDT se dobrovolně přihlásil. Všechno, co o nich věděl, bylo, že mají zvlášť nebezpečnou službu, jejíž součástí je používání výbušnin. Když byl v Chicagu na dovolené, přihlásil se do intenzivního kurzu plavání, který ho celkem slušně kvalifikoval k organizování výcviku UDT: Stal se velitelem UDT-13.

Považoval za velkou výhodu schopnost plavců UDT vydržet pod vodou co nejdéle. Začal proto experimentovat se zadržováním dechu a maximálním nadechováním. Jeho lidé brzy dokázali zůstat pod vodou tři až čtyři minuty. Jeden z jeho žabáků dokázal zadržet dech a bez vynoření uplavat tři délky plaveckého bazénu. Několik jich umělo se zadržet dechem plavat v hloubce 30 metrů, podplavat ponořenou ponorku z jednoho boku na druhý a teprve pak se vynořit. Koncem války se Fane a šest dalších žabích mužů zúčastnilo operace, která UDT přibližovala ke koncepci partyzánské války. Plavali k japonskému ostrovu Kjúšú a přijali tam kapitulaci velkého japonského muničního skladu. Blízké hory byly prošpikovány dělostřeleckými pevnostkami, a kdyby se byli Japonci rozhodli klást odpor, bylo by si vylodění vyžádalo mnoho krve.

Po válce Fane usiloval, aby se UDT udržely a své možnosti ještě rozšířily.

"Uvědomoval jsem si," vysvětloval vyšším velitelům, "že jít v budoucích válkách do tuhého, nestačilo by nám umět jen plavat na hladině, ale museli bychom být připraveni líp. Přemýšlel jsem proto o možnosti působit pod vodou pořád. Operovat s ponornými plavidly vypouštěnými z ponorek. Podnikat akce potají v noci. Dávat se shazovat z vrtníků do vody. V duchu jsem měl celý tento systém před sebou." Nejenže měl celý systém v duchu před očima, on se i zabýval jeho výzkumem, projektoval ho a uváděl do praxe. Poválečná úloha žabích mužů UDT se přestala zmenšovat, když po roce 1948 spolupracoval s vědci z celého světa na projektu aparátu pro dýchání pod vodou s otevřeným i uzavřeným obvodem.

S pomocí Eldridge Fennimorea Johnsona, fotografa specializovaného na snímky pod vodou, pořídil dokumentární film o své práci s plavci a plavidly pod vodou a předvedl ho admirálovi Gerald Wrightovi, veliteli námořních operací. "Můj ty bože!" zvolal Wright. "Jak dlouho už se tím zabýváte?" "Asi dva roky, pane." "Budete-li mít nějaké problémy," prohlásil admirál, "přijďte za mnou." V době, kdy začala válka v Koreji, byl výcvik UDT upraven tak, aby zahrnoval pozemní operace, taktiku malých jednotek a zbraně. I když ne podle jména, tedy charakterem své činnosti ušly UDT hodný kus cesty k tomu stát se nekonvenčními podmořskými válečníky, jak jsem si je už dávno představoval. Jenže od konce války jsem jim věnoval malou pozornost v domnění, že patří minulosti a že případný podnět k přípravě mořských válečníků bude muset vycházet z nového hlediska.

27. července 1950 vyplul z Řecka lehký křižník USS Worcester neboli Wooster, Veliký Woo, s rozkazem připojit se k Sedmé, korejské flotile. Poté co jsem byl odvelen zpátky ke službě na moři, jsem měl jako staršina první třídy na povel třetí lodní sekci, která zahrnovala téměř polovinu dělových lafet Woosteru. Tak tedy zas ve válce. Bocman Boehm ostatně už dávno přivykl tomu, že mír je nuda, kdežto válka výzva.

Na Cejlonu jsem se vrátil na loď s krabicí na boty v podpaží.

Pozdravil jsem dozorčího důstojníka na lodi.

"Co v té krabici na boty je, bocmane?" Většina posádky věděla, že s sebou stále ještě vozím svou starou tahací harmoniku a že na ni občas hraju. Ale nebyla to ani harmonika, ani nic k snědku.

"Boty, pane," řekl jsem. Alkohol byl totiž na lodi pořád ještě zakázán.

"Ukažte mi je," chtěl se důstojník přesvědčit.

Hodil jsem krabici přes palubu se slovy: "K čertu s tím, beztoho mi nesedí." Když krabice dopadla na odrazník, který chrání loď před nárazem na molo, a láhev uvnitř se roztříštila, dozorčí důstojník zdvihl obočí. "Ty střevíce musely být skleněné," podotkl suše.

"Měl jste v plánu jít na ples?" "Ano, pane. V Koreji." Veliký Woo se připojil k 77. skupině letadlových lodí a spolu s ní ostřeloval korejské pobřeží. Válečné námořnictvo se přímé bojové činnosti v korejské válce neúčastnilo, plnilo původně jen podpůrné úkoly. Zběsilý rámus. Velká děla burácejí a jediným znamením nepřátelského odporu jsou miny v přístavu. Wooster stál v pobřežním pásmu Žlutého moře a pálil z pětipalcových a šestipalcových baterií.

Kryli jsme stahování americké námořní pěchoty ze zamrzlého Čchang-songu a plnili palebné úkoly na vyžádání. Během vyloďování u Inčchonu se křižník se sesterskými loděmi posunul v pobřežním pásmu co nejbliž k příbojové vlně a nepřetržitě pálil;

zuřivá palba otřásala velkými válečnými loděmi tak, že se v moři zdvihaly vlny.

Pomyslel jsem si, že éra velkých námořních bitev, jako byla bitva u mysu Naděje, snad skončila a už se nevrátí.

Pocíťoval jsem jakousi zdráhavou nostalgii po "tokijském expresu" a šilených pilotech kamikaze. Studená válka, která nastala po druhé světové válce, byla - alespoň pro válečné námořnictvo - jiná, nudnější a cítil jsem se v ní spíše jako pouhý divák.

Můj dávný čínský přítel Li mě v Čching- Tao přesvědčil, že konflikty studené války budou pravděpodobně povstáními "lidu" proti jeho utlačovatelům. Partyzánskými válkami. Očekával-li jsem nekonvenčnost, projevovalo se v Koreji všechno jiné, jen ne to. Moje neúčast mi šla na nervy a pořád jsem čekal na příležitost. Jednoho dne - předpovídal jsem - malé války skončí a svět se začne věnovat romanticky dobrodružnému maocetungovskému vedení nekonvenční války, která nebude plnit první stránky novin. Li se domníval, že Východ bude používat nekonvenčních metod, aby jednou ovládl svět.

Orientálci měli pracovní morálku, byli ukáznění, velice si vážili cti a respektu a uměli být bezohlední. Také měli trpělivost. Nestačil-li na něco jeden lidský život, byl tu přece ještě další život.

Naproti tomu Američané podle mého názoru ztráceli charakteristické rysy své velikosti. Známky úpadku už obnažovaly své kořeny. Válka v Koreji vystavovala zkoušku víru Ameriky, jako ji o něco víc než o deset let později vystaví zkoušku Vietnam.

"Ztrácí-li nějaký národ víru v ty, kdo jsou nad ním ustanoveni," pravil Konfucius 600 let před Kristem, je nemožné mu vládnout." Ačkoli jsem si toho z valné části nebyl vědom - viděl jsem totiž jen svůj úzký úsek války - ukazovalo se, že je Korea pro UDT bodem obratu. Válečné námořnictvo v konfrontaci se skutečnostmi studené války posilovalo - byť váhavě - svůj obojživelný charakter. Aniž jsem o tom měl tušení, téměř před nosem se mi vynořovaly UDT připravené a uzpůsobené vést partyzánskou válku s použitím nekonvenčních postupů nahánějících strach.

Kromě operací na moři vedly UDT i pozemní výpady za nepřátelskými liniemi. Destrukci silničních mostů a tunelů odřezávaly nepřátelské zásobovací cesty. Ničením severokorejských rybářských sítí narušovaly zásobování nepřítele potravinami.

Propašovaly partyzánské vojáky na nepřátelské území i z něho.

Já jsem mezitím pohlížel na potápění - nikoli jen v rámci málo známých UDT - jako na cestu ke konvenčním mořským komandům. Moje pouť k nekonvenčním operacím jako by dál opisovala kruh, když jsem požádal o přijetí do Potápěčské školy první třídy válečného námořnictva. Potápěl jsem se už deset let, ale tohle byla moje formálně první potápěčská škola. Roy Boehm chtěl být připraven stát se alespoň účastníkem jakéhokoli nového dobrodružství, které by mu umožnilo uštvit soupeři nekonvenční kopanec.

19. KAPITOLA

Potápěl jsem se pravda už deset let, přičemž jsem se učil většinou metodou pokusů a omylů, a tak předpisový výcvik odhalil, jak málo toho o potápění fakticky vím a jak velký kus cesty ještě musím ujit. Nechal jsem Ellii se syny Royem a Robertem v desetimetrovém obytném přívěsu Anderson u Námořní dělostřelecké továrny ve Washingtonu, D. C, a šel

jsem se ohlásit do školy.

Dalších několik týdnů jsem viděl rodinu tak málo, že mě Ellie nechtěla pustit domů, dokud jsem se neprokázal.

Jen co jsem se objevil u výcviku, zdravil mě známý hlas, jako by už na mě dotyčný čekal: "Ahoj, Charlie!" Jenom Harry Richard Vazoun Williams oslovoval každého Charlie, takže si nemusel pamatovat jména. Přinutil se k pлавnému běhu a sevřel mi ruku v tlapě dvakrát větší, než má normální chlap. Měřil jen o tři čtyři centimetry víc než já, ale ramena měl široká jako dveře. Hnědé vlasy přistřižené na ježka.

Seznámili jsme se u Koreje, kde sloužil na palubě jedné ze sesterských lodí Velkého Woo. Přihlásili jsme se dobrovolně k oddechovým boxerským utkáním - a skončili jsme tak, že jsme se vzájemně otloukali. Nepoznal jsem chlapa, který by dokázal reagovat rychleji než on. Napřáhl jsem se k pravému háku, a on mi zasadil trojnásobný levý hák, načež jsem se složil. "Ahoj, Vazbo! Tarzane postavou, Mickey Mousi hbitostí," odpověděl jsem mu standardním vtipem. "Co tady k čertu děláš?" "To máš tak, Charlie. Jedna holka mi říká: 'Ahoj, chlapečku!' Já na to pochopitelně: 'Ahoj, holčino!' Chce si zalaškovat, ale já povídám: 'Chci si jenom zajezdit s tvým velkým vozem a pohrát si s tvými velkými kozami.' Ukáže se, že je to velitelova dcera. Rychle jsem musel zařadit zpátečku. No nic, slyšel jsem, že se chystáš do potápěčské školy, a tady mě máš." Měl jsem pocit, že přátelství s Harrym Dickem Vazounem mé kariéře nikterak nepřidá.

Školu vedl starší důstojnický zástupce Walter Dommagalla se svým zástupcem bocmanem Tomem Mossem. V experimentálním potápění byli u válečného námořnictva uznáváni. Byli to puntičkáři, což se týkalo i jejich instruktorů.

"Pokud budete zde," vítal Dommagalla účastníky kurzu, "budeme vyžadovat vaši stálou přítomnost. Nebudou existovat záminky jako: 'Víte, moje manželka...' nebo 'Moje auto potřebuje...' Na tohleto bude jediná odpověď: 'Nepřipadá v úvahu, milánku.' Není-li to někomu jasné, ať si sbalí krámy, okamžitě zajde do kanceláře a vyzvedne si rozkaz k návratu na loď." Začal jsem tvrdě studovat. Švéd Johanson mě sice naučil používat zákony potápění, například Boyleův nebo Charlesův, ale fyzikální podstatu toho všeho jsem nikdy úplně nepochopil.

"Heleďte, vzhledem k nízké úrovni vaší inteligence," pravili instruktoři, "s vámi budeme probírat fyziku potápění krůček za krůčkem." Dovářil jsem se, že se vzduch skládá zhruba ze 78 procent dusíku a 20,94 procenta kyslíku. Zbývající 1,06 procenta jsou vzácné plyny - kyslíčník uhličitý, vodík, neon, helium, krypton a xenon. Dusík je nebezpečný. Nejenže ve velkých hloubkách

způsobí plavci utonutí tím, že se ho zmocní "extáze z hloubky" či "dusíkové omámení", ale kromě toho proniká do cév vystavených tlaku a usazuje se v tukových tkáních. Pozvolné stoupání z hloubky umožňuje, aby plyny z tkání jak náleží unikaly - říká se tomu dekomprese, kdežto příliš rychlé vynoření může způsobit bolestnou, případně i smrtelnou kesonovou nemoc.

Instruktor Snake Dennison to objasňoval s pomocí přibližného příkladu. "Kesonovou nemoc vyvolávají bublinky, které se usazují v potápěčových kloubech. Jak k tomu dochází? Přidržíme-li obrácený šálek na kávu na hladině, je plný vzduchu. Ponoříme-li ho do hloubky 100 metrů, kde je tlak jedné atmosféry, šálek se zhruba do jedné třetiny naplní vodou. Čím hlouběji se budeme potápět, tím víc se bude vzduchová bublina zmenšovat, až bude nakonec sotva viditelná. Bude tak malá, že dokáže proniknout cévami do tkáně a kloubů.

Vezměme to teď z druhé strany. Umístíme téměř neviditelnou vzduchovou bublinu do balonku velikosti šálku a budeme s ním stoupat k hladině. Bublina se bude zvětšovat, a až vystoupíme na hladinu, bude zase balonek plný vzduchu. Ale řekněme, že jsme v hloubce, naplníme balonek stlačeným vzduchem a budeme stoupat k hladině. Balon praskne. Totéž se stane vašim plícím, naplníte-li si je v hloubce a budete-li stoupat příliš rychle. Praskly by a způsobily by vám vzduchovou emboli.

Rekomprese je možno docílit tak, že vás buď znovu přemístíme do patřičné hloubky, nebo vás umístíme v dekompresní komoře a zmenšováním tlaku budeme bublinky pozvolna zase uvolňovat. "Učil jsem se, jak míchat plyny, aby vytvořily prostředí, v němž se dá dýchat, jak z recirkulovaného vzduchu extrahovat CO₂ a jak užívat dekompresní tablety. Výcvikem ve svařování pod vodou, v řezání a stříhání, v konstrukčních a záchranných pracích jsem se zdokonalil i v potápění s ochrannou přilbou. SCUBA, samostatný přístroj pro dýchání pod vodou, byl stále ještě v pokusném stadiu. Nepřestával jsem myslet na svá komanda a toužil jsem po experimentování se soběstačným dýcháním. Učinné používání mořských válečníků bylo možné jen za předpokladu, že budou oproštěni od zrádných vzduchových hadic, zabezpečovacích lan a pomocných osádek na hladině.

"Tenhle druh potápění je věcí žabích mužů," radili mi. "SCUBA nikdy nebude tak efektivní jako ochranná přilba. Nikdy se nedostaneš dost hluboko." "Myslíte si, že dál už námořnictvo při používání potápěčů ve válce nepůjde?" zeptal jsem se staršiny Fogwella, jednoho z instruktorů. "Foggy byl malý šlachovitý muž, který přišel při nějaké potápěčské nehodě o oko. Často se, s Vazounem a se mnou po službě zastavil v baru na 8. ulici. Když mu alkohol začal stoupat do hlavy, házival skleněné oko do piva a pozoroval ho. Povídalo se, že je jednou z nepozornosti spolkl. Zachránil je, ale ten zážitek přispěl k jeho nevalnému názoru na život.

"K čemu jinému bys mohl potápěče použít?" zabručel Foggy.

"Jako podmořská komanda," vyhrkl jsem.

Podíval se na mě, jako bych to neměl v hlavě v pořádku. "Musím si protřít zrak," řekl. "Pohlídej mi na chvilku pivo. Ale když to tak uvážím," dodal a vytahoval z piva oko, "pohlídám si ho radši sám." Byl jsem v potápěčské škole vrcholně spokojen a bylo to na mě znát. Chlubil jsem se Vazounovi, že se cítím pod vodou tak přirozeně, že už by si se mnou žraloci nechtěli nic začít.

"Ani já bych do tebe nekousl, Charlie," připouštěl Vazoun. "Jsi tak ohavný a tuhý, že by z tebe žralok dostal smrtelný průjem." Při zkouškách z klidového splývání byli potápěči v kompletní soupravě s ochrannou přilbou ponořeni do potápěčské nádrže s 3 metry vody. Měli jsme regulovat vzduch v soupravě tak, abychom v klidu splývali minimálně čtyři minuty, aniž se vynoříme, anebo klesneme.

Balancoval jsem sedm minut. Snake Dennison mě sledoval bočním okénkem nádrže. "Prima, ty zuřivý potápěči," řekl

nakonec. "Chystej se vynořit." "Jakou jsem dostal známku?" zeptal jsem se se samolibým úsměvem. Ani nezvedl oči. "Tři body pětasedmdesát." "Vždyť to byl perfektní balanc!" vykřikl jsem pobouřeně. "Hele, Boehme. Já sám mám tři body pětasedmdesát. A ty určitě nejsi lepší než já." "No jo, není dne, aby se člověk něco nového nenaučil." Vazoun a já jsme se měli po skončení školy hlásit na USS Penguin, ASR-12, záchranné ponorce u Key Westu na Floridě. Na Penguin se chystali i oba důstojníci zástupci Dommagalla a Moss. V mém přidělení došlo nevim proč ke změně a místo na Penguin jsem byl odvelen na USS Skylark. "Jak se to stalo?" ptal jsem se staršího školního důstojníka.

"Nemám zdání," smál se.

Můj dávný přítel, patron, bývalý velitel a spolu se mnou i zachráněný trosečník z Duncanu kapitán Whitey Taylor byl tehdy starším kapitánem na Velitelství válečného námořnictva ve Washingtonu. V čekárně jeho kanceláře ke mně přistoupil jeho tajemník.

"Chtěl bych navštívit kapitána Taylora," řekl jsem.

"Máte to domluveno?" "Moc dobře víte, že ne." Za vnitřními dveřmi jako když najednou zahřmí. "Nejmenuje se náhodou ten nepříjemný námořník s ochraptělým hlasem Boehm? Pusťte ho dál, než vykopne dveře," halasil kapitán Taylor.

Mrkl jsem na tajemníka.

"Hrome," kvitoval můj příchod kapitán, "není nad to uvidět v tomhle lampasáckém politickém cirkuse zvaném D. C. skutečného mořského vlka." Chvilí jsme přetřásali staré zlaté časy. "Pane," řekl jsem pak, "nechci nic předstítat.

Potřeboval bych od vás laskavost." "To tedy kolem toho nemusíme chodit jako kočka okolo horké kaše, co říkáte?"

"To určitě ne, pane." I po této schůzce zůstávalo až do posledního dne v platnosti moje odvelení na Skylark. Domníval jsem se, že mi kapitán Taylor nemůže nijak pomoci. S pytlím a osobními věcmi jsem se právě odhlašoval ze školy, a vtom vpadl dovnitř lodní písař.

"Hele, Boehme, zadrž. Máme pro tebe nový rozkaz. Jdeš místo toho na Penguin." Předložil jsem pozměněný rozkaz důstojníkovi, který mě předtím chtěl poslat na Skylark.

"Jak se to sakra stalo?" divil se.

Ted' jsem se mohl smát já. "Nemám zdání." Nebylo to poprvé ani naposledy, co mě kapitán Whitey Taylor dostal z úzkých. To, že změnil rozkaz s mým přidělením, mělo za následek nepředvídanou a komickou souhru okolností, které mě odstartovaly rovnou do nekonvenční války.

20. KAPITOLA

Jako by to bezmála plánoval osud, ocitl jsem se na palubě Penguinu uprostřed nejúžasnějšího houfu osobností i rošťáků, s jakými jsem kdy na širém moři plul. Samozřejmě tam byl Vazoun, u kterého se vždycky mohlo počítat s tím, že se bude smát nevhod. Potom tam byl kuchař Paevie, mazavka, který se pouštěl do předpovídání konce světa, a dva darební opičáci Clements a Holloran, kteří kdekoho popichovali a provokovali. Důstojníci zástupci Dommagalla a Moss z potápěčské školy přicházeli stále s novými potápěčskými experimenty, které vyžadovaly nějakého obětavce v roli pokusného králíka.

"Kdykoli budete ke svým pokusům potřebovat nějaké zvíře," tipoval ochotně Vazoun, "můžete se obrátit na Boehma. Zatím jsem nepřišel na to, k jaké patří čeledi, ale zvíře určitě je." Když jsme se Vazoun a já na palubě Penguinu v Key Westu ohlásili, nařídil nám staršina Dommagalla dát dohromady partu a uložit do předního skladovacího prostoru náklad lan, řetězů, průvlačnicových bloků a dalšího nářadí. Dodatečnou zátěží poklesla příď, kdežto zád' se nadzdvihla. "To nepůjde," prohlásil staršina. "Přesuňte to na zád'." Načež šla příď nahoru a zád' dolů.

Vazoun a já jsme si dopřávali oddechu. Vtom jsme zaslechli nějaké hlasy. Byl to kapitán a staršina Dommagalla.

"Zád' máme nízko," konstatoval kapitán. "Měli bychom asi tak půlku toho lanová přesunout dopředu, aby se loď srovnala." "Máte pravdu, pane, souhlasil staršina. "Postarám se, aby se do toho rovnou dali. Harry Dick řečený Vazoun se unaveně narovnal a podíval se na staršinu. "Hele, staršino, řekl svým typickým způsobem, "s touhle sračkou to není jako s erekcí. Tímhle žádná představa nepohne." Staršina Dommagalla měl svůj vlastní smysl pro humor. Při inspekční návštěvě flotily se ho inspekční důstojník ptal: "Čím to, že jste na ně tak přísný, a přesto vypadají tak spokojené?" "Pší suchary," odvětil Dommagalla s kamennou tvář. Vytáhl z kapsy Mléčnou kost a začal ji žvýkat. Pší suchary pro lodního maskota, boxera Bowsera, měl u sebe kdekdo. "Jsou dobré i na zuby. Nechcete taky jeden? Penguin měl zodpovědnost za 12 ponorek keywestské eskadry. Hlavním úkolem ASR (Letecké záchranné služby na moři) bylo zachraňovat posádky zasažených ponorek. Záchranný potápěčský zvon určený k vyprošťování potopených námořníků měl obvod dva metry a vešlo se do něho pět mužů. Do moře se spouštěl navijákem. Potápěč nebo manipulant uvnitř zvonu podle toho, o jakou šlo hloubku - připojil dolní poklop zvonu k hornímu poklopu ponorky, aby se ztroskotaní námořníci dostali z postižené lodi do zvonu; zvon byl opět uvolněn a naviják ho vytáhl na hladinu.

Byla to riskantní operace, při které mohlo snadno dojít k nehodě. Připoj zvonu k ponorce se kdykoli mohl uvolnit nebo utrhnout a ponorku mohla zaplavit mořská voda o vysokém tlaku.

Každá ponorka eskadry absolvovala každoročně cvičení Event 1000 v poskytování záchrany.

Důstojnický zástupce Tom Moss měl nicméně spoustu času na další experimentování pod vodou. Vazoun a já jsme se jako jeho bývalí studenti potápěčské školy v D. C. Mossových dobrodružných pokusů obvykle účastnili. Některé z jeho prvních akcí souvisely s projektem SCUBA a s pokusnými vodními plicemi. UDT začínaly používat tříláhvé kontejnery s otevřeným obvodem a dýchací přístroje. Zbývající část potápěčské flotily včetně záchranných ponorek přecházela na dvojláhvé jednotky, téměř stejné jako ty, které se používají v moderní době, až na to, že byly větší a těžší.

Byl jsem jako u vytržení nad tím, že jsem se konečně zbavil pupeční vzduchové šňůry, a díky této skutečnosti jsem se stal ochotným nástrojem Mossových podniků. SCUBA dělala pokroky, takže se možnost existence vysoce mobilních nekonvenčních podmořských válečnicků stávala pravděpodobnou.

Nově zřízená Škola plavání pod vodou v Key Westu měla výstroj založenou na používání plynové směsi N₂O. Byla přísně experimentální. Koncept uzavřeného obvodu vycházel ze snahy vyloučit zrádné bubliny a umožnit potápěčům, aby díky větší mobilnosti a menší dekompresi pronikali do větší hloubky a zůstávali pod vodou déle. Spotřebovaný vzduch se vháněl do trubice, která ho filtrovala recirkulačním systémem s převahou vápna. Tento systém odčerpával kyslík uhlíčitý, nahrazoval kyslík a znovu uváděl celý cyklus do chodu.

Testovalo se to už dříve v potápěčských nádržích, přičemž záchrana byla v případě selhání dosažitelná během několika vteřin a na hladinu to bylo dva a půl metru - ale při potápění z otevřené vody se to ještě nezkoušelo. Moss a Škola plavání pod vodou k tomu potřebovali pokusného králíka.

Navlékl jsem si těžkou výstroj s popruhy, ke které patřily dva těžké kontejnery a filtr s vápnem a s obavou jsem se rozhlédl po zátoce mezi dokem a přístavní zdi. Moře naráželo zřasenými hřebeny vln na kamennou zeď vzdálenou asi tři kilometry. Věděl jsem, že průměrná hloubka vody v přístavu dosahuje zhruba 15 metrů.

Moos mi poklepal na rameno a usmál se. "Popluji za tebou v člunu," ujišťoval mě.

"Nejsou bubliny. Jak poznáte, kde jsem?" "Jenom dodržuj směr. Jestli tě to uklidní, tenhle systém ve zkušební nádrži ještě nikdy neselhal!" Na chvíli se odmlčel. "No, akorát jednou, to bylo, když..." "Staršino, nechci to slyšet." Svezl jsem se do teplé vody. Těžké nádrčky mě táhly podél bahnitého a písčitého pobřežního nánosů rovnou ke dnu. Pohyboval jsem se jako zmrzačený krab. Mihla se kolem mě družina žlutých ryb, jako by si dělaly legraci z mého neobratného pohybu. Nehnutě na mě hleděl žralok s rýhami po obou stranách hlavy. Je neškodný, ale já jsem žraloky prostě nesnášel.

Zamáváním jsem ho odehnal a dál jsem se vlekl u dna. Nádrčky mě tížily na zádech jako dva balvany. Kdyby je měla podmořská komanda vůbec někdy používat, musel by Moos vymyslet něco lehčího než ponorku na záda.

Napadlo mě, že se nebudu moct odlepit ode dna, a až se dostanu k přístavní zdi, že se budu muset plazit nahoru jako mlok.

Jenže jak jsem spotřebovával vzduch a v nádržkách se vytvářelo částečné vakuum, stávaly se z nich bóje a měl jsem co dělat, abych se udržel pod vodou. Když jsem se dostal ke zdi, pohupoval se mi zadek a nádrčky na hladině jako splávek. Hlavu jsem tlačil pod vodu, abych mohl oprávněně tvrdit, že jsem se celou cestu nevynořil.

Staršina Moss v motorovém záchranném člunu se smál na celé kolo. "Můžeme o tom udělat záznam," prohlásil.

"Bubliny jsi nedělal a my jsme neměli ani tušení, kde jsi, dokud se nahoře nezačal houpat tvůj zadek." Co se týče UDT, věc se znovu objevila na scéně oklikou, totiž v důsledku odchodu Paeviho, jednoho ze tří lodních kuchařů, který pracoval na mém palubním úseku; na jeho místo chtěli nastoupit Clements a Holloran.

Paevie měl dvě slabé stránky, které hraničily s posedlostí a vzájemně souvisely. Jednou z nich byl chlast, druhou náboženství. Když se opil, pokaždé začal předpovídat konec světa a volal: "Kajte se, hříšníci! Kajte se!" Chodíval vrávoravou chůzí k věznici v Key Westu, postával venku s kytarou a zpíval "Svážíme úrodu".

Jednou odpoledne byl Penguin kvůli nějakým opravám v loděnici a Vazoun a já jsme našli Paevieho v koutě kuchyně, jak mumlal: "Je to v bibli. Je to v bibli," zatímco mu posádka vyhrožovala, že ho protáhne pod kýlem za to, že má drzost podávat k obědu topinky se sardinkovou pomazánkou. Vazoun a já jsme měli dojem, že potřebuje nějakou duchovní radu.

"Napadá mě, jak to bylo se Samsonem," řekl jsem. "Znáš ho přece, toho chlápka, co popadl čelist a hnal svinským krokem 10000 filištínských. Není mi jasné, jak to dokázal, že odprejaskl, ale určitě to nebylo nic tak mravně závažného jako servírování topinek se sardinkovou pomazánkou." Paevie upřeně zíral zmatenými očima podlitými krví. "Je to v bibli," mumlal.

Druhý den ráno byl pryč. Svévolné vzdálení od jednotky. Vazoun a já jsme shodili z kamen železné příklopy a chystali se připravit snídani. Do kuchyně plně čoudu strčila hlavu hlídka.

"Co se tady sakra stalo?" Vazoun s nevinným výrazem pokrčil rameny. "Ztratili jsme klíče od chladírny a museli jsme plastickou travinou vybourat dveře." Floridská silniční hlídka sbalila Paevieho na silnici číslo 1. Jel na kolečkových bruslích směrem k severu s lahví chlastu v jednom podpaží a s biblí ve druhém.

"Je to v té knize," mumlal.

"Copak v ní je?" Je to v ní.

Psychiatři nepochybně skákali radostí, když jim úřady předhodily čerstvý materiál pro jejich Lékařský cvokařský žurnál.

Paevie už se na Penguin nevrátil.

Zatímco jsem se s Vazounem otáčel kolem kamen, objevili se popichovači Clements a Holloran, že to po Paevim převezmou.

Nemohl jsem dovolit, aby si v kuchyni zahrávali s ohněm, a tak

se do vaření pustil někdo jiný a dvojice rošťáků šla na palubu. Perka jim už jednou předtím vylila čestná stráž Arlingtonského státního hřbitova. K této změně v jejich kariéře došlo zřejmě v důsledku toho, že před nějakým pohřbem celou noc pršelo. Bylo pošmourné, bezútěšné ráno, ze stromů padaly kapky a hřbitovem kráčel smuteční průvod s velícím důstojníkem čestné stráže v čele. Tento muž uklouzl, spadl do otevřeného hrobu a nemohl po kluzké červené hlíně vylézt nahoru. Stráž byla vycvičena tak, aby vzala jakoukoli nehodu na vědomí a šla dál. Jenže Clements a Holloran při pohledu na důstojníka v hrobě, s bílou stejnojmennou čapkou přes ucho a v bílých rukavicích zatínajících se do červené hlíny, vybuchli v salvy smíchu. Načež se rozesmála celá stráž.

Válečné námořnictvo záležitost stráže, která se nedokázala ovládnout, neprodleně vyřešilo. Někam ty parchanty

strčte. A tak Clements i Holloran skončili na palubě Penguinu na nejjižnějších místě Spojených států, kde je jejich šaškování a sarkastický humor tváří v tvář kapitánovi přiváděly na pokraj katastrofy. Jednou odpoledne, kdy měli na můj příkaz vytříť přední palubu, to vyvrcholilo. Přesycení cviků s puškou, které se učili u čestné stráže, šlapali perfektním krokem přes palubu, stěrky s odkapávající špinavou vodou na pravém rameni. Právě když vzdávali precizní "k počtě zbraň královně Anně", vycházeli z důstojnické jídelny na palubu kapitán a staršina Dommagalla. Clements a Holloran, kroužíce rychle stěrky, poklekli na koleno, levou ruku napříč hrudi, dlaň obrácenou dolů, a švihácky strhli násady stěrky do svislé polohy proti pravému rameni, přičemž špinavá voda pokropila kapitánovi a staršinovi boty i úpravnou khaki uniformu. "Tím pádem číše přetekla," rozhodl kapitán. "Staršino, něco s těmi dvěma udělejte - nebo..." Při ranním nástupu bylo oznámeno, že se hledají dobrovolníci na výcvik k ničení pod vodou. Pozval jsem oba rošťáky do osobního oddělení. „Je to dobrá věc," ujišťoval jsem je. "Měli byste to dobrovolně vzít, dokud na to ještě stačíte." "Když je to taková dobrá věc, proč se na to nedáte sám?" zajímalo Hollorana. "Já už jsem se přihlásil," lhal jsem. Vazoun Williams právě slézal po žebříku a náhodou náš rozhovor zaslechl. Pochybovačně zdvihl obočí: "Ty se dáš k UDT, Royi?" "Vazoune, my všichni se dáme k žabákům!" jásal Clements. Harry Dick váhal sotva vteřinu, pak ukázal silným prstem na úředníka z osobního oddělení: "Charlie, připiš mě k tomu žabáckému nesmyslu taky." Rozkazy týkající se přijetí mých výtržníků a Vazouna k UDT přišly o několik týdnů později. "Rozkaz už jsem dostal," hlásil mi Vazoun. "Ty taky?" "Kristepane, Vazoune. Myslel jsem, že to víš. Zrovna jsem se snažil Clema a Hollorana zbavit."

21. KAPITOLA

Když Williams odploval s Clementsem a Holloranem k UDT, bylo mi všelijak. Uvažoval jsem, že se přihlásím také a že se mi tak vyplní dávný sen o podmořských válečnicích, ale uvědomoval jsem si, že je mi jedenatřicet a že se zmenšuje moje výkonnost. S tím, aby přežili službu jako příslušníci UDT, měli problémy i mladí lidé. Pořád jsem otálel a vážil klady i záporny spojené s honbou za dávnou představou. Cožpak se nemusím ohlížet na skutečnost? V červenci mířil Penguin k ostrovu Sv. Tomáše v Panenském souostroví s úkolem podpořit ponorkové operace spojené se zdokonalovacím výcvikem UDT. Zde, v teplém Karibském moři, bylo snadné zapadnout do pomalejšího, mírnějšího života na těchto ostrovech a uznat, že Boehm možná kdysi měl úžasné sny a fakticky je stále ještě hýčká, jenže se mu rychle blíží střední věk. Panebože, vždyť jsem v půli cesty do výslužby. Tom Moss a já jsme se při každé příležitosti potápěli do vody průzračné jako vzduch. Lovili jsme pro todní posádku harpunou kanice a chytali na nástrahy humry. Čerstvá mořská potrava, nikoli sardinková pomazánka a la Paevie. Když jsem s Tomem Mossem a dalším potápěčem Championem harponoval ryby ze záchranného člunu ve 12 metrů hluboké vodě mezi ostrovy Sv. Tomáše a Sv. Jana, zahlédl jsem na dně žraloka, jak se vyhřívá na slunci. Byl to exemplář s černou hřbetní ploutví, asi půldruhého metru dlouhý, jeden z takzvaných lidožroutů. Bleskově se mi vybavil mys Naděje se žralokem chňapajícím po Dubielovi a po zádech mi přeběhl mráz. Zlý sen o tomto žralokovi a o tom, jak se v hloubce ztrácí stužka Dubielovy krve, se mi vracel dlouhá léta. Žraloka, který by nebyl v neustálém pohybu, potká člověk zřídka. Zničehoň mě napadlo, že jsem se za tento dávný minulý den hrůzy vůbec nepomstil. Z popudu, kterému jsem nedokázal odolat, jsem mrskl ploutvemi a zamířil přímo k nic netušící rybě. Vytrhl jsem z pochvy u pasu lovecký nůž. Za sebou jsem nechával tenký proužek bublin. Překvapený Champion se ocitl v rozpacích a šlapal vodu. Nic jsem si nikdy v životě nepřál tak, jako zabít tohoto žraloka. Muselo se to stát zblízka a muselo to být osobní. Mano a mano. Musel jsem sám sobě dokázat, že můj největší nepřítel není nepřemožitelný. Přinejmenším podvědomě jsem si musel uvědomovat, že Dubielův žralok poranil v mém nitru něco podstatného tak, že to bránilo mému dalšímu zdokonalování pod vodou. Doufal-li jsem vůbec, že pokročím dál, musel jsem se této mentální překážky zbavit. Změnil jsem se v dravce. Rychle jsem prolétl průzračnou mořskou vodou tak, že jsem se dostával nad rybu poněkud zezadu. Vycítila, že se blížím, jenže už bylo příliš pozdě - jako bylo předtím příliš pozdě pro Dubiela. Žraloci nejsou na rozdíl od většiny ryb kluzcí ani sliznatí, mají kůže jako rašplí. Popadl jsem ho blízko těla za levou ploutev a napřáhl jsem nůž k smrtícímu úderu na jeho rudimentární mozkový kmen. Nůž se mihl, vytryskla krev. Minul jsem mozkový kmen. Mohutná ryba explodovala. Začala divoká jízda. Obkročmo a jednou paží jsem se tiskl k žralokově kůži, podobné pískovému papíru, jako lne vlna k pilníku. Zmítali jsme se u dna a vířili písek, bahno a krev. Nepřestával jsem ho bodat a kalit vodu olejovitým proudem krve i nepřetržitým přívalem nevyslovených nadávek. Bodal jsem toho parchanta a bodal. Kroutil se jako sumec na udici a já s ním. Míhal se jako blesk z modrošedé zvonoviny. Jeho kůže mi drásala tváře, ruce, nohy a břicho. Zabořil jsem zuby do náústku dýchacího zařízení, aby se mi nemohl vytrhnout z úst a abych se neutopil. Do masky mi pronikala voda, páčila mě do očí a zpola mě oslepovala. Nechtěl jsem se pustit, nemohl jsem se pustit. Poraněný žralok vyrazil do podmořské jeskyně, kterou už jsem měl prozkoumanou. Byla úzká a uzavřená. U vstupu do jeskyně jsem se žraloka pustil. V omezeném prostoru by se mi utrhly ze zad vzduchové nádržky. Ryba slepě narazila na konec úkrytu: Parchant. Poznal teď strach, který jsem já už znal.

Na konci se rychle otočil jako kočka a zaútočil na mě. Ve slané vodě, kterou jsem měl v masce a která mě páčila do očí, jsem zahlédl jeho hladké šedé tělo. Černé nehnuté oči jako kousky antracitu. Řady strašlivých zubů. Hajzl jeden. Když se v úzkém otvoru snažil proniknout kolem mne, znovu jsem na něho nasedl. A bodal a bodal. Zaplňoval vodu růžovým mrakem. Pořád jsem do něho nořil hrot nože. Dvacetkrát, třicetkrát. Čtyřicetkrát.

Cítil jsem, jak sebou jeho svalnaté tělo začíná škubat. Potom, to jsem byl stále ještě k němu přimknutý - ve smrtelných křečích pomalu klesal k písčitému dnu. Ještě jsem si stačil odstranit z masky vodu, abych mohl pozdravit Toma Mosse, který se potápěl za mnou. Zdvihl ve vodě palec.

"Parchante bJáznivej," naznačil rty kolem náústku.

Zápas ve vodě a krev přitahovaly, další dravce. Později jsem se od Toma dověděl, že zahlédl řadu hřbetních ploutví, které krájely hladinu směrem k nám. Ukázal jsem na svou umírající rybu.

Nemínil jsem ji tam nechat.

Moss kroužil okolo a popoháněl mě. Chytil jsem žraloka za měkkou část vedle ocasní ploutve a zamířil s ním k hladině. Moos mával jako posedlý. Žralok! Žralok! Ať jdou do hajzlu. Zničil jsem mystičnost tohoto netvora a moc, kterou nade mnou měl. Největšími mořskými dravci nejsou žraloci, nýbrž člověk. A nejenom na moři, ale i na zemi a ve vzduchu. Přivázal jsem přemoženou rybu k boku člunu, jak to udělal se svou velikou rybou Hemingwayův hrdina v povídce Stařec a moře. Byl jsem po té bitvě odřený a poškrábaný až na živé maso, ale spokojeně jsem se usmíval. Tak vida, pro UDT nejsem příliš starý..Pro nic nejsem příliš starý a nikdy příliš starý ani nebudu.

Podíval jsem se na staršinu Mosse. "Můžu počítat s doporučením k přemístění do školy UDT?" zeptal jsem se stále ještě s úsměvem.

"Jsi na věkové hranici, Royi." Plácl jsem mrtvého žraloka dlaní. "Po tomhleto říkáš, že jsem starý?" "Mám nápad, Royi. Já ti to doporučení podepíšu, když uplaveš čtyři kilometry zpátky k lodi za mň než dvě hodiny." "Platí," zvolal jsem ironicky a sklouzl do vody.

"Kdo je na prvním místě, já, anebo námořnictvo?" chtěla vědět po mém přijetí k UDT Ellie, která tak trpělivě snášela svůj osud a čekala naše třetí dítě.

"Rozhodně tě žádám, abys mi přestala klást takové otázky," ohradil jsem se. "Námořnictvo je jenom jedno." Zatímco jsem se hlásil na NAVPHIBSCOL (Navy Amphibious School), Škola pro obojživelné jednotky válečného námořnictva v Little Creeku ve Virginii, přesunovala se Ellie se dvěma našimi syny na Long Island k příbuzným, aby se připravila na další přírůstek do rodiny. Narodila se nám dcera Kathy a jako jediná ze tří potomků zdědila otcova drsného a dobrodružného ducha.

"Když už musel být jeden z nich po tobě," stěžovala si na svůj osud Ellie, "proč to musela být naše dcera?"

22. KAPITOLA

Psychiatri a psychologové měli v průběhu let dost příležitostí k tomu, aby se pokusili zjistit, jaký typ člověka muže uspět u jednotek pro speciální vedení války, jako jsou UDT, SEAL a Speciální vojska pozemních sil. Aby se pokusili předpovědět, kdo by dokázal přestát mučivou bolest, únavu, ponižování, psychickou i tělesnou vyčerpanost, zimu i horko, a mohl tak absolvovat výcvikové etapy těchto speciálních škol. Profil ideálního uchazeče představuje muže nezávislého na drogách, morálně přijatelného (v určitých rozumných mezích), po bezpečnostní stránce prověřeného, inteligentního a v tísní přirozeně chladnokrevného. Musí být vytrvalý, tělesně zdatný, snášet velkou bolest a nepohodlí a mít smysl pro humor, aby překonal těžký stres a nezhroutil se.

Existuje-li v oblasti speciálního vedení války nějaký obecný fyzický typ, je to středně vysoký a středně těžký chlapík s průměrnou postavou, který děje se co děje se na to prostě nevykašle.

Člověk může být vycvičený, ale nebude-li mít statečné srdce, bude to jen ztráta času.

Od mého krátkého kontaktu s žabími muži na Tinianu uplynulo přes deset let. UDT, které byly po druhé světové válce téměř na vyhynutí, díky podnikavosti Zrzavého psa Fanea ožily.

Na západním pobřeží teď byly tři - UDT 11, 12 a 13, na východním pobřeží dvě - UDT 21 a 22. Dostavil jsem se do Little Creeku s pytlem s osobními věcmi a s určitou obavou, že mám v jedenatřiceti letech absolvovat nejtěžší kurz amerických ozbrojených sil.

"Charlie! Charlie!" ozvalo se stejné známé zvolání, které mě uvítalo, když jsem se přišel ohlásit do Potápěčské školy první třídy válečného námořnictva. Být pokaždé vítán Vazounem Williamsem se stávalo zvyklostí. "Ukázal ses akorát včas, Royi.

Už jsem měl sto chutí zavolat admirálovi a říct mu, jak jsi nás vypekl. " Byl s ním i Clements. Oba právě ukončili UDTR, ročník 12.

"A co Holloran?" "Nepovedlo se mu to. A ty dávej bacha, abys to přežil. Po tom, co nám provedl, mi bude potěšením koukat, jak trpíš." Přibližně ze 140 těch, kdo do UDTR, ročníku 13 - "šťastné třináctky" v červenci 1954 nastupovali, jsem byl nejstarší. Další nejstarší byl George Walsh, kterému bylo o dva tři roky mň než mně. Při vybírání parťáků se skamarádil s mňousem Lennym Waughem. Postavil jsem se stranou, věděl jsem totiž, že by mladí frajeři nechtěli mít na krku "starého chlapa". Výcvik beztoho nebude žádná legrace, natož aby se člověk musel při plavání ohlížet na nějakého metuzaléma.

Když se vybírání parťáků přiblížilo ke konci, zbývali jsme dva, jako ti, na které se nedostane při sestavování amatérských baseballových týmů. Předemnou stál vychrtlý kluk, u kterého se už projevil sklony k frajeřině. Měl jsem zjistit, že ve srovnání s ním vypadá Vazoun jako kazatel.

"Zdá se, že budeme spolu," řekl jsem. "Jak se jmenuješ?" "Digger. " "Sakra, copak nemáš nějaké normální jméno?"

"Eddie O'Toole." "Rád bych ti něco řekl, Eddie Diggeře O'Toole. Ať to s těmi ostatními dopadne jak chce, my dva budeme pevní v kramflecích.

Chápeš, co jsem ti právě řekl?"

"Řekls to správně, tat'ko. Dokončíme to." Jak se ukázalo, podobal se UDTR výcvikovému táboru nováčků, až na to, že trval déle a byl tisíckrát náročnější. Účastníci kurzu byli ubytováni po šestnácti v řadě ubikací z vlnitého plechu z období druhé světové války; měly obloukovitý plášť z ocele a podlahu z nehoblovaného dřeva. Šéfové a sprchy byli ve zvláštních objektech.

Vyfasovali jsme zelený bavlněný štrapáční stejnokroj, těžké solidní vysoké boty a červeně natřenou ochrannou přilbu, na které měl každý vyznačeno své číslo. Já jsem měl číslo 76. Kdykoli jsem musel za trest do podporu ležmo za rukama a dělat kliky, patřilo k tomu skandování: "To je morálka! Morálka šestasedmdesátky!" Přilby se nosily všude, jenom ne uvnitř budovy. Stačilo, aby student sundal přilbu a položil ji na zem, do hodiny byl bez jakékoli otázky na cestě zpátky k flotile. Mezi důstojníky a ostatními se nedělal rozdíl, až na to, že v narážkách na důstojníky se zdvořile říkalo:

"Skopová hlavo, pane." První čtyři týdny probíhal náročný fyzický výcvik provázený urážkami a instruktáže na učebnách se téměř vůbec nekonaly. Nemělo smysl mařit čas a učit ty, kdo odpadali, když šlo do tuhého. Jenže i pak, kdy se výuka rozjela, přílišnou úlevu od tělesné námahy to nepřineslo. Frekventanti UDT kudy chodili, tudy běhali. "Co to děláte, blbouni? Fofrem, šup šup!" Právě tak to vypadalo u útvaru. "Padám! Zrychleným krokem - vpřed...!"

Namáhavé pobíhání v dupajících těžkých botách, ve stejnokroji, ve kterém bylo horko, a v poskakující přilbě. Deset jedenáct kilometrů v pohyblivém písku podél pobřeží zátoky Chesapeake k Mount Suribachi, největší písečné duně na Sedmé pláži. Instruktóři běhali s námi, někdy vzadu a znervózňovali nás, sekýrovali a týrali. Trestem za většinu menších prohřešků byly kliky.

"K zemi! K zemi! A dělat!" "Kolik, pane?" "Až se unavím, tak vám řeknu, vygumované mozky!" "To je morálka!" Do podporu ležmo za rukama padal Digger se mnou a já zase s ním. "Patříme k sobě, pane!" Ostatní kámoši to začali praktikovat taky.

Instruktóři po nás rajtovali, vystavovali nás různým zkouškám ve snaze, aby nás dostali tak daleko, že s tím praštíme, pokud k tomu někdo inklinoval. Instruktör Kiethline se na mě obořil: "Ty zasranej nacistickéj němčoure! Jsi mñ než velrybí hovno, Boehme, a velrybí hovno leží na dně oceánu. Nedokončíš to tady, němčoure. Dám si za svůj životní úkol postarat se, aby tě kopli do zadku..." Oddělil jsem se od ostatních ve snaze rozbít Kiethlineovi ciferník, ale Lenny Waugh, George Walsh a Digger mě přitiskli ke stromu.

"Boehme, ty idiotský hovado! Tohle je právě to, co chce, abys udělal. Snaží se vyzkoušet, jestli dokážeš tu buzeraci ignorovat.

Jen se ho dotkni, zítra jsi zpátky u flotily a máš navždycky utrum." Moje výbušná povaha mě málem připravila o příležitost, na kterou jsem čekal víc než deset let - o šanci účastnit se nekonvenčního vedení války pod mořem. Už nikdy jsem se nepřestal kontrolovat.

Výcvikovým důstojníkem byl poručík Whiskey Al Hodge, atlet každým coulem. "Nezáleží na tom, jestli se pokaždé umístíš jako poslední - jen když to dokončíš," domlouval nám. "Dokud to potáhneš dál a nevykašleš se na to, dotáhneš kurz v listopadu do konce a dostaneš se do týmu." První chlápek to nechal plavat třetího dne. Nemohl už to znervózňování vydržet. Sundal z hlavy červenou ochrannou přilbu a skončil. Tak začal hromadný odchod. Plechové ubikace se postupně prázdnily. "Vpřed! Zrychleným krokem - vpřed!" - tento rozkaz přicházelo vyslechnout a splnit mñ a mñ frekventantů.

"Vy bando poblitá! Vy zasrané tresky, židáci, španěláci, němčouři a negři! Nedokážete to. Tenhle ročník dostane absolutorium v telefonní budce." Viděl jsem ve tváři svého mrňavého kamaráda bolestné přemáhání, jako je určitě viděl on v mé. Nepřestávali jsme se navzájem povzbuzovat a snažili jsme se povzbuzovat i ostatní.

"Těm parchantům se nepodaří nás spláchnout, je to tak, tat'ko?" "To víš, že ne, Diggeře. Pro nás slovo odpadnout neexistuje." Každé cvičení bylo označováno za "vývojové stadium" a dostalo nějaké jméno. Například Past smrti představovala dvě lana zavěšená 4 metry nad bahnitým rybníkem. Frekventanti ho po nich přelézali, zatímco se nás z nich instruktóři pokoušeli dostat; výbuchy nám působily trnutí v zubech a cákaly na nás bláto a vodu.

Cvičení Kolem světa byla překážková trasa, kterou absolvovala sedmičlenná posádka velkého nafukovacího člunu IBL (Inflatable Boat, Large). IBL byl čtyři metry dlouhý, přes dva metry široký a vážil ohromujících 200 kilogramů.

Toto "vývojové stadium" začalo v noci tím, že posádka člun táhla, nesla nebo na něm pádlovala stovky metrů bažinatým a bahnitým terénem s cílem dostat se k mořské hrázi u vstupu do průlivu ze zátoky Chesapeake. Dál pak trasa vedla přes kluzké skály k průlivu, který jsme přepádlovali co největší rychlostí, načež jsme na druhé straně vyšplhali na další kamenitou stěnu.

Potom jsme pádlovali dlouhým otevřeným úsekem zátoky, přičemž jsme se řídili orientačními body, které bylo ve tmě stěžší vidět.

Když jsme člun vytáhli na mělčinu, běželi jsme s ním přes ostnatý drát, kanály, pobřežím zaplavovaným přílivem, houštím a přes další překážky, až jsme dorazili ke konečnému kontrolnímu stanovišti - Mount Suribachi. Člun se musel donést na vrch obrovské písečné duny. Pohyblivý písek byl příliš poddajný, takže se po něm nedalo plazit, a kopec příliš strmý, takže se nedalo nahoru jít. Nezbyvalo nám než se posunovat bočním plazením jako houf krabů a nést IBL na hlavě. Skluzavka pro život byla vysoká dřevěná věž s dlouhými lany zavěšenými přes široký rybník s hlubokou stojatou vodou šikmo na druhou stranu. Po laně se muselo sešplhat na zem a nespádnout při tom do vody.

Překážková dráha se skládala z řady 26 trýznivých zařízení, která musel frekventant ve stanoveném čase překonat. Klikaté uspořádané vyvýšené trámy, visle zavěšené šplhací sítě vysoké 15 metrů, drátěný nízký tunel, kterým se bylo nutno proplazit po břiše, překážková stěna...

Vybrané vývojové stadium, které bylo určeno ke skupinovému trestání, byl Cirkus, kruhová závodní dráha, po které se běhalo, dokud jsme nepadali vyčerpáním.

Murder Ball, Vražedná hra, bylo něco jako fotbal bez jakýchkoli pravidel, při kterém se připouštěla brutální síla,

kousání, zarývání prstů do očí a podobně bez ohledu na možnost ublížení na těle. Při jednom takovém utkání počátkem výcviku se na mě vrhl George Walsh s úmyslem mě drtivě zmáčkout a zmrazit. Ozvalo se zlověstné prasknutí a cítil jsem, jak se mi v levém koleně trhá chrupavka. Noha mi rychle otekla a dvojnásob se zvětšila. Belhal jsem se jako mrzák bez berle. Digger byl přesvědčen, že jsem vyřízený.

"Já to tak chci," ohrazoval jsem se. "Pořád mě neodepisuj." Byli by mě museli zabít, aby mě zbavili červené přilby a aby dosáhli toho, že všeho nechám. Dělal jsem všechno jako ostatní budoucí žabáci, jenom mi to trvalo déle. Kulhal jsem, ale přece jen běhal a pokaždé jsem to dotáhl do konce.

"Kurvafix, už jsi příliš starý, Boehme. Jsi staroch!" tropili si ze mě instruktoři posměšky. "Starej a mrzák. Hovno k ničemu a nejzabedněnější kurzant v celém válečném námořnictvu. Pocem, Boehme, proč nevypadneš? Nic víc nemáš zapotřebí. Vypadni, než se zabiješ. Zbavíš se těchhle sraček. A stejně to nezvládneš." "Nepudu od válu!" Po jednom běhu stojím bez hnutí v pozoru s oteklým kolenem, ve kterém to pulzuje, jako když bolí zub. Instruktoři si mě berou na paškál. "Která cvičení provádíme v prostoru 2 a kolik?" Sakra, užil jsem si to v prostoru 2 tak, že jsem si to nemohl nezapamatovat.

"Neumíš přečíst značku, hovnouse? Předved' mi 50 kliků!" "Která ruka to bude, pane?" "Padesát každá, chytráku."

"To je morálka!" "Nestačíš na to, Boehme, jsi moc starý. Vzdej to." "Nikdy to nevzdám." Zapíchl jsem přece zkurvenýho žraloka.

Plavání přirozeně zabíralo velkou část výcviku, a to i po přechodu našeho ročníku z plaveckého bazénu do zátoky Chesapeake, kde se plavalo na vzdálenost půl druhého kilometru.

Dostali jsme masky a tuhé gumové ploutve zvané "kachní nohy".

Nakonec v pokročilém stadiu výcviku přejdeme k zařízení SCUBA s otevřeným okruhem a k nebezpečnějšímu recirkulátoru na okruh uzavřený. Ve vodě jsme byli den co den. Velmi mi to vyhovovalo. Potápěl jsem se přece už víc než deset let.

Digger odmítal starat se při plavání na velké vzdálenosti

o navigaci, takže to zůstávalo na mně jakožto jeho parťákovi v plavání. Vytýkal jsem mu, že ho málo zajímá, jak se ve vodě dostat z bodu A do bodu B. Krčil rameny.

"Vím, jak na to, taťko. Plavu za lodí." "Za jakou lodí?" "Za tou, co máš vytetovanou na ruce." Součástí výcviku byl Shoz a vyzvednutí, starý způsob UDT, jak dostat chlapy rychle do vody a zase z vody. K boku motorového člunu byl připoután IBS (Inflatable Boat, Small), malý nafukovací člun. Muži přelezli do IBS, a zatímco motorový člun udržoval rychlost, překulili se do vody, přesněji řečeno tam byli shozeni.

Pokud jde o fázi Vyzvednutí, byl uprostřed IBS muž zvaný lapač, a když jel motorový člun kolem plavců, lapal je pomocí smyčky ve tvaru osmičky a vytahoval je z vody.

Digger by byl část mé bolesti ochotně převzal, aby mi ulevil, ale kromě morální podpory mi sotva mohl nějak pomoci.

Speciální operace sice kladou důraz na souhru týmu, jenže každý jednotlivec musí být schopen plnit svou úlohu vlastní silou a rozhodností. "Jak jsem ti to, Diggeře, první den řekl? Nic se nemění. Budeme patřit k UDT." Snadno se to řeklo a dobře se to poslouchalo. Jenomže byly chvíle, kdy jsem si nebyl jist, že se udržím na nohou. Jednou pozdě večer jsem stál po výcviku před barákem a zamyšleně hleděl na temné mraky rysující se nad zátokou. Cítil jsem se tělesně i duševně na dně. Digger O'Toole vyšel ven a stoupl si vedle mě. Napravo se objevili Lenny Waugh a George Walsh.

Tak jsme tam všichni stáli a dívali se na mraky.

S úsměvem jsem zamířil ke dveřím. "Co je s vámi, troubové?"

Nevíte snad, že má příslušník UDT spát v noci alespoň hodinu?" První etapa výcviku vrcholila Pekelným týdnem. Týdnem, během kterého jedno "vývojové stadium" následovalo za druhým, a to ve dne v noci. Běhy, cvičení s gumovým člunem, Cirkus, plavání na velké vzdálenost, překážková dráha, simulované úkoly, Cesta kolem světa. Náš početní stav se proti původním 140 zmenšil na padesát. Vzhledem k nedostatku spánku a neustálému duševnímu i tělesnému stresu se dalo předpokládat, že si Pekelný týden vyžádá další daň.

Krátce před začátkem tohoto týdne poručík Whiskey Al Hodge přecházel před našimi řídnicemi řadami a na tváři mu pohrával zlověstný úšklebek. "Pokud jde o Pekelný týden, učinil jsem slib, že udělám něco speciálního, co by u vás vyvolalo přání napravit své chytračení." Své slovo dodržel. Třetího dne Pekelného týdne nás navštívil hurikán Hazel a našim trampotám nijak neulehčil. Jako by nestačilo, že kam se hneme, musíme s sebou tahat velké nafukovací čluny; přitom někdy instruktor skákal z člunu na člun, a zatímco jsme klusali příbojem s IBS na červených přilbách, hulákal: "Převrhňte to se mnou, blbouni, a doplatíte na to. Ať vás země pohltí, jestli to uděláte." K tomu všemu do nás bušil hurikán, bodal nás a otloukal, kradl nám gumové čluny a vyhazoval je vysoko do vzduchu.

"Záleží vám, vy hajzlové, na tom, aby z vás byli žabáci?" Počínal jsem si jako automat. Pevně jsem si obvázal koleno a uvolnil celé tělo s výjimkou svalů, které jsem skutečně potřeboval. Ať jde všechno k čertu, byl jsem odhodlán to tady dokončit, i kdybych se při tom musel plazit.

"Jsi starý, ale máš tuhé kořínky," připouštěl Digger.

Vlastní výcvik UDT začal až po "pekelném týdnu". Bylo pro mě téměř překvapením, že jsem stále ještě u "šťastné třináctky".

Začínal výcvik v provádění destrukcí. Budeme se při něm zabývat hydrografickým průzkumem pobřeží a pak se tam budeme při demoličním plavání vracet s úkolem likvidovat detonacemi překážky ukryté pod vodou. Jejich odstřelování vyžadovalo víc než jen určit, že by na určitou překážku stačil kilogram výbušniny, ale 10 kilogramů že by to dokázalo líp. Ve skutečnosti to bylo složitější. Učili jsme se nazpaměť vzorce a rozpočet náloží pro různé druhy překážek v různých podmínkách.

Taktický výcvik malých jednotek v hlídkování, přepadech a léčkách zabíral dost málo času, protože UDT ještě neměly

zcela nekonvenční charakter. Domníval jsem se však, že je jen otázkou času, kdy k tomu dojde. Nakonec bych mohl být jedním z prvních příslušníků mořských komand válečného námořnictva.

Učili jsme se a pak jsme si ověřovali, že jsme se to naučili a že to můžeme dělat. Další simulované akce, při nichž se hodnotilo, jak jsme si počínali. Posuzování demoličních propočtů. Vyhodnocování velitelských schopností. Plavání na vzdálenost 8 kilometrů ve studené vodě bez gumových potápěčských kombinéz.

Ovládání člunu...

V listopadu 1954 se zbývajících 21 příslušníků ročníku číslo 13 konečně shromáždilo v posluchárně budovy Školy pro obojživelné jednotky válečného námořnictva, aby jim bylo uděleno absolutorium. Byli mezi nimi dva nejstarší příslušníci ročníku - George Walsh a já. Přiběhl jsem se tam a kulhaje jsem potom také odcházel. S úsměvem. Byl jsem UDT.

Byl tam i Vazoun. "Charlie, ty jeden parchante. Sakra, tys to dokázal."

23. KAPITOLA

Tihle zarputilí příslušníci UDT. Říkal jsem si, že kdyby to bylo možné, chtěl bych ty nejlepší z nich vidět pohromadě v jedné po čertech drsné jednotce. Dnes ani v minulosti by se na světě nenašla lepší, bojovnější jednotka. Den, kdy se nekonvenční vedení války stane součástí válečného námořnictva, se sice přibližoval rychleji, než jsem předpokládal, ale moje vlastní cesta k němu byla i nadále klikatá a s odbočkami. Jenže každá oklika - jak jednoho dne uznám - mě přiváděla k mému cíli blíž.

Několik let jsem to s těmito týmy táhl, zatímco UDT usilovaly o to vyrovnat se výstrojí i taktikou Itálii. Pokud jde o potápění, byla tehdy Itálie nejlepší na světě. Co se týče nutnosti disponovat v éře studené války mořskými válečníky, byly Spojené státy o 10 let a jednu válku pozadu. V téže době to žabí muži experimentováním s nekonvenční taktikou nepřestávali stavět na oči.

Během taktického cvičení u ostrova sv. Tomáše v Karibském moři UDT koncipovaly úkol proniknout na velitelství jednoho generála americké námořní pěchoty. Major námořní pěchoty, kterému bylo svěřeno zajištění bezpečnosti, projevoval škodolibou radost nad tím, že UDT nejsou s to překonat obranu velitelství. Generál se usmál a podal majorovi nějaký lístek. "Majore, můžete mi vysvětlit, jak se mi ten lístek dostal na podušku?" Důstojník zrudl. Pisatel lístku generálovi děkoval za to, že projevil takovou pohostinnost a poskytl vetřelcům UDT dobře zásobenou chladírnu s jídlem a pivem.

Generál pak podal lístek mně. "Bocmane, psal jste to vy?"

"Ano, pane. Palmerova metoda." "Majore," uzavřel generál, "mám dobrý pocit, že by žabáci pronikli do samého Kremle, kdyby to dostali za úkol." To je fakt, pane," projevil jsem souhlas.

Byl jsem ustanoven do funkce instruktora 15. ročníku UDTR, což mi poskytovalo velmi potřebnou zkušenost ve výběru a výcviku lidí. Zvláště na mě zapůsobil nějaký H. L. Ashenbrenner, známý jako Zvíře. Postavou připomínal mohutný pařez. Měl v sobě něco nezdolného, čím by se měl vyznačovat každý mořský válečník. Byla tam spousta takových, jací vždycky "chtějí být jako..." a rádi by se vydávali za lovce, žraloky. Jenže člověk nemůže lovit, není-li ochoten podstoupit nebezpečí. Zvíře byl žralok, třebaže neuměl udělat ani mizerné jedno tempo.

Pravidla pro absolvování zkoušky UDT v plavání prostě stanovila, že uchazeč musí "překonat pod vodou bazén naděl".

Poručík Whiskey Al Hodge, stále ještě výcvikový důstojník školy, s údivem zíral, jak Ashenbrenner naprosto bezstarostně skočil do bazénu a trhanými pohyby se sunul pod vodou od jednoho konce bazénu ke druhému.

"Co to kurva děláš?" volal jsem na něho. „Ježíšmarjá, ty vůbec neumíš plavat." "Budu se učit," opáčil Zvíře a pak mě upozornil, že pravidla nic neříkají o tom, že se musí bazén naděl přeplavat.

"Budeš se učit, jestli se nejdřív neutopíš, debile." "Roi, budeme muset Ashenbrennera vyklopit," konstatoval poručík Hodge. "Ten sráč neuplave ani jedno tempo." "Pane, předpisy říkají, že musí každou disciplínu dokončit.

V tomto případě ji dokončil. Ten parchant měl vůli, i když to bylo nepovedené. V jeho prospěch tedy mluví dvě věci - vůle a výsledek. "Plavání k těm dvěma věcem nepatří." "Zprv je příliš prostoduchý na to, aby měl z vody strach.

A zadruhé nemůže jen čekat; jak to dopadne, až bude mět uplavat osm kilometrů. Dokud to ten chlap nevzdá, budu mu pomáhat." Ať si oficií a byrokrati - hovnokrati - sepisují malicherná pravidýlka. Pravidla se dělala pro chlápky, kteří nedokážou myslet sami. Opravdoví válečníci si pravidla přizpůsobovali, různě je kombinovali, upravovali i škrtali, jen aby splnili úkol.

Zvíře byl vůdcovský typ v každém směru, až na plavání. Od chvíle, kdy jsem pro legraci vytáhl ročník z postele do písečných dun, se nepřestal šklebit až do setmění, kdy se dovrával zpátky.

"Zvíře, jestli se kurva nenaučíš plavat, vylejou ti perka." "Já to nevzdám, bocmane." Námořníci od flotily, přechodně ubytovaní ve třech barácích z vlnitého plechu, které stály v jedné řadě, posměšně pokřikovali na moje žabáky, když ráno vybíhali na dlouhé štreky. Ukáznění frekventanti to asi týden snášeli.

"Bocmane," nadhodil Ashenbrenner jednou ráno, "nezdá se vám nefér, aby oceánská sebranka urážela skutečné žabáky?" "Kurva, chceš tím říct, že jsi skutečný žabák?" "Ale budu." Od plechových baráků vítaly mé lidi i tentokrát obvyklé posměšky.

"Na místě - vchod!" zavelel jsem.

Naklusal jsem před zpoceně řady. Vycházející slunce rudě ozařovalo zátoku.

"Za mnou!" zvolal jsem. "Vpravo vbok, zrychleným krokem vchod!" Vedl jsem celý ročník žabích mužů prvními ubikacemi a vypadalo to, jako když se přizene zelené tornádo. Kavalce, skříňky, námořníci, kteří ještě leželi, všechno se ocitalo vzhůru nohama. Stále ve tvaru jsme vtrhli do dalších dvou plecháren a zanechali po sobě stejnou spoušť. Potom jsme dokonale sladěným zrychleným krokem beze slova oběhli všechny tři baráky. Zaražení a poněkud

vystrašení námořníci jen zírali a jako by oněměli.

"Skutečnému žabákovi to dělalo moc dobře," zvolal Zvíře.

Zatímco při plavání na velkou vzdálenost Zvíře opakoval svůj obvyklý postup, trhavě se posunoval dopředu, mizel pod vlnami a o 10 metrů dál se zase vynořoval, frekventanti mu udávali tempo a uvolněně ho doprovázeli. Byl jsem blízko něho ve člunu.

"Zvíře, mám tě vzít nahoru?" "Pročpak, bocmane? Zvládnou to." Zvládl to. Absolvoval UDT s 15. ročníkem.

Kromě toho, že jsem pracoval s týmy a cvičil žabí muže, byl jsem přidělen k SUBOPS (Submersible Operations Department), Oddělení operací pod vodou u UDT; přisuzoval jsem to zejména svému výkonu v Potápěčské škole první třídy a experimentům, které jsem podnikal s důstojnickými zástupci Mossem a Dommagallou. Jak už se stalo pravidlem, Vazounu Wilsonovi se podařilo získat přidělení k téže složce.

"Kdo jiný by se o tebe staral, když ne já, Royi?" Bylo vzrušující být na samém vrcholu výzkumu a vývoje v oblasti podmořských operací. Pracoval jsem dva roky s podmořskými pohonnými jednotkami pro jednoho a pro dva muže, s měřidly hloubky, s podmořskými spojovacími zařízeními, s ručním sonarem, s potápěčskými soupravami s plynovou směsí i s další nevyzkoušenou výstrojí a technikou. Dr. Heinz Speck z nemocnice válečného námořnictva v Bethesdě používal některé z nás k experimentům s osmózou, s dýcháním kapalného kyslíku, s metodami extrakce kyslíku z mořské vody a s možností chirurgicky nebo mechanicky implantovat žábry zvířatům a nakonec snad i lidem.

Jen si to představte! Partyzánská vojska žijící dny i celé týdny pod vodou, aniž se musejí vynořit na hladinu pro vzduch!

"Kdybychom zůstali dole příliš dlouho, změnili bychom se ve skutečné žáby?" hloubal Vazoun.

"Však to jednou poznáme," předpovídal jsem.

Vazoun mě dokázal dostat do nepříjemností, ale stejně snadno mě z nich dokázal vytáhnout. Vděčil jsem mu za to, že mi při nejděné příležitosti zachránil život.

Zkoušení ponorného plavidla v Key Westu ode mě vyžadovalo, abych tento rychlý stroj dostal po strmé dráze do hloubky dvaceti metrů, potom ho obrátil a dostal na hladinu. Zařízení se pohybovalo rychlostí téměř tří uzlů, což je pod vodou ohromná rychlost, téměř jako prorážet silnou větrnou bariéru. Při vynořování jsem přestal hlídat úhel, a vtom vidím vodní plochu proti nebi. Síla stroje spolu s náhlým uvolněním tlaku vody způsobila, že vyskočil do vzduchu jako létající ryba i se mnou, jelikož jsem se ho držel.

Nárazem na vodu nastal v bateriovém bloku zkrat. Miniaturní elektrické blesky mi protínaly tělo a ochromovaly mě. Byl jsem omráčen a zvolna jsem klesal k mořskému dnu. Bezmocně jsem se nechal unášet vodou. Byl to neurčitý pocit, a nebyl nepříjemný. Všechno bylo neurčitě šedé a namodralé. Kolem mě beze spěchu plavaly ryby. Naštěstí se mi podařilo zakousnout do vzduchového náustku. ' Když jsem skončil na dně, zdvihlo se mračno nánosu. Jen si minutku odpočinu.

Potom se objevil Vazoun. Byl v rychlém člunu s kapitánem Karlem Henslem z Výzkumného ústavu námořnictva. Jakmile Vazoun zjistil, oč jde, popadl nádržku a masku a skočil do vody.

Ani neměl čas zavěsit si nádržku na záda, držel ji v ruce a ze všech sil mířil dolů. Od rychle se zvětšujícího tlaku vody mu hrozilo, že mu prasknou ušní bubínky.

Zahlédl jsem stín a podle tvaru jsem ho poznal. Na Vazouna je spolehnouti.

Zdvihl mě z mořského dna a plaval se mnou vstříc ostře zářivým slunečním paprskům pronikajícím nahoře vodou. Když mě vyzdvihl do rychlého člunu, začal jsem přicházet k sobě. "Jste v pořádku, bocmane?" skláněl se nade mnou kapitán Hensle.

"Ano, pane," zamumlal jsem. "Tahle práce mě fakt začíná bavit," dostal jsem ještě ze sebe.

Občas jsem u flotily narazil na byrokraty, ale nejdůkladněji se zakopali v oblasti výcviku a výchovy. Byl jsem svědkem, jak se stavěli proti zavádění čehokoli nového a odmítali i nové myšlenky; ovšem pokud je nemohli zmařit, prezentovali je jako své vlastní. Předsevzal jsem si, že budu byrokracii čelit s buldočí zarytostí, která byla pro mou kariéru příznáčná a která ji později měla málem zničit.

Kapitán F. R. Kaine, který velel UDT 21 a současně byl velitelem jednotek pro ničení pod vodou (COMUDU - COMmander, Uderwater Demolition Units), byl čestný, smířlivý muž, který charakterizoval morální odvahu jako " vůli dělat to, co člověk považuje za správné, bez ohledu na následky. To je velmi přiléhavá charakteristika Roye Boehma - paličáka a nespokojence".

Muž musel dělat, co považoval za správné, jinak měl daleko k tomu být muž.

Když byrokrati-hovnokrati udeřili poprvé, nebyl jsem na to připraven. Poté co jsem s Tomem Blaisem vyvinul univerzální celoplošnou potápěčskou masku, která se nakonec stala prototypem moderní masky, mě zasáhli na nejzranitelnějším místě.

Měla samostatný pár sacích a výpustních hadic, aby se dala použít pro soupravu s otevřeným i uzavřeným obvodem, oddělenou část zabraňující hromadění CO₂ a usnadňující zřetelnější spojení pod vodou, šikmou čelní desku zabraňující deformaci vidění, zkosený obličejový uzávěr, aby se hodil na většinu obličejů, a žádný zpětný ventil. Blaise pořídil technické výkresy a předložili jsme je úřadu. Nějaký byrokrat nám odpověděl, že něco takového už bylo patentováno.

"Dobře," odepsal jsem, "pošlete nám tedy exemplář k posouzení." Téměř po dvou letech jsme dostali k vyzkoušení masku, která byla nepochybně horší kopií té naší. Nějaký byrokrat na ni uplatnil nárok jako na svůj vynález.

Od té doby jsem všechno obezřele sledoval a pohotově - i když ne vždy přiměřeně - jsem reagoval na každé urážlivé chování.

Naučil jsem se kolenovrty přelstívat. Když jsem odporoval jednomu důstojníkovi pro výcvik a výchovu, protože mi nařídil rychle nabít pohonnou jednotku, přestože se to mělo podle technických pokynů dělat 72 hodin, důstojník odsekl: "Nediskutujte se mnou, bocmane, a udělejte to, jak říkám." Výsledkem bylo poškození jednotky. Poslal jsem mu

písemné sdělení a nebral jsem si servítky: "Nerespektování výrobcových pokynů týkajících se nabíjení nevedlo k výsledku a dal k tomu rozkaz naprostý zanedbávací. S nevalnou úctou Roy Boehm." Důstojník mě potrestal za porušení kázně tak, že mi nařídil, abych mu vyčistil a připravil jeho osobní kyslíkový recirkulátor.

"Vak bude čistý uvnitř i venku," přikazoval. "Vyčistíte ochrannou masku. Doplňte bezpečnostní soupravu v mé výstroji.

Zvednete kyslík na 1100 kilogramů, to znamená ruční hustilkou. Přesvědčíte se, že ve válci s vápnem není prach." Ukol jsem beze zbytku splnil. Večer si důstojník stěžoval: "Bocmane, cítím v tom nějakou zatuchlinu. Udělal jste, co jsem vám nařídil?" "Zajisté, pane. Přesně, jak jste mi nařídil." "To by mě tedy zajímalo, kde se ta zatuchlina bere." "Snadná odpověď, pane. Když jsem udělal všechno, co jste chtěl, vymočil jsem se do válce s vápnem." Rozzuřil se a ohlásil to kapitánu Kaineovi.

"Je to pravda, bocmane?" "Co slovo, to pravda. Důstojníci nelžou." Kapitán si s tím mladým důstojníkem promluvil.

"Než jdu plavat, vždycky si svůj dýchací přístroj připravuji sám," řekl. "Doporučoval bych vám, abyste to dělal taky tak." Vazoun a já jsme vyhodnotili a porovnali dvě potápěčské soupravy na plynovou směs, Emerson a Scott, a nevěděli jsme, že byrokrati v mocenském centru už o koupi rozhodli. Nakonec jsem došel k závěru, že většina rozhodnutí těch nahoře byla výsledkem uplatnění politické moci a protekce, nikoli zdravého rozumu a potřeby.

Usoudili jsme, že co do provedení, výkonu a technického principu má Emerson vyšší úroveň. Scott byl nebezpečný a měl nevalnou vnější úpravu. Šéfinženýr Úřadu zabývajícího se loďmi válečného námořnictva Mike Foran však při výběrové poradě přesto prosazoval soupravu Scott. Rozčilovalo ho, že jsme my potápěči odmítali změnit názor.

Nakonec jsem se přihlásil o slovo.

"Úřad zřejmě rozhodl z jiných důvodů, než je technický princip nebo vybavení UDT výkonnějším a bezpečnějším potápěčským přístrojem," řekl jsem. "Předpokládám proto, že celá tato šaráda byla sehraána, aby byl získán souhlas flotily. Já tento souhlas nedávám. Jako zástupce flotily raději z této porady odcházíme, než bychom prostituovali své povinnosti nebo ohrozili svou integritu." Vazoun a já jsme odešli. Jak se dalo očekávat, dostaly UDT horší soupravy Scott.

"Ty se pořád jen musíš prát, bocmane," řekl kapitán Kaine.

"Buď dostaneš, co chceš - anebo se dostaneš před vojenský soud a dostaneš od námořnictva kopačky," smál se. "Ty jsi ten typ, co by Georgi Washingtonovi řekl: Heleďte, vy tam s těmi falešnými zuby. Já kašlu na to, co jste zač.

Sedněte si na zadek, nebo spadnete do vody. Několikrát v průběhu let mě hluboké zklamání, pocit marnosti i docela obyčejná nuda ponoukaly, abych od námořnictva odešel. Tak tomu bylo i tentokrát. Kongresman Lathan z New Yorku, bývalý žabí muž UDT a rodinný přítel, mě seznámil s Edem Linkem, který stavěl ponorku zvanou Sea Link. Ed chtěl, abych s ním nastoupil do civilního oceánografického výzkumu a ověřování. Právě mi u válečného námořnictva končil závazek a čekal jsem na příležitost.

O něco později jsem se měl podle plánu hlásit v Laboratoři pro výzkum zvuku pod vodou v New Londonu v Connecticutu, k přezkušování podmořského plavidla Mine Hunter pro dva muže. Zastavil jsem se na velitelství UDT 21 v Little Creeku, abych doplnil nějaké posudky výstroje. Kapitán Don Gaither, který nedávno vystřídal ve funkci COMUDU kapitána Kainea, mě zastavil, právě když jsem se chystal k odchodu.

"Kampak se chystáš, Royi?" "Ráno mám být v New Londonu." "Zamítá se, bocmane. Zůstaň na noc u manželky."

"Udělat by, padla by do mdlob a už by se neprobrala." Položil mi ruku na rameno. "Royi, ty tady dnes v noci zůstaneš.

A zítra půjdeš složit zkoušku na důstojníka s omezenou službou." "Já?" vytřeštil jsem oči. "Důstojník? Kapitáne, víte, co říkáte?" "To si piš." "Já nejsem džentlmen, pane. Nerozeznal bych vidličku na salát od kávové lžičky. Nechci se dát aktivovat. Na tohle nemám čas." "To ti buď řek. Royi, tys pořád mluvil o těch svých mořských válečnících. Zatím nic není jisté, ale povídá se, že námořnictvo možná přijme koncepci UW. Nekonvenční vedení války. A ty máš šanci hrát v tom významnou úlohu - budeš-li důstojník.

Takže buď půjdeš na tu zkoušku, anebo tě osobně zařadím do osádky nejposlednějšího vylodovacího plavidla obojživelných vojsk." Nekonvenční vedení války? Námořní válečníci?

Vysekl jsem předpisový pozdrav. "Ano, pane. Půjdu tu zkoušku složit." Z bocmana první třídy Boehma se stal na základě rozhodnutí Kongresu podporučík Roy Henry Boehm, důstojník a džentlmen. Změnil jsem názor, že níž než podporučík válečného námořnictva je jen velrybí trus a 95 procent Kongresu. Fakt jsem měl o sobě docela dobré mínění. Upouštěl jsem sice od projektu Sea Link, ale křísil jsem svůj sen, že jednou budu velet speciální bojové jednotce, jejíž příslušníci budou připraveni jít kamkoli v tomto zatraceném světě a plnit jakýkoli zatracený úkol, který nám uloží vlast.

"Kdo jest podobný té šelmě?

Kdo se odváží bojovat proti ní?" Zjevení Janovo,13,4

24. KAPITOLA

Byla-li nějaká jednotlivá událost, která přiměla Ameriku přijmout koncepci omezené nekonvenční války, byl to převrat Fidela Castra na Kubě. Rozpoutala se takzvaná studená válka, která se odehrávala v duchu dominového efektu. Podle této teorie by jedna země za druhou podlehla komunismu, až by Spojené státy stály v nepřátelském světě osamoceny a izolovány. Tím, že Pentagon vytvořil speciální vojska pozemních sil USA, přinejmenším uznal význam tajných i otevřených partyzánských operací určených k tomu, aby se vypadávací kostek domina ve třetím světě zastavilo. Příležitosti k střetnutí vůle komunismu s vůlí svobodného světa byla Kuba.

Spiknutí za účelem vpádu na Kubu se začala osnovat téměř současně s Castrovým tažením z pohoří Sierra Maestra do Havany. Pobřeží Floridy, vzdálené od pobřeží kubánského 150 kilometrů, se změnilo v ohnisko revoluční i

kontrarevoluční aktivity. Kubánské emigrantské organizace, které se zapřísahaly, že vousatého jefe svrhnou, rostly jako houby po dešti; Castro podnikal protipatření a infiltroval Miami špehy a agenty.

Viceprezident Richard Nixon a CIA spiknutí usilující o invazi povzbuzovali. Když se John F. Kennedy v roce 1961 ujal prezidentského úřadu, disponovala už přísně tajná vládní "Komise 5412" plánem vpádu na ostrovní stát. Plán předpokládal, že emigrantská vojska vytvoří na Kubě předmostí, odkud bude kubánská emigrantská vláda organizovat rozhlasové vysílání do světa jako vláda ozbrojená. Spojené státy by pak měly podle mezinárodního práva záminku k tomu, aby vetřelce zásobovaly a posilovaly.

Pověsti o hrozící invazi se šířily s tím, jak zásobovací týmy CIA sháněly ve Spojených státech i v Evropě letouny, tanky, lodi a další zbraně k vyzbrojení emigrantské armády. Přijímací a zpravodajské středisko CIA v Key Westu posílalo kubánské uprchlíky do Dinner Key v Miami, kde Frente Revolucionario Democrático (FRD) zřídilo kubánskou emigrantskou vládu a náborovou kancelář. V americkém a mexickém tisku se krátce po Novém roce 1961 objevily zprávy, že na kávovníkové plantáži a upraveném polním letišti u Retalhuleu v horách na jihu Guatemaly probíhá výcvik kubánských útočných sil zformovaných v Brigádu 2506.

Všichni její příslušníci dostali stejné ujištění, že plán nemůže zkrachovat, protože za ním stojí vláda USA a jeho neúspěch by nedopustila. Prozradilo se, že se akce zúčastní UDT a speciální vojska pozemních sil. Já jsem CIA ani ministerstvu zahraničí příliš nevěřil; postupem času se naučím věřit jim ještě méně. Nicméně jsem Kubu považoval za zkušební místo pro nekonvenční vedení války, za katalyzátor přeměny UDT v partyzánské jednotky bojující za frontovými liniemi. Ať už se to někomu líbí, nebo nelíbí, nekonvenční vedení války často vyžadovalo čmuchání a získávání neoficiálních informací od politiků a zvěďů CIA.

Byl jsem tehdy podporučíkem válečného námořnictva a operačním důstojníkem UDT 21. Kapitán lodi korvetní kapitán Bill Hamilton byl současně velitelem Jednotky Atlantické flotily pro ničení pod vodou. Měl vysokou postavu a byl opálený, takže by byl mohl hrát ve filmu oblíbenou postavu plavčíka. Byl to takový hýčkaný spratek válečného námořnictva, navštěvoval námořní akademii, měl politický vliv a věděl, jak v tom chodit.

Měli jsme společnou představu "jednotky typu komanda", všestranně podporované vším, čím disponuje flotila. Oba nás rozčilovala tyranie hajzlíků v Pentagonu, kteří byli tak pomalí a odolní vůči změně, že začínali každou další válku s taktikou, která se vyvinula ve válce předešlé. Byl to náramný div, že teď už vojákům nebylo nařizováno napochodovat na bojiště, sešikovat se a střílet po sobě tak dlouho, až by o výsledku rozhodlo vyčerpání. UDT, produkt nejdrsnějšího výcviku v rámci ozbrojených sil, disponovaly ohromným potenciálem, který umožňoval jejich transformaci v nástroj nekonvenční války v podmínkách války studené. Byli jsme však ochromeni, a to nikoli nepřitelem, nýbrž rivalitou mezi složkami ozbrojených sil a zacementovanými byrokratickými mozky ve Washingtonu. Každá složka žárlivě střežila svou zájmovou oblast a své fondy, přičemž kašlala na celkovou efektivnost. Například námořní pěchota naléhala, aby se válečné námořnictvo omezilo na operace "pod úrovní krajnice" takže by UDT zůstaly mimo kompetenci námořní pěchoty.

Ostatní složky zaváděly podobná vzájemná omezení. Byly jako mořští ptáci střežící své hnízdo.

"Použijte nás, dejte nám možnost se uplatnit" žádal jsem naléhavě. "Jsme nejdohodlanější skupina parchantů v téhle zemi a neexistuje nic, co bychom nemohli nebo nechtěli udělat." Neměl jsem tehdy tušení o plánech, na kterých se vskrytu pracuje v úředních kruzích, ani o krocích, které už podniká Hamilton k vytvoření komand, jak jsme si je představovali. Jen jsem věděl, že se kapitánovy představy shodují s mými. Dal mi volnou ruku, abych se vyhnul Washingtonu, který by to stejně zablokoval a šel přímo k výcvikovému zdroji, jaký potřebujeme. Jako bývalý voják základní služby jsem věděl, jak se dají věci zařídit na nejnižší možné úrovni. Staré rčení charakterizovalo takové vojáky jako mazané a protřelé; pořád se na ně musí dávat pozor. Hlavní věcí za Billa Hamiltona bylo: Mít pod palcem výcvik, držet lampasáky stranou, dokud ho nedokončíme.

Dohodl jsem se s kapitánem Rudym Kaiserem ve Fort Braggu v Severní Karolině o výměnném výcviku mezi UDT a jednotkami speciálních vojsk 5. a 7. armády. Kapitán pozemních sil Kaiser a podporučík válečného námořnictva Boehm jednali jako rovný s rovným. Dali jsme - bez ohledu na nízké hodnoty hlavy dohromady a potěšením ruky jsme spojili dvě kompetentní skupiny profesionálních vojáků.

"Zařídím vám povolení k potápění a zintenzivním váš výcvik" slíbil jsem. "Naučím vás všechno, co víme o výcviku a ničení pod vodou. Od vás na oplátku chci, aby moji lidé znali všechno, co víte o cizích zbraních, ničení uvnitř uzavřeného prostoru, o taktice malých jednotek a operacích výsadkových záškodníků. Vy i my máme užitečný výcvik a můžeme navzájem posílit svůj operační a likvidační potenciál. Vy promažete skluznici na svém konci a já se postarám o svůj." Šel jsem ke kapitánovi Hamiltonovi a snažil jsem se posunout věc dál. "U těch dvou skupin speciálních vojsk je spousta talentů," řekl jsem. "Chci věnovat hodně času výcviku v seskoku padákem a zahrnout do něho i program VVNO a fultonský zdvih. " VVNO - velká výška, nízké otevření - dával útočníkům nebo infiltrátorům možnost seskočit z letounu z výšky 7500 až 10 500 metrů a nepozorovaně "letět" na nepřátelské území. Fultonský zdvih byl způsob, jak vojáka vyprostit z terénu nízkou nalétávajícím letounem. Obě metody byly pro operace partyzánskému typu neocenitelné.

"Budu na to potřebovat trochu času," řekl jsem.

"Budeš mým úřadujícím poradcem ve věcech UDT," usmál se Hamilton. "Dej se do toho a průběžně mě informuj. O tom, co děláš, s nikým nemluv. Později tě do všeho zasvětim," řekl nakonec tajuplně.

Posílal jsem své žabí muže do škol Speciálních vojsk pozemních sil, aby prodělali výsadkářský výcvik, získali znalost cizích zbraní, osvojili si taktiku malých jednotek, zvládli protipovstalecké operace, špionáž... Lidé kapitána Kaisera zas přicházeli ke mně na výcvik ničení objektů, ovládání malých člunů, používání SCUBA. Pozemním silám i námořnictvu to přinášelo prospěch, protože jejich příslušníci se zdokonalili a ve vražedné hře, jakou byly speciální operace, se stali nebezpečnějšími.

Po všech těchto letech jako bych svá komanda téměř viděl.

Přitom jsem měl jen nejpovšehnější představu, k čemu by mohla být ve jménu národní bezpečnosti a obrany povolána. Skutečnost však mou představivost překonávala - mohlo to být všechno, politickými atentáty počínaje a jadernou válkou konče. Prožíval jsem to jako vzrušující dobu, ve které znovu ožívá americká gerila. Metody nekonvenční války úspěšně používal v americké revoluci Swamp Fox. Právě tak američtí Indiáni. Pokusně se jich používalo za druhé světové války a v Koreji. Nikdy však nebyly uplatněny v rozsahu, jaký slibovala studená válka. Zdálo se, že konečně snad nastane moje příležitost.

V březnu 1961 jsem se zčásti podílel na zásahu na Kubě. Byla to moje první zkušenost získaná ve spikleneckém tažení, které

mělo vytláčit komunismus z Latinské Ameriky. Byl jsem ustanoven starším instruktorem s úkolem vycvičit skupinu čtrnácti kubánských revolucionářů a proniknout s nimi na jejich rodný ostrov. Invazi očekával prakticky každý ve Spojených státech i ve světě, jenže nikdo nevěděl, kdy a kde k ní dojde. Byli vysíláni sabotéři, vyzvědači a další infiltrátoři, aby pro ni připravili cestu. Zdálo se, že je na spadnutí.

Připojil jsem se ke svým Kubáncům na Panama Beach na Floridě a letěl jsem s nimi ve speciálním letounu CIA DC-3 do tajného výcvikového tábora ve Virginii. Revolucionáři dostali civilní šaty, z nichž byly odstraněny veškeré nášivky. Byli velmi odhodlaní a politicky mnohem vyhraněnější než čínští nacionalisté, které jsem hned po válce cvičil v Cching-Tao pro Čankajška. Jejich elán ve mně vyvolával přesvědčení, že snad opravdu dobudou Kubu zpátky.

Okamžitě byl zahájen výcvik, při kterém se učili, jak vyváznout ze zajetí, jak se v kritických podmínkách udržet naživu, jak zničit objekty a jak mezi sebou udržovat kontakt. Činnostmi pod vodou jsme se při výcviku nezabývali, třebaže byly pro UDT do té doby charakteristické a fakticky opravňovaly jejich existenci; svědčí to o tom, jak hluboko žabí muži pronikli do způsobu vedení války na souši. V podmínkách studené války získávali čím dál oboživější charakter a já jsem optimisticky předpovídal, že nebude trvat dlouho a narostou jim křídla.

U mé skupiny se při výcviku kladl hlavní důraz na ničení objektů. Moji lidé byli připraveni nastoupit do akce první týden dubna. Ve Virginii se objevili zvědové CIA - znali jsme je jen jako Carla a Toma - a seznámili infiltrátory s jejich úkoly. Kubánci s napětím poslouchali, jak budou v momentě zahájení revoluce vyhazovat do vzduchu silnice, mosty a železniční trati.

"Cuándo?" ptali se vlastenci. "Kdy invaze začne?" "Brzy," slibovali zvědové. "Poslouchejte rádio. Uslyšíte kódy a tak se dozvíte, kde a kdy půjdete do akce." "Fešák Marty" Martinez, Američan mexického původu a bývalý žabí muž UDT, který se přeškolil na zvěda, nás vojenským letounem dopravil na americkou základnu v zátoce Guantánamo na jihovýchodě Kuby. Dva dny jsme se skrývali v izolovaném kasárenském objektu a pak nás dovedli k vylodovacímu plavidlu APB, které s námi pod ochranou tmy plulo do temného Karibiku poblíž dlouhého jižního pobřeží ostrova. Na pravoboku se temně zdvihala zaoblená Sierra Maestra. Každý z mých 14 Kubánců měl pušku M-14, batoh s dynamitem a plastickou výbušninou C-4, rádio a nouzové vybavení. Až do dne D se budou ukrývat v močálech a horách. Mlčky napjatě čekali, až je přemístíme na menší záchranný člun AVR a potom do gumových člunů, které je tajně vysadí na pobřeží.

Než odpulí, obešel jsem je a potřásl každému rukou.

"Až se zase sejdem," řekl jeden z nich, "bude to na svobodné Kubě." "Pamatujte, co jsem vám říkal o tom žralokovi," připomínal jsem svým partyzánům, než jsem je propustil. "Neprozradte se dřív, než to bude nevyhnutelné. Potom udeřte. Nelitostně a vražedně." Pozoroval jsem, jak se Sierra Maestra ztrácí za zádi a gumové čluny jeden po druhém mizí a splývají s temnou pobřežní čarou. V tu chvíli jsem měl pocit, že tím, že je nedoprovázím, jako bych je opouštěl. Moji chlapi, které jsem cvičil, jdou do akce beze mě.

"Ať tě nenapadne vstoupit na kubánskou půdu," dělal mi před invazí kázání Hamilton. "Může mi být ukradeno, co se tam děje.

K tomu, aby Chruščov vyvolal mezinárodní incident, mu postačí, když na Kubě zajme americký vojenský personál." Odmlčel se a pak dodal: "Royi, dostaneš svou příležitost. Věř mi, ta příležitost tě nemine." Zmíněný AVR vyložil první tým asi třicet kilometrů na východ od americké letecké základny Gítmu. Dalších sedm týmů vystoupilo na břeh u místa zvaného Zátoka sviní. A ještě jeden tým zmizel v oné bezměsíčné noci u Ananasového ostrova.

Během zpátečního letu k UDT 21 v Little Creeku jsem si kladl otázku, jestli své Kubánce ještě někdy uvidím.

25. KAPITOLA

Fidel Castro se 15. dubna 1961 za svítání s trhnutím probudil:

na úrovni střechy "objektu číslo jedna", totiž vojenského velitelství státu na předměstí Havany, přelétaly dva bombardéry B-26.

"Co je to za letouny?" chtěl vědět od svého štábu.

Nikdo mu to nebyl schopen říct. Přiskočil k oknu a v bezmocném vzteku sledoval, jak se bombardéry americké výroby z doby druhé světové války střemhlav vrhají na blízké letiště Camp Libertad. Slyšel výbuchy pum a rachocení protiletecké palby.

Invaze bezpochyby začala.

Oba bombardéry byly součástí vzdušných sil, které patřily v Latinské Americe k největším. Skládaly se ze 16 bombardérů B-26 a z 12 dopravních letounů C-46 a C-54, které řídilo 45 emigrantských pilotů vycvičených americkými letci. Důležitou podmínkou úspěchu jakékoli invaze bylo zničení Castrových vzdušných sil, které měly odhadem 15 bombardérů B-26, 10 letounů Sea Fury a 4 cvičné proudové stíhačky T-33. Za leteckými údery postupovaly ke Kubě invazní síly.

Během několika posledních týdnů se vztahy mezi Spojenými státy a Kubou dál zhoršovaly. Spojené státy pozastavily

dodávky kubánského cukru na pevninu, Castro zase znárodnil majetek v americkém vlastnictví. Sovětský premiér Nikita Chruščov označil Monroeovu doktrínu za mrtvou, a aby projevil věrnost Ruska Castrovi, poslal na Kubu jako velvyslance jednoho ze svých nejvyšších diplomatů. 3. ledna Castro vyhostil ze země téměř všechny zaměstnance amerického velvyslanectví (ponechal jich tam jen 11 ze 300). Byl to poslední krok předtím, než Washington a Havana přerušily vzájemné diplomatické styky.

Jestliže CIA kubánským vlastencům slibovala, že Američané úspěch invaze zajistí, říkal prezident Kennedy něco jiného. Zdráhavě jí sice dal zelenou, ale trval na tom, že se vlastního útoku nesmí zúčastnit žádný Američan; chtěl totiž vyvolat dojem, že je invaze čistě kubánskou věcí. 12. dubna, tři dny před zmíněnými nálety B-26, Společenství pro pokrok v Latinské Americe oznámil, že "na Kubě za žádných okolností nedojde k intervenci amerických vojsk, ani amerických civilistů". Agenti CIA se domnívali, že má prohlášení JFK Castra ukoľebat v klanném pocitu bezpečí.

Nerozhodný Kennedy odložil datum invaze z původního 11. dubna na 17. duben, aby měl víc času si věc promyslet. Telefonoval Richardu Bissellovi, řediteli tajných služeb CIA, a ptal se ho, kolik letounů bude proti Castroovým letištím nasazeno.

"V tak velkém rozsahu si to nepřeji," namítal prezident. "Chci, aby to bylo co nejmenší." 15. dubna před svítáním, dva dny před dnem D, vzletěl z Happy Valley v Nikaragui značně zredukovaný počet šesti bombardérů. Po dvou zaútočily na tři kubánská letiště - Camp Liberad, Antonio Maceo v Santiagu de Cuba 720 kilometrů jihovýchodně od Havany a San Antonio de Los Banos.

Všech šest bombardérů se po náletech bezpečně vrátilo do Nikaraguy. Jásot, že bylo Castrovo letectvo zničeno, se brzy změnil v beznaděj. Průzkumné snímky U-2 ukazovaly, že bylo na zemi zničeno jen pět nepřátelských letounů. Fidel útok předvídal, letouny rozptýlil a několik porouchaných strojů použil jako vějičku. Proti vetřelcům měl tedy stále ještě impozantní prostředky.

Byla neděle a ve Washingtonu, D. C., dával velitel vzdušných operací invazních sil technické příkazy k ničivému úderu na letiště. Mezitím se objevil generál Charles Cabell. Cabell byl v nepřítomnosti ředitele CIA Allena Dullese jeho zástupcem. Dulles byl právě v Portoriku.

"Co děláte?" chtěl vědět Cabell.

"Připravuji doplňkový úder, pane. Musíme je dorazit." "Mám dojem," vyštěkl Cabell, "že jsme měli povolení jenom k jednomu úderu na ta letiště." "To ne, pane. Množství úderů je neomezené. Podle zplnomocnění se mají vyřadit všechna letiště." Cabell zatnul čelisti. „O tom tedy nevím. Pro jistotu se na to zeptám (ministra zahraničí) Deana Ruska. Stornujte ten letecký úder, dokud někoho neseženu, aby to schválil." JFK doplňkové údery zrušil, ale invazi schválil. Právě když povstalečtí piloti v Happy Valley začínali túrovat motory B-26 k dalšímu úderu, přišel rozkaz ho zrušit. Generálmajor George "Poppa" (Taťka) Doster, americký velitel výcviku brigádních pilotů, praštil čapkou na zem a zaječel: "Do hajzlu s celou tou posranou válkou!" Invazní brigáda o počtu 1453 vojáků byla v Guatemale vycvičena a vyzbrojena minomety, 75mm bezzákluzovými kanony, tarasnicemi, přebytkovými puškami M1 ze druhé světové války, kulomety, pistolemi a pěti tanky M-45 Sherman. Na dopravu tak velkého množství zbraní a vojáků na Kubu najala CIA od společnosti Garcia Lines opotřebovanou nákladní flotilu o šesti lodích. Lodi byly staré a pomalé, takže by je nikdo nepodezíral, že plní úlohu válečného loďstva.

"Dostanou vzdušnou podporu amerického bojového letectva a torpédoborců amerického válečného námořnictva," ujišťovala

CIA Eduarda Garcíu. "K nákladním lodím připluje loď válečného námořnictva a naloží vojáky na vyloďovací čluny." Zchátralou nákladní flotilu doplnili agenti CIA devíti vyloďovacími plavidly, která získali prostřednictvím Pentagonu. Plán invaze vyžadoval, aby bombardéry vyřadily nepřátelské letectvo, načež na Santa Claru seskočí výsadkový prapor povstalců, zajistí tamní letiště a rozdělí ostrov na dvě části. Castrovu pozornost pak budou odpoutávat předstírané námořní akce, zatímco hlavní úder bude směřovat na Trinidad na jižním pobřeží. Brigáda bude postupovat z předmostí na východ k Santiagu a na západ k Havaně a cestou bude přibírat místní dobrovolníky. Castrova dvoustetisícová armáda bude zaskočena a poražena.

CIA během posledních dní posunula místo vyloďení z písčných pláží Trinidadu k Zátocě sviní, vzdálené víc než 160 kilometrů na východ. Podle zpravodajských informací CIA to byl řídký osídlený pruh území, izolovaný zrádnými Zapatskými močály, kterými procházejí dvě úzkokolejné železniční trati a pěšiny známé jen vesničanům. Malý 10tičlenný oddíl milice ve vesnici Girón nebyl považován za nějakou hrozbu. Vzhledem k tomu, že mezi Zátokou sviní a Havanou nebyly cesty umožňující rychlé spojení, Bissell rozhodl, aby se tam invazní výsadek vylodil, zmocnil se girónského letiště a začal vyloďovat a letecky dopravovat zásoby, ještě než si Castro uvědomí, co se děje.

Ukázalo se, že změna místa vyloďení způsobila jen další zmatek v plánování; ostatně o chyby a mylné úvahy nebyla nouze. Močály teď totiž protínaly tři silnice s asfaltovým kobercem, které bránícím se vojskům umožňovaly rychle reagovat.

16. dubna kvečer se u kubánského pobřeží tajně setkal americký námořní operační svaz složený z letadlové lodi Essex a sedmi torpédoborců s opotřebovanými loděmi invazní flotily. Povstalci se stále ještě domnívali, že americké stíhací letouny budou invazi poskytovat vzdušnou obranu a že námořní operační svaz je připraven reagovat na volání emigrantské vlády o pomoc.

Místo toho JFK nejen odmítl schválit další údery na Castrova letiště, ale popřel i slib CIA, že se vyloďení uskuteční pod "deštníkem" amerických stíhaček. Válečné námořnictvo bude jen hlídkovat u pobřeží. JFK dodržoval slovo dané Společenství pro pokrok v Latinské Americe, že se Spojené státy nebudou v žádné invazi otevřeně angažovat. Jenže povstalci o tom nevěděli.

Brigáda se začala vylodovat 17. dubna krátce před svítáním, polovina vojáků na Modré pláži na Playa Girón, druhá polovina na Rudé pláži na Playa Largo 320 kilometrů hlouběji v zátocě. Washington odeslal agentům CIA na místě

naléhavé sdělení:

"Castro má dosud bojeschopné letouny. Předpokládám, že na vás za svítání zaútočí. Vyložte všechna vojska a zásoby a co nejdříve se s loděmi vzdalte na moře." V 6.00, zatímco invazní flotila ještě vykládala pěšáky a výzbroj, vedla Castrova vojska a letouny proti brigádě 2506 nekompromisní protiútok. Neuvážené rozhodnutí JFK neposkytnout povstalcům leteckou ochranu a jeho odmítnutí povolit další letecké úder na nepřátelské letiště měly pro invazi katastrofální následky. Kubánské letouny Sea Fury a bombardéry B-26 drtily Garciovy nákladní lodi v zátocě a potápěly náklad invazní munice, paliva a zdravotnického materiálu. Piloti amerických A4D z Essexu bezmocně přihlíželi, jak Castrovy bombardéry a stíhačky ničí nákladní lodi i povstalecké letouny. Nepřátelské stíhačky rychle sestřelily sedm ze zbývajících 12 letounů brigády a potom začaly bombardovat pěšáky. Americký pilot Jim Forgy narazil na kubánský letoun Sea Fury, který zezadu ostřeloval jeden brigádní B-26. Z motoru na zádi bombardéru šlehal plameny. Sea Fury se přibližoval, aby sestřel dovřil.

"Vidím jeden sea fury, jak sestřeluje B-26," hlásil Forgy rádiem. "Žádám o souhlas k akci." "Zamítá se," zněla okamžitá odpověď. "Zamítá se!" Než přišla půlnoc, mělo 20 000 Fidelových vojáků vetřelce na plážích v pasti a stlačovalo je do menšího a menšího prostoru.

Tanky a pěšáci ostřelovali brigádu dělostřeleckou palbou plných 48 hodin. Proti zakopaným povstalcům najížděly tanky Stalin.

Když velitel invaze Pepe San Roman viděl, že ho Spojené státy nechaly na holičkách, že je obklíčen desetinásobně větším protivníkem, drcen dělostřelectvem a stíhacími bombardéry, zatlačován k plážím a močálům a že nemá střelivo, nařídil svému komandu, aby se rozdělilo na skupinky, které by se mohly pokusit uniknout. Do éteru pak vyslal rádiem svou poslední zprávu: "Likviduji všechnu výzbroj a výstroj i prostředky spojení.

Nemám, s čím bych bojoval. Stahuji se do lesů. Nemůžu na vás čekat." Důstojník CIA Grayston Lynch, který byl se San Romanem ve styku, se později zmínil, že to bylo poprvé, co se styděl za svou vlast. Brigáda 2506 měla 120 mužů padlých v boji. San Roman a asi 50 jeho stoupenců se dva týdny prodírali Zapatskými močály, až je hlad a žízeň donutily se vzdát. Castro nakonec zajal 1180 účastníků invaze.

Po návratu do Little Creeku jsem se s dalšími příslušníky UDT z invaze vzpamatoval. Souhlasil jsem s Lynchem: i já jsem se poprvé hanbil za svou vlast. Přecházel jsem provizorní operační místností, zatímco zprávy pronikající z Kuby byly z hodiny na hodinu bezútěšnější a Kennedy odmítal vyslyšet volání kubánské emigrantské vlády o pomoc. Silně mi to hrálo na nervy. Někteří z těch, které jsem cvičil, nepochybně byli v samém ohnisku akce. Později jsem se dověděl, že nikdo z mých známých nepadl do zajetí ani nezahynul. "Měli jsme tam být," zuřil jsem a chtěl jsem tím říct, že tam měly být Spojené státy a že jsme tam měli být my, příslušníci UDT. "Kdybychom tam byli, tohle by se nestalo. Bože na nebesích, spoléhali na nás, a my jsme se na ně vykašlali a nechali jsme ty chudáky umřít." "To je politika," podotkl Vazoun. "Politika tě použije jako kondom a pak tě spláchne." Tehdy jsem to sice nemohl vědět, ale Kuba a Zátoka sviní měly změnit směr amerických dějin i můj vlastní život. Z porážky v Zátocě sviní a z odmítnutí Spojených států pomoci povstalcům se zrodila komunistická domněnka, že Spojené státy už nemají morální odvahu ctít své závazky. Z této domněnky vycházelo rozhodnutí postavit berlínskou zeď, komunistická intervence v Dominikánské republice, partyzánská válka v Latinské Americe, kubánská raketová krize 1962 a pravděpodobně i vietnamská válka. A ze vzpomínky na krví zbrocené pláži Zátoky sviní se zrodila i zvláštní jednotka určená k vedení boje v duchu studené války - nemilosrdně, smrtelně vážně a kvalifikovaně v míře, jakou svět zřídka kdy viděl.

26. KAPITOLA

Kapitán UDT 21 Bill Hamilton si mě zavolal do kanceláře. Připomínal mi Gregoryho Pecka ve filmu The Guns of Navarone.

"Podporučíku," začal s tajuplným úsměvem, "ty i já máme společnou vizi." "Ano, pane. Vrátit se a dát Castrovi nakládačku." "Něco lepšího. Royi, můžeš dát ze svých lidí dohromady komanda?" "Už jsme je cvičili. Na vytvoření komand jsou to perfektní lidi." "Tak do toho. Začni si z UDT vybírat ty, které potřebuješ. Rovnou si je začni vyčleňovat k výcviku." "O něčem takovém jsem snil téměř dvacet let." "Sladím to s náčelníkem štábu." "To ne. Je to přísně tajné. Nejsem jen velitel UDT 21, ale taky komodor UDU, Jednotek pro ničení pod vodou celé Atlantické flotily. Ty jsi teď ve velitelské nomenklatuře UDU a v tomto smyslu jsi můj poradce. Podléháš přímo mně. Chci, abys vybíral a cvičil lidi, kteří budou tvořit jádro složky speciálních operací.

Ta složka bude začleněna do UDU. Její vytvoření budeš projednávat výlučně se mnou. Informace o smyslu výcviku nikomu neprozradíš, ani jeho účastníkům. Je to jasné?" "Provedu, pane. Vytvořím tým uvnitř týmu a nepovím to ani náčelníkovi štábu. Je to výslovný rozkaz. A jaké máte na mysli posláni?" Opřel si lokty o stůl a naklonil se ke mně. Oči mu hrály vzrušením.

"Royi, víš, co to znamená? Dostali jsme bílko šek na vytvoření nejfajnější party nekonvenčních válečníků na světě. Prezident Kennedy sklidil za Zátoky sviní spoustu kritiky. Nepřeje si, aby se to někdy opakovalo. Zaujala ho koncepce nekonvenční války a zmocnil nás, abychom ji praktikovali po svém. Jen chce vidět výsledky. Vkládám to do tvých rukou, protože si myslím, že na tohle jsi u UDT nejspokojenější člověk. Zvládneš každý úkol.

Podporučíku, vím, jak sis přál, aby k tomu jednou došlo. Dělej to tedy podle sebe. Sežeň chlapy, kteří dokážou úspěšně splnit každý úkol na světě. Očekávám, že vypracuješ operační směrnice, charakteristiku posláni a profil lidí, jaké budeš potřebovat.

To jsou tedy rozkazy. A hod' sebou."

Tak to začalo. Hamilton byl podle předpokladu velitelem složky speciálních operací a já jsem se stal jeho pomocníkem. Jenže to dopadalo jinak. Málokdy jsem pak Hamiltona viděl. Byl téměř pořád ve Washingtonu koordinovat činnost se CIA a zvláštním úřadem označeným kódovým číslem 338. A prováděl zásahy, aby se mi vysocí důstojníci nepletli do

toho, na čem jsem pracoval.

Chápal jsem, proč jsem byl vybrán, abych zformoval složku speciálních operací. Nebylo to jenom proto, že jsem k tomu byl nejlépe kvalifikován a že jsem se netajil tím, že mi nekonvenční válka leží na srdci. V podmínkách příznačných tím, že se vedoucí postavení zajišťovalo v duchu rčení CYA - Cover Your Ass (kryj si zadek), jsem byl nižší důstojník, důstojník od piky, který prošel řadovou službou a nikdy to nedotáhne na kapitána, natož admirála. Lampasáčtí hlavouni patrně počítali, že mě můžou ovládat, a tak ovládat i jednotku - to zaprvé. A za druhé, když se něco - cokoli - zmrvalo, stal se podporučík Roy Boehm v jejich světě CYA obětím beránkem.

Šel jsem do toho s otevřenýma očima a bez iluzí. Komu se dostává uznání, když jde všechno řádně - lampasákům, a na koho se v případě maléru svalí vina - na mě. Jenže mořské válečníky chtěl JFK a já jsem je chtěl taky. Komouši už se hemžili po Latinské Americe jako vši a na obzoru bylo možno věřit Vietnam.

K čemu vlast mořské válečníky použije, to závisí na vrchním veliteli a na Pentagonu. K čemu nás použít budou moct, to záviselo na mně. Pouštěl jsem se do tohoto projektu s odhodláním dosáhnout, abychom mohli být použiti k čemukoli, co bude nutné.

Při koncipování operačních směrnic a charakteristiky posláni své nové jednotky jsem se na chvíli zasníl; vzpomněl jsem si na předpovědi starého moudrého Liho ze Cching- Tao.

"Orient na vás zanechal stopu," řekl během jednoho dlouhého odpoledne, kdy jsme v jeho domku popíjeli čaj. "Jste bojovník, jemuž je gerila osudově určena. Až přijde čas, pamatujte, že se od nepřítele naučíte víc než od přítele."

Přestože jsem se po celá léta cvičil v používání nekonvenční taktiky a strategie a studoval je v úporné naději, že je jednou budu používat, teď, kdy se sen stal skutečností, se mě náhle zmocnil pocit, že na to nestačím. Měl jsem málo času naučit se všechno, o čem jsem si myslel, že to potřebuju znát. Nosil jsem

domů krabice plné knih a příruček a byl jsem do nich zabrán dlouho do noci. Dějiny byly plné nesčetných příkladů úspěšných partyzánských operací v každém terénu a prostředí.

Studoval jsem Che Guevaru, strůjce Castrovy kubánské revoluce, a jeho zaujetí pro násilné, sadistické akce, sabotáž, partyzánské přepady, lidová povstání, pronikání na nepřátelské území a špionáž. Dovídal jsem se, jak bylo pro Poláky obtížné klást Hitlerovi odpor, protože nacisté na počátku okupace nařídili registraci zbraní a konfiskovali je. Viceadmirál amerického válečného námořnictva Milton Miles ve své knize A Different Kind of War (Jiná válka) vyprávěl o gerile amerického válečného námořnictva za druhé světové války a ukazoval, jak mohli Američané v partyzánské válce bojovat a vítězit, dokonce i v Asii.

V takové válce se dalo vyhrát, jestliže do ní nezasahovali politici a jestliže ji nezpackalo ministerstvo zahraničí, jakože toho už zpackalo hodně. Zapsal jsem si do paměti nejvyšší zásadu nekonvenční války: Fronta je všude. Naučil jsem se také z paměti prostou a výstižnou filozofii:

Když nepřítel postupuje, ustupujeme.

Když uniká, znepokojujeme ho.

Když ustupuje, pronásledujeme ho.

Když je unaven, útočíme.

Když zakládá požáry, hasíme.

Když plení, útočíme.

Když nás pronásleduje, ukrýváme se.

Když ustupuje, vracíme se.

Měl jsem o své jednotce jasnou představu, nosil jsem ji v hlavě mnoho let. Blesková a smrtonosná jako žralok.

Schopná infiltrovat, udeřit jako vzdušný výsadek, udeřit po zemi, z mořské hladiny nebo pod mořem. Kvalifikovaní, rozhodní, myslící muži, schopní vést v případě potřeby sami nebo ve skupinkách bojové akce za nepřátelskými liniemi, přitom však natolik zdatní, že mohou vést proti nepřátelským cílům přímé bojové akce. Muži fakticky pro každou roční dobu, kteří by uměli a chtěli vykonat doslova všechno, co se na nich požaduje.

Neměli by to být pouzí zabijáci, svalovci s býčí šíjí a s mentalitou zuřivého psa. Chtěl jsem - požadoval jsem - tvořivé muže, kteří by uměli používat právě tak mozek jako svaly. Vedení nekonvenční války vyžadovalo odvážné muže, oddané své službě, obětavé, pohotové a inteligentní. Tým a posláni pro ně musí být na prvním místě. Přitom to musejí být individuality, skoro jako neposlušní koně. Drsní, neústupní chlapi, kteří by se dokázali poprat a nedbat na protokol. Žádoucí, třebaže nepřijemní.

Jednou jsem v pěstním zápase srazil nějakého chlapa k zemi.

"Nekopneš do něho, když je na zemi, že ne, Royi?" zeptal se Vazoun s jedovatým úšklebkem.

"A proč si sakra myslíš, že jsem ho srazil na zem?" Chtěl jsem mít důstojníky i vojáky základní služby, kteří by nepřítele nakopli bez ohledu na to, v jaké je poloze. Příkazem nekonvenční války bylo zvítězit. Tento postoj vycházel od důstojníků, vůdců, kteří se řídili zásadou: "Ať mají pravdu, nebo ne, jsou to moji lidé. Moji první poslední a pořad. Zkrátka moji." Žádní patolízalové, jací lezou hlavounům do zadku na úkor svých lidí. Kašlal jsem na to, jestli moji důstojníci vědí, jakou mají použít vidličku, nebo jestli už někdy byli na admirálském plese.

Hamilton mi dal soupisku s charakteristikami 10 důstojníků a 50 maníků základní služby. Vypracoval jsem obecné vodítko pro výběr jmen. Usoudil jsem, že by každý z mých lidí měl být: Zběhlý v různých dovednostech, čím jich bude víc, tím líp.

Všestranný a dobrovolník.

Herec schopný zahrát přesvědčivě každou roli.

Charakterově pevný. Dávám přednost hříšníkům. Na hříšníky je spolehnoutí. Světci by často dokázali zdůvodnit přítomnost psího hovna ve fontáně s pitnou vodou.

Schopný ukázat, co umí.

Loajální se smyslem pro povinnost.

Hluboce oddaný službě a týmu.

Orientovaný na své poslání.

Nezávislý na drogách.

Schopný se rychle učit.

Znalý místních poměrů.

Tvořivý, lišácký a obratný, se smyslem pro humor.

Schopný zvládnout obtížné situace a nezdary bez přílišné emotivnosti.

Schopný získávat si přátele, nebýt samotář.

Nemít velké osobní problémy.

Abych si usnadnil rozhodování, kteří potenciální uchazeči tato kritéria splňují, načrtl jsem si pro ně i pro sebe seznam otázek:

Jaké jsou jeho nejsilnější/nejslabší povahové rysy?

Jakou má životní filozofii?

Co čte? Líbí se mi! nelíbí se mi? Proč? Jak je na tom s pitím?

Jaká je jeho psychologická motivace?

Čeho/koho se bojí? Proč? Je ke strachu náchylný? Dokáže ho kontrolovat? Dokáže ho potlačit?

Rád se pere a nadává?

Má sklon říkat spíše "do toho" než "počkat"? Má postoj:

"Ještě jsme žádný úkol neodmítli, tak se snad do toho rovnou pustíme?" A nakonec, nezaváhal by, kdyby měl někoho zabít?

Dokázal by zapomenout na hluboce zakořeněnou hovadinu "fair play", která by mu mohla způsobit smrt? Mohl bych ho to odnaučit? Ohlásil jsem se pak Billu Hamiltonovi se seznamem lidí z UDT, o kterých jsem uvažoval. Důstojníci byli vesměs hodnostně nižší, poručíci a podporučíci. Nejvyšší postavení měl mezi nimi John Callahan, který byl sice jen poručíkem, ale nakonec bude naším velitelem. Zatím jsem však velel já. Jako operačního důstojníka jsem doporučoval poručíka Danteho Stephensona. Dante považoval sám sebe za intelektuála, ale projevoval se u něho sklon snadno vybuchnout, což bych byl mohl využít, kdyby se to dalo ovládnout. Mezi další patřil Tex Hager, George Doran, Dave Graveson, Jose Taylor... Chtěl jsem mít průřez tím nejlepším, muže, kterým leželo na srdci spíše poslání než kariéra. Mnozí z nich na tom byli jako já, byli jsme totiž takzvaní LDO (Limited Duty Officers), důstojníci s omezenou službou neboli "mustangové", kteří se vypracovali v řadové službě. Speciální válka ve svém počátečním stavu byla pro důstojníkovu kariéru jako polibek smrti. Z kluků základní služby jsem vybral osvědčené bojovníky, které jsem osobně znal jako dobré specialisty. Rozumí se Harryho Dicka Vazouna Williamse, Hosse Kucinského, Lega Martina, Jamese Tiptona, Rudyho Boesche... Hamilton mi slíbil, že dostanu, koho budu chtít. Nejlepší skladník a umělec v uplácení bakšišem, který dokázal obstarat cokoli potřebné nebo žádané, byl v rámci námořnictva Hoot Andrews, který tehdy pracoval pro admirála Rickovera na prezidentské prioritě číslo jedna. Požádal jsem o něho.

Když jsem složku speciálních operací UDT předkládal korvetnímu kapitánovi Hamiltonovi, vypadala na papíře impozantně.

Zkontroloval seznam, k některému jménu se tu a tam vrátil a svařil obočí. "Rošťáci," podotkl.

"Jsou to formáty, jaké potřebuji k tomu, co od nich budeme žádat. Nestojím o čistě americké typy a la Jack Armstrong s jejich:

'Ano, pane, ne, pane, dvě plné dávky, o cokoli si řeknete, pane.' Potřebuju parchanty, kterým to myslí a kteří splní úkol děj se co děj. Asi bychom s nimi nevyhráli v soutěži popularity - ale budeme na úrovni. A já se budu zuby nehty prát o to, co potřebuju." "To je taky jeden z důvodů, proč jsi byl vybrán, podporučíku Boehme." Náhle se posadil zpřímá. "Udělej to tak," řekl. "Začni si ty chlapy odebírat a cvičit s nimi, jak potřebuješ. Až přijde čas, aby se jednotka aktivovala, dostaneš je." Na chvíli se odmlčel a pak dodal: "Podporučíku, spěš si. Nevím, kolik nám zbývá času."

27. KAPITOLA

Podle toho, jak jsem svou novou vojenskou složku v duchu viděl, UDT představovaly minimum základního výcviku, fundament, na kterém bude stát všechny ostatní výcvik. Začal jsem z UDT 21 stahovat lidi a posílat je do škol a výcvikových kurzů po celé Navy i pozemních silách, částečně i do několika kurzů civilních. Měl jsem zelenou, abych šel, kam uznám za vhodné, a dělal, co budu považovat za důležité.

Postaral jsem se o rangerský (výsadkový záškodnický) výcvik, vedení boje v džungli a bojová umění. Jednu skupinu jsem poslal do Annapolisu, aby se naučila ovládat čluny. Předpokládal jsem, že dříve nebo později budeme ve Vietnamu - a vietnamské džungly měly plachty. Posílal jsem lidi do věznic, aby se u odborníků naučili kasařině.

Přikazoval jsem jim, aby se stali umělci ve zkratovém zapalování za účelem krádeže motorových vozidel a naučili se otevřít každý zámek. Žabí muži se odcházeli učit klamavé střelbě, fotografování a shromažďování informací.

Každý bude mít kvalifikaci výsadkáře, a to nejen v běžném seskoku padákem, ale také v VVVO (vysoká výška, vysoké ote-

vření) a VVNO. Chtěl jsem, aby moje komanda dokázala skákat z letounu ve výšce 8000 metrů a letět s padákem přes mezinárodní vody na nepřátelské území.

Velitelem všech speciálních sil byl generál Stillwell, zvaný Skákající Joe. S pozemními silami už jsem navázal spojení.

Generál Stillwell a kapitán Rudy Kaiser, můj známý z Fort Braggu, s nímž jsem už dříve spolupracoval při výměně výcviku mezi UDT a Speciálními vojsky pozemních sil, mi pomáhali využívat veškerého speciálního výcviku, jaký mohli moji lidé potřebovat. Sestup do vody z nízkoletícího letounu. Ničení v uzavřeném prostoru. Cizí zbraně. Bojová taktika.

Přežití kritické situace.

Vyváznutí a únik.

I když jsem sestavil "ideální seznam" mužů, které jsem si přál získat, seznam zahrnující řadu bývalých příslušníků UDT i některé další, kteří ještě neabsolvovali potápěčskou školu, omezoval se tehdejší výcvik jenom na ty, kdo patřili k UDT, což bylo asi 60 procent mého přidělu 10 důstojníků a 50 kluků základní služby. Nepřítomnost lidí z UDT 21, kteří byli na mém seznamu, na námořní základně v Little Creeku začínala být nápadná.

Pořád přicházeli a odcházeli. Jen co se vrátili z jednoho kurzu, hnál jsem je do dalšího. Věděli, že se něco děje, že se ocitají jako sirotci v průvanu mezi UDT a čímsi jiným, jenže já jsem jim nesměl říct, o čem jde. Ujišťoval jsem je, že se účel celého jejich výcviku vyjasní, až k tomu dozraje čas. Mezi týmy na východním a západním pobřeží jen korvetní kapitán Hamilton a já jsme znali vlastní podstatu mého poslání. Oči těch důležitých tam nahoře nás sledují, říkal Hamilton. Včetně prezidenta Spojených států. Byl jsem stejně jako moji lidé v jednom kole. Jednou odpoledne, když jsem se chystal nastoupit v Bermudě do letounu směr Washington, abych informoval o svém postupu a dostal jako obvykle z vyšších míst kapky, přiběhli se se mnou na vzletovou dráhu rozloučit Bruhmüller, Gallagher a někteří další.

"Taťko! Tatko!" volal Bruhmüller. "Pověz nám, prosím, než odletíš, kdo je naše mamka? Pěkně prosíme, tatko!" Nahoře na schůdcích jsem se k nim obrátil se slovy: "Děti, už jsem vám to jednou říkal a řeknu vám to zas. Byl jsem s ní jen na jednu noc a byla to šereda až hrůza pohledět. Její jméno si nepamatuji." Poručík Mo Lynch, pomocník velitele UDT 21, a tedy druhý muž u jednotky, se velice zlobil, že nebyl do tajemství zasvěcen.

Já jsem byl operační důstojník, tedy třetí v pořadí a technicky vzato podřízený Moovi.

"Kurníkšopa, Royi," protestoval a byl celý pryč zvědavostí, "co se to děje? Já mám kluky zařazené do programu - a ty je pořád odvoláváš a posíláš na kdovíjakou práci. Co je to za výcvik? K čemu je sakra cvičíš? Alespoň by ses měl se mnou poradit." "Mrzí mě to, Mo, ale nesmím to říct." Zkoušel to všelijak, aby ze mě tajemství vymámil. Kluci mu říct nic nemohli, protože nic nevěděli. Mo šel za velitelem. "Kapitáne, Boehm mi vzal všechny lidi a narušil mi plavbu. Ať už dělá cokoli, pro morálku to není dobré. Chlapi nevědí, kam ze dne na den půjdou, ani proč to všechno dělají." Hamilton se na mě podíval. "Co si o tom myslíte, Boehme?" "Mo je poctivec, kapitáne. Souhlasím s ním." Hamilton přikývl.

"Něco vám oběma řeknu. Boehm je můj poradce ve věcech, které se týkají UDT. To, o čem právě mluvíme, pane Lynchi, jsou záležitosti UDT. Nemusíte o tom vědět.

Boehm má plnit mé rozkazy." "Informovat mě nemusí?" "Má plnit moje rozkazy. To je všechno, pánové." "Hrom do toho, Boehme!" vybuchl Mo, když zase něco upoutalo jeho pozornost. "Co to zase slyším o astronautech a vesmírném prostoru?" "Vesmírný prostor?" tvářil jsem se překvapeně. "Kdo ti to řekl?

Já jim na to přijdu." Bylo mi bezmála 38 let, uplýval mi střední věk a týdny výstavby jednotky speciálních operací korvetního kapitána Hamiltona mě unavovaly. Ale důstojník, který na svou práci nestačí, který nedokáže vydržet stejný výcvik jako jeho lidé, nepatří do žádné vojenské jednotky, natožpak do zvláštní kategorie UDT nebo speciálních jednotek. Ať moji lidé vykročili kamkoli, všude jsem jim vyšlapával cestu.

Někteří vojáci pravidelné armády nemohli pochopit a souhlasit, že Navy posílá námořníky do pěchotních škol. Stejně těžko chápali kamarádké vztahy, které v UDT existovaly mezi důstojníky, poddůstojníky a mužstvem. Když jsem se spolu s poručíkem Driscollem objevil ve Fort Braggi, abychom tam absolvovali výsadkářský výcvik, věděl tamní kádr jen to, že se s jedinými dvěma námořníky u roty má zacházet stejně jako s vojenskými cvičenci. Starší instruktor v tmavém klobouku byl černoch téměř o hlavu větší než já. Ramena měl Sekáč Burns stejně široká jako Vazoun. Pozemní síly USA bylo to jediné na světě, o čem tvrdil, že to má rád. Na všechno ostatní s huhňavou výslovností černochů z amerického Jihu nadával. Na Driscolla a na mě se díval odmítavě, jako by zařazení důstojníků mezi vojáky jeho milovanou instituci nějak znevažovalo.

"Pane," tvrdil,,u amerického námořnictva nepadá z nebe nic než trus racků. Pane, tohle je rouhání." "Poručíku, pane, dopouštíte se rouhání." "Rouhání, seržante?" "Rouhání, pane. A teď, vy bělouši, jděte tam do té brány a důrazně vyjděte, pane." "Jasně, seržante." Do hajzlu s ním.

S oblibou ke mně přistupoval tak, aby měl dokonale vyleštěné boty, lesknoucí se jako zrcadlo, vedle mých.

Předpokládalo se, že jako důstojník budu dohlížet na maníky, jak sbírají mezi vysokými borovicemi cigaretové špačky a papírky od bonbonů. U speciálních jednotek jsem sbíral špačky s ostatními. Sekáč Burns ke mně zamířil toporným krokem, jako by šlapal na přehlídce. Byl jsem na něho připraven.

"Pane, důstojníci nesbírají a neodklízejí tyhle vajgly s mužstvem. Dejte někomu rozkaz, ať to udělá." Stoupl si ve svých nablýskaných botách přede mě a překontroloval mě pohledem. "Říká vám to něco, pane? Naše boty by měly být stejné." Jasně, seržante.

A než stačil něco říct, upustil jsem hrstku písku, který jsem odnášel, na naše boty. "Mně se zdají stejné, seržante," dodal jsem.

Právě když jsem měl před svým prvním nočním seskokem padákem a do C-119 nastupovaly skupiny výsadkářů, přistoupil ke mně major speciálních jednotek, který se chystal taky.

"Mládenče," řekl těžko srozumitelnou skotskou hrdelní výslovností, "rozdám si to s tebou o karton piva, kdo z nás bude dole první." "Platí, Skotíku." Když jsme už byli v letounu, ušklíbl se a přešel ze sedmého místa ve výsadku za mnou ke dveřím. "Něco jsem ti, mladej, zapomněl říct. Já jsem v tomhle výsadku fakticky první." "Děvko," řekl jsem si pro sebe. Byl jsem v pořadí šestý a v noci jsem ještě neskákal. Přesto jsem byl odhodlán nedopřát mu ten karton piva lacino.

Když se mi s plácnutím rozevřel vrchlík, všiml jsem si vysokého stromu hned vedle fortbraggského prostoru seskoku zvaného Normandie. Zorientoval jsem se na něj, stáhl přední šňůry padáku ke kolenům, zahákl je nohama a stáhl je ještě níž. Tím ubylo vzduchu v zadní části vrchlíku a zmenšil se vztlak. Padal jsem jako kámen a míjel ostatní skokany, kteří se snaželi dolů.

Věděl jsem, že jsem Skotíka předstihl. Jedním okem jsem si hlídal onen vysoký strom, ale ve své neinformovanosti jsem si neuvědomoval, jak klamný může být v noci pohled na objekty z výšky. V poslední chvíli jsem nohy ze šňůr těsně nad úrovní koruny stromu vysmekl. Padák zasupěl, současně nabral vzduch a vzápětí mě usadil na zem. Strom, který jsem považoval za vysoký dub, byl ve skutečnosti velký jen jako lidská postava.

Vrchlík se v důsledku sníženého vztaku téměř zaryl do země.

Skot dopadl do prostoru seskoku jako druhý. Svůj nesprávný odhad výšky stromu jsem si nechal pro sebe a dělal jsem ze sebe frajera.

"Hošane, šťve mě, že musím obětovat karton piva, a to jsem ještě ztratil identifikační známky a koupit toho budu muset ještě víc. Ale stoprocentně ti to patří." "Pane, to se vám musí nechat," zavrtěl Sekáč Burns hlavou, "líp provedené řízení padáku stahováním šňůr jsem v životě neviděl." V prosinci 1961 byl korvetní kapitán Bill Hamilton od UDT přeložen. Nevěděl jsem, jestli to znamená, že je nová jednotka hotovou věcí, nebo že bude zablokována. Čekal jsem, jak to dopadne. Náš program se ovšem nutně musel rozjet. Prostě musel.

O Vánocích mi konečně telefonoval dávný přítel, který pracoval v BUPERS (Bureau of Personnel), v osobním oddělení. "Ahoj, vole," pozdravil mě, "co je kurvafix Tuleň?" "Myslíš to zvířátko s kožešinou, co žije v moři, ne?" "Měl by sis v tom radši udělat jasno, kamaráde. Protože ty máš teď zelenou na to, abys mohl přetahovat lidi." "Nekecáš? Kdy to má začít?" "Setsakramentsky brzo. Víc ti říct nemůžu. Asi jsem o tom ani neměl začít mluvit. Ale dostat takovou jednotku a právo přetahovat do ní lidi znamená, že skončíš v base, na to vezmi jed. Jen jsem ti chtěl říct sbohem, než to tak dopadne." 7. ledna 1961 učinila OPNAV (Office of the Chief of Naval Operations), Kancelář velitele námořních operací, rozhodnutí.

Nevěděl jsem, kdo vymyslel zkratku SEAL - SeaAirLand, ale koncepce, na které byla založena, se mi zamlouvala. Týmy SEAL byly zavedeny do služby se zpětnou platností od 1. ledna jako odpověď válečného námořnictva na partyzánskou válku se zřetelem k úkolům speciálních jednotek armády USA ve studené válce. Moji mošští válečníci se stali skutečností.

Rozkazem jsem byl ustanoven zastupujícím velitelem týmu SEAL 2 na východním pobřeží. Patřilo k němu 10 důstojníků a 50 poddůstojníků a příslušníků mužstva, jejichž jména jsem u sebe nosil celé měsíce a kteří prodělávali výcvik, aniž věděli, k čemu je určen. Na východním pobřeží bude zřízen tým SEAL I, jemuž bude velet poručík Dave Del Guidice. Del Guidice své lidi ještě neměl.

Roy Boehm, povýšený na poručíka, dostal první rozkazy jakožto seal. Roy Boehm, ostřílený námořník a veterán druhé světové války, bývalý staršina, byl teď zastupujícím velitelem vskutku prvního týmu SEAL, jaký byl u amerického válečného námořnictva zaveden.

28. KAPITOLA

Mou hlavní prioritou bylo dostat příslušníky UDT, které jsem měl na seznamu a které jsem se zřetelem k předpokládanému ustavení speciálních jednotek větší část roku 1961 cvičil. Byla mi k mému překvapení přičena i hlavní prezidentská priorita, co se přidělení mužů i výstroje a výzbroje týče. Jak konstatoval můj kámoš v BUPERS, bylo to tak trochu jako povolení přetahovat, krást lidi. V některých důležitých případech jsem si musel dupnout, abych dostal některé bývalé příslušníky UDT na mém seznamu, kteří se účastnili operací flotily; jednoho dne si zas někdo možná dupne na mě. Šlo například o Rudyho Boesche, kterého jsem potřeboval jako velitele loďní policie, a skladníka Hoota Andrewse.

Boesch byl hlavní staršina, poctivý muž střední postavy, který se udržoval ve vynikající kondici. Dbal na pořádek a mužstvo, poddůstojníci i důstojníci z něho měli respekt. Jeho velitel ho nechtěl k SEAL pustit, ale nic mu to nebylo platné. Boesch se ohlásil v Little Creeku a hned se mě ptal: "Pane Boehme, co to k čertu SEAL je?" Bývalý žabí muž Hoot Andrews se nedávno předtím kvalifikoval jako náčelník hlídkové služby na atomové ponorce. Jeho kapitán se Hootovu přemístění k SEAL bránil- "Co je SEAL?" a hnal to výš až k admirálu Rickoverovi. Hoot si balil věci a pořád ještě nevěděl, co SEAL je. Týmy SEAL a naše operace zůstanou po celou dobu studené války z větší části tajné.

K doplnění početního stavu jsem potřeboval ještě další lidi.

Protože jsem si chtěl před sestavením týmů obstarat předběžný výběr absolventů UDT, vloupal jsem se do kanceláře, kde byly uloženy záznamy o výcviku studentů. Měl jsem s sebou baterku s červeným světlem a rychle jsem si vypisoval jména. Když jsem se chystal k odchodu, zaslechl jsem, jak chodbou prochází noční hlídka. Předtím jsem si sice zjistil časový rozvrh jejích obchůzek, ale služba se tím přesně neřídila. Ukryl jsem se v komůrce s nářadím na úklid a počkal, dokud kroky na chodbě neutichly.

Se seznamem jmen a s odvoláním na svou prezidentskou prioritu jsem se obrátil na BUPERS. "Až tihle šťastní rošťáci uspokojivě dokončí všechny fáze výcviku UDT, pošlete mi je," řekl jsem.

"Schválil to velitel UDT?" "Ovšem. Zavolám mu, aby vám to potvrdil." Obtěžovat velitele nemělo smysl. V sešlé budově na pozemku UDT, kde jsem zřídil velitelství SEAL, zvedl sluchátko Bruhmuller, jeden z mého původního seznamu kandidátů SEAL.

"Pane veliteli, BUPERS si potřebuje ověřit, že jste mě poslal jako svého zástupce," řekl jsem.

Bruhmuller pochopil a tlumeně se zasmál. Podal jsem sluchátko nedůvěřivému důstojníkovi BUPERS. Nevím, co Bruhmuller říkal, ale důstojník zbledl. Jeho postoj se rázem změnil, neochotu vystřídala šroubovitá vstřícnost.

"Váš šéf říká, že vám mám ve všem vyjít vstříc." "No, je to formát," podotkl jsem. "Ale já bych v žádném případě nechtěl zasahovat do jeho ujednání s vaším šéfem." Díky této transakci jsme získali podporučíka Billa Painteru, který bude o několik měsíců později první ztrátou pro tým SEAL 2 - v noci byl smeten z paluby ponorky; Boba Petersona, který měl na lidi uklidňující vliv a vyznačoval se notnou porcí zdravého rozumu; Charlieho Wigginsa, houževnatého, spolehlivého rošťáka; a Gordieho Ablitta, nepředvídatelného výtržníka, který potřeboval držet zkrátka.

Brzy potom, co Gordie přišel k našemu týmu, někteří z kluků hlásili, že je namol a nemůže plavat. Když se moji příslušníci SEAL nebyli schopni zhostit svých úkolů, neexistovala pro to žádná omluva. "Hod'te toho ožralýho hajzla do vody," nařídil jsem. "Jestli se utopí, máte pravdu, je namol. Utopit se lze dobrovolně, pokud si o to někdo koleduje. Pít může, ale plavat musí." Jenom jeden důstojník nechtěl mít se SEAL nic společného.

"Jestliže se do takových ztřeštěností vůbec pustíte," předpovídal, "nikdy se jich nezbavíte." "Dá-li se někam vstoupit," namítal jsem, "dá se odtud i vystoupit." V lednu 1969 se hlásilo na palubu 37 mužů; dalších 19 se bude hlásit do služby, jakmile skončí výcvik nebo se vrátí z operací.

CIA a Pentagon už je potřebovaly použít. Byli mezi nimi chlapi jako Bob Orel Gallagher, který se stane legendárním postrachem Vietkongu; Gene Tinnin, který později padl v bojích u kambodžských hranic; J. C. Tipton, který se zúčastnil spousty akcí v Latinské Americe a Asii; Bill Bruhmuller, statečný člověk, který se dá sám zajmout vietkongy, aby získal informace, a pak ze zajetí unikne; Kůň Kucinski; Hoot Andrews; stoprocentně spolehlivý Vazoun Williams, který brzy odejde do Vietnamu jako poradce vietnamských džunkových sil.

Takoví chlapi nikdy předtím nebyli pohromadě. Moji mošti válečníci, o kterých jsem tak dlouho snil a kterým - ve spojitosti se zelenými baretý pozemních sil - bude americké vojenství navždy zavázáno, že položili základ nekonvenčnímu vedení války.

Žabí muži tradičně pobíhali v tričkách a v kraťasech ušitých z džínů, takže vypadali jako koláže Joe Shita Ragmana. Byl jsem sice přesvědčen, že výkon se hodnotí výš než vzhled až příliš mnoho jednotek bylo jako ze škatulky, ale bojovat neuměly - nicméně jsem chtěl vytvářením dojmu pevné kázně bezprostředně vyvolávat hrdost na příslušnost k jednotce. Začínalo to právě vzhledem. Napochodoval jsem před své čerstvě shromážděné příslušníky SEAL v dokonale vyleštěných vysokých botách, předpisově zformované polní čapce a ve vyžehlené šedo-zelené cvičné uniformě s kalhotami zasunutými do bot a přehnutými přes jejich okraj.

Na pronášení dlouhých projevů jsem toho v sobě měl až příliš boemanského. Prostě jsem svým novým sealům vysvětlil, že jsme něco zvláštního, že taková bojová složka ještě nikdy nezanechala na povrchu zemském stopu.

Budeme se angažovat v mezinárodních povstáních a válkách, budeme cvičit a povedeme partyzány v povstáních a akcích všude, kam nás stát pošle. Naši nepřátelé budou odhodlaní, nevypočitatelní, krutí, nebezpeční a fanatičtí.

Musíme takové nepřátele nejenom přežít, musíme nad nimi zvítězit, porazit je jejich vlastním způsobem hry a v jejich vlastních podmínkách. Budeme připraveni a k dispozici, troufali a neuhýbaví, se zpáteční jízdenkou, ať už dostaneme jakýkoli úkol - partyzánský boj, atentáty, záchranné akce, špionáž, sabotáž, přepady nebo léčky...; cokoli. A brát zkrátka nebojovně humanitáře a kolenovrty s jejich naivními pravidly fair play.

Sealové byli vytvořeni, aby vítězili, chránili Spojené státy americké a udržovali to málo svobody, co na světě zbývá.

"Budete se chovat tak, jak od vás očekávám," hřimal jsem.

"SEaAirLand. Sealové.. S nikým nebudete mluvit o tom, co jste zač, co děláte nebo pro koho pracujete. Budete se chovat nenápadně. Je to jasné? Bylo by líp, kdybyste to všichni pochopili." Bruhmuller dodatečně sepsal přehled způsobů, jak si v boji zachovat život, a vyvěsil ho na novém velitelství SEAL pod titulkem:

Desatero Boehmových příkázání 1. Odesílání do všech škol zlepšuje naše pracovní postavení.

Než si to vláda uvědomí, bude mít do nás investováno tolik, že si nebude moct dovolit se nás zbavit.

2. V každé škole, kterou budete navštěvovat, bude jeden z vás parchantů její ozdobou.

3. Budete reprezentovat U.S. Navy i jednotky SEAL na profesionální úrovni.

4. O své práci nebudete mluvit s nikým bez rozdílu hodností.

5. Nikomu nevydáte svou identifikační průkazku.

6. Selžete-li v některém z uvedených bodů, máte to u mě.

7. Nenechte se chytit.

8. Co se týče manželství a služby: Kdyby Navy chtěla, abyste měli manželku, byla by vám nějakou vydala současně s námořnickým pytlek na osobní věci.

9. Priority jsou v tomto pořadí: vlast, Navy, rodina. Logika tohoto pořadí se zakládá na tom, že nebýt naší země, nebyli byste svobodní. Nebýt námořnictva, nebyla by svobodná vaše země. A nebýt toho i onoho, neužívala by si svobody a ústavních práv vaše rodina.

10. Co se týče zvláštních žádostí. Každá žádost, která začíná obratem: "Moje manželka totiž..." nebo "Moje auto totiž...", se automaticky zamítá.

Přál jsem si, aby moji lidé měli svůj vlastní znak, jako mají speciální jednotky pozemních sil zelený baret. Oficiálně jsem požádal zástupce VNO (velitele námořních operací) admirála Horatia Riveru o svolení, aby byl součástí uniformy příslušníka SEAL černý baret. VNO admirál Halloway, Riverův šéf, byl rozhodným oponentem nekonvenčního vedení války. Přál si letouny a letadlové lodě. Tvrdil, že válečnému námořnictvu do vedení války v bažinatých řekách nic není.

"Příslušníkům námořnictva říkáme bílé čapky, hromoval admirál Rivera. "Žádné černé barety neznám a chci, aby byl tento výraz zrušen." Nařídil jsem Hootu Andrewsovi, aby pro každého příslušníka týmu obstaral černý baret. Nosili jsme je natruc. Dělal jsem, co jsem považoval pro tým za nejlepší, počítal jsem s průšvihem a očekával, že prioritou, kterou prezident Kennedy udělí programu SEAL, pronikne služební cestou na jednotlivé stupně velení. Jenže kdyby se VNO sám jako nejvyšší důstojník válečného námořnictva této koncepci bránil, nemohla by dolů proniknout a Tulení válečného námořnictva vyplouvali na bouřlivé moře.

29. KAPITOLA

Být manželkou příslušníka námořnictva nebyl pro ženu lehký život. Nemohla být této složce ozbrojených sil méně oddaná než její partner, jinak by nezůstala až do konce. Protože služební tajemství mým sealům zabraňovalo mluvit s manželkou o vlastní práci, ženy s mou Ellie v čele se bouřily. Chtěly zorganizovat klub žen na podporu manželů bez

ohledu na to, kdo sealové u čerta jsou. Jako by nestačilo, že musím bojovat proti tvrdošíjně byrokracii ve válečném námořnictvu, čenichala kolem skupina všetečných a rozhněvaných žen a pokoušela se přijít na to, oč jde. Měl jsem podezření, že vedoucí postavení Ellie v tomto hnutí mělo málo společného s její účastí na mém životě. To málo, co o sealech schrástila, jí stačilo jako podnět ke křiku: "Nejsi nic než vrah, vycvičený zabiják!" Naše manželství už bylo nějaký čas na vodě. Kvůli třem potomkům jsme si to odmítali přiznat. Mou vášní bylo námořnictvo a nyní sealové, její zase náboženství, adventisté sedmého dne. Darovala církvi snubní prstýnek, a aby mohla církev zakoupit nový nábytek, přispěla jí tisícovkou dolarů, které jsem za celou zimu vydělal soukromým potápěním. Symbolem skrývaného nepřátelství mezi námi se stal papoušek Fluffy (Načechraný). Považoval jsem Fluffyho za tupého. Hned potom, co mu Ellie dala jméno, všechno peří ztratil, nicméně si myslel, že může létat. Bezstarostně vyskakoval z klece - a holým zadečkem dopadal na podlahu. Jednou v sobotu ráno mě Ellie požádala, abych Fluffymu vyčistil klec, a spěchala do modlitebny, aby tam pokračovala ve věčném prahnutí po spáse.

Měl jsem mít schůzku s kolegy z týmu a obával jsem se, že přijdu pozdě. Vytáhl jsem vysavač a začal z klece vysávat slupky, stará semínka, písek a vodu. Šlo to rychle, jenže než jsem stačil křiknout ahoj, Fluffy zmizel v hadici.

Rychle jsem odklopil víko vysavače. Fluffy se z něho vypotácel jako opilec na Times Square. Jako bych zaslechl, že říká něco jako: "Tos mě nasral, ty děvko!" Usoudil jsem, že by mu přišlo k duhu, kdybych ho počastoval z láhve neředěného rumu propašovaného z ostrova sv. Tomáše. Už po léta jsem mu totiž vylepšoval vodu v misce chlastem. Občas byl tak šťastně nadrátovaný, že visel na bidýlku hlavou dolů.

Když se Ellie přihnala zpátky domů, Fluffyho nic nebolelo.

Natáhla hlavu ke kleci a vrněla: "Jakpak se vede máminýmu Fluffymu?" Fluffy byl napůl st'atý a duchem zcela nepřítomný. Klofl ji silným zobákem do nosu, až vystříkla krev.

On mě klofl! "Zřejmě měl špatný den." "Cos to udělal?" pustila se do mě. "Tys Fluffyho obrátil proti mně!" Zlostně na mě hleděla, jako bych toho zatraceného ptáka přiměl ji klofnout, abych si na ní vybil své vlastní nepřátelství. Za to, že všechno v našem manželství, sealy počínaje a ptákem alkoholikem konče, jde od desíti k pěti, beztoho můžu já. Pohled na Fluffyho jí to dennodenně připomínal.

Nicméně fakt, že po čtrnácti letech, která se se mnou a s námořnictvem vláčela po celém světě, jsme se jeden druhému vzdalovali a špli k rozvodu, ji neodradil od toho, aby založila pro manželky sealu společenský klub. Za normálních okolností bych proti tomu nic neměl. Vzájemné rodinné styky pomáhaly upevňovat vztahy uvnitř týmu. Jenomže ta ženská nechtěla pochopit, že můj přísně tajný tým SEAL je něco docela jiného. Byla studená válka a některé signály přicházející z Indočíny naznačovaly, že by se brzy mohla změnit ve válku horkou. Moji sealové tým byli setsakramentsky zaneprázdněni. Ať se manželky scházejí samy, když to považují za nutné, ale sealové to pod patronátem mít nebudou.

"Promyslí si to," zajistil jsem se pro každý případ, když mi ženy volaly. "Dám vám vědět." Nakonec se dostaly k admirálu Wardovi, veliteli obojživelných sil. "Poručíku," telefonoval mi admirál, "doporučuji vám, abyste se s těmi dámami sešel a pokusil se je uklidnit." Doporučení od admirála se rovnalo rozkazu. Dohodl jsem se s mluvčími manželek o uspořádání první a doufáme poslední schůzky jejich klubu. Poslal jsem pro předvěcerejší koblihy. Bruhmüller místo toho přinesl včerejší.

"Nic jiného neměli, šéfe." "Okej. Dej je do té doby do skříňky s nějakými starými teniskami a ponožkami." Nadešel čas schůzky. Bruhmüller a Vazoun servírovali koblihy v rezavých discích kol vystlaných papírovými ručníky z pánské toalety. Káva se vařila od 4.00 a byla černá a hustá jako dehet. Zato čaj vypadal jako lehce znečištěná voda z močálu. Sealové podle mých pokynů postavili řady židlí v malé místnosti tak blízko k sobě, že by si v nich otloukaly kolena i děti z mateřské školky. Korunu jsem všemu nasadil tím, že jsem dámy uvedl dovnitř a usadil až čtvrt hodiny poté, co jsem je nechal čekat venku na slunci.

Když jsem pak vcházel, abych schůzku zahájil, Tipton velel: "Vztyk! Pozor!" Zavládl zmatek, jak se dámy v stísněném prostoru pokoušely vstát.

"Dámy," požádal jsem vzápětí, "mohly byste se, prosím, rozsadit podle věku?"

S hihňáním a breptáním se přesunovaly. Ellie byla zřejmě ráda, že usedne jako nejstarší na čelném místě.

Potom jsem dodal: "Dámy, vraťte se prosím na své původní místo. Nemáte hodnotu ani funkci svého manžela. Neplatí pro vás služební pořadí." Tentokrát bylo spousta reptání. Čekal jsem, až se usadí.

"Dámy, sealové jsou tajná organizace," začal jsem. "Nesmíme s vámi mluvit o žádné operaci, o žádném úkolu. Porušit utajení by mohlo mít za následek smrt vašich manželů. Ostatně vám něco povím: po zbytek roku budete manžela vídat jen málo. Bude cvičit, aby vám zaručil svůj návrat a aby vaše děti měly milujícího a starostlivého otce. Mějte na paměti jeho výcvik a životní pojištění.

Týmu SEAL můžete prospět svým pochopením a svou podporou. Domnívám se, že je to naše poslední schůzka do doby, než dostanu svolení říct vám toho víc. Uslyším-li ještě nějaké zprávy o podněcování klubu manželek k aktivitě, povědte to k tomu, že bude manžel iniciátorky odvelen dál, než si umíte představit.

Dámy, to je vše. Pochutnejte si prosím na koblihách, kávě a čaji."

30. KAPITOLA

Už dříve mi bylo oznámeno, že mám k dispozici přibližně osm měsíců, abych tým SEAL 2 vystrojil a vyzbrojil a ohlásil jejich připravenost k operacím. Del Guidice mě žádal, abych pro jeho tým SEAL 1 udělal totéž co pro svůj. Jenže Pentagon mi k tomu nedopřál času a okamžitě mě orientoval na úsek operací. Moji lidé zoufale potřebovali výstroj a výzbroj - speciální zbraně, potápěčské plíce, upravené padáky, letouny, čluny. Bylo mi málo platné, že jsem měl prezidentskou prioritu číslo jedna; pro kolenovrty, tyto experty na blokování systému, to houby znamenalo. U pravidelného válečného námořnictva bylo pro nekonvenční vedení války malé pochopení. Postoj k tomu, čeho chtěli

sealové dosáhnout, bylo možno najít ve slovníku někde mezi hesly "shit" (hovno) a "syphilis". Důstojníkům u týmu SEAL mohl kdekdo vykládat své rozumy; většina válečného námořnictva si přála, abychom zkrátka drželi hubu a vypadli. Soužila mě obava, že nám bude svěřen nějaký úkol, zatímco nám budou dál odpírat nepostradatelnou výzbroj a výstroj.

Nemilosrdně jsem se vozil po Hootu Andrewsovi a dalších lidech na úseku zásobování a doháněl jsem je bezmála k ozbrojeným loupežím, jen abych zásoby získal. Bylo na mně, aby se toho dosáhlo. Tak tomu bylo od doby, kdy jsem poprvé začal vybírat a cvičit lidi pro vedení speciálních operací, ještě než jsem vůbec slyšel výraz SEAL. Korvetní kapitán Bill Hamilton položil tíhu zodpovědnosti za fungování jednotky na má bedra a pak odešel do Washingtonu. Prakticky jsem teď byl velitelem týmu SEAL 2 já. Faktickým kapitánem byl alespoň na papíře poručík John Callahan. Konečně se taky objevil.

"Už jsem se těšil, až tady budeš," řekl jsem mu po pravdě a pak jsem mu podal hodinovou zprávu o postavení týmu, o našich problémech a o tom, co kolem toho podnikám.

"Jsem setsakra rád, že to teď konečně máš pod palcem," řekl jsem nakonec. "Jaké máš plány a co mám podle tebe dělat já?" "Royi, pokračuj v tom, co děláš. Já jedu do Washingtonu." A byl pryč. Co to s tím Washingtonem bylo? Během příštího roku jsem ho pak viděl jen jednou nebo dvakrát, a to jenom letmo.

Hamilton i Callahan byli dobří chlapi a schopní velitelé. Soudili, že na to, postarat se, aby to v týmu klapalo, jsem jaksepatří vybaven. Zkrátka mi dali zelenou. Byl jsem "mustang", původně maník základní služby, nevycválaný rváč, který se cítil doma spíše ve špinavém baru pro mužstvo než v důstojnickém salonku. Věděl jsem, že na kapitána nebo admirála to stejně nikdy nedotáhnu. Při své neomalenosti a nekonvenčnosti, která si neumí poručit "dost!" jsem byl dobrým terčem pro lampasáky, kteří postávají kolem a čekají, až zakopnu, a možná mě i trochu popostrčí.

Sám jsem ze sebe dělal ještě větší terč tím, že jsem odmítal neprotestovat a nechat věci plavat. Když byly zamítnuty mé žádosti o ruční magnum ráže .357, ztropil jsem v BUWEPS (Bureau of Weapons), výzbrojní kanceláři, kravál.

"Nač potřebujete magnumy?" ptali se mě. "Válka ve Vietnamu je na spadnutí," vysvětloval jsem. "Vietnamští komunisté používají k dopravě střeliva a zásob čluny s přívěsnými motory. Jako sealové budeme často působit za nepřátelskými liniemi a k tomu budeme potřebovat střelnou zbraň dostatečně účinnou na to, aby tyhle motory zneškodnila a zničila. A nulatřistapadesátšedmička je dost účinná, kdežto nulatřicetosmička, co nám nabízíte, taková není."

Na doporučení "odborníka" této instituce jsem dostal levnější, méně účinné nulatřicetosmičky.

S panem O'Connorem jsem se v BUWEPS znovu střetl kvůli zajištění palebné síly mého i Guidiceho týmu v Kalifornii. Trpělivě jsem se snažil vysvětlit, že běžně používaná puška M-14 je skvělá zbraň, jenže ve srovnání s novou AR-15, kterou vyrábí Colt, je dlouhá, těžká, hlučná a má menší palebnou sílu.

Moji sealové nepožadovali M-14 se smrtelným účinkem na vzdálenost 1000 metrů. Budeme podnikat akce z ponorek i jiné manévry, které vyžadují menší, lehčí zbraně. Budeme se muset rychle přesunovat a střílet většinou na poměrně malou vzdálenost. AR-15 ráže .223 se zoubkovanou střelou 5.56, která má mimořádně velkou rychlost 900 metrů za vteřinu, disponovala vynikajícím smrtícím účinkem, a navíc jsme mohli při stejné váze nést o třetinu víc střeliva.

"Moji lidé absolvovali důkladné zkoušky v mimořádně náročných podmínkách," informoval jsem O'Connora.

"Potřebujeme AR-15. Copak jste nedostal mou zprávu?" "Vaše zpráva byla odeslána do oběžného informačního souhrnu, protože nejste uznáné zkušební zařízení," odbyl mě.

Cítil jsem, jak mi na zádech vyráží pot. "Není to poprvé, co jsem byl vzat zkrátka," zavrčel jsem. "Místo nulatřistapadesátšedmičky jste mi dali nulatřicetosmičku. Moji lidé se připravují na operace rychlého zásahu, podobné zásahům komand, které vyžadují lehčí zbraně a větší palebnou sílu." Pan O'Connor byl důstojný džentlmen s povzneseným výrazem. "To není můj problém," řekl.

"Copak jsem se nezmínil, že mám prezidentskou prioritu číslo jedna?" "M-14 schválily pozemní síly. Podle mého názoru nepotřebujete nic, co v současnosti není zavedeno." "Mám ještě nějakou jinou možnost odvolání?" „O žádné nevím. Toto je poslední instance." Vyskočil jsem ze židle. Na O'Connorově stole byla v krásné dřevěné kolébce uložena puška M-14. Vytrhl jsem ji, podržel ji v natažené ruce nad stolem a pustil. Papíry, tužky, kartotéky, všechno lítalo. O'Connor překvapením a leknutím zavrčel.

"Zasraní hovnokrati," zamumlal jsem a vyrazil ven.

Když jsem několik let předtím prováděl v Key Westu testování výstroje, dostal jsem se do sporu s hlavním inženýrem Mikem Foranem z Lodní kanceláře válečného námořnictva. Foran v rozporu s výsledky našeho přezkušování trval na koupi horší potápěčské soupravy Scott pro UDT. Tím, že dal všechny uskládnuté zahraniční soupravy na uzavřený okruh spálit a nahradit je soupravami na okruh otevřený, fakticky vyloučil jakoukoli možnost plavat nepozorovaně pod vodou. Potápěče totiž prozrazovaly bubliny. Žádal jsem tedy pro sealy italský recirkulační kyslíkový přístroj Pirelli nebo obdobný německý přístroj Draeger.

Odborníci, kteří žádost posuzovali, potvrzovali, že je model Scott provedením i funkcí mnohem horší než dovezené dýchací systémy. Nicméně Foran na modelu Scott trval.

"Je hydrodynamický asi tak, jako když před sebou tlačíte vodou kartonovou krabici," namítal jsem. "Vy jste si toho nevšiml, když jste s ním plaval?" vymáhal jsem od něho odpověď.

Stáli jsme u plaveckého bazénu olympijských rozměrů, kde potápěči zkoušeli výstroj. Foran se tvářil nejistě. "Já neumím plavat," přiznal se.

Překvapením jsem vytřeštil oči. "Jakým právem jako neplavec rozhodujete, v čem budeme u flotily plavat?" "Já jsem inženýr," opáčil samolibě. "Při své zkušenosti inženýra vím, jaká výstroj je pro vaše účely nejvhodnější." "Pane, model Scott není o nic lepší než Mark I Mod O Hypoduchenator." "Co to je?" zamrkal.

"Pane inženýre, je to kolíček na prádlo na vašem nose a kus gumové hadice s náústkem na jednom konci. Druhý konec

si strčíte do řiti. A byl byste mnohem lepší inženýr, kdybyste se naučil plavat, pane." Bez ohledu na to, že byl oblečen a neuměl plavat, jsem ho popadl a hodil do hlubšího konce bazénu. Jeho pomocníci mu spěchali na pomoc.

"Nechte ho, ať se v tom plácá - nebo tam půjdete za ním," varoval jsem je. "Plaváním na čubíčku dělá první krok k tomu, aby se vypracoval na lepšího inženýra." Stejně problémy jako s BUWEPS jsem měl s BUSHIPS (Bureau of Ships), úřadem, který má na starosti lodě a odpovídal za konstrukční stav, zaopatření, údržbu a zásobování flotily. Zaopatření bylo svěřeno korvetnímu kapitánu Hessovi, který se choval nepřístupně a tvrdil, že mnohé zásobovací položky požadované pro sealy buď nejsou přípustné, nebo jsou na vojenském trhu nedostupné. Na tom, že standardní výstroj a výzbroj zvláštním potřebám sealu nevyhovuje, nezáleží.

Mezi nepřipustné položky patřily padáky na VVNO upravené tak, aby se s nimi dalo lépe manévrovat. Ve snaze obejít Hesse jsem využil své prezidentské priority a uspořádal ukázkou pro vrchního velitele Atlantické flotily a velitele Obojživelných sil v Atlantiku. Upravil jsem se svými lidmi armádní padák pro VVNO tak, aby uspokojoval některé naše požadavky. Na výsledku nám hodně záleželo. Nejlepším sportovním skokanem našeho týmu byl Lenny Waugh z mého dřívějšího 13. ročníku UDT. Chtěl jsem, aby skok předvedl. Namítal, že bych to měl udělat já, protože jsem jediný, kdo už padák na VVNO skutečně použil. Bruhmüller souhlasil, že bude seskok řídit, a Lenny zůstal na zemi, aby skeptickým admirálům objasňoval mé manévrování.

Když s Bruhmüllerem a se mnou startoval ve vypůjčeném vrtulníku svolný pilot, vál ze zátoky přes pláž u Little Creeku silný vítr. Pilot s námi letěl asi 2000 metrů dovnitř zátoky. Dívali jsme se dolu na vodu vířenou větrem do zřasených bílých hřebenu, narážejících na přístavní hráze.

Stál jsem v otevřených dveřích vrtulníku a křičel, aby mě Bruhmüller slyšel: "Není vítr příliš silný?" Odpověděl obojživelnickým pozdravem - rozpažil s pokrčenými rameny a tvářil se rozpačitě. "Bere mi to dech." "Do prdele s tím." Utáhl jsem si řemínek přílby, naposledy zkontroloval záložní padák - a vyskočil ze dveří do větru. Bylo to velkolepé. Za cíl jsem měl baseballové hřiště. Zdálo se, že všechno klapě. Přestože vál vítr, upravený parabolický otvor vzadu na padáku zajišťoval manévrovatelnost, takže jsem měl přistát na značce pro pákafé, přímo před očima užaslých admirálů. Skoro jako bych slyšel, jak se Lenny rozplývá chválou.

Náhle nečekaný protitah. Zhoupl jsem se na vzduchovém polštáři a ke svému zklamání jsem pozoroval, jak země pod mými botami nabírá rychlost. Letěl jsem přes hřiště, přes pobřežní bulvár a dráty vysokého napětí. Myslel jsem jenom na to, že po tomhle fiasku se na nás BUSHIPS vybodne a nic nám nedá, zejména jestli přistanu v drátech vysokého napětí a upeču se na škvarek. Viděl jsem, jak se Lenny i admirálové otáčejí a sledují můj let. Kladl jsem si otázku, jak asi Lenny vysvětluje tohle. Potom kvůli nějakému konstrukčnímu vrtochu nebo rozmaru štěstěny protitah povolil a přízemní vítr ustal, takže jsem mohl padák ovládat. Usměřňoval jsem ho zpět k baseballovému hřišti, snižoval jsem strmost letu a se širokým úsměvem jsem přistál na značce pro házeče. Lenny sebejistě vysvětloval, že o tohle mi celou dobu šlo, abych tak předvedl ovladatelnost padáku.

Díky tomuto jedinému seskoku se dveře trochu pootevřely.

Válečné námořnictvo pomalu začínalo brát nekonvenční vedení války na vědomí. Jenže i když jsem postupně získával výše postavené stoupence, kteří přáli SEAL úspěch, mnohem víc bylo nepřátel, kteří považovali nekonvenční vedení války za cosi vulgárního a za plýtvání úsilím i penězi, které by raději měly být vynaloženy na další lodi, letouny a jaderné pumy. Válcili jeden proti druhému, zatímco já jsem válcil proti zabarikádované byrokracii, abych dosáhl pro SEAL víc než jen uznání.

Některé důležité lidi tyto skutečnosti odrazovaly. Kolem mě začínali kroužit žraloci. Pak jsem se dověděl, že mě čeká pět oficiálních vyšetřovacích komisí. Měl jsem být postaven před vojenský soud a obviněn z těchto přestupků:

Přímý nákup AR-15, při kterém se obešla BUWEPS.

Přímý nákup potápěčské soupravy Lambertsen/Emerson, aniž ji schválilo BUSHIPS pro experimentální potápění. Porušení patentového zákona tím, že byl na potápěčský dýchací přístroj s uzavřeným okruhem namontován bezpečnostní výpustný ventil jiné společnosti.

Porušení bezpečnosti v důsledku výcviku mužů bez výpustného ventilu. Úprava padáku na VVNO, která neprošla kontrolou výrobce ani Ústavem na vývoj padáků El Centro.

Nejdřív jsem bral kolenovrty chytře na hůl - a oni se teď chystali mě za to potopit. Počítal jsem, že je to s mou kariérou nahnuté. Ani admirál Taylor s tím nemohl nic dělat.

Byl bych možná měl šanci, nebýt toho, že jsem zkrátil cestu tolika vlivným lidem. Snad by se mi mohlo odpustit obcházení systému. Nemohlo se mi však odpustit, že jsem hodil do vody onoho šéfinženýra, že jsem vyděsil pana O'Connora v BUWEPS tým, že jsem mu práskl puškou na stůl, že jsem urážel a zastrašoval zdráhavé úředníky. Snad nejhorším přečinem poručíka

Roye Boehma bylo, že nebyl důstojník a džentlmen. Obyčejný řadový nýmand - jednou provždy.

Potvrzením této skutečnosti s příslovečnou poslední kapkou do poháru ve prospěch mých nepřátel se stala událost, ve které figuroval generál Lewis B Vejtaha Puller, skutečná legenda námořní pěchoty z let druhé světové války. Usadil se poblíž obojživelné základny válečného námořnictva a se svým přítelem kapitánem Fredem Myersem, který byl na základně lékařem, často zakotvil na konci baru důstojnického klubu. Když tam seděli u sklenky příliš dlouho, nechtěl, aby ho vozil domů námořní pěšák. Kromě toho jsme se spřátelili. "Zavolej toho špindíru," říkával barmanovi, "a pověz mu, že potřebuju odvézt." Pokaždé jsem přišel; byl to impozantní starý pán. Paní Pullerová mě vždycky vítala slovy: "Royi, zase se s vámi Lewis přiočil?" "Ano, madam. Je to moje vina." Jednou odpoledne jsem seděl na konci baru a čekal, až generál ukončí rozhovor. Bylo tam příjemně a já byl unaven. Barman mi přinesl sklenku. Do baru přišel major námořní pěchoty a další dva důstojníci od maríny a všimli si mě.

"Co tady děláš?" dožadoval se major odpovědi. Nic mu do toho nebylo, a tak jsem jízlivě řekl: "Čekám na obsluhu."

"Tady by tě někdo mohl polít." Změřil jsem si ho očima. "To bych nikomu neradil, pane majore." "Ne?" Úmyslně mi

pomalou vyprázdnil sklenici piva na hlavu. Vyskočil jsem na nohy a vši silou svých 90 kil jsem mu vrazil pěst do rozkroku. Zkroutil se bolestí a šokem. Pak jsem kopl do rozkroku mariňáka vedle něho. Poroučel se k zemi vedle majora. Třetí mariňák byl vychrtlý poručík. Stál jako omráčený, ale stejně vyfasoval pravý hák do čelisti. Patřilo mu to. Neměl se kamarádit s ničemy. Udělal jsem za utkáním tečku a vytil na majora sténajícího na zemi sklenici piva.

"Pane generále," oslovil jsem pak Pullera, "počkám na vás venku." Na pozdrav zdvihl sklenici.

Šarvátka skončila tím, že mi bylo zrušeno právo navštěvovat důstojnický klub. Hoot Andrews mě pozval jako svého hosta na sendvič a pivo do poddůstojnického klubu. Někteří staršínové Hootovi nadávali, že se přítelíčkuje s oficírem. Brzy to překročilo míru a rozčílilo i jinak trpělivého a snášenlivého Hoota.

"Nechte toho, kluci," žádal je. "Není to, jak si myslíte. Poručík je mým hostem a podle toho by se to mělo brát." Jenže to pokračovalo, až se Hoot nakonec na mě podíval a řekl: "Co ty na to, náčelníku? Mám sto chutí jim pár vrazit." "Jako tvůj host si nemohu dovolit osobně s těmi parchanty vymést," řekl jsem, zachovávaje maximální zdvořilost.

Hoot krátce přikývl. "Správně." Několik lidí z týmu dávalo najevo čirou radost, že do toho mohou zasáhnout: Vazoun se svým nenuceným šarmem a obhroublým humorem, Hoss Kucinski se svou mrštnou rychlostí, Hoot Andrews se svou džentlmentskou precizností... Zdálo se, že se Hoot otočil všehovšudy třikrát, ale po každé otočce zůstal na zemi ležet jeden staršina. A tak i on ztratil právo navštěvovat svůj klub.

Pouštět se v barech do rvaček jako obyčejný maník! Copak to nebyl další důkaz, co je Boehm zač? Počítal jsem, že mě čeká další, šestý vojenský soud.

"Kvůli tomu hajzlovi to snad nedotáhnu na admirála," bědoval Whiskey Al Hodge, bývalý výcvikový důstojník, nyní velitel UDT a můj služební nadřízený.

COMPHIBLANT (Commander, Amphibious Forces, Atlantic), Vrchní velení obojživelných sil v Atlantiku vzkazovalo: "Něco s tím udělejte. Zařídte, aby bylo o toho nenapravitelného mizeru postaráno." Nebyl jsem to jen já, s kým chtěli skoncovat. Chtěli se zbavit sealů vůbec; pro nonkonformisty, pro nekonvenční vedení války nebylo u válečného námořnictva prostě místo. Skutečně! Protivníci si počínali jako bitevní lodi pálicí ze všech děl ve snaze zostudit mě osobně, potom konkrétně týmy SEAL a nakonec nekonvenční vedení války vůbec.

Operační důstojník COMPHIBLANTu si na velitelské poradě otevřeně tropil výsměch z toho, že válečné námořnictvo vůbec projevuje potřebu disponovat komandy. Kladl ironické otázky týkající se výcviku příslušníků SEAL v zapalování směsi v motoru automobilu pomocí zkratu, ve vlamování se do sejfů a podobně.

"Byl bych rád, kdybyste připravil ukázkou a všechny tyto zbytečnosti ospravedlnil." "S radostí, pane." "Až budete připraven, dejte mi vědět." Ušklíbl jsem se. Ty zabeďněný sráči, moji sealové jsou stále připraveni.

Hned jsme se do toho dali. Chlapi byli celí zhaví, aby předvedli, jaké speciality dokážou. Hoss Kucinski a Leg Martin ukradli ze záložního autoparku kyvadlový autobus. Za tím účelem jsem oblékl Bruhmullera do uniformy poručíka a dalších sedm sealů si vzalo na rukáv pásku strážní hlídky, přilbu a řemení. Všichni pak nastoupili do autobusu jako návnada.

Hoss projel s autobusem základnou a zastavil před budovou COMPHIBLANTu. Bylo po pracovní době a budovu střežili tři strážníci. Bruhmuller v uniformě poručíka a tři sealové v úloze strážní hlídky k nim zamířili.

"Tihle muži vás asi na hodinu vystřídají," vysvětlil Hoss strážným u budovy. "Dnes večer je zvláštní instruktáž o bezpečnostních opatřeních. Přítomnost veškerého strážního personálu obojživelné základny je povinná. Autobus vás doveze tam i zpátky." Bruhmullerovo chování nevyvolalo žádné otázky. Strážníci bez námitek opustili svá stanoviště a připojili se k přestrojeným sealům v kyvadlovém autobuse. Přivedli je do jedné třídy, kde jim J. C. Tipton, rovněž v důstojnické uniformě, přednesl lekci o tom, jak je nutné mít na paměti bezpečnost a jak by se rudí mohli dostat k předmětům utajení, kdybychom se neměli na pozoru. Bruhmuller a trojice jeho "náhradních strážných" mezitím přikročili na COMPHIBLANTu k dílu. Otvírali paklíči zámky, sejfy a dveře a všude v budově fotografovali tajné spisy včetně osobních záznamů náčelníka štábu a operačního důstojníka.

Při další velitelské poradě, která se konala o tři nebo čtyři dny později, operační důstojník netrpělivě bubnoval prsty na stůl.

"Jak jste pokročili v přípravě ukázky, kterou jsem si vyžádal?" ptal se důrazně.

"Pane, minulý pátek večer jsme provedli průnik," odvětil jsem a měl jsem co dělat, abych potlačil úsměv. "Průnik?" zatvářil se nechápavě.

Podal jsem mu objemnou obálku s fotografiemi mnoha důležitých dokumentů nalezených v budově, včetně těch, které byly v jeho zamčeném stole, kartotéce a sejfů. Na dalších fotografiích bylo vidět jeho strážné, jak nasedají do autobusu a sedí v učebně. Dokonce se podepsali na soupisku, která potvrzovala jejich účast na přednášce.

Škodolibě jsem sledoval, jak operační důstojník rudne ve tváři.

31. KAPITOLA

Sám prezident John Kennedy oznámil, že potřebuje nekonvenční válečníky pro nekonvenční dobu. 25. května 1961, pět týdnů po průšvihy v Zátocce sviní, se obrátil na společné zasedání Kongresu s jedním z nejvýznamnějších projevů za dobu svého působení v Bílém domě. Vytyčil jako cíl dopravit na Měsíc do konce desetiletí amerického člověka a požadoval velkou přestavbu národní obrany tak, aby přestala záviset jen na "mohutné odvetě" - MADu (Mutual Assured Destruction), zaručeném vzájemném zničení s použitím jaderných zbraní.

"Orientuji ministra obrany tak, aby ve spolupráci s našimi spojenci rychle a podstatně zaměřil nynější ozbrojené síly na vedení nejaderné války, paravojenské operace a omezenou nebo nekonvenční válku. Kromě toho budou naše speciální vojska a jednotky pro vedení nekonvenční války zvětšeny a přeorientovány..." Nařídil Pentagonu, aby vyčlenil 400 milionů dolarů na posílení zvláštních operací. Právě tato skutečnost přiměla korvetního kapitána Billa Hamiltona, aby náčelníkovi námořních operací spěšně odeslal dopis s návrhem na vytvoření námořních komand, která by mohla vést

operace na souši a ve vzduchu, stejně jako na moři a pod mořem. Když mi teď hrozilo pět nebo šest jednání před vojenským soudem, obával jsem se, že by moje týmy SEAL mohly vypadnout ze hry potřeť. I kdyby se náhodou udržely, asi by je vedl do prvních vskutku světových akcí někdo jiný než já.

Dostal jsem vyznamenání, že se prezident Kennedy a viceprezident Lyndon Johnson přiletí v prezidentském vrtulníku na sealy do Norfolků podívat. Na této návštěvě může do značné míry záviset všechno, co jsem za poslední měsíce vykonal- sama existence mých mořských válečníků. Pořádám jsem je během přípravy na návštěvu proháněl. Musím však uznat, že se stejně dostatečně činili sami.

Předvedli jsme prezidentovi typickou akční podívanou s nebezpečnými prvky: seskoky padákem, shazování z rychlých člunů a záchranu "trosečníků", nasazení z moře, bojová umění, zbraně... Kromě toho jsme uvedli do překerní situace tajnou službu a prokázali svou schopnost provádět skryté akce tím, že jsme pod prezidentovu tribunu umístili osmnáctikilovou "bombu", totiž pytel s pískem. Výbuch imitovala načasovaná blesková žárovka. Na Kennedyho to, zdá se, udělalo dojem. Přednesl jsem stručný projev o týmech SEAL a jejich schopnostech, jak se na dramatické ukázce přesvědčila tajná služba.

JFK a viceprezident mi potřásli rukou a letmo si prohlédli vystavené zbraně a součásti výstroje sealů.

Lyndon Johnson byl nadšený obdivovatel neobvyklých vojenských i loveckých pušek. S A. D. Clarkem, jedním z mých sealů, se dostal do debaty o různých detailech pušky Colt AR-15 ve srovnání se standardní M-14.

"My potřebujeme lehkou zbraň s doletem asi 500 metrů, nikoli 1000," vysvětloval Clark. "Sealové nebudou bojovat v horách, ale v džunglích, močálech, lesích, nebo v místnostech, domech a ulicích. M-14 je hlučná, neohrabaná a těžká. Pokud jde o mě, mohla by se z naší výzbroje stáhnout a nakonzervovat. Náš šéf, pan Boehm, ví, co potřebujeme. Jenže má jít před vojenský soud, protože pro nás objednal nové AR-15." Johnson se obrátil k námořnímu pobočníkovi JFK, řekl mu několik slova pobočník je pak tlumočil Kennedymu. Prezident si obě pušky prohlédl a potom se na mě podíval. Během následujících týdnů se přihodily dvě události. Prezident Kennedy poslal Clarkovi fotografii s vlastnoručním podpisem a děkoval mu za informaci o zbraních. A zadruhé mi telefonoval Taylor.

"Roi Boehme, máte nějaké civilní šaty?" Prezident Spojených států se setká s poručíkem Royem Boehmem! Tentokrát jsem si vskutku musel dát pozor, aby moje buldočí tlama nenabyla vrchu nad mou mopsličí prdelkou. Buď jak buď, postavím se k tomu jako chlap se vším všudy, jako příslušník SEAL. Ať si mě prezident Spojených států vezme zkrátka; ať ale nebere zkrátka moje sealy.

"Přece mě nezastřelí, pane, že ne?" obrátil jsem se na admirála Taylora.

John Kennedy vstoupil do místnosti svižně se svým proslulým úsměvem. Potřásl rukou admirálu Taylorovi, kterého osobně znal, potom podal ruku mně. "Rád vás zase vidím, Royi." Zapůsobilo na mě, že si pamatuje moje jméno.

Bez jakéhokoli rozumného důvodu, jenom proto, že mě to zrovna napadlo, jsem vyhrkl: "Nevlíbil jsem vás, pane." JFK se srdečně zasmál. Whitey Taylor obracel oči v sloup. Rychle jsem se vzpomatoval a ospravedlnil se: "Ale položil bych za vás život." Prezident přešel rovnou k věci. "Chápu, že jste si způsobil určité nepříjemnosti, Royi." "Ano, pane."

"Víte, čemu se říká prezidentská priorita?" "Vím, jaká je o tom představa, pane prezidente," chytil jsem se toho.

"Znamená to vyjít z předpokladu, že si dokážu opatřit pro své týmy všechno potřebné, aniž se budu zdržovat spoustou byrokratických postupů. Ale nevychází to, pane prezidente." "Takže vy... jste obcházel systém?" "Jsem zvyklý počítat s obstrukcemi, pane," řekl jsem. Beztoho jsem byl v hajzlu. Ať tedy o tom ví všechno. "Jde o to, že dělají obstrukce vám. Byrokracie je zacementovaná. Ti lidé se pro nikoho nehnou z místa. Armádní profesionálové představu o speciálních operacích nesnášejí. Podle nich čím je něco větší, tím je to lepší. Oni se mě zbaví, pane. Jsem nula. A pak budou čekat, až odejdete z úřadu nebo prohrajete ve volbách, aby se všechno mohlo vrátit do starých kolejí." JFK se na mě pozorně podíval, jako by se pokoušel uvážit, jestli zrovna tento příklad toho, co způsobil, stojí za to. "Podívám se na to," řekl nakonec. "Uvidíme, co se dá dělat.

Vaši sealové mohou být bez obav z budoucnosti, Royi, to vám slibuji. A teď bych si promluvil s Whiteym." To je všechno ? Vstal jsem.

"Poručíku," řekl ještě prezident na rozloučenou, "svého počtu dosáhnete." Co to k čertu znamená, že dosáhnu svého počtu? Nikdy jsem se přesně nedověděl, proč se se mnou chtěl prezident Spojených států setkat. Domníval jsem se, že to určitě nějak souviselo s Taylorovým zásahem v můj prospěch. Ať už dalo podnět k mé návštěvě cokoli, věci se pak začínaly hýbat. Všechny vojenské soudy, které mi hrozily, byly odvolány. A týmy SEAL byly téměř vzápětí nasazený do otevřených i tajných akcí v Latinské Americe a Asii, a to s dostatečnou výstrojí a výzbrojí, pomocí a podporou prezidenta Kennedyho. Sealové se prosadili.

32. KAPITOLA

Sealové byli posíláni do celého světa, aby cvičili a vyhodnocovali spojenecké vojáky ve Vietnamu, v Koreji, Panamě a na karibských ostrovech. Například Vazoun, Bill Burbank a Waugh byli ve Vietnamu u džunkových vojsk. Naše vláda mě vyslala začátkem roku 1962 do Dominikánské republiky s údajným cílem posoudit dominikánské válečné námořnictvo a vyhodnotit tamní tým pro ničení pod vodou. Skutečný účel mých cest však byl mnohem podezřelejší. Vyvolával ve mně rozporný pocit a napětí. Vrátily se mi bolesti hlavy, způsobené zásahem střepiny za druhé světové války.

Podle pokynů, které jsem dostal, jsem měl v Santo Domingu čekat na pracovníka CIA, který se mnou naváže styk. Mezitím jsem žil podle krycího scénáře, to znamená pracoval jsem u zastaralého válečného námořnictva a komicky působících příslušníků UDT, kteří na krátkých plaveckých štrekách v zátocě Calderas jeden druhého málem utopili. Na výcvik UDT byli vysláni dva italsí žabí muži. I oni vypadali podivně. Snad ani štír na mém kavalci nemohl soupeřit s Italy v tom, jak projevovali zášť ke gringovi, který se jim do toho pletl. Jeden z nich, malý, podsaditý a s břichem, Američany nenáviděl. Za druhé světové války padl do amerického zajetí a nějaký čas v něm strávil. Měl jsem

neodbytný pocit, že stín, který jsem viděl proti oknu v ubytovně, byl jeho. Probudilo mě šustění sítě proti hmyzu, zavěšené nad mým kavalcem, pak jsem zahlédl ten stín. Vzápětí odpoutala mou pozornost nesnesitelná bodavá bolest pod pupkem, kam onen člověk položil černého štíra.

Druhý den ráno se tlustý Ital vyhýbal pohledu do mých očí.

Zle jsem se na něho ušklíbl, když jsem odstartovával tříhodinový terénní běh příslušníků UDT po úzkých kopcovitých cestách kolem Las Calderas. Toto městečko, kde měly UDT základnu, bylo vzdáleno od hlavního města 50 kilometrů. Terén se od základny UDT u zátoky příkře zdvihal a přecházel v drsné skalnaté kopce s kaktusovitým porostem. Apači na americkém jihozápadě svlékávali své nepřátele do naha a házeli je právě do takového porostu s trny ostrými jako jehly, kde nešťastníci ve snaze se vyprostit našli smrt.

Měl jsem od štířího bodnutí zanícené břicho, ale rozhodl jsem se, že na sobě nedám bolest znát. Při vyčerpávajících sprintech do kopce zůstali italští žabí muži víc než osm set metrů vzadu.

Zamračený Ital, který si rád zahrával se štíry, se zastavil, sotva popadaje dech, a pot se z něho jen lil. Nechal jsem ostatní přeběhnout a vrátil jsem se dozadu. Italský námořník se měl střetnout s nejošklivějším hajzlíkem americké Navy. Můj tlustý přítel si jen tak šel. Pobral jsem dost italštiny na to, abych mohl pohanět jeho i tři generace jeho předků. Vztekle zařval a vrhl se na mě. Lehce jsem uhnul a se smíchem jsem ho plochou dlaní pořádně udeřil do obličeje, až mu vytryskly slzy z očí.

"Biju tě, protože máš daleko k tomu být chlap," popichoval jsem ho. Znovu zařval a vyrazil s hlavou skloněnou jako býk. Natočil jsem se jako matador, a jak se kolem mě hnál, vši silou jsem ho kopl do zadku. Kopanec znásobil jeho setrvačnost tak, že vletěl do vyschlého koryta plného kaktusů.

Ještěže měl dost rozumu a nepokoušel se z nich prodat. Vzhledem k tomu, že byl skoro nahý - měl na sobě jen potápěčské plavky - rovnalo by se to sebevraždě. Když byl nakonec pohřešován, museli ho vyprostit pomocí menšího jeřábu.

Měl jsem Italů i dominikánského námořnictva až po krk a téměř se mi ulevilo, když se mnou navázal kontakt prostředníkem CIA, třebaže to znamenalo, že se teď budu muset pustit do špinavé práce. Kulísáci v D. C. mě informovali, že mu mám říkat "Raul", a ukázali mi jeho fotografii. Víc jsem toho o něm znát nepotřeboval.

"Budete od něho dostávat všechny informace a podrobnosti, které budete na místě potřebovat," tvrdili.

Musím se zmínit, co tomu předcházelo. Dostal jsem ústní příkaz hlásit se v D. C. CIA nikdy nic nedávala písemně. Podle pokynů jsem šel do kamuflované vydavatelské společnosti.

Recepční mě poslal do pokoje připomínajícího laciný motel, kde jsem se nudil čekáním, dokud se neobjevily dva drahé obleky s naleštěnými botami. Zamkli dveře na dva západky a stáhli žaluzie. Kulísáctí machři.

"Noc má tisíc očí," zavtipkoval jsem pobaveně. "Všechno má tisíc očí." Nevypadali pobaveně.

"Máme pro vás džob," řekl jeden z nich. "Co říkáš motu týmů SEAL? Jdi kamkoli a udělej cokoli, oč tě vláda požádá!"

"Kuba?" odpověděl jsem otázkou. Castro se stal trnem v očích ministerstva zahraničí, trvalou připomínkou, že zlověstně se šířící komunismus skutečně dochází k našim břehům.

"Santo Domingo," opravily mě obleky a šly k věci. Ale s Kubou to souvisí, dodaly.

Víc než rok předtím byl zavražděn prezident Dominikánské republiky Trujillo. Řízení prozatímní vlády se chopil Rafael Bonnelly a Spojené státy s ní obnovily diplomatické styky před pěti měsíci, tedy v lednu, kdy byly ustanoveny týmy SEAL. Dokud byl ještě prezidentem, poskytoval Trujillo přístřeší a výcvik mezinárodní skupině zákeřných vrahů. Patřil k ní údajně muž, který se pokoušel zavraždit venezuelského prezidenta. Špioni teď odhalili plán na zavraždění jakéhosi Kubance v Havaně. Tento člověk náhodou pracoval pro nás s cílem svrhnout Castra.

"Vrah našeho člověka už byl vybrán," vysvětlovali kulísáci.

"Možná, že ho znáte." "Proč bych ho měl znát?" Byl to zřejmě dvojí agent, který předstíral spolupráci s CIA, přičemž však před akcí v Zátocě sviní pronikl do proticastrovského odboje. Patřil ke skupině kubánských povstalců v Panama City na Floridě, ze které jsem vybral, vycvičil a do akce na Kubě nasadil oněch 14 bojovníků. Připadal mi na fotografii trochu povědomý, ale s určitostí jsem ho identifikovat nemohl. Byl to podle všeho asi čtyřicetiletý zavalitý Latinoameričan s černými, na temeni prořídilými vlasy, ostrým nosem a jizvou po řezné ráně na ústech. "Musí se mu znemožnit, aby zabil našeho člověka v Havaně," zdůrazňovali agenti CIA. "Během příštích patnácti dní musí být neutralizován." "Neutralizován?" Musel jsem vypadat jako omráčený. "Sakra, nechtěli byste to říct anglicky?"

"Zavražděn. Je vám to dost jasné?" Začátkem a v polovině šedesátých let byly politické atentáty, říkáme jim vraždy - uznávanými tajnými akcemi. Uvědomoval jsem si, že špionáž, špinavé úskoky i politické vraždy jsou součástí scénáře nekonvenční války, jejímž jsem se stal akcionářem, jakmile jsem se zavázal cvičit sealy. Tyto drsné skutečnosti ovšem vyžadovaly, aby si na ně člověk zvykl. Jako většina sealu jsem v tomto počátečním období existence jednotky ještě nikoho tvář v tvář nezabil. "Chceme, abyste ho neutralizoval vy," prohlásili kulísáci. Při pomyslení na něco takového jsem měl podobnou radost, jako kdybych měl pod tlíkem chřestýše, ale nepochyboval jsem, že to dokážu. Měl jsem zvláštní schopnost oddělit rozum od citu, čin od svědomí. Zabiju toho člověka, protože to žádá vlast a protože je to moje práce.

"Raulovi můžete věřit," ujišťovali mě kulísáci CIA.

Tak dobře. O vládních typech už jsem věděl své. Manipulovali s člověkem a zneužívali ho, ale druhý den ráno na něho nebrali ohled. V Santo Domingu mě CIA přihlásila v hotelu, kde se platilo za noc 50 dolarů; na ostatní výdaje včetně sendvičů bologna jsem měl poloviční částku. Část výdajů na zabití člověka šla tedy z mé kapsy.

Poznal jsem Raula z fotografie, když ke mně na pláži v hlavním městě přistoupil. Seděl jsem v křesle a popíjel pivo. Rovnou mě oslovil.

"Vy jste pan Boehm." Nebyla to otázka.

"Vy jste Raul. Proč vám to tak dlouho trvalo?" "Sledovali jsme vás. Dal jste svou přítomnost znát," řekl s falešným

latinskoamerickým úsměvem. "Řekl bych, že ti Italové budou mít z vašeho odchodu radost. Podařilo se vašemu příteli odstranit z těla všechny ty trny?" Sledoval mě, to tedy ano.

"Pane Boehme, jste připraven?" "Jako štír," řekl jsem na to.

33. KAPITOLA

Celá ta všivá záležitost vypadala zpočátku amatérsky jako zasvěcování nováčků ve studentském spolku. Ocítl jsem se z ničeho nic v cizí zemi, sám a pod svým vlastním jménem, téměř bez peněz, abych podle nejprůhlednějšího krycího scénáře zabil občana třetí země. Ke všemu ještě jsem nikomu ze zúčastněných nevěřil, ani CIA, a určitě ani Raulovi. Měl jsem si vzít na pomoc J. C. Tiptona nebo někoho jiného ze sealu, na koho bych se mohl bezvýhradně spolehnout.

Byl jsem nervózní, abych už to měl za sebou a abych z té podělané země vypadl. Raul jako by neměl naspěch. Naléhal na mě, abych s ním šel do jakéhosi klubu, kde byl generál dominikánského letectva s postavou, která by neprošla výsadkářskými dveřmi C-130. Konala se pánská jízda po latinskoamericku. Pánové v klubu byli většinou ženatí; vdaná nebyla téměř žádná z žen. Revolver ráže .38, který mi před odjezdem opatřil Hoot a který jsem měl za pasem, mi dodával jistoty. Propašoval jsem ho v diplomatickém vaku, který nesměl být prohlídán.

Brzy jsem pochopil, proč mě Raul do klubu přivedl. Představil mě poměrně malému muži jménem Manuel, který mi připadal nějak povědomý. Manuel si mě také měřil očima, jako by měl dojem, že mě poznal, ale nebyl si tím jist. Rychle se rozloučil a dalšímu setkání se mnou se vyhýbal. "Tys ho nepoznal?" zeptal se Raul.

"Měl jsem snad?" Náhle mi to došlo. Od doby, kdy byla fotografie pořízena, se Manuel poněkud změnil. Byl silnější, starší a obličej kolem jizvy na ústech měl unavenější. Zhluboka jsem se nadechl a ohlížel se v nabitém klubu po své nadcházející oběti.

Raul mi objasňoval situaci. Manuelův přítel Renaldo, který patrně pracoval pro CIA, odhalil vražedné spiknutí proti kubánskému agentovi působícímu v podzemním hnutí odporu v Havaně. Jenže Renaldo, kterému Manuel důvěřoval, se ho chystal zavraždit dřív, než by Manuel mohl onoho agenta zlikvidovat. Zkrátka špion proti špionovi, hovadina jako vystřižená z časopisu Pomatenec.

"Renaldo je teď stranou na Kubě," vysvětloval Raul. "Musí zůstat politicky čistý." "Přirozeně. A jak se dostanu k Manuelovi?" zeptal jsem se s předstíranou lhostejností. Raul zřejmě předpokládal, že už mám podobnou práci za sebou.

"Máš s ním sjednanou schůzku. Je to zařízení tak, aby si myslel, že jsi Renaldův americký přítel. Sejdete se v Renaldově bydlišti." "Domníval jsem se, že musí señor Renaldo zůstat čistý." "Manuel a Renaldo jsou si blízcí.

Manuelova přítomnost v Renaldově domě je přirozená, i když je Renaldo pryč. Bude si myslet, že se setká s tebou i s Renaldem. Je to velmi chytré. Castro si zase bude myslet, že je ohrožen i Renaldo; vůbec ho nebude podezřívat." Ráno před schůzkou mě Raul pozval k sobě domů a podstrčil mi německý 9mm luger s tlumičem, dlouhým jako zbraň sama. Zíral jsem na to s neurčitým pocitem, že jsem asi očekával něco víc než jen to. Ale možná, že jsem viděl příliš mnoho špionážních filmů. Asi u toho měla být nějaká hudební kulisa, dramatická zápleтка nebo co.

Místo toho bylo všechno tak obyčejné, tak normální. Nějaký chlápek mi dává pistoli. Jdi zabít toho druhého chlápka. A to je vše.

Renaldův dům byl v Las Calderas. Na malé letiště v Las Calderas mě dopravil ze Santo Dominga dominikánský vojenský letoun Beechcraft. Čekal tam na mě řidič v landroveru. Když mě vysadil před jedním z výstavnějších domů v údolí mezi kopci nad zátkou, bylo ještě zářivé sluneční odpoledne. Byl to vkusný prostorný dům s matně lesklou šedou fasádou. Ostatní domy v sousedství byly rovněž honosné, většinou s pastelovými fasádami, palmami v nádvořích a vzdálenými horami v pozadí. Zřejmě tu žila privilegovaná část společnosti. Převážná část obyvatel bydlela v chatrčích a kůlnách.

Vystoupil jsem z vozu. Oblékl jsem se k této příležitosti neformálně; měl jsem na sobě sportovní kalhoty a volnou tropickou košili. V kufříku jsem měl manilovou obálku s poznámkami a zprávami o dominikánském námořnictvu a UDT, čistou košili a luger s tlumičem.

"Až skončíte, budu tady," řekl řidič a odjel.

Rozhlížel jsem se a nebyl jsem si jist, kde jsem. Nezbyvalo mi než spoléhat na Raula a jeho řidiče, že mě odtud odvezou, až bude po všem. Z té sračky se stával nervák a začínal jsem toho mít plné zuby. Nebylo to z morálních důvodů, které s sebou zavraždění toho chlápka neslo; touhle stránkou věci už jsem se předtím zabýval a vyrovnal jsem se s ní. Udělat se to muselo.

Zádrhel byl spíš v tom, že mi celá záležitost připadala tak polovičatě zorganizovaná.

Běhal mi ze všeho, co souviselo s touto akcí za pět minut dvanáct, mráz po zádech.

Manuel přispěchal, aby mě jako pozorný hostitel přivítal. Podezřívá-li mě od chvíle, kdy jsme se v klubu setkali, nedával to

už najevo. S vlídným úsměvem mě doprovázel do vzdušného.

pokoje s kachlíkovou podlahou a se širokými okny, jejichž záclony se pohybovaly ve vánku přicházejícím od moře. Potlačoval jsem pocit viny, když jsem si všiml, že Manuel není žádný válečník, dokonce ani ozbrojený protivník, který se zapřísáhl, že mi ublíží. Byl to prostě jen zavalitý Kubánek středních let s pokožkou hnědou jako vlašský ořech; na sobě měl volnou košili, pytlavé kraťasy, sandály a měkký klobouk zformovaný tak, aby mu chránil pleš před tropickým sluncem.

Musel jsem si připomínat, že je profesionální zabiják, respektive že mi to o něm bylo řečeno.

"Kde je Renaldo?" zeptal jsem se, abych navázal rozhovor.

"Vrátí se velmi brzy, señore. Proto čekáme." Ne, proto jsme nečekali.

"Jeho manželka zde není?" zeptal jsem se.

"Je na nákupu v Santo Domingu. Nenapijete se? Rum, nebo pivo?" Docela bych si byl dal pivo, ale poděkoval jsem.

Posadil jsem se do křesla proti Manuelovi. K noze jsem si postavil odemčený kufřík. Chvilí jsme vedli nezávazný rozhovor a naoko čekali, až se objeví Renaldo. Mezitím jsem si narychlo připravoval plán.

Manuela jsem už okoukl a usoudil, že není ozbrojen.

Manuel si odložil klobouk. Jak si hověl v protějším křesle a kroužil kostkami ledu ve sklence, vyhlédl jsem si místo za jeho uchem. Střela za ucho byla rychlá, čistá a bezbolestná.

"Moji lidé mi pro vás dali nějaké peníze," řekl jsem, aby řeč nestála.

Manuel se zatvářil tázavě, ale nic neřikal. Ve snaze vypadat nenuceně jsem sáhl do kufříku a vytáhl manilovou obálku. Když jsem natahoval ruku, že mu ji podám, úmyslně jsem ji upustil na zem. Sklonil se, aby ji zdvihl.

Rychle jsem sáhl pro luger, ale ten zatracený krám s bizarním tlumičem byl v kufříku zavěšený a kufřík spadl i s ním na zem. Bylo to zbabrané. Celá ta zatracená záležitost byla zbabraná.

Manuel se ještě natahoval pro obálku, a při tom na mě upřel oči pod hustým obočím. Vypadal překvapeně, pak zděšeně, a když jsem uvolnil luger z kufříku, zlostně se zamračil. Oči se mu hrůzou soustředily na to poslední, co měl na tomto světě uvidět - na nevlídně vypadající tlumič s malým otvorem na konci. Začal se zdvihát z křesla. V kritickou chvíli jsem vyskočil a vrazil mu pistolí za ucho. Zmáčkl jsem spoušť. Luger spustil a výstřel nebyl o mnoho hlasitější než u vzduchovky Daisy. Jak otáčel hlavu, střela ho zasáhla do čela. Padl obličejem na zem a přestal ovládat svaly i nervy. Jeho tělo sebou škubalo.

Byl jsem při zásahu klidný a nic jsem necítil. Rozkaz vždycky stojí na prvním místě, před lidmi, před sebou samým, před Bohem. Nevzrušeně jsem Manuela střelil ještě jednou. Tentokrát jsem místo za jeho uchem neminul. Znehybněl.

Proudilo z něho hojně krve a z obou ran v jeho lebce byla cítit měď. Dělal jsem všechny úkony automaticky. Seřtel jsem z lugeru otisky a položil ho ke vchodu do pokoje, kde ho snad policie hned uvidí a zvedne. Shýbl jsem se pro svou obálku, umazanou od krve, a hodil ji do kufříku. Zanechala zřetelný otisk na podlaze potřísněné krví. Dával jsem pozor, abych se uvnitř domu ničeho jiného nedotkl. Ještě naposledy jsem se rozhlédl jako zločinec na místě činu a přesvědčil se, že jsem nic nepřehlédl. Potom jsem mrtvole cynicky zasalutoval, vyšel jsem zadními dveřmi a obešel dům. Okamžitě se objevil landrover.

Když bylo po všem, křečovitě se mi chvěly ruce, ne snad jen proto, že jsem toho chláпка zabil, ale protože jsem to neudělal po svém. Cítil jsem, jako bych byl zneužit. Jako vyřízený ubožák, který může být obětován a předhozen vlkům, kdyby se něco nevyvedlo. Příště se o celou věc postarám sám, všechno si zařídím.

V motelovém pokoji ve Washingtonu, D. c., se objevily oba obleky, které mi úkol zadávaly, spolu se třetím, aby mě po mém návratu do Států vyzpovídaly.

"Jak probíhalo to, vypnutí světla?" ptali se mě. Už dříve jsem se dověděl, jak špioni pracují. Jakmile na někoho mají nějakou špínu, drží ho s ní v šachu a vydírají ho, aby se zavázal k dalším úkolům. Ti tři věděli, jak celá záležitost probíhala; nemusel jsem jim to povídat. Soudil jsem, že nejlepší bude nic nepřiznávat, nikomu se nezpovídat a ze všeho vybruslit.

"Nevím, o čem to sakra mluvíte," řekl jsem jim. "Jak to celé probíhalo? Manuelův odjezd?" "Moje zhodnocení dominikánského námořnictva a kvalit jeho UDT je obsaženo v mých zprávách." Zavraždění toho chláпка sice určitě bylo správné, jinak by mě moje vláda o splnění tohoto úkolu nepožádala, ale přesto jsem nemínil dát těm lokajům nějakou další možnost, jak mě zneužít.

Určitě mi četli myšlenky. Smáli se.

"Jestli máte obavy o svou kariéru u Navy..." "U Navy jsem nikdy kariéru neměl," odpálil jsem je. "Jsem seal."

34. KAPITOLA

Studená válka vytvořila nový styl a novou koncepci vedení války. Špion proti špionovi. Anonymní terorismus, špionáž, sabotáž, zákeřné vraždy, čmouchání a zneužívání slabých chviliek protivníka k jeho diskreditaci. Bylo to podvodné, klamné, hanebné a politické. Krev při tom netekla den co den jako u Tarawy nebo Anzia, ale mezní ničivý potenciál přesahoval všechny dřívější války dohromady.

Speciální jednotky jako SEAL byly projektovány právě pro studenou válku a byly zformovány smrtelně a efektivně jako žralok lidožrout. Válka vstoupila do jaderného věku s tvářmi černě a zeleně pomalovanou, s dykou zákeřného vraha v jedné ruce, aby ji mohl protivníkovi vrazit do zad, a s holubicí míru ve druhé. Když vzal člověk tuto holubici do ruky, vybuchla. Dvacet let předtím, když jsem šel poprvé na moře a do války, hýčkal jsem jen mlhavý sen o tom, jak budu v čele nejnebezpečnější a nejvýkonnější skupiny komand na světě. Tento sen se změnil ve skutečnost.

První akce týmů SEAL byly namířeny proti Kubě, tomuto palčivému trnu komunismu vzdálenému pouhých 150 kilometrů od Key Westu. Mapy Kuby, které přede mě položil s leteckými snímky Havany na stůl admirál Ward z COMPHIBLANTu, jeho spolupracovníci a civilně vypadající pracovník CIA, pro mě nebyly ničím novým. Bylo to sice dosud tajné, nezveřejněné svinstvo, ale já jsem věděl, že Chruščov možná posílá na Kubu mezikontinentální balistické jaderné rakety. Spojené státy uvažovaly o vylodění námořní pěchoty na ostrově.

Moji nezkušení tuleni dostávali za úkol plavat do havanského přístavu a prozkoumávat tři kilometry dlouhý pobřežní pás východně od havanských přístavních hrází, vyhlédnutý pro případné obojživelné vylodění. Na leteckých snímcích bylo poblíž ústí přístavu vidět mořskou bōji, za níž byl patrný výběžek dlouhé kamenné přístavní zdi. Zeď se stáčela k pobřeží a podél něho vedla silnice, která mohla v případě invaze sloužit jako rychlá přístupová cesta. Právě takové silnice přispěly k porážce v Zátocě svini. "Potřebujeme poslední informace o poloze, směru a rychlosti mořského proudění, o výšce stoupání vody a o překážkách plavby," uzavřel admirál Ward. Vzpomněl jsem si na Saipan a na modrozelené žabí muže s namalovanými proužky kolem těla.

Plnili své úkoly v přístavu za intenzivní japonské palby.

"Jestli vás chytí," radil kulisák ze CIA, "použijte jako krycí scénář tvrzení, že jste rybáři, kterým se potopila loď a které

odnesl vítr a proud na břeh." "Co je to za kec?" změřil jsem ho pohledem. "Máme ploutve a uniformní plovací masky, já mám plno tetování, a budu jim povídat, že jsme mírumilovní rybáři? Popraví nás jako špióny, což ostatně jsme."

Každý z mých lidí, dodal jsem, bude mít u sebe na obranu minimálně jeden bojový Masterpiece ráže .38.

"Ne," šveholil oblek z ministerstva zahraničí. "Musíme se vyvarovat všeho, co vypadá jako invaze." "Vy nemáte na ruce vytetováno U. S. Navy. Jenže já, jestli uvidím, že nám hrozí zajetí, si od svých lidí možná nechám useknout ruku."

"Poručíku, neposíláme vás tam proto, aby vás chytili. Nikdo se nemá dovědět, že jsme tam byli. Nikoho tam nemáme nechat, leda mrtvolu, kterou není možno identifikovat." Úkol byl označen jako přísně tajný a "pro bezpečnost našeho státu životně důležitý". Vybral jsem si pět mužů: Vazouna Williamse, svou pravou ruku, který se vrátil z Vietnamu a který by pro svého velitele vraždil i zemřel; J. C. Tiptona, který hrál na kytaru, zpíval "Bundy, Bundy, Bundy" a říkal: 'Šéfe, to je fakt škoda, že tvoje děti musely mít takového nesnesitelného tátu; malého nezdolného Gena Tinnana; George Walshe, vysokého hubeného chlapa, jednoho z nejlepších potápěčů našeho týmu, s nímž jsem v roce 1954 absolvoval výcvik UDT a který byl téměř stejně starý jako já; a "Náčelníka" Schmidta, chladnokrevného skopčáka s úzkýma očima, kterému to myslelo mechanicky a neosobně jako kalkulačce.

Nás šest se zabeďní v ponorce u Key Westu, ale vlastní průzkum podnikne jen Tipton a já; použijeme k tomu SPU (Swim-

mer Propulsion Unit), rychlou pohonnou jednotku stejného typu, jaký jsme už zkoušeli v testovacím středisku. Ostatní čtyři sealové budou zajišťovat podporu. Věřil jsem Vazounovi a byl jsem přesvědčen, že dojit k nějakému průseru, dostal by se k nám bez ohledu na hrůzy pekla a zdržovačky kdejakého byrokrata z ministerstva zahraničí.

Kromě SPU jsem žádal o elektronický přístroj pro zaznamenávání hloubky a osm německých dýchacích přístrojů Draeger s recirkulací kyslíku na uzavřený obvod. Do cesty se mi postavila moje stará známá bohyně odplaty v podobě šéfinženýra Mika Forana, který se ani trochu nepoučil z toho, jak jsem ho namočil do bazénu.

"Musíte si vzít soupravu Scott," trval na svém.

"Kolikrát vám to mám říkat? Tyhle krámy jsou na prd." "Kongres preferuje nákup amerického zboží." "Kašlu na to. Chci draegery." Výstroj byla v Key Westu dřív než my. Potápěčské soupravy Scott, přístroj pro zaznamenávání hloubky veškerý žádný a ponorka nebyla překontrolována. Takhle to nepůjde. Jediné, co náležitě fungovalo, byl elektronický naváděcí systém, který povede ponorku k nám, aby nás po splnění úkolu dopravila zpátky.

Ten hajzl Foran!

Na dodání náhradní výstroje nezbýval čas, takže jsme se museli spokojit s tím, co jsme měli. Znamenalo to postupovat podle plánu B. Místo toho, aby dva muži frčeli v SPU a rekordérem měřili a propočítávali hloubku a terén, musel celý tým plavat s olovnicemi a tabulkami na záznamy. Zrovna tak jsme si mohli na sebe namalovat proužky, jak to původně dělali žabí muži v jižním Pacifiku. Všechno zas bylo jen na lidech a elementárních faktorech - na odolnosti, vytrvalosti, odvaze a odhodlání splnit úkol. Zhruba desetinásobně se také zvýšilo riziko, že nás nepřítel objeví.

Kdybychom padli při plnění riskantního úkolu vymezeného rámcem služební odpovědnosti, budiž. "Ale padne-li některý z mých lidí vinou toho hovnokrata," zapřísahal jsem se, když ponorka Treadfin zamířila Floridským průlivem ke Kubě, „osobně tomu hajzlovi Foranovi uříznu penis, a bude-li dost velký, udusím ho s ním." Treadfin se pohyboval asi dvě míle od pobřeží Kuby v malé

hloubce, abychom mohli periskopem zkoumat havanský přístav. Sledoval jsem nákladní auta se zeleninou a nemnoho automobilů rychle projíždějících po silnici u pobřeží k Havaně. Na pláži si nějaká rodina připravovala piknik, ale před setměním odešla.

Krátce po setmění jsme v hloubce 18 metrů ponorku opustili.

Jak jsem se od ní vzdaloval, nezřetelně se v moři rýsovala jako temný stín. Tak blízko nepřátelského pobřeží jsme nemohli používat světla. Namazali jsme si téměř nahá těla směsí jódu a glycerinu, aby se nám na tělech bílých jako rybi břicho neodrážel měsíční svit.

George Walsh vystartoval z vnějšího průlezu ponorky a zničehonic se mě chytil. Zdvíženou rukou ukazoval, že se musí vynořit. Ani nečekal na můj souhlas. Dal jsem znamení ostatním. Na hladině temného moře se pohupovalo šest černých hlav, zatímco Treadfin tiše klouzal Golfským proudem; zůstane příštích deset hodin v dosahu Kuby a bude čekat na návrat týmu. Walsh vysvětloval, že mu do jeho podělaného dýchacího přístroje Scott pronikla slaná voda.

Parchant Foran! Budeme muset plavat na hladině. Riziko, že budeme objeveni, se zvýšilo na další desetinásobek.

Zamířil jsem ke světelné záři města, mihotající se na jasném obzoru. Ostatní mě dotahovali. Mlčky jsme plavali, většinou pomocí ploutví, drželi jsme se v temném moři pohromadě s očima a ušima nastraženými, neobjeví-li se známky přítomnosti hlídkových člunů Komar sovětské výroby. Proud se pohyboval úhlopříčně, takže jsme ho museli vyrovnávat, abychom se dostali k temnější části pobřežního pásu východně od Havany.

Myslel jsem na noc, ve které se potopil Duncan, a na žraloky.

Mošští válečníci poručíka Roye Boehma se hodlali stát prvním článkem zamýšlené invaze Spojených států na Kubě, který vystoupí na břeh.

Nejdřív je uviděl Tipton. Dva masivní stíny oddělující se od vzdáleného mihotání světla města na pevnině. Zarazil se a šlapal vodu. Proti světlejší obloze se zřetelně rýsovaly dva podsadité komary s vysoko umístěnou palubou. Mířily k nám a rychle se přibližovaly. Kubánci museli něco zahlédnout a vyslali hlídkové čluny, aby zjistily, co a jak.

Vzdálenost v noci klame. Ještě před chvílí to byly pohybující se hranaté stíny a dravčí vrčení motorů, teď už se vznášely nad námi a jejich černé trupy ve tvaru V prudce rozčesávaly světélkující brázdy. Očekával jsem, že kulomety začnou čerpat vodu do ruda první prolitou krví sealů.

"Dolů! Dolů!" sykl jsem.

Jedním trhnutím jsem si stáhl kyslíkovou masku, překlopil jsem se a divoce jsem mrskal ploutvemi, abych se dostal do hloubky, pod nebezpečné listy vrtulí komarů. Do masky mi prosakovala slaná voda a vdechoval jsem ji se vzduchem.

Rozhlížel jsem se po Walshovi. Byl s námi, ale určitě vdechoval víc vody než vzduchu. Ztracený Foran! Připlaval jsem k Walshovi, abych se s ním v případě nutnosti o svůj kyslík rozdělil.

Naše šestice se držela v chumlu jako hejno strnulých žlutých rybek, upírajících vzhůru vyděšené těkající oči. Kdyby na nás temným mořem padaly granáty, vůbec bychom je neviděli.

Čluny prořezávaly širokou zářivou dráhu na hladině přímo nad námi. Můj mozek bičovaný adrenalinem odpočítával, za jak dlouho budou granáty explodovat.

Vytažení závlaček třaskavých granátů...

Granáty letí obloukem do tmy...

Dopadají na hladinu...

Klesají první tři metry k našim vodním hrobům...

Klesají přibližně do hloubky 6 metrů, na naši úroveň... Na svůj cíl. Zadržel jsem v očekávání výbuchů dech. Čekal jsem, až mi prasknou ušní bubínky, až se mi maska zaplní krví a očními bulvami. Na poslední prožitek svého života, při kterém mi někdo vrazí do zadku ruční šlehač a roztočí ho...

35. KAPITOLA

Nestalo se nic.

Motory komarů postupně slábly a jejich zvuk se v dálce měnil v bzučení. Walsh už je určitě napůl utopený. Museli jsme na hladinu. Byla tma a vlny v nastalém tichu zas vlídně šplouchaly.

Jak obdivuhodně voněl vánek kokosem a pomeranči, jejichž pozdrav přinášel z pevniny.

"Šéfe, myslíš, že bys mi mohl uvolnit konečník, než se mi zaškrtí?" Vazounova otázka znamenala konec napětí.

Po další hodině plavání jsem na vlnách zachytil šeptání o útoku na pláž. Nebylo možno mařit čas. Pláž byla dlouhá přibližně 3 kilometry. Prostírala se v 45stupňovém úhlu ke zmíněné silnici, která začínala u masivní základny kamenné nábrežní zdi a končila vidlicí ve tvaru T; tvořila ji hlavní silnice a příjezdová cesta s tvrdým povrchem, která vedla k nějakému domu, patrně nájemnému. Castrovo přidělové hospodářství, které se vztahovalo například na benzin a potraviny, téměř umrtvilo obchod;

provoz na silnici byl tak slabý, že po ní projíždělo jedno vozidlo každých pět až deset minut.

Počínaje pobřežní čarou, vymezil tým imaginární souřadnicovou síť od jednoho konce zátoky ke druhému, pak jsme se rozdělili na dvojice, abychom pomocí olovnicových sond změřili po celé její šířce hloubkový reliéf. Zkrátka návrat k technologii doby kamenné. Nejblíže k pobřeží pracoval Tipton a já. Voda sahala asi tak od kolen do pasu. Plazili jsme se po písčném dně, jen hlavu jsme měli nad hladinou, abychom se nerýsovali proti obzoru. Koutkem oka jsem postřehl nějaký pohyb. Tipton poslal moje znamení Pozor! dál. Všichni strnuli na místě. Tip a já jsme se plazili vodou jako mloci.

Usadil se proti okraji pláže, zatímco já jsem svlékl potápěčskou výstroj a plazil se na břeh prozkoumat situaci. Ukryl jsem se v palmovém háji s křovinatým porostem před jezdcem na koni, který se zastavil ani ne deset metrů ode mě. Jak si zapaloval cigaretu, plamínek na chvíli ozářil jeho tvář zpola zakrytou dlaněmi.

Byla to pravděpodobně stráž nebo hlídka, ozbrojená pistolí. Zaměstnával se cigaretou celou věčnost; její konec rudě zářil do noci, zatímco on zamyšleně zíral k moři. Zřejmě držel stráž pro případ možné invaze gringů. Byl tak blízko, že jsem cítil štiplavý tabákový dým.

Moji sealové sice byli pod svahek a ukryti před jeho zrakem ve tmě, ale přesto trvalo riziko, že by je mohl zahlédnout.

Kdyby vyhlásil poplach, čau, moje poslání, čau, sealové, a čau, Royi Boehme. Dost jsem toho slyšel o Castrových gulazích, aby mi bylo jasné, že bych byl o chlebu a vodě raději někde jinde. Pomalu jsem vytáhl z pochvy dlouhou zaostřenou dýku. Hrozně vypadající zubatá část čepele měla černý nátěr, aby neodrážela světlo. Plazil jsem se ke stráži přitisknutý k zemi jako had, všechny smysly ve střehu a napjatý jako provaz s oběšencem. Splýval jsem se stíny a stačil skok, abych se mu dostal na krk. Jeho kůň frkal a netrpělivě hrabal kopytem. Cítil jsem jeho dech vonící trávou, slyšel jsem tiché cinkání jeho uzdy. Ležel jsem na břiše téměř u jeho nohou, připraven skočit, kdyby stráž projevila sebemenší známku, že zahlédla sealy.

Kdybych musel, podržil bych ho, pak bych odvedl koně s mrtvým jezdcem v sedle do zátoky, otevřel koni krčí žílu a oba bych hluboko potopil. S plácnutím vyskočila ryba. Zadržel jsem dech. Podle toho, kolik času mu zabralo kouření, musela být cigareta toho parchanta snad metrová.

Napjatý jako pružina jsem sledoval, jak si stráž dává posledního mohutného šluka. Oharek opsal zářivý oblouk, když ho odhodil k pláži. Slyšel jsem, jak si nudou povzddechl. Vzdaloval se od palem a zvolna jel po pláži k nájemnému domu, o kterém jsem se zmínil. Seskočil z koně a šel dovnitř. V několika oknech bylo matné světlo.

Průzkum vodních poměrů v zálivu jsme nerušeně dokončili.

Nakonec jsem řekl: "Kluci, počkejte tady. Jdu si zkontrolovat ten barák." Při plánování invaze mohl být důležitý.

Na rameni jsem ucítil těžkou ruku. "Víš přece, že ti maminka nedovolí chodit bez opatrovnice, kam tě napadne," řekl šeptem Vazoun.

"Tentokrát to neplatí, brácho. Nebudu tam dlouho." Přibližoval jsem se k baráku ze strany a s teniskami na zádech jsem tiše našlapoval. Dům byl jednopatrový a v každém podlaží byla matně osvětlená chodba. Jak jsem přecházel od jedné dveří ke druhé a přikládal k nim ucho, zanechával jsem za sebou mokré šlápoty.

Za jedněmi dveřmi jsme slyšeli chrápat dva muže, za dalšími tři ospalé španělské hlasy. Když jsem došel na konec krátké dolní chodby, odhadoval jsem, že je v domě předsunuté strážní postavení se šesti nebo s osmi vojáky. V ohradě za domem bylo pět koní.

Spokojeně jsem se vrátil ke břehu a vedl své lidi do moře, odkud jsme přišli. Plavali jsme téměř dvě hodiny proti proudu.

Byla to namáhavá plavba. Zapnul jsem naváděcí zařízení a signalizoval mateřské ponorce, aby nás přišla vyzvednout.

Pokračovali jsme v plavání. Asi tak za hodinu bude svítat. Komary budou za rozbřesku zpátky.

Konečně Vazoun vyslovil, nač všichni mysleli: "Možná, že se pro nás nevrátí." Walsh se zbavil svého recyklačního dýchacího přístroje; ostatní naše přístroje silně prosakovaly. Plavali jsme drženi pohromadě polohovým lanem, které jsme chtěli použít k zachycení ponorkové bóje, až bude vypuštěna, aby nás naváděla zpět do Treadfinu. Před nástupem do ponorky nás čeká 12 metrů výstupu bez vzduchu. Jestli tam ovšem ponorka bude. Jestli to podělaný ministerstvo zahraničí nedostalo strach a neodvolalo ji.

"A co když se nevrátí?" nadhodil kdosi. "Snadná věc," řekl jsem na to. "Skončíme v moři a utopíme se." Vazoun se suše usmál. "Věděl jsem, že táhnout to s tebou na moři bude dřív nebo později má smrt." "Čerta starého, Vazoune, žili jsme přece na dluh drahně let." Nikdo z nás nevěděl, že plaveme nad nízkou ponořeným korálovým útesem, který ponorce znemožňoval se přiblížit a vyzvednout nás. Neklidně jsem se rozhlížel po východní obloze. Šedý pás na obzoru začínal získávat stříbrný nádech. Zanedlouho rozeznám rysy svých spoluplavců.

Pak se odehrály téměř současně tři události. Hlubinné mořské proudy obtékající korálový útes se spojily s naším pohybem a znovu nás stáhly do hloubky. Objevila se periskopická vzduchová nasávací trubice ponorky Treadfin; čekala, až překážku překonáme. A zatřetí nás zaměřily komary. Slyšeli jsme, jak se k nám blíží jejich bzučivé kvílení. "Přesně jako ve filmu," zavřeštěl Vazoun. "Zachránění jen o vlasek." "Ještě ne," varoval jsem. Zachytit se bóje polohovým lanem byla snazší část záchranné operace. Trochu složitější bylo dostat se do člunu. Vzduchový uzávěr předního únikového průlezu pojal jen čtyři potápěče.

Vazoun, Tinnan a George Walsh se pevně drželi vysunutého periskopu, zatímco my ostatní jsme se potápěli k vzduchovému uzávěru. Když se ponorka nořila pod hladinu, zůstávala v únikové komoře vedle vzduchového uzávěru vzduchová bublina. Uvnitř vzduchového uzávěru byl interkom umožňující spojení s můstkem ponorky. Schmidt, Tipton a já jsme plavali k převýslému okraji únikové komory a vyhoupli jsme se do vzduchové kapsy.

Spojil jsem se interkomem s můstkem.

"Padejte dovnitř!" pobízěl nás kapitán. "Komary se ženou jako netopýři z jeskyně."

"Pane kapitáne, mám na periskopu ještě tři lidi." Dostat se do ponorky pod vodou zabralo čas. Nejdřív se zavřít v komoře. Vytlačit vodu, nahradit ji vzduchem a vyrovnat tlak.

Vstoupit do ponorky, znovu zavřít vnitřní průlez, otevřít vnější dveře, aby se komora naplnila vodou pro druhou skupinu. Abychom se všichni dostali dovnitř, byli bychom museli celou proceduru absolvovat dvakrát. Tolik času jsme neměli.

"Pane kapitáne, budete se muset vynořit," skoro jsem do interkomu křičel. "Komary jsou téměř na dostřel kulometu -" "K čertu s komary. Máme vadné dýchací přístroje a nemůžeme se s nimi potápět. Mám tři muže na periskopu a tři tady. Situace je taková, že se buď vynoříte a zachráníte všechny moje lidi, anebo se ponoříte a všechny nás utopíte. Odpovědnost je na vás." Kapitán byl klidšas ze staré školy. Sotva zaváhal. Příd' ponorky se zdvihala, velitelská věž se vynořila nad hladinu. Otevřel se věžní průlez a Vazoun, Walsh i Tinnan se vhrnuli dovnitř. Slyšeli v interkomu na manipulačním pultu:

"Pane kapitáne, buď my všichni, anebo nikdo z nás." "Pane Boehme, vaši lidé jsou ve věži a na palubě." "Rozumím," vyhrkl jsem. "Děkuju vám. Balíme to. Vypadneme z toho pekla."

36. KAPITOLA

Na podzim 1962 bylo víc než zřejmé, že Sověti přesunují na Kubu mezikontinentální balistické střely. Sealové, kteří se účastnili mapování možných dějišť invaze, cvičili síly odporu, plnili špiónážní úkoly a vykonávali atentáty na činitele Castrova režimu, byli přirozeně nasazeni do akcí, které měly prokázat přítomnost těchto střel na ostrově. Události tehdejšího léta a podzimu - jak konstatoval ministr obrany Robert S. McNamara - postavily lidstvo před "největší hrozbu katastrofální války od příchodu jaderného věku".

Dostal jsem rozkaz připravit se ke splnění riskantního přísně tajného úkolu a vybrat si k tomu ještě jednoho seala. S nepochybnou nadsázkou mi bylo řečeno, že na dvou sealech (tím druhým byl Vazoun) a agentovi CIA, s nímž se v Key Westu na Floridě spojíme, závisí osud svobodného světa. Výsledek naší akce může snadno vyvolat mezi dvěma světovými supervelmocemi konfrontaci, která by mohla skončit zkázou civilizace.

"Navštívíme zase papá Fidela?" zeptal se Vazoun.

"Až budeme na palubě ponorky, dovíme se co a jak." Agent, který chtěl, abychom mu říkali John, a nějaký poskok z ministerstva zahraničí už na Vazouna a na mě na palubě zakotvené ponorky Sea Lion čekali. John, fotograf, byl hubený Španěl se silnými brýlemi. Vazoun se svými širokými rameny, mohutnou čelistí a krátkými vlasy, trčícími z hlavy jako hřebíky, vypadal vedle něho jako chodící lidská hora.

"Charlie," zavrčel Vazoun na agenta, "tenhle nesnesitelný poručík Boehm je po čertech nejlepší specialista mezi sealy a sealové jsou po čertech nejlepší specialisté na světě. Pomůžeme vám při plnění úkolu a zas vás odtud dostaneme, jenom si od nás nechejte říct. Dělejte hovadiny a utopím vás jako štěňata." Když šel Sea Lion ve Floridském prulivu pod hladinu, John, Vazoun a já jsme se sešli ve velké důstojnické kajutě s poskokem z ministerstva, který měl na sobě košili, svetr, sportovní kalhoty a vycházkové střevíce jako příslušník elitní univerzity.

Zahájil brífink ležérním tónem sousedského tlachání.

"Pánové, máte se pustit do nejdůležitější mise své vojenské kariéry. Síly komunismu a síly svobodného světa jsou nuceny setrvávat v patovém stavu, jehož výsledek zná jen Bůh. Světu možná zbývají do jaderné konfrontace pouhé dny." Přelétl kajutu neradostným pohledem. Vazoun do mě šťouchl:

"Co je to za vola?" "To je tvůj nový pan mistr." Poskokovi z ministerstva jsem řekl: "Tyhle kecy známe. Přejděte k utajovaným informacím." Sealové neměli motivační řeči zapotřebí. Poskok byl dotčen a z očí mu sršela zlost. "Spojené státy mají dobré důvody k přesvědčení, že Sovětský svaz přemístil na Kubu mezikontinentální balistické střely,"

pokračoval. "Co vy na to? Prezident Kennedy neucouvne, ani od jaderné války. Prezident to oznámí celému světu, jen co budeme moci potvrdit získané informace, že Castro a Chruščov umisťují na Kubě mezikontinentální balistické střely, které mají být namířeny proti Spojeným státům."

Vytasil se s výškovými fotografiemi přístavu Bahia del Mariel,

který byl pro naši akci označen krycím jménem Pinlon. Tento oceánský přístav ležel několik kilometru na západ od Havany a vybíhal do ostrova jako nesouměrný míč s jediným úzkým vstupem z moře. Lodi byly připoutány k molům uvnitř přístavu. Vypadalo to, že nákladní auta s velkým plochým přívěsem odvázejí dlouhé válcovité objekty přikryté nepromokavými plachtami.

"Musíme získat nepopíratelný důkaz, že to jsou rakety," prohlásil poskok z ministerstva.

Vazoun a já pronikneme na Pinlon se špiónským fotografem Johnem, a zatímco bude tajně pořizovat snímky raket, budeme chránit jeho nechutný hubený zadek. Ve skutečné válce bychom tam doplávali, přichytili výbušniny k nákladním lodím a vyhodili je do povětří ještě s raketami na palubě. Vy svině, do prdele s vámi. A nezapomeňte odtud psát. Ovšem ve studené válce se to tak nedělá.

"Už sis to někdy vyzkoušel s dýchacím přístrojem pro potápěče?" zeptal jsem se Johna.

Rozpačitě se na mě podíval. Plácl jsem do jedné vzduchové nádržky, která ležela mezi součástmi výstroje v předním torpédovém prostoru.

"Ne," přiznal se.

Vazounovi to vyrazilo z objemných plic dech. "Ježíšmarjá." "Ale plavat umíš?" zeptal jsem se.

Otálel s odpovědí. Vyšlo najevo, že je ve vodě tak často jako vandrák v koupelně.

"Jenom mě nějak dopravte na břeh," řekl, "o ostatní se už postarám." Po setmění jsme ponorku poblíž kubánského pobřeží opustili na gumovém voru. Vypadal jako nafukovací matrace, jakou používají dobře živené dámy na Miami Beach. Pohyb na hladině byl riskantní o to víc, že pobřežní pásmo střežily torpédové čluny Komar, jenže jsme neměli na vybranou. Vyrázili jsme z ponořené lodi k hladině, až John prskal a kašlal. Sea Lion se tiše jako žralok vzdálil, aby v temně plynoucím Golfském proudu očekávala náš signál k návratu.

John seděl na voru se dvěma našimi vodotěsnými pytlí, zatímco Vazoun a já jsme plavali po stranách a tlačili ho. V pytlích s výstrojí jsme měli suchý oděv, denní přiděl potravin, čerstvou vodu, Johnovy fotoaparáty, dalekohledy a dva revolvery Combat Masterpiece ráže .38. Stejně jako při průzkumu havanského přístavu jako možného dějiště invaze i tentokrát nám ministerstvo zahraničí zakázalo vzít si s sebou zbraně. Kdybychom byli zadrženi, mohlo by to vyvolat mezinárodní incident. Polejvejte mě! Až v hodinu H mi velitel lodi vydal naše pistole. Bůh žehnej maníkům, co nemusejí o všechno nedůstojně škemrat.

Mírný vánek přicházející z teplé pevniny přinášel tropické vůně. Banány, mango, zoraná pole a - jak dodal Vazoun - španělské kočky. Teplé moře se vlnilo jako planoucí olej. Přístavní světélka jiskřící v dálce vyznačovala rozhraní mezi temnotou moře a souše. Vazoun a já jsme dvě hodiny řádně zabírali a při tom jsme měli stále oči na stopkách, jestli se neobjeví komary, ačkoli objevit se a upozorovat nás, moc bychom toho na svou obranu podniknout nemohli.

Jak jsme se přibližovali k pobřeží, měnilo se ústí přístavu v úzkou temnou vaginu. Za ní se odrážela ve vodě žlutá světla v místě, kde byly uvázány ke dřevobetonovým molům dvě ruské nákladní lodi. Světla byla vysunuta z jejich paluby a svítila na vodu, což mělo podle očekávání odradit sabotéry a špióny pohybující se pod vodou. Dál v přístavu kotvily dva robustní komary, ale obsluha u jejich kulometů nebyla.

Po pravdě řečeno, větší aktivitu už jsem zažil v důstojnických klubech. Kdybych já tajně dovážel na Kubu rakety v množství schopném zničit východní pobřeží Spojených států, střežil bych tento přístav jako Port Knox. Žádné zajištění bezpečnosti jsem ale nezjistil. Možná, že Castro hlídky ukryl na lodích a v zanedbaných skladištích, aby oklamal letecký fotografický průzkum, dokud nebudou rakety s Chruščovovou pomocí na odpalovacích rampách namířeny na pevninu. Buď je to tak, anebo snad skutečně dováží síla na krmivo pro krávy, a ne mezikontinentální balistické rakety.

V hluchém prostoru vpředu na Punto Barlovento, vnějším okraji přístavu, dvakrát blikla kapesní svítilna.

"Spojka," zašeptal John.

Odpověděl jsem plácnutím do vody, jako když vyskočí velká ryba. Baterka zablikala ještě dvakrát. Klouzali jsme mírně šplouchajícím pobřežním přílivem a ocitli se na nepřátelské půdě jako oboživelníci, kteří se vymaňují z původního prostředí. Ve tmě jsem nemohl poznat, jak spojka vypadá, ale podle shrbeného držení těla a šouravé chůze to byl starší muž. Sáhl jsem do jednoho z pytlů a vytáhl pistoli. Jednu jsem šoupl Vazounovi.

John a spojka se objímali jako bratrance, kteří se dlouho neviděli. Potom jsme rychle sbalili krámy, smazali stopy a šli za Kubáncem po krátkém strmém břehu na konec úzké slepé ulice.

Lemovala ji zchátralá skladiště a jiné domy na spadnutí, zřejmě opuštěné. Jediné světlo přicházelo z nákladních lodí vzdálených asi 1000 metrů ve směru naší chůze a z východního obzoru, kde se začínalo ohlašovat svítání.

Drželi jsme se strany obrácené k moři, kde byly hlubší stíny.

Brzy jsme přišli ke zvětšelému domku spojenému s vodou můstkem na kulech. Uvnitř byla jediná místnost, dlouhá asi 10 metrů a úzká tak, že mohla vyvolat klaustrofobii. Byla cítit tlejícím dřevem, rybinou, jutou a chaluhami. Všude byly hromady rybářských sítí, bójí, plachet a pastí na kraby. V domku byly dvojce dveře. V okénku ve dveřích, které vedly na můstek, bylo vidět vzdálené světlo z nepřátelských lodí.

Odliv vrcholil. Bylo slyšet rychlé chřestění krabích nohou, jejichž majitelé opouštěli prostor pod domkem. Rychle jsme si s Vazounem všechno prohlédli a pak jsme se převlékli do džín, starých košil a vycházkových střevíců. Kolt a nůž za pasem mi dodávaly pocit jistoty.

John a Kubánc se chystali odejít.

"Kam sakra jdeš, Charlie?" bručel Vazoun.

"Vy jste udělali svou práci, já teď udělám svou." Pevná půda pod nohama mu zřejmě vrátila sebedůvěru. Balil si

fotoaparáty do opotřebovaného žebřadla.

"Ať vás není vidět, až budu pryč," upozorňoval nás a potom se starcem odešel.

Nejistě jsem se zasmál. "Řekl bych, že nás ten hajzlík usadil." Vazoun i já jsme totiž věděli, že buď John, anebo stařec je dvojí agent. Představoval jsem si, jak na nás oba padá jedna z těch všivých raket namířených na Washington, D. C. "Roi," vrčel Vazoun, "tentokrát jsi mě dostal do pěkný sračky, kamaráde." Mít poslání chránit budoucnost svobodného světa - a sedět v páchnoucí rybářské barabizně, ozbrojení pistolemi proti jaderným raketám. To je tedy gól.

Jak na východ od Havany stoupalo slunce, nastávalo v chatrči dusné vedro. Kolem skladišť se stále nic nedělo.

Kubánci a jejich sovětské komploty určitě evakuovali obyvatelstvo z pobřežního pásma, aby uchovali příjezd lodí s mezikontinentálními balistickými střelami v tajnosti. Vazounovi se pod zpocenou košili rýsovaly svaly.

"Začínáte páchnout, pane," řekl nakonec. "Nic ve zlém, kapitáne, ale potřebuju trochu čerstvého vzduchu." "Já ti nic nevyčítám, ty šilhavý potomku arabského velblouda, ty děvkaři s dechem, který připomíná zapažené pohlaví." Vazoun vyšel ven právě ve chvíli, kdy se na konci ulice objevili dva poskakující, klábosící a pošťuchující se náctiletí kluci. Hned Vazouna spatřili a zamávali na něho. Vazoun zachoval obvyklý klid, taky zamával, zasmál se a hodil jim pestrý splávek rybářské sítě. Chytili ho a házeli ho jeden druhému, až zmizeli z dohledu. Vazoun se vrátil, zavřel za sebou dveře a vypadal zachmuřeně. Prskali jsme na sebe.

"Kapitáne, asi si mysleli, že patříš..." "Stačí, aby jim uklouzlo jediné slovo..." "Ježíšmarjá... Myslím, že je nic nenapadlo..." "Chceš se snad vsadit o život, co si dvě děcka myslela nebo nemyslela?" Hlídal jsem, zatímco Vazoun odstraňoval nápadnější známky naší přítomnosti a překontroloval, jestli jsou naše věci dostatečně ukryty. Pak jsme se vplížili pod chatrč. Bylo nám tam těsno. Píseční krabi nám uhýbali z cesty a zkoumavě se na nás dívali nápadnými očima.

"Poručíku, já do žádného kubánského gulagu nepůjdu," zašeptal Vazoun.

"Nebude to nutné. Oni nás popraví" "Takže budeme bojovat?" "Vazoune, sealové bojují vždycky, když jim nic jiného nezbývá." Krčili jsme se v černém bahně, krabi si nás prohlíželi jako kati a do chřipí nám pronikal silný pach stoupajícího přílivu. Málem jsem se rozesmál při pomýšlení, že osud světa spočívá na našich bedrech.

"Roi," šeptal Vazoun zatrpkle, "vyprávěj mi zase jednou o romantickém kouzlu tohoto zaměstnání"

37. KAPITOLA

Soumrak přicházel pomalu. Stoupající příliv nás vyháněl z prostoru pod chalupou, až jsme konečně měli pocit, že je dost bezpečno, abychom se mohli odvážit jít zas dovnitř. Obě děcka pravděpodobně už na Vazouna úplně zapoměla. Od ruských nákladních lodí v docích k nám začínaly doléhat zvuky prozrazující nějakou činnost. Motory nákladních automobilů. Navijáky skřípající jako křída na tabuli noci. Bezpečnostní opatření byla neuvěřitelně laxní. Rudí se pohybovali kolem mezikontinentálních balistických raket nenuceně, jako by vykládali obilní silo.

Byla to snad troufalost, která kalkulovala s naprostou neuvěřitelností námořní dopravy jaderných hlavic na americký zadní dvorek; troufalost, která účinkovala jako lest.

"Někdo jde!" S těmi slovy Vazoun vytáhl zbraň a uskočil od dveřního okna, kde dával pozor. Stoupl jsem si z druhé strany dveří.

V pasti! Dveře se se zaskřípěním otevřely. Rýsovala se v nich temná postava. Vtáhl jsem ji dovnitř a přiložil ji k spánku ústí koltu.

"Proboha, seňore! Já jít jenom pro vás." Přimáčkkl jsem starce ke zdi, zatímco Vazoun ověřoval, jestli je určitě sám.

"Kde je John?" zeptal jsem se.

"Blízko a připravuje se ke své práci. Bude to dnes v noci. Nemusíte se bát, seňore." "To se vám snadno řekne." Kdyby došlo k nějakému průšvih, John i stařec by přirozeně splynuli s místními lidmi, kdežto Vazounova a moje španělština stačila akorát tak na to, abychom si zjednali děvku a koupili láhev cervesy.

Stařec nám lámanou, ale únosnou angličtinou vysvětloval: "Oni každou noc přivázejí jenom jednu raketu. Skrývají se před - jak se tomu říká - leteckým průzkumem." Zvedl prst a malinko se ušklíbl. "Ale dnes v noci budou vidět z větší blízkosti, sí? Pojdte. Musíme něco udělat." Vedl nás zpátky ulicí ke dvouposchodovému skladišti, příkřešnému ve tmě u pobřežního pásu. Zvuky provázející přesunování raket k nám doléhaly z prostoru za ním. Ukryli jsme se ve stínu protějších domů a celou čtvrt hodinu jsme byli ve stěhu.

Naprosté zanedbávání bezpečnostních opatření, jak jsme toho byli svědky, mě znervózňovalo. Šlo to příliš snadno.

Znovu jsem se zabýval znepokojivou myšlenkou, že Kubánci Johna zajali a že nás teď stařec přivádí do pasti. Potom jsem podezření pustil z hlavy. Člověk musel důvěřovat lidem, se kterými byl v akci; komu jinému měl věřit?

Konečně jsem na Kubance kývl. Vazoun a já jsme za ním se zbraní v ruce rychle přešli přes ulici do skladiště.

Nerozčleněné přízemí bylo poházeno prázdnými přepravními bednami a jakýmsi rezavými stroji. Vrzající dřevěné schody hned nalevo u dveří vedly až do druhého poschodí. Stoupali jsme opatrně nahoru a za našimi kroky se zdvihl prach a plíseň. Stařec věděl, kam jde. Ve druhém patře jsme na konci chodby, kde to bylo cítit pižmem, vešli do nějaké místnosti a zavřeli za sebou dveře.

Měsíční svět procházející otevřenými okenicemi jediného okna ozařoval židle, stůl a postel s pouhou svinutou matrací. Výhledu z okna bránily střechy okolních domů.

"Všechno budete vidět ze střechy," vysvětloval stařec. "Musíme zde na našeho amigo počkat." Rychlé, ale důkladné prohledání celé budovy nám pomohlo najít únikové cesty a místa vhodná k obraně. Okno na konci chodby vedlo na sousední střechu a k žebříku, který umožňoval přístup na střechu našeho skladiště. Spokojeně jsme pak všichni tři potmě čekali v místnosti, která nám sloužila za úkryt, a naslouchali povážlivým zvukům stroju, které přesunovaly a připravovaly mezikontinentální rakety k možným jaderným úderům proti mé vlasti.

Použijte proti nim jaderné zbraně jako první, až z toho budou grogy. Udělejte jim to, ale udělejte to jako první, než to udělají oni vám.

John přišel a měl naspěch. Na sobě měl staré tenisky a pracovní oblečení a nesl fotoaparáty. Zdvihl prst ke střeše. Vazoun zůstal vzadu, aby se přesvědčil, jestli někdo nejde za Johnem, a pak se k nám připojil. Leželi jsme na střeše na břiše a pozorovali přístav pod sebou dalekohledy.

Temná voda byla v přístavu chráněném před mořem klidná.

Komary s pracovními světly vypnutými zvolna bděle kroužily při ústí vaginy. Zářila jen světla nad boky ruských nákladních lodí. Vykladači přetahovali na jedné z lodí přes dlouhý válec přikrytý plachtou lana a kabely. Traktor s vlekem měl problémy s vymanévrováním dlouhého přívěsu kolem nároží, kde ulice zatáčela k molům. Jeho motor sténal a úpěl na nejmenší rychlost, dokud nepřijel malý jeřáb, nenadzdvihl konec přívěsu a jaksepatří ho nenatočil. Rutina - uvědomoval jsem si - kompenzuje neodbornost.

Vlek traktoru byl speciálně vybaven zarážkami a bloky na uložení rakety. John používal teleobjektiv soustředující světlo a spotřeboval několik ruliček filmu na záběry dělníků přepravujících mezikontinentální raketu z ruské lodi na kubánský vlek.

"Není to ono," rozčiloval se. Stále ještě jsme neviděli raketu samu, třebaže stačilo jen trochu představivosti, abychom poznali, co se pod plachtou skrývá.

"Potřebuju se dostat blíž," šeptal John.

Rusové se určitě postarali o zajištění bezpečnosti v blízkosti rakety.

"Musím té příležitosti využít," rozhodl John. "Jestli tam budu mít malér, uvidíte to. Když mě chytí, nebudete moct nic dělat.

Koukejte mazat zpátky k moři, než vás dostanou taky. Tohle vezměte s sebou." Podal mi film, který už měl dokončený. Viděl jsem teď toho mrňouse se silnými skly v jiném světle.

Potřásl jsem mu rukou.

"Máš kuráž," uznal jsem.

Po tváři mu přeletěl úsměv, který svědčil o tom, že jsem ho potěšil, a pak řekl: "Nemám v úmyslu ji na Kubě ztratit." Odešel jen s fotoaparátem, který se mu vešel do dlaně. Kývl jsem na Vazouna. "Kryj ho zezadu. Drž se ho jako stín!" Během čekání na ně jsme se starcem v napjatém mlčení obzírali dalekohledem mola. Tam dole byl hrůzu nahánějící arzenál, který představoval větší ničivou sílu než celé americké válečné loďstvo nasazené za druhé světové války proti Japoncům, včetně atomových pum svržených na Hirošimu a Nagasaki. Kdyby byl použit proti Washingtonu, D. C., proměnil by hlavní město státu i sousední Virginii a Maryland ve velikou doutnající poušť, kde by tisíce let nemohl existovat život. Čtyři nebo pět takových raket by učinilo neobyvatelným východní pobřeží od New Yorku až k Miami. Bože můj, co to člověk vytvořil?

Bezděky jsem sebou trhl. Je to snad John, kdo se míchá mezi vykladače?" To přece není možné.

Vazoun se vracel zpocený, sám a z jeho hlasu zazníval obdiv.

"Ten mrňavý parchant se zbláznil. Musel jsem se vrátit. Je přímo mezi těmi dělníky." Sledovali jsme to tam a čekali na nějaký rozruch, který by signalizoval, že byl John odhalen. Vazoun odpočítával každou uplynulou čtvrt hodinu.

"Dál už čekat nemůžeme," řekl jsem.

"Ani chvíli?" přimlouval se Vazoun.

Všichni tři jsme si vydechli ohromnou úlevou, když se John znenadání objevil na žebříku. Pomalu se k nám vlekl, smál se od ucha k uchu a bylo jasné, že je nadšen. "Málem jsem se toho dotkl!" křičel a popleskával svůj malý foťák. "Teď už to máme. Jen ať ten vousatý grázl zkusí tenhle důkaz popřít. Pánové, pojďme odtud vypadnout. Za dva tři dny se na tomhle ostrově možná neuživí ani koza."

38. KAPITOLA

Na rozdíl od první návštěvy sealů na ostrově měl tentokrát unik z Kuby opačný nevzrušující průběh. Byla to jen dlouhá plavba mořem na místo, kde nás vyzdvihl a rychle dopravil do Key Westu Sea Lion. Fotografie, které pořídil John, doplnily ohromnou spoustu hromadících se důkazů proti komunistům. Přezkoumání leteckých i pozemních fotografií zpravodajskými službami našeho státu odhalilo výstavbu několika raketových odpalovacích základen na Kubě, které mohly pojmout minimálně 16, ale možná až 32 mezikontinentálních balistických raket s doletem víc než 3200 kilometrů. Vojenští experti upozorňovali, že tyto střely mohou být schopny bojového užití do jednoho týdne. Kdyby byly použity proti Spojeným státům, podle předpokladu by během několika prvních minut po odpálení zahubily asi 80 milionů Američanů.

20. října byly ozbrojené síly USA v celém světě uvedeny do bojové pohotovosti; týkalo se to i týmů SEAL. Obsluhy řízených střel stály doslova s prstem na jaderném tlačítku. Na Floridu a do jihovýchodní části Spojených států se přesunovala vojska. První obrněná divize zahájila přesun z Texasu do Georgie a dalších pět divizí se připravovalo k rozvinutí. Základna v guantánamské zátocce byla posilována. Válečné námořnictvo rozvinulo v Karibském moři 180 válečných lodí. SAC (Strategic Air Command), Velitelství strategického letectva, rozptýlilo své letectvo na civilní letiště po celém státě, aby v případě útoku zmenšilo jeho zranitelnost. Bombardovací letectvo složené z letounů B-52 bylo ve vzduchu s plným nákladem jaderných zbraní. Když jeden letoun přistál, aby si doplnil palivo, další okamžitě zaujal jeho místo.

Krise byla tak vážná, nebezpečí tak bezprostřední, že někteří političtí představitelé v D. C. naložili rodinu a poslali ji na sever do Kanady. V pondělí 22. října odpoledne prezident Kennedy v závažném rozhlasovém projevu informoval o krizi národ. Prohlásil, že vyhlásí blokádu Kuby. Jeho projev byl přenášen tlapači na většině vojenských základen. Kde byl nějaký televizor nebo rozhlasový přijímač, shromažďovaly se tam skupiny vojáků a pozorně naslouchaly.

"Ať nikdo nepochybuje, že jsme se rozhodli vynaložit veškeré úsilí," konstatoval. "Nikdo nemůže předvídat, kam povede a jaké si vyžádá náklady a ztráty. Je před námi mnoho měsíců obětí a sebekázně, měsíců, během nichž si tváří v tvář četným vyhrůzkám a pomlouvám budeme neustále uvědomovat nebezpečí, které nám hrozí. Největším nebezpečím by však bylo nic nedělat.. Cena, která se platí za svobodu, je pokaždé vysoká - ale Američané ji vždy platili. Jednu cestu nezvolíme nikdy - cestu kapitulace nebo podrobení." Ačkoli byl poručík John Callahan velitelem týmu SEAL 2, byl na dobu trvání krize přidělen štábu CINCLANTFLT (Commander-in-Chief, Atlantic Fleet), vrchního velitele Atlantického loďstva, a mně bylo ponecháno velení týmu. Tajným rozkazem mi bylo uloženo použít tým Dva i tým Jedna ze západního pobřeží - přibližně 120 mužů - k ovládnutí přístavu Pinlon a k jeho udržení do předpokládané invaze na Kubě.

Po příchodu poručíka Davea Del Guidice, velitele týmu Jedna, a jeho operačního štábu z Kalifornie do Little Creeku ožila mezi týmy dávná řevnivost. Brzy měl přiletět zbytek jeho lidí.

"Chci ve vašem operačním plánu změny," oznámil mi.

"Prosím?" Přidělil jsem svému týmu dva riskantnější úkoly. Věděl jsem, že moji lidé jsou dobře vycvičení a připraveni. Část mé jednotky.

seskočí padákem na výšiny nad námořním přístavem u kubánské vojenské akademie, zajistí terén kolem přístavu a obsadí všechny lodi v přístavištích, aby zabránila jejich potopení, které by mělo přístav v jeho ústí zablokovat. Zbytek mých sealů vyrazí na moře v pět metrů dlouhých dělových člunech vyzbrojených kulomety a raketomety ráže 3.5 a zneškodní komary i ostatní ochranné síly.

Del Guidiceův tým bude po zahájení invaze zajišťovat podporu, ochranu a záchranu vojáků z vody.

"Chci, aby oba týmy vytvořily jeden celek," naléhal Del Guidice. "Ne. Cvičil jsem své lidi víc jak dva roky, aby drželi pohromadě. Vy jste zase cvičil své. Integraci by se úroveň mých lidí snížila." Popadla ho zlost. "Půjdu za kapitánem." To tomu dal. "Prdlajs," zavrčel jsem. "Copak nevíte, jak to u válečného námořnictva chodí? Já zastupuji svého velitele, a ten je váš nadřízený. Tím pádem jsem váš nadřízený já." Ucouvl.

"Heleďte, udělám to tak," nabízel jsem smířlivě. "Přenechám vašemu týmu kterýkoli úkol svého týmu, jak budete chtít. Nahradím svoje skokany padákem vašimi, budete-li mít zájem je vést." Na Del Guidiceovi bylo patrné, že je náhle nesvůj, věděl totiž, že mám v úmyslu seskočit se svou vzdušnou složkou, abych udržoval pevné řízení a velení. Teď už se nebudeme na Kubu tajně plížit.

"No, hm...", koktal, "myslel jsem, že zůstanu v zájmu lepšího velení a řízení na palubě." Zpražil jsem ho jízlivým úšklebkem. Velitel nemůže své lidi postrkovat zezadu; musí je vést za sebou.

"Vyberte tedy někoho jiného, kdo skokany povede. Chcete ten džob?" Váhal. "Uvážím to." "Chcete dělové čluny?" zeptal jsem se ve snaze přece jen mu vyjít vstříc.

Prohlížel si je. "Už jste na některém z nich páčil z raketometu?" ptal se rozpačitě. Odpálení tříapůlpalcových raket provázel obrovský zpětný výšleh.

"Mohlo by to člun rozmetat," připouštěl jsem. "Ale když už má takhle skončit, byl bych radši, kdyby se to stalo při plnění úkolu a kdyby nejdřív odvedl dobrou práci." "To je myslím pochybné." "Pochybné nepochybné, chcete to? Rozhodněte se, abych mohl své lidi přecvičit na cokoli, co jim přenecháte." Choval se nervózně a nakonec zavrčel:

"Teď už je na nějaké změny příliš pozdě." "Snažte se z toho nějak vyklíkovat. Dávejte si bacha, abyste nemíchali své chlapy s mými a abych v tom případě nenesl celkovou odpovědnost za něco, co se nepovede. Vážný pane, nebudou žádné takové kecy jako: 'To nebyli moji, ale jeho chlapi.' Ti moji neselžou. A jestli to zvorají vaši, je to vaše vina."

"Boehme, vaše drzost vám nadělala spoustu nepřátel. Dříve nebo později vám někdo zatne tipec." V tom měl pravdu. Už skoro dva roky jsem dělal všechno nezbytné, abych získal výstroj a výzbroj pro své sealy a mohl je cvičit v tom, co mořská komanda musela umět. Tlačil jsem na kolenovrty, postrkoval je a pekelně otravoval, obcházel a přizpůsoboval jsem si systém, tahal jsem úřednictvo za nos. Nehledě na vojenské soudy, pořídil jsem si impozantní seznam nepřátel a mé jméno se ocitlo na některých ještě impozantnějších seznamech osob, kterým je radno se vyhýbat. Moji nepřátelé mě chtěli vystřadit z týmu SEAL a nahradit někým, nad kým by měli kontrolu. Byl jsem prostě příliš neomalený, příliš troufalý na to, abych se mohl zúčastnit určitého druhu konkurenční politiky, jaký je na této úrovni nezbytný. Zase jsem poznával, že nezáleží na tom, jak je člověk dobrý ve své práci, ale na tom, jak umí být podlézavý. Umejte si laskavě říť, pane, páč ji chci vášnivě líbat.

Jako velitel invazního čela jsem byl patrně nejzatracovanější poručík v rámci amerického válečného námořnictva. Vzhledem k tomu, že jsem kvůli svým drahým sealům tak často šlapal lvovi v jeho doupěti na ocas, najisto jsem počítal, že to pořádně slíznu. Kdybych krizi přežil, pravděpodobně by mě někdo po ní nahradil. Bez ohledu na to jsem v tlaku pokračoval. Došlo to tak daleko, že moje dávná bohyně pomsty a spravedlnosti v podobě admirála Rivery, zástupce velitele námořních operací, se na mě při setkání ani nemohla podívat; důvodem byly spory o to, jak moji lidé mají nebo nemají být na tuto akci vybaveni. Chtěl jsem zbraně, kterými bychom mohli čelit sovětským ručním jaderným střelám, údajně dodávaným Kubáncům. Místo toho moji nekonvenční bojovníci, kteří cestovali a byli vybavováni nalahko, dostávali teď jako zátěž protiletadlové blůzy oplátované ocelovým plechem a podobně, kdežto skutečné problémy se přecházely.

"Což takhle ověřit, jak je to s těmi ručními jadernými střelami?" požadoval jsem. "Nemyslíte si, že je pro nás důležité to vědět, když tam půjdeme?" Štáb odmítal tuto informaci potvrdit i popřít, čímž mě typicky ponechával v nevědomosti, pokud jde o rezervní plán.

Hoss Kucinski a Vazoun mluvili v zájmu týmu. Hoss říkal:

"Pane Bo, ti parchanti nám naládovali tolik krámů, že budou zapotřebí čtyři maníci, aby nás vyložili z letounu, a šestikolový nákladák, aby nás všude dopravoval." "Žádné strachy, kluci. Vezmeme všechny ty zbytečné sračky s sebou do odbavovacího prostoru, a než nastoupíme do letounu, hodíme je do kontejneru Dempsey." Na zatnutí tipec došlo o

hodně dříve, než jsem očekával. Znenadání jsem dostal rozkaz s odvelením k SERVON 8, týlové jednotce služeb, což by mě odtrhlo od sealů i od loďstva. Hlásil jsem se na štábu.

"Komu mám tu operaci předat?" zeptal jsem se. Del Guidice by se doslova podělal, kdyby ji musel převzít. "Předpisy vojenského námořnictva říkají, že se mám do 72 hodin hlásit na novém služebním působišti." K tomu, abyste věděli, že je určitý člověk k určité práci nejlépe kvalifikován, ho ještě nemusíte mít v lásce.

"Můžeme vám to zde prodloužit, dokud krize neskončí," dostal jsem nabídku. Postavil jsem se na zadní. "Žádné prodloužení. Buď ten zatracený rozkaz zrušíte, nebo jsem za 72 hodin pryč." Donutil jsem pojebanou Kancelář válečného námořnictva na úrovni velitele námořních operací, aby se znovu stáhla. Rozkaz o přemístění byl okamžitě zrušen - ale měl jsem podezření, že se přesto ještě skrývá v útrobách byrokracie a že ouřadové a kolenovrti čekají na příležitost udeřit.

Když karanténa prezidenta Kennedyho vešla v platnost, absolvovali moji sealové 24. října poslední nácvik. Celý svět s dechem zatajeným nad propastí sledoval, jak dvěma ruským lodím Gagarin a Komiles zbývá ke hranici pásma karantény posledních několik mil. K zásahu amerických válečných lodí mělo dojít krátce před polednem washingtonského času. My sealové jsme byli v pohotovostní operační místnosti připraveni se všemi zbraněmi a výstrojí k akci a s napětím jsme očekávali heslo. V rozlehlém prostoru Atlantského oceánu, 1600 kilometrů od Washingtonu, mělo během několika minut padnout konečné rozhodnutí.

Mezi oběma připlouvajícími loděmi zaujala postavení sovětská ponorka. Kennedy nařídil letadlové lodi Essex, podporované protiponorkovými vrtulníky, aby je zastavila. Kdyby sovětská ponorka odmítla odpovědět na signál k vynoření, měly ji k tomu donutit hlubinné nálože.

"Měl jsem pocit, že jsme na okraji propasti, odkud nevede žádná cesta," napsal později Robert Kennedy. "Ten okamžik byl právě teď - ne za týden, ne zítra." Svět strnule zíral v očekávání jaderné apokalypsy. Potom se zničehonic Gagarin i Komiles zastavily. Obrátily se zpět. Chruščov ucouvl.

Krize minula, ale nebezpečí zdaleka nebylo překonáno. Týmy SEAL dostaly koncem týdne volno. Ačkoli jsem to očekával, fakt, že se rozkaz s odvelením k SERVON 8 vynořil ze skrýše a bral mi vítr z plachet, ve mně vyvolával zlobu a zatrpkllost. Mohl jsem to ovšem vědět. Vždycky to tak bylo. Sem s bojovníky a oprášit je, když jsou zapotřebí; do skříně s nimi, aby nebyli na očích, když je po všem.

Moji nepřátelé zřejmě rozhodli, že půjdu válečnému námořnictvu z očí, dokud zase podle nich nebudu hoden toho, aby mi moje poklesky odpustili. Přišel jsem o svůj tým, už ho do boje nepovedu. Svého času jsem tyto příslušníky nebojových složek příliš často provokoval ve snaze vybojovat právo svých mořských válečníků na existenci. Teď musím pykat.

Jenže už když jsem se hlásil veliteli 8. eskadry služeb v Norfolku, slyšel jsem, jak na obzoru duní a temně burácí další konflikt.

Vietnam. Usoudil jsem, že dveře nejsou zavřeny dost pevně.

39. KAPITOLA

Sealové mi chyběli. Chyběl mi Vazoun, Hoot, Hoss Kucinski a všichni ostatní. Jiní takoví muži jako oni nikdy nebyli. Když jsem jednou žádal, aby se přihlásili dobrovolníci na "krajně riskantní akci", vystoupil najednou celý tým do jednoho. Byla to pro mě největší pocta v životě.

Mým velitelem u SERVON 8 byl komodor Nash, šlachovité lidské dynamo s pevným stiskem ruky a milým úsměvem. Hned se mi zalíbil.

"Roi, lidé, kteří nic nedělají, mají málokdy potíže," říkal. "Jenže málokdy taky něčeho dosáhnou." Byl jsem ustaven strojníkem eskadry a měl jsem na starost pohonná zařízení. O strojnictví jsem toho věděl málo; býval jsem přece bocman. Bez ohledu na to jsem se snažil svou nespokojenost se službou na souši (řečeno bez eufemismu: se svým odstavením na vedlejší kolej) skrývat a znovu jsem se zabral do knih a příruček. Ellie, papoušek Fluffy a já už jsme v té době nežili spolu a já jsem měl málo příležitosti k rozptýlení. V oboru pohonných zařízení jsem se celkem zdokonalil, ale často jsem stál s očima upřenými na moře a říkal si, jak to měl ve zvyku otec, kdo položil oceán tak blízko k pobřeží. Byl jsem u SEAL a předtím u UDT zvyklý na velkou aktivitu.

Ve Vietnamu se sice rozhořovala skutečná malá partyzánská válka, ale zdálo se, že jsem u SERVON 8 odsunut na její okraj. Protože jsem neměl možnost pokračovat v rozvíjení koncepce mořských válečníků, jak jsem ji v duchu viděl víc než před dvaceti lety, opět jsem uvažoval o civilním životě. Jestliže mě už nepotřebovalo americké válečné námořnictvo, jiní o mě zájem měli. Dlouhodobá nabídka Eda Linka s jeho hlubinnými ponornými plavidly zůstávala otevřená. Něco podobného mi nabízela společnost Dupont and Hercules Powder. Potom tu stále ještě byla CIA. Dokonce jsem uvažoval o přeložení ke Speciálním jednotkám pozemních sil USA.

Otrávený a znechucený bezvýznamnou činností jsem nakonec poslal na velitelství válečného námořnictva žádost o propuštění do zálohy. Zavolali mi z BUPERSu.

"Roi, co proboha děláš?" "Pane, jestli to nevíte, nejste informován. Jak to vypadá s mým propuštěním? Mám kam jít a co dělat." "To ti bůh řek, že máš kam jít. Vládě přijdou tvoje osobní záliby vhod. Potvrzuje to právě nový komplex rozkazů." Rozkazem ze 6. července 1963 jsem byl přidělen k MAAGu (U. S.

Military Assistance Advisory Group), Poradní skupině v rámci vojenské pomoci do Vietnamu.

"Vážený pane Boehme, vítejte u nejráznější a nejcílevědomější vojenské složky! Námořní sekce MAAGu odpovídá za úsilí válečného námořnictva zde ve Vietnamu a já předpokládám, že pro vás bude zdejší služební pobyt podnětný, zajímavý a užitečný.

Podle sdělení personálního šéfa válečného námořnictva se budete v říjnu 1963 hlásit do služby jako náhradník poručíka Petera W. Willitse z USNR (United States Naval Reserve), Záložní síly válečného námořnictva USA. Pokud

jde o záležitost týkající se vystřídání a ubytování, bude vám přidělena ubytovna poradce UDT..." UDT! Tým pro ničení pod vodou! Zase jsem byl účastníkem hry.

40. KAPITOLA

Ve Vietnamu to doutnalo už dlouhá léta, od vytlačení Francouzů ze země po bitvě u Dien Bien Phu v roce 1954. Už v říjnu 1957 zorganizovali hanojští komunisté v Jižním Vietnamu 37 ozbrojených partyzánských rot, z větší části v neproniknutelných lesích a močálech delty Mekongu, kde budu "radit" svým vietnamským UDT a účastnit se jejich akcí. Strýček Ho omezoval ozbrojené útoky a mezitím rozšiřoval tradiční cesty komunistické infiltrace, souhrnně označované jako Ho Ci Minova stezka.

Soustřeďoval se při tom na politický terorismus a úkladné vraždy. Počet zavražděných vietnamských vládních úředníků dosahoval v letech 1959-1961 průměrně 4000 ročně.

Jihovietnamský prezident Ngo Dinh Diem usnadňoval komunistům získávání stoupenců a vlivu tím, že potlačoval občanské svobody a ustanovoval jako velitele provincií vojáky. Tito lidé, většinou katolíci, příznačně nedbali hospodářských a sociálních potřeb místních obyvatel. Zvláště silně utiskováni se cítili buddhisté.

V prosinci 1960 učinila Hanoj další krok k eskalaci konfliktu a oznámila vytvoření nové organizace na jihu - Fronty národního osvobození (FNO) Vietkongu, která měla sjednotit různorodé síly nepřátelsky naladěné vůči Diemovu režimu. Právě v rámci FNO komunisté plánovali a uplatňovali vzrůstající vojenský tlak na vládu.

Několik měsíců před mým příchodem do Saigonu uspořádali buddhisté, které pronásledovali už konfucianští císaři, Francouzi a nyní Diemovi katoličtí správci, řadu brutálních protivládních protestů. Začaly 8. května 1963 v Hué, kde se buddhisté shromáždili k oslavě Buddhových 1527. narozenin. Zástupce správce provincie, katolík, zakázal, aby rozvinuli národní prapor, a pak dal vojákům rozkaz, aby střelbou rozehnali dav naslouchající projevu buddhistického mluvčího. Palbou byla usmrcena jedna žena a osm dětí.

11. června ráno vystoupil z automobilu na rušné saigonské křižovatce postarší buddhistický mnich v šafránovém hávu a usedl se zkříženými nohama na asfalt. Obklopilo ho několik dalších mnichů a jeptišek, jeden z nich ho polil benzinem a škrkl zapalovačem. Mnich vzplanul jako lidská pochodně na protest proti Diemově politice.

Diem svaloval vinu na Vietkong. "Ať se upálí," vykřikoval při strašlivě podívané na fotografie obětujících se mnichů ve světovém tisku, "a my budeme tleskat." Zčásti kvůli buddhistům, zčásti v důsledku Diemových tvrdých protilidových opatření vedených snahou skoncovat s FNO, docházelo v Diemově administrativě k pokusům svrhnout vládu.

2. listopadu, jen několik dní před mým příchodem, se Diemovi generálové vzbouřili a prezidenta při úspěšném převratu zabili. Když jsem vystupoval na letišti Tan Son Nhut v únavném odpoledním vedru z letounu, byl u moci vojenský revoluční výbor v čele s generálem Minhem. Jinak bylo ve Vietnamu nové to, že tato "báječná malá válka", tato "rádobývka, nicméně jediná, jakou máme" měla zaznamenat obrat.

Partyzáni FNO vyrůstali po celé deltě Mekongu jako houby po dešti a jejich přítomnost byla znát; vláda byla v troskách;

právě skončilo sebeupalování buddhistů; Severní Vietnam vysílal po Ho Ci Minově stezce na jih vojáky a zásoby; Saigon se hemžil vyzvědači bez rozdílu pohlaví a politické příslušnosti; a politické vraždy byly na denním pořádku. Byl to po vojensku řečeno hromadný bordel.

Hodil jsem si námořnický pytel s osobními věcmi přes rameno, vystoupil jsem z letounu a poprvé se nadechl horkého tropického vietnamského vzduchu. Voněl, chcete-li páchl oceánskou solí, zkaženou rybí omáčkou, lidskými výkaly a vlhkou hnilobou. Ulice byly plné kol, trojkolek, mopedů, hond, zrezivělých nákladňáků se zeleninou, prasat a lidí. Uprostřed silnice ležel buvol a nechtěl vstát. Nějaký policajt pobízel zástup remcujících lidí, aby zvíře odtáhli, jinak že ho zastřelí.

Vietnam - byl jsem o tom přesvědčen od první chvíle, kdy jsem ho spatřil - byl pohroma, která si pro sebe vyhlídla to pravé místo. Jen málo konvenčních vedoucích vojenských a politických činitelů chápalo rozsah, v jakém se vedení nekonvenční války týkalo všech stránek společnosti - vojenství, politiky, ekonomiky, náboženství... Cokoli, všechno bylo zbraní a nástrojem k prosazení politických cílů: terorismus, atentáty, intriky, bojkot, propaganda, dezinformace, vyhrožování, špehování.

Znáckněte jim koule - a jejich srdce i mysl půjdou za vámi.

Povstalec byl vždycky ve výhodě. Jediný způsob, jak ho zneškodnit, bylo používat nekonvenční taktiku v rámci konvenční strategie. Američtí politici bohužel neměli realistickou koncepci omezené války. Už v tomto počátečním stadiu se Vietnam stával válkou vedenou podobnými organizátory, jako byl vyšší námořní poradce MAAGu kapitán Drachnik, vtělené heslo "Pokrok je náš nejvýznamnější výtvor", člověk, který svazoval profesionální válečníky idiotskými a nepoužitelnými pravidly boje.

Jenže politika nebyla moje parketa. Nikdy nebyla. Napadlo mě: vzhledem k tomu, že poručík Roy Boehm vycepoval ze sealů amerického válečného námořnictva jednotku, před kterou se vietkongové v Deltě brzy budou strachy třást, mohl bych totéž udělat z vietnamských žabáků Lien Doc Nguoi Nhái. Měl jsem mít skutečnou malou válku, která mi umožní vyzkoušet, vypilovat a upevnit jejich kvality.

Stejně jako své vlastní.

41. KAPITOLA

Doslechl jsem se o veliteli 514. vietkongského praporu Minhovi téměř ve chvíli, kdy jsem koncem roku 1963 vystupoval na saigonském letišti Tan Son Nhut International z letounu leteckého velitelství. Byla to stále ještě éra předstíraných "poradců". Mým pověřením bylo "radit" LDNN, cvičit je a usměrňovat v bojových operacích v deltě Mekongu, zaplavené vietkongy.

"Velitel Minh je jako duch v močálech" bylo mi řečeno. "Je ho vidět, jen když si to sám přeje - a pak na to nepřítel doplatí." V době mého příchodu do Vietnamu podepisovali moji američtí sealové služební závazek na dva roky. Osvědčili se ve všem, k čemu jsem je cvičil- jako partyzáni, špióni, zabijáci, bojovníci, které je dobře mít na své straně a kteří jsou postrachem nepřátel. Můj typ nekonvenčních válečníků. Ovšem Vietnam se měl stát jejich první skutečnou zkouškou ve skutečné válce. Zvláště vhodná pro ně byla válka v deltě Mekongu.

Sealové, jak jsem si je představoval, působili v týmech jako skutečná komanda, kdekoli šlo o akce, které souvisely s vodou, ať už mořskou, nebo říční. Podle častého vtípu se sealové cítili jako v moři, pokud měli vodu v polní láhvi. Považovat deltu Mekongu, kde působil velitel Minh a další vietkongští vojévůdci, za mořské prostředí, nevyžadovalo zdaleka tak velkou představivost.

Delta zahrnovala celý jižní cíp země a průměrné roční množství srážek tam dosahovalo 2000 milimetrů. Deltu členily dvě široké řeky, představující největší síť toků a kanálů, které protékaly nížinami do Jihočínského moře. Nejjižnější řeka Bassac tekla od severovýchodu k jihozápadu, Mekong na severu zhruba od západu k východu. Vietkongové používali tyto toky i stojaté vody - cesty, jimiž protékalo řídké bahno z močálu a tůní a které se hemžily moskyty - k převážení mužů, zbraní a střeliva do důležitějších válečných pásem na sever od Saigonu. Delta byla ospalé místo, kde se dařilo rýži, ale byly to také tisíce čtverečních kilometrů vedra, vlhké hniloby, kořenovníkových bažin, palem nipa a džungle. Hemžila se hady, pavouky, štíry, krokodýly, šelmovitými rysy a bažinatými a vietkongy. Jako velitel čtyř SEAL umístěných na nepřátelské půdě jsem se dožadoval účasti na nějaké akci, ale protože jsem měl rozkaz vystřídat poručíka válečného námořnictva Petera Willitse ve funkci poradce LDNN, musel jsem převzít příslušníky jihovietnamské armády a přeskolit je na UDT /SEAL. Brzo jsem pochopil, proč má Willits přezdívkou Nouma. Přišel mi naproti do Saigonu s kufíkem, který ani na chvíli nespouštěl z očí. Měl v něm prospekty automobilu a smlouvy. Věnoval se prodeji vozu víc než zabíjení vietkongu.

"Pracuji pro společnost Cars International," vysvětloval mi s úsměvem obchodníka s ojetými vozy. "Můžu ti výhodně obstarat vůz, jaký chceš. Kup si ho tady a ušetříš na daních." Vrhł jsem na něho zničující pohled. "Nejsem tady proto, abych kupoval nebo prodával auta." Jeho - teď už mým - nadřazeným u MAAGu byl kapitán Drachnik, ten, co si celou svou saigonskou kancelář pokryl vývěskami s heslem: Pokrok je náš nejvýznamnější výtvor. Připomínalo mi to General Electric nebo GMC. Hned mi bylo jasné, že funkce nefalšovaného správce a manažera měla i ve Vietnamu přednost před funkcí bojového velitele. Utrousit ve Willitsově nebo Drachnikově přítomnosti slovo "zabít" nebo "zmrzačit", asi by si nadělali do kalhot a omdleli.

MAAG nezakládal o akcích LDNN žádné zprávy. Mají Nguoi Nhái SCUBA náležitou kvalifikaci? ptal jsem se Willitse. Mimo jiné v seskoku padákem? Viděl je Willits v boji? Poručík se vyhybal odpovědi a soustředil pozornost na něco ve svém kufíku.

"Kolik mám mužů?" zeptal jsem se.

"Těžko říct," přivřel Willits oči.

"Co to má sakra znamenat - těžko říct? Mám nějaké lidi, nebo ne?" "Myslím, že asi... asi čtyřicet..."

Nikdy jsem neprojevoval přílišnou trpělivost. "Pete, chci seznam svých lidí, jasné? Tak se chci seznámit se svými vietnamskými protějšky a vědět, kdy se uskuteční příští operace. Seznam mě s nimi zítra ráno v Nha Trang. Budu se s tebou chtít zúčastnit ranní rozcvičky." "Když se na ně přijdu podívat, obvykle už mají po rozcvičce." "Jak často se na ně chodíš podívat?" "Párkrát týdně. Jak mi to dovolí můj pracovní program." Druhý den se ve výcvikovém táboře u starého kamenolomu na okraji Nha Trang objevilo asi 20 ze 42 Vietnamců, kteří byli zařazeni do mé jednotky LDNN. Jejich velitel a můj protějšek, kapitán Ninh, byl s nimi. Byl tam také služebně starší poddůstojník Khe, 22letý muž, který nevážil víc než 50 kilogramů a měl obličej s orlím nosem svaštělý a moudrý jako císařova opice. Stál rezervovaně stranou, zatímco se ostatní Vietnamci pochechtávali a drželi pohromadě. Většinou na sobě měli jen zbytky uniformy. Někteří z nich byli bosí, nebo měli gumové holínky zakoupené v místní vojenské prodejně. Téměř ve stejném stavu byla jejich výzbroj a výstroj - neudržované zrezivělé M-14 a karabiny, ztvrdlé, zpuchřelé a nefunkční dýchací přístroje francouzské výroby Aqua. Mnozí z nich svou zbraň ztratili, zapomněli si ji vzít s sebou, nebo ji možná prodali vietkongům.

Znechuceně jsem zakroutil hlavou. Poslat tenhle houf hihňajících se děcek, která se drží jedno druhého za ruku, do křovinaté divočiny pronásledovat vojévůdce jako Minh by bylo něco podobného jako poslat kozy na lov tygrů. Willits si musel všimnout, že mi to hnulo žlučí, a vzpomněl si, že má kdesi nějaké jednání.

"Musím se sejit s jedním plukovníkem od pozemních sil ohledně mercedesu." Skočil do džípu a byl tentam.

Už jsem sice organizoval a cvičil americké sealy, jenže tohle, tohleto bylo něco docela jiného. Budu muset začít od toho nejzákladnějšího: "Toto je potápěčská maska, to jsou ploutve a tohle je karabina" - teprve pak se budou moji vietnamští žabi muži moct odvážit proniknout do bahnitých vod Mekongu a utkat se s přízračným jezdcem Minhem.

"Kristovy rány! Dáme se do toho," řekl jsem vyššímu poddůstojníkovi Kheovi.

Určil jsem jeden den na přezkoušení úrovně vycvičenosti, abych přesně zjistil, co všechno na mě čeká, než z těchto LDNN udělám zaprvé vojáky a za druhé mořské válečníky jak se patří. Stal jsem se při tom svědkem úplné tragikomedie. Ze všeho nejdřív jsem přistihl jednoho z Vietnamců, jak vleče těžkou bednu za detonační šňůru, kterou si omotal kolem zápěstí.

"Bum!" snažil jsem se přiblížit svou angličtinu jeho vietnamštině. Znechucen jsem mu to předvedl: omotal jsem kus šňůry kolem prkna a přivedl ji k výbuchu. Prkno se roztrhlo na kusy a vzduchem svištěly třísky. To na něho udělalo dojem.

"Mohla to být tvoje ruka," uzavřel jsem.

Při vytváření prstence ručních granátů, ve kterém byly tříštivé granáty a WP spojeny detonační šňůrou, jiný malý Vietnamec předčasně vytáhl závlačku jednoho granátu. Zaslechl jsem nervy drásající cinknutí provázející aktivaci oné

malé bomby.

"Bacha!" Vietnamci možná můj výkřik nepochopili; akci samu ale nepochopit nemohli. Rozeskočili se jako žáby na všechny strany.

Dvěma z nich skončily střepinky v zadnici. Jinak vyvázli se zdravou kůží, ale otřes to pro ně byl.

Ke konci dne jsem došel k závěru, že polovina jednotky neumí plavat tak, aby mohla začít základní výcvik činnosti pod vodou.

Měli malou výdrž a neuměli pod vodou plavat potichu. Potichu se neuměli ani plížit. Myslel jsem, že mi z toho praskne hlava.

Začali se drát do šestikolového nákladáku, který jsem zrekvíroval na zpáteční cestu na základnu Nha Trang.

"Ven! Ven!" hulákal jsem. "Vypadněte z toho zatraceného nákladáku. Za mnou!" Vyrazil jsem sprintem k osmikilometrovému zpátečnímu běhu na základnu. Bylo mi skoro 40 všivých let; uběhnu-li to já, uběhnou to i oni. Sípající a dech sotva popadající vietnamští vojáci zůstávali na cestě až tři kilometry pozadu. Khe se mnou s velkým úsilím a vážnou tváří držel krok až do posledních necelých dvou kilometrů, pak jsem ho nechal za sebou. Díval se na mě s novým nelíčeným respektem, jakému se můj předchůdce určitě netěšil.

"Pan otec SEAL číslo jedna," prohlásil. To byl začátek.

Večer toho dne jsem se ze slušnosti k americkému kolegovi zúčastnil večere s Petem Willitsem v nhatrangské oblíbené francouzsko-vietnamské restauraci, proslulé svými humry. Válka za všechny drobné. Válka od devíti ráno do pěti odpoledne, zcela nepodobná rokům, které jsem strávil v boji s Japonci v jižním Pacifiku.

Willits se pečlivě vyhýbal tématu svého prodeje vozů. Věděl, co si o tom myslím. Přesto se v půli večere dopustil chyby, když ve vši vážnosti poznamenal: "Royi, rád bych si to ve Vietnamu prodloužil, abych ti ty mrňousy pomohl dokopat na potřebnou úroveň." "Měls na to kurva rok, Pete," vybuchl jsem. "Místo toho sis zadarmo na účet letectva lítal po Vietnamu, baštil humry a kachny a bohatl prodejem aut. Ty ani ten idiot Ninh, který je údajně velitelem, jste neuskutečnili ani jedinou pođellanou operaci. Takže jediný důvod, proč chceš zůstat ve Vietnamu, je to, abys mohl pokračovat ve svém švindlu s auty. Pane Willitsi, jestli vás po tomhle večeru ještě někdy náhodou ve Vietnamu potkám, rovnou vás odprásknu. Dejte si své záležitosti do pořádku a vypadněte. Až vás příště uvidím, zmáčknu spoušť - a neminu. Udělám to tak, aby to vypadalo, že jste spáchal sebevraždu. A teď už mi, pane Willitsi, zmizte z očí. Tenhle seal musí vést válku."

42. KAPITOLA

Rozhodl jsem se zformovat komanda svých Vietnamců spíše po vzoru SEAL než přímo žabích mužů z UDT: co se týče partyzánské taktiky, byly týmy SEAL přizpůsobivější. Vysvětlil jsem své záměry kapitánu Drachnikovi. Říkal jsem si, že bych se měl alespoň pokusit získat formální souhlas. Ukázalo se, že Drachnik a vietnamský náčelník námořních operací - Drachnikův protějšek a stoupenec mocenského spiknutí generálů - jsou spolu po zavraždění předcházejícího náčelníka námořních operací na kordy a nemluví spolu.

"Buď vítán u nejotravnějšího velitelství, chlapče," vítal mě korvetní kapitán Jerry Ashcroft a zval mě na sklenku v hotelu Majestic, kde byl ubytován. Tento robustní námořní důstojník byl starším poradcem vietnamských džunkových sil. Spolu s poručíkem Jimem Vincentem a se skupinkou amerických důstojníků a dalších získaných poradců převzal pochybnou partu říčních pirátů, většinou dřívějších vietkongů, kterou kromě Ashcrofta nikdo nechtěl a které nikdo nedůvěřoval, a změnil je v hrůzu nahánějící bandu hrdlořezů, jejíž pozoruhodné výkony upoutávaly pozornost nepřátel i přátel v Deltě. "Dřívější náčelník námořních operací a Pokrokář Drachnik byli dobří kamarádi," říkal mi na vysvětlenou Ashcroft, "ale s novým náčelníkem nechce mít Drachnik nic společného. Zablokuje nebo bude zdržovat všechno, co musí projít vietnamskými operačními kanály. Říd' se tedy podle toho, co dělají Vietnamci.

Bude lepší žádat o prominutí, až když se něco udělá, než žádat o svolení předtím." Zasmál se. Zřejmě spolu budeme vycházet.

Začal jsem s výcvikem svých LDNN. Zatímco kapitán Drachnik pěstoval pokrok, já jsem se věnoval válce. Začal jsem základním výcvikem. Střelba. Demolice. Posilování tělesné zdatnosti. Praktické plavání. Taktika malých jednotek.

Schopnost vést. Vytváření týmu. Každý, kdo se vyhýbal výcviku nebo se zpozdil, to pocítil na kapse. Díky tomu se věnovala pozornost obcházení povinností vůbec - až na kapitána Ninha, nad kterým jsem neměl kontrolu a se kterým jsem se stále ještě neseznámil. Jako většina Asijců jsou Vietnamci vstřícní lidé, kteří dychtí druhého potěšit; v mnohém směru se podobají dětem. Během několika dalších týdnů je budu neoblomně přetvářet z normálních UDT, jejichž kvalifikaci zatím ještě nemají, v gerily SEAL, na které se ovšem také ještě nekvalifikovali.

"Jenže bez kvalifikace nebudete dlouho," hučel jsem do nich, když jsem je honil kilometr za kilometrem mezi kamenolomem a základnou Nha Trang. "Budou z vás agresivní, krvežízniví jezdci na žralokovi, kteří podřezávají vietkongům krk, budete hrozni, strašliví, svinští zabijáci. Už se nebudete držet za ručičky." "SEAL číslo jedna!" reagovali spíše entuziasmem než vyjádřením svých schopností.

Khe mě odvedl stranou. "Máme mezi sebou vietkongské špiony," oznámil mi.

"Viš, kteří to jsou?" "Vietkongové jsou všude." "Jsou-li někteří z našich lidí špioni a jinak nic nedělají, je to oukej," konstatoval jsem s vědomím, že se to rozšíří mezi nevelké množství mých vojáků. "Ale až začneme plnit bojové úkoly, udělali by zatraceně líp, kdyby bojovali jako sealové a projevovali loajalitu - jinak už se nevrátí." "Velmi dobře," souhlasil Khe. Jerry Ashcroft a jeho džunky už v Deltě vedli rychlé akce. Kdykoli se k nám v polní uniformě zaskočil podívat na výcvik, pozorně ho sledoval. Zřejmě na něho udělal dojem. Moji lidé střileli na cíle rychle se vynořující v boji - a neměli je. "Bereš to vážně, když z nich chceš udělat sealy, chlapče." "Není snad srdeční infarkt taky vážný?" "Stejně vážný jako prd v kostele. A co bude dál?" "Seskoky padákem." "Myslíš, že už budou schopni bojovat proti veliteli Minhovi?" "Pro Minha by bylo líp, kdyby věděl, že bude u baráku nový zlý pes." Moji lidé sice možná měli

problémy s pořádnými tempy ve vodě, jenže já jsem zjistil, že co se materiálně technického zabezpečení týče, je to s mými tempy na souši ještě horší. Podle strohých zpráv, které jsem dostal od Američanů i Vietnamců, byly zásoby buď nedosažitelné, nebo se někde cestou zpozdlily.

"Zásob je málo," vymlouval se zásobovací důstojník MAAGu.

"Abychom tuto operaci vůbec udrželi v chodu, museli jsme nakoupit víc psacích strojů a kancelářských potřeb."

"Válka je peklo," odsekl jsem vztekle. "Mohli by vám vážně snížit přiděl papíru." "Poručíku, tahle válka se nevede jen ve váš prospěch." "Pardon. Zapomněl jsem se. Válka není vyhraná, dokud se nedokončí papírování." Šel jsem za vietnamským velitelem námořních operací se seznamem požadavků na zásobování, výcvik a nasazení LDNN.

Se svým protějškem, vyhýbavým kapitánem Ninhem, kterého vojáci nazývali "Motýlek", jsem se stále ještě nesetkal. Vzhledem k jeho stále nepřítomnosti jsem potřeboval, aby se rozhodnutí ujala nějaká vyšší instance.

"Kdybyste se obrátil na MAAG," doporučoval jsem komodorovi Chung Tan- Tangovi, veliteli námořních operací, "mělo by to větší váhu." Zasmál se. "Bohužel mám na vašeho kapitána Drachnika velmi malý vliv." "Já taky." "Pane Boehme, nevidím v tom žádný problém. Dělejte svou

práci, jak se vám to zdá nejlepší. Každé vaše doporučení je totéž jako nějaký můj příkaz." Bylo to skoro jako další "prezidentská priorita číslo jedna", volná ruka, jakou jsem měl za korvetního kapitána Hamiltona, když jsem uváděl do chodu týmy SEAL amerického válečného námořnictva. Teď bylo důležitější - a v tomto městě jediné důležité - likvidovat vietkongy. Jestli byla tato válka bordel, z toho mě hlava nebolela. Já měl džob cvičit a "radit"

Jihovietnancům, jak zabít Severovietnamce. Moji LDNN v tom měli být nejlepší v celé Deltě.

Snadno jsem si zvykl na režim, který mi umožňoval dostat všechno, co potřebuji, bez čekání, až to projde byrokratickými papírovými mlýny. Mou neortodoxnost koneckonců posilovalo pět vojenských soudů zrušených JFK. Tentokrát jsem na tom byl dokonce ještě líp, přicházel jsem totiž se stále novátorštějšími metodami, jak si co opatřit.

Moji lidé se na tom ochotně podíleli a soustavně mě informovali, kde bychom mohli potřebné věci "zorganizovat". Brzo jsme na sobě měli nové uniformy, disponovali nejmodernějšími americkými zbraněmi a cvičili s nejlepší výstrojí. Občas jsme jedli steaky, kdežto méně šťastné jednotky se musely spokojit s konzervovanými přiděly C. Morálka šla nahoru. Měl jsem spokojené příslušníky, kteří byli celí žhaví do boje. Připadal jsem si jako Alí Baba v čele bandy 40 nepolapitelných orientálních loupežníků.

Při obhlídce letecké společnosti Caribou, která patřila americkým pozemním silám, jsem se na letišti Tan Son Nhut seznámil se starším seržantem jednotky.

"Hele, seržante, jak by se ti zamlouvalo být polovičním majitelem džípu? Budu většinou pryč, a když nebudu doma, bude tvůj." Zbystřil. "To není nejhorší nápad." "Vejde se džíp do takovéhohle caribou?" "Jo, když se stáhne plátěná střecha a sundá čelní sklo." "Moji dačani to zařídí. Za den nebo tak nějak, až bude jeden caribou k dispozici, abys mohl džíp naložit, zavolám ti, přijdeme a vezmeme ho do Nha Trangu." Na jeden džíp jsem pomýšlel už dřív. Patřil onomu zásobovacímu důstojníkovi MAAGu, kterého jsem urazil poznámkou o menším přidělu papíru. Mou žádost o přidělení osobního dopravního prostředku ovšem zamítl. Když jsem teď nový plán svým svěřencům vysvětloval, zlomyslně se šklebili. Byli to vynikající herci a zloději.

V normální pracovní době vyčkávali řidiči různých starších amerických vojenských poradců v zaparkovaných džípech před objektem MAAGu v Saigonu. Khe počkal, až zásobovacího důstojníka zabavím. Potom šel k jeho řidiči a řekl mu, že jeho šéf chce, aby za ním hned přišel, Khe a další dva žabí muži do opuštěného vozu nasedli a vyrazili na letiště. Zaměstnával jsem zásobovacího důstojníka další půlhodinu, zatímco jeho řidič netrpělivě čekal za dveřmi, pak jsem se s úšklebkem omluvil a zatelefonoval seržantovi z letecké společnosti Caribou.

"Je to na cestě." "Jsme připraveni." Do pondělního rána se džíp zásobovacího důstojníka, dříve šedý, jak to bylo u válečného námořnictva zavedeno, k nepoznání změnil v olivově zelený, značící příslušnost k pozemním silám. Pociťoval jsem zvrácenou radost, když jsem ho o několik dní později svezl v jeho vlastním voze.

"Můj mi šlohy žluté huby," svěřoval se trpce.

"V téhle pojebané zemi nemůžete nikomu věřit," vyjadřoval jsem účast. Kapitán Drachnik na mě na nejbližší povinné schůzce důstojníků vrhl zvláštní pohled. "V poslední době jsme tu měli spoustu krádeží vládního majetku," konstatoval. "Všechno to začalo po příchodu pana Boehma." Tvářil jsem se co nejneviněji.

"Lidé si na vás začínají dávat pozor, pane Boehme," řekl výstražně.

Doufal jsem, že mu jde můj úsměv pořádně na nervy. "Za týden, pane," odvětil jsem, "si na mě budou muset dávat pozor v Deltě, kde budu honit vietkongy. Ale pochybuji, že tam bude mnoho kancelářských kryš, které mají místo hlavy kalkulačku, pane." Nguo Nhái začínali být sebejistí a domýšliví, zejména po výcviku v seskoku padákem, který absolvovali u vietnamské 6.

vzdušné výsadkové brigády. Takové jsem je chtěl mít. Kromě toho se z nich stávali poměrně schopní potápěči a lstiví bojovníci v džungli. Shromáždil jsem je na pláži poblíž Vung Tau.

V přístavních městech ve Vietnamu se odpady vysypávaly rovnou do vody. Lidé dokonce stavěli venkovní záchody tak, aby byly otvory nad sebou. Všechn ten odpad přitahoval ryby a ty zase na sebe lákaly hejna žraloků.

"Na zkoušku si zaplaveme," oznámil jsem svým mladým vojákům. "Budeme plavat na druhý konec přístavu." I Khe vrhl na moře nejistý pohled.

"Ve vodě žraloci," řekl váhavě.

Já už jsem měl se žralokem zkušenost. Je na čase, aby ji získali i oni. "Největší, nejhorší žraloci v oceánu jsme my," prohlásil jsem.

"Budeme se jich bát jako ženy u plotny?" "Vy jít s námi, pane náčelníku?" zeptal se Khe.

"Co jsem vás učil? Vůdce nemůže vést zezadu." Khe se podíval na ostatní žabí muže. Všichni vykročili vpřed. "Jdeme tam," řekl Khe rozvážně, "kam jít seal číslo jedna."

43. KAPITOLA

Výcvik byl ovšem pouhý týatr. Potřeboval jsem pro své Vietnamce realistickou zkoušku, malou generálku v prostředí, kde bych mohl jejich vycvičenost posoudit v realistických podmínkách. Pilot vzdušných sil jménem Jack Benington schrástil L-19 Piper Cub k průzkumnému letu na Hong Tre, ostrůvek v Jihočínském moři u pobřeží Nha Trang. Ve zpravodajských informacích se uvádělo, že je pro nás situace na ostrově příznivá.

Jenže zpravodajské informace byly stejně spolehlivé jako slovo nějakého politika.

Zasl jsem, jak mohl Benington vměstnat svou vyčouhlou, hubenou postavu do kabiny L-19 a ještě tam najít místo pro svůj široký úsměv. V letounu byla sedadla za sebou jako u bicyklu pro dva. Vyšplhal jsem se na zadní sedadlo. Mělo na levé straně nosné plochy pomocnou řídicí páku, zajištěnou závlačkou.

"Nemohl bych pak chvíli řídit?" zeptal jsem se. "Absolvoval jsem v Panama City na Floridě několik cvičných letů jen tak pro nic, abych využil výhod zákona o vojácích, kteří sloužili za druhé světové války." Podíval se na mě s předstíraným podezřením a položil si pušku AR-15 vedle sedadla. "Vy sealové skáčete z letounu, že jo?"

Určitě víš, že jsi tím pádem dost schopný letoun řídit?" Odstartovali jsme a letěli nad mořem. Hemžilo se traulery, džunkami, plachetnicemi a plavidly nejrůznějšího tvaru a velikosti. Ostrov byl porostlý převážně kořenovníkovou a palmovou džunglí. Uprostřed se zdvihaly pahorky, kolem okraje byly močály. V nejširším místě měl napříč zhruba pět kilometrů, takže byl dost velký na to, aby uživil poměrně velkou vesnici s chatrčemi pokrytými rákosem a s malou rybářskou flotilou.

Dělal jsem si do poznámkového bloku náčrtky.

Na okraji vesnice byly nějaké větší chatrče, zřejmě skladiště.

"Oblež to ještě jednou, abych si to prohlédl zblízka," požádal jsem pilota. "Nemám narazit kolem na střechu, jestli něco vyběhne?" "Jen udrž ten krám ve vzduchu." Benington naklonil letoun do zatáčky. Jak svištěl dole nad džunglí a přibližoval se k podezřelým objektům, znenadání prorazily spodek trupu dva záblesky. Zásahy střel! Vzápětí mi zázračně proletěla mezi nohama další a nahoře vyletěla ven.

"Jsme v palbě z ručních zbraní!" křikl jsem.

"Neříkej." Křídla letounu se kolébala, jako by byla poškozena. Na pilotově levém bočním okně se objevila krvavá skvrna. Jeho levá paže sebou poškubávala, potom zůstala bezvládně viset vedle sedadla.

"Jacku?" Zdravou rukou zatáhl za řídicí páku. Piper se škrábal do výšky.

"Jacku, jsi v pořádku?" "Hovno. Nejsem. Dostal jsem trefu. Jenom sakra doufám, žeš dával pozor, než tě v té letecké škole kopli do prdele." Ostrov se v proudu vzduchu za letounem zmenšoval.

"Budu s tím muset doletět domů?" zeptal jsem se.

"Chraň Bůh. Doufám, že ne." "Já taky," opáčil jsem naprosto upřímně.

Sledoval jsem své kontrolní přístroje se zvýšeným úsilím a snažil jsem se vzpomenout na to málo, co jsem se o létání učil. Na čele mi vyrážel pot. Potil se i Benington. Naklonil jsem se dopředu, abych se podíval na jeho zranění. Vypadalo to na čistý průstřel svalů. Krvácel. Začal jsem trhat blůzu, abych mu ránu podvázal.

"Nemáme dost času," sípal Benington. "Nech mě, ať se můžu soustředit a dostat se dolu."

Před námi se podél hnědého pobřeží prostíral Nha Trang jako ohmatané kostky dětské stavebnice.

"Dokážeš přistát?" Bylo to skoro jako prosba.

"Uvidíme." Hlásil naši situaci rádiem řídicí věži. Při pohledu na vojenské sanitky a hasičská auta sjíždějící se k ranveji se mi stáhly půlky, že by se ve mně krve nedořežal. Benington vypadal na svém sedadle menší a menší, jako by se vytrácel.

"Jacku?" Měl jsem toho po krk. Vědomí, že má kontrolu nad svým životem někdo jiný, bylo nesnesitelné.

Ranvej nám letěla před dosednutím vstříc. Jak pilot jedinou zdravou rukou manipuloval s přístroji, ovládal pedály a zápolil s křídélky na nosných plochách letounu, aby ho vyrovnal na přistání, nebezpečně se rozkymácela křídla. Náhlý náraz na zem a souběžně s letounem se řítí vyprošťovací nákladáky s jeřáby.

Přistávali jsme po čertech rychle. Benington měl problémy s kniplem a přiškrcením plynu.

Kola narazila na beton s ohromným prásknutím a piper se odrazil vysoko do vzduchu. Ztrácel však rychlost. Znovu dopadl na zem a člověk měl pocit, jako když v rychlém voze přeletí vrchol příkré silniční vlny. Znovu odskočil, ale už ne tak vysoko. Benington zoufale zápolil s řízením, zraněná ruka se mu komíhala sem tam.

Další odraz a potom už poskakoval po ranveji jako basketbalový míč při driblování, skoky se zmenšovaly a nakonec zůstal na betonu stát.

"Jacku, buď jsi na tom hůř, než jsem si myslel- nebo jsi pilot na hovno." Zdvihl zdravou ruku se vztyčeným prostředníkem. "Jdi hezky do prdele, mariňáku."

"Pane, vy jste poradce," škaredil se kapitán Drachnik.

"Radím jít po nepříteli na ostrově Hong Tre." "Zacházíte příliš daleko. Bojová akce na ostrově, který se k nám chová přátelsky, je neoprávněná." Tak dobře. Budu tomu tedy říkat "cvičný úkol".

Pujčil jsem si vylodovací plavidlo, abych se dostal s devíti příslušníky své jednotky na ostrov. Khe, starší poddůstojník s jestřábí tváří, bral svůj první nájezd do nepřátelského prostoru vážně. Byl z toho nadřazený. Rychle se z něho stávala vůdčí osobnost a moje spolehlivá pravá ruka. Fakticky to byl on, kdo velel LDNN; kapitán Ninh byl velitelem jen podle jména.

Vzrušení malí žabí muži vlezli do plavidla a zamířili jsme ke hradbě útesu v severní části ostrova, kde jsme nemohli být při vylodění snadno zpozorováni. Vylodovací plavidlo jsme ukryli ve vysokém rákosí a kapradí a pak jsme bez odporu pronikali nízkým hustým podrostem, kterým byl ostrov pokrytý jako pes srstí. Upozornil jsem Khea, aby se do ničeho nepouštěl, dokud nebudeme odhaleni a nic jiného nám nezbyde. Přátelsky" nakloněný ostrov se hemžil vietkongy.

Improvizovaná zařízení skrytá v džungli sloužila k podpoře výcvikového tábora a střediska pro doplňování zásob. Jejich ochránci pravděpodobně stříleli na náš L-19. Když jsem došel k závěru, že jsme nepochybně padli na hnízdo zmijí téměř v dohledu z naší základny v Nha Trangu, dal jsem Kheovi pokyn, aby odvedl skupinu zpět k ukrytému vyloďovacímu plavidlu. Di di mau.

Padat.

Chanh, který šel vpředu, dal náhle rukou znamení: Bezprostřední nebezpečí! Žabí muži tiše zmizeli v hustém palmovém podrostu a sítinách podél stezky. Pátral jsem očima mezi listím s prstem na spoušti karabiny M-2 A-1 třicítky s automatickým přepínačem, tři zásobníky po 30 nábojích spojené dohromady dávaly celkem 90 dávek.

S napětím jsem čekal na první bezprostřední kontakt s nepřítelem. První, kdo mi na stezce padl do očí, byl vychrtlý mužik v černém pyžamovitém oděvu, sandálech a kuželovitém slaměném klobouku. Měl starou pušku, kde se po každém výstřelu musela z komory vyhodit nábojnice. Muž za ním nesl lehký kulomet připravený k palbě. Za nimi se jich postupně objevilo dalších šest. Pohybovali se ostražitě, s očima na stopkách a všichni měli starý model pušky. Asi cvičenci, pomyslel jsem si. Sluneční svit a stíny stromu se prolínaly s jejich hubenými postavami. Byl jsem téměř zklamán, zdáli se tak malí, a nebýt zbraní v jejich rukou, neagresivní.

Míhali se džunglí jako stíny a přeťali naši trasu jako přička T.

Moji lidé toužili po boji, ale doufal jsem, že mají dostatečně silnou vůli, aby se střetnutí vyhnuli. Kázeň byla na nepřátelském území velmi důležitá.

Jeden z vietkongů se na chvíli zastavil poblíž Chanhova úkrytu. Chanhovi prostě povolily nervy. Disciplína byla rázem v pytli.

Vyskočil s pronikavým výkřikem na nohy a pokropil skupinu vietkongů palbou z automatické pušky.

Palba strhla ostatní nguoinhaje. Ohňostroj horkého olova kosil nepřátelskou hlídku. Ze stromů a křovísk létaly větve a listy.

Horký vzduch se náhle promísil se závaný štiplavého dýmu.

Vietkongové zmizeli a nechali za sebou dva členy hlídky, zhroucené na zemi jako hromádky starého šatstva. Chanh do nich nepřestával pálit, až sebou trhali a šhubali jako šílené panenky. Někteří z ostatních se pustili do pronásledování těch, co zůstali naživu. "Zastavte palbu!" zařval jsem. "Kurvafix, nechte toho! Zůstaňte na místě. Zastavte se. Zůstaňte tady!" Khe se ke mně připojil. LDNN spotřebovali pětkrát víc střeliva, než bylo nutné. Jejich palebná nekázeň mě zklamala, ale nemohl jsem se ubránit hrdosti na jejich ochotu bojovat. O jiných jednotkách jihovietnamské armády bylo známo, že při zaslechnutí prvních nepřátelských výstřelů braly do zaječích.

Moji LDNN, první jihovietnamští partyzáni po vzoru amerických sealů, měli na svém kontě první dva zneškodněné protivníky. Nebyli poslední. Další krvavé stopy za sebou nechávali cestou džunglí k vesnici na druhé straně ostrova.

Jakmile vietkongové, kteří srážku přežili, strhli poplach, mohli jsme počítat, že protivník půjde po nás.

Che a já jsme rozradovaně žabí muže zase zkonsolidovali a namířili jsme si to nejkratší cestou k plavidlu. Vzadu nás zajišťovala jen malá hlídka. Jak se tak moji svěřenci nadýmali pýchou nad svým prvním vítězstvím, narazili jsme na rolníka, který pražil na otevřeném ohni kukuřici. Nic by žabáky nepotěšilo tak jako smlouvání o cenu. V tom neměl orientálec naspěch.

Ve snaze co nejrychleji odtud vypadnout jsem bezmocně vyndal hrst piastrů. Che si odebral, za kolik podle jeho mínění stála.

Když jsme došli k našemu přístavišti, s úlevou jsem zjistil, že tam člun stále ještě je a že nám nikdo není v patách.

Když se kapitán Drachnik dověděl, co se stalo, šel do výtvrtky.

"Za neoprávněnou operaci v přátelské zóně, pokud není schválena příslušnými instancemi, se můžete dostat před vojenský soud." "Cvičili jsme, pane," namítal jsem, "a narazili jsme při tom na vietkongský výcvikový tábor." "Korunu jste tomu nasadil tím, že jste odcizil nějakému rolníkovi jídlo." "Kdopak přišel s touhle stížností? Vietkongové? Já jsem tomu parchantovi zaplatil. Taký jsem ho mohl zabít." "Pane Boehme..." Vstoupil fregatní kapitán Arnie Levine, zástupce Drachnikova velitele. Byl to vysoký, rozložitý až korpulentní muž, který odmítl vyvěsit ve své kanceláři hesla o Pokroku. "Kapitán Drachnik, pane. Dovolte, abych si vzal tuhle záležitost na starost místo vás. Už se to nestane."

"No... raději ne. Boehme, ještě to není uzavřeno," řekl Levine a zahrozil mi prstem.

Toho dne došli Jerry a Levine u večere v jídelně Ashcroftova hotelu k závěru, že čím míň mě bude mít kapitán Drachnik na očích, tím větší celkový pokrok budeme moci zaznamenat. Pokrok byl přece jen náš nejdůležitější výtvor. "Generalita a politici nechtějí vědět, co se v této zemi fakticky děje," konstatoval Ashcroft. "Usvědčuje to ze lži základní rys pokroku, jaký prosazují. Člověk se musí naučit vyplňovat jejich směšné formuláře ke zprávám tak, jak to odpovídá jejich představám. Zjistíte, že cokoli budete ve Vietnamu skutečně dělat, bude záviset jen na vás. MAAG je jen špatný vtíp.

Když vezmete tu zkratku slovo od slova, vidíte, že je to zatraceně málo vojenské, že to má zatraceně daleko k pomoci, poskytuje to ubohoučké rady a že celá ta skupina vlastně neví, co a jak dál. Jediný způsob, jak budeme moci na tuto zemi zapůsobit, chlapče, závisí na tom, jestli připravíme vojáky, dáme dohromady své síly a zdroje a budeme radit, jak se patří. Chápeš, co chci říct?" "Že nemám prodávat auta?" Zasmáli se. Vstali jsme. "Přípitek," zahlaholil Levine. "Ať v téhle skvělé malé válce zvítězíme bez ohledu na generalitu a politiku."

44. KAPITOLA

Moji nguoinhaje si rychle osvojili plnou kvalifikaci bojovníků typu SEAL. Zanedlouho už je přesunu ze Nha Trangu na opevněnou džunkovou základnu Cat Low, do temných močálovitých nížin podél řeky Mekongu známých jako Rung Sat, Les zabijáků. Už dříve jsem předpokládal, že budu s Ashcroftem spolupracovat, a zařadil jsem několik Vietnamců z jeho džunkových jednotek do svého výcviku SEAL. Nepotřebovali jsme k tomu formální souhlas ani potvrzení. Bylo nutno to udělat, tedy to uděláme. Pokrok? Boj byl náš nejdůležitější výtvor.

"Bud' vítán v nepříjemné situaci," pozdravil mě Ashcroft, když jsem k němu poprvé přišel do Cat Low na zvědy. "S tvými sealovskými typy a s mými zloději a zabijáky se budeme moct pokusit získat kontrolu nad řekou a Lesem zabijáků." Tábor Cat Low ležel v dlouhé, úzké nížině necelých dvacet kilometrů od Vung Tau u širokého ústí žlutohnědého Mekongu.

Byla to typická pevnost této války - trojúhelníkovitý prostor obklopený skládacími drátěnými překážkami a palebnými odolnými kryty, obehnaný plotem z ostnatého drátu. Jedna strana trojúhelníka vybíhala v přístaviště u břehu Mekongu. Byla k němu připoutána flotila ozbrojených džunek, jejichž úkolem bylo bránit vietkongské dopravě zásob a protivníkovým přesunům po řece. Vietnanští obránci umístili své rodiny v plechových chatrčích na rozbláceném trávníku uprostřed tábora.

Protože jsem měl operovat ze dvou lokalit, zajistil jsem si ubytování jednak v Saigonu, kde jsem se musel pravidelně hlásit Drachnikovovi a nechat se od něho buzerovat, jednak ve Vung Tau, abych měl blízko do Cat Low. Bydlel jsem v budově Finančního úřadu vlády v centru Saigonu nedaleko hlavního stanu MAAGu v jednom apartmá s doktorem Shultzem, vysokým bezstarostným internistou, a Tedem Reilmanem, malým nazrzlým šlachovitým poradcem pro záležitosti spojení.

Naštěstí měli smysl pro humor. Když jsem se tam ubytovával, byli oba ten večer pryč. Svlékl jsem se, a zatímco jsem se holil a sprchoval, dal jsem si bourbon s vodou a cigaretu. Pak jsem na starý splachovací záchod narafičil cvičný ruční granát tak, aby při stažení splachovadla spadl se syčením a s dýmem na zem.

Připevnil jsem k němu lístek, na kterém stálo: Máš pět vteřin.

Potom jsem se natáhl na lůžko.

Reilman a Doc přišli později a dvakrát si také nalili. Slyšel jsem, jak Reilman na záchodě heká a vzdychá a pouští větry. Splachovadlo vypustilo záplavu vody.

"Kristepane!" Reilman vypadl na zem a v očekávání výbuchu se držel oběma rukama za hlavu. Za chvíli s potutelným úsměvem vstal a oprašil se. "Ty jsi Boehm, že jo? Čemu se kurva směješ? Věděl jsem, že je to atrapa." Doc Shultz se často nalodil na některou džunku korvetního kapitána Ashcrofta a vydal se ošetřit rodiny příslušníků džunkové jednotky, civilisty, vietkongy a vůbec každého, kdo potřeboval lékařskou péči.

"Chlapče," zeptal se mě Ashcroft, "nenaučil bys Doka střílet z karabiny tak, aby si neustřelil vlastní hlavu?" Seznámil jsem Doka s jedním staršinou speciálních jednotek, který ho brzy naučil rozebírat karabinu poslepu a střílet jako bojový profil. Při informační služební cestě jednoho generála pozemních sil z Pentagonu doprovázel Doc jeho, Ashcrofta a mě v Ashcroftově džunce. Doc byl celý žhavý, aby mohl svou nově získanou odbornost předvést. Ukázal jsem na pahýl stromu na břehu asi 150 metrů od nás. Doc do něho napumpoval celý zásobník.

"No ne! Koukněme na Doka," zvolal generál uznale. "Kdyby po nás někdo hodil granátem, vsadím se, že by ho Doc dokázal ve vzduchu zneškodnit." "No jo," řekl jakoby mimochodem Doc.

Základna džunkové jednotky číslo 33 u vesnice Vam Lang ležela v srdci operačního prostoru velitele Minha. Když jsme se k ní přibližovali, řítily se proti nám ze břehů džungle zelené stopovky. Střely dopadaly na hladinu a vyhazovaly gejzíry vody.

Ashcroft nařídil kapitánovi svého člunu Trung Simu, aby rozfofroval silný diesel na plný plyn.

Když Ashcroftův člun s řevem projížděl úzkými úseky, kde jsme na sebe přitahovali palbu, pokřikoval Doc jako kovboj na mustangovi. Oba jsme kropili křoviska palbou z karabin a generál se k nám připojil se svým stonerem.

Po skončení své cesty trval na tom, že nás pozve na svačinu.

Přivázali jsme člun v saigonském přístavišti u sousoší sester Trungových, jejichž osudy jsou součástí vietnamské tradice. Při jídle nás zastihla zpráva. Spojka přinesla generálovi dálhopis.

Přečetl si ho, zůstal jako omráčen a po chvíli ho podal nám. Jako omráčení jsme byli my všichni.

V Dallasu byl zákeřně zavražděn prezident John Kennedy.

Společenství příslušníků speciální války ho bude nesmírně postrádat. Byl bojovníkem za Speciální jednotky amerických pozemních sil a i týmy SEAL se utvářely pod jeho dohledem. Během oněch rozčilujících dní se ke mně osobně choval jako přítel. Možná, že bych ho přišť volil.

"Tahle válka," konstatoval generál, "se změní. Nekonvenční vedení války se stane součástí boje konvenčních pozemních vojsk. USA porušily druhé pravidlo války, totiž: Nechod' bojovat s pozemní armádou na asijskou pevninu. Chalfont, Montgomery z Alamejnu

Konvenčním způsobem tuhle válku vyhrát nemůžeme." Ve Vung Tau jsem dostal pokoj bez ústředního topení od paní Vinh, která vykonávala vyčerpávající práci: pečovala současně o porodnici, sirotčinec a penzion. V mém pokoji bylo lůžko, psací stůl, židle; po chodbě běhali z jednoho konce na druhý sirotci a hráli si. Ve Vietnamu byla vždycky spousta sirotek, co teprve za války.

Moji LDNN trávili stále víc času v Cat Low, kde jsem je připravoval k boji na způsob sealů. Paní Vinh mě postupně poznávala a zvykala si na mě. Byla to přitažlivá žena, provdaná za vietnamského bac' si, lékaře, ale příležitostně udržovala poměr s jedním důstojníkem amerických pozemních sil. Se zdvořilými a půvabnými úklony, příznačnými pro většinu vietnamských žen, mě začala prosit, jestli bych nevzal pro francouzského katolického kněze zvaného Otec Duprée balíček šatstva, potravin a léků.

"Pane Royi," říkala, "zavedou-li vás vaše povinnosti do blízkosti Dupréeho misie, odevzdal byste mu prosím tento balíček?" Otec Duprée byl neobyčejně hubený Francouz, jehož duše vlivem dlouholetého pobytu ve Vietnamu nabyla orientální vlnivosti. Podobně jako kterýkoli irský kněz však i on nalézal potěšení v bourbonu. Přispíval jsem stádečku jeho věřících vždy několika armádními přiděly C a jemu samému lahvi bourbonu k útěše jeho pozemské duše. Tímto způsobem jsem bezděčně pronikal do vietnamského místního prostředí tak, že mi to nakonec zachránil život a pomůže navázat neobvyklé přátelství s jedním vietkongským vojevůdcem.

"Činnost všech lidí, kteří žijí ve vietnamském společenství, je známa a vyhodnocuje se," dověděl jsem se od paní Vinh. "Týká se to i Američanů?" "Zejména Američanů. Jsou dva druhy nepřátel. Jedni jsou nepřátelé osobní, a těch si nevážíte. A pak jsou nepřátelé v důsledku války, ale jejich nepřátelství není osobní. Těch si vážit můžete." Brzy se stalo tradicí, že jsem se u Otce Duprée zastavil, kdykoli jsem mohl. Hověli jsme si v obezděné zahrádce před impozantní hnědě omítnutou misí a popíjeli bourbon.

Když jsme tak jednou odpoledne seděli u láhve, zastavil se u tepané železné brány drobný buddhistický mnich s vyholenou hlavou. Na sobě měl šafránový háv. Z jeho oblé tváře, ani staré, ani mladé, vyzařoval zázračný vnitřní mír. Otec Duprée vyskočil a spěchal ho uvítat. Zřejmě byli dávnými přáteli. Kněz nás navzájem představil.

"Poručíku Royi Boehme, když dovolíte, mám tu čest vám představit Thay Vu Chunga." Thay bylo uctivé oslovení každého mnicha. Znamenalo "učitel".

"Thay Vu a já jsme byli velmi blízcí přátelé na jedné plantáži u Da Nangu," vysvětloval Otec Duprée a náhle mu ztvárněla tvář. "Bylo to ještě před touto hroznou válkou... Thay je vynikající, neuvěřitelně talentovaný malíř." Thay Vu se gráciálně uklonil; nebyl to výraz polichocení, bylo to jen prosté potvrzení faktu. Dověděl jsem se, že je vyznavač hínajány, jehož následovníci vyznávali prostotu a spásu na základě osobního příkladu. Jediným jeho majetkem byla miska, kterou nosil u sebe. Okamžitě mi připomněl starého Li, zbožného Číňana, který se se mnou spřátelil po druhé světové válce v Čching- Tao. Li byl vyznavač konfuciánství, kdežto Vu byl buddhista, oba však byli bohobojní a nalézali útočiště ve vnitřním míru, zatímco kolem zuřila válka.

Otec Duprée, Thay Vu a já jsme se v katolické misii pravidelně scházeli, kdykoli jsem se náhodou dostal do Vung Tau. Kněz a já jsme spolu vypili láhev bourbonu a rozhovor ve třech nás unášel hluboko do noci. Vu mě fascinoval. Co neužitečného sám v sobě pálil, když se mniši proměňovali v živé pochodně.

Záhy po atentátu na Kennedyho jsem vedl své LDNN do poslední cvičné akce na indickém území. K ničemu zvláštnímu při ní nedošlo. Potom jsem kapitánu Drachnikovovi oznámil, že jsme připraveni postavit se vietkongům v jejich vlastním prostředí.

"Hned, jak skončí štábní porada, letím do Cat Low," řekl mi Jerry Ashcroft. "Chceš jít taky? Je načase vstoupit do války, Boehme."

45. KAPITOLA

V tomto období války už týmy SEAL amerického válečného námořnictva, původně tým SEAL I, vytvářely ve Vietnamu svou vlastní historii. Protože tyto týmy byly malé specializované jednotky, nikdy jich ve Vietnamu nepůsobilo současně příliš mnoho. Na vrcholu války v letech 1967 a 1968, kdy měly Spojené státy nasazeno téměř půl milionu vojáků, bylo v zemi jen asi 60 procent týmů SEAL. Jejich pověst a výkonnost však byly mnohem větší, než odpovídalo jejich počtu.

Na rozdíl od Speciálních jednotek amerických pozemních sil, jejichž hlavním posláním bylo nastolit klid a pořádek, soustřeďovaly se týmy SEAL na přímé akce v dotyku s nepřítelem.

"Muži se zelenou tvář" působili ve skupinách málokdy větších než 14 bojovníků a šířili mezi nepřáteli v deltě Mekongu hrůzu.

Tiší, utajování bojovníci nekonvenční války noc co noc vklouzli do džungle a nastražovali léčky, prováděli přepady, zmocňovali se zajatců, vykonávali úkladné vraždy a sabotáže, znepokojovali protivníka a bránili mu ve volném pohybu na území, které dosud považoval za své humno.

Ve Vietnamu nebyla prostě jen jedna válka. Bylo jich tam tucet, možná dokonce sto a všechny se vedly současně, s minimálním vzájemným spojením. Každý vedl svou vlastní válku v přesvědčení, že vítězství v jeho válce znamená vítězství ve válce vůbec.

Válka se musela tímto způsobem a téměř tajně vést proto, abychom si drželi politiky a kolenovrty od těla. Koncem roku 1963 a začátkem roku 1964 LDNN s použitím taktiky sealů poprvé přenesli mou válku na domácí území Vietkongu.

Nguoinhajové byli dobře vycvičení i motivováni a v boji na ně bylo spolehnutí. Byli první svého druhu. V součinnosti s Ashcroftovými biethaji a džunkovými jednotkami z Cat Low jsme nepříteli zasazovali údery podél vodních cest od Saigonu až k Jihočínskému moři a 160 kilometrů proti proudu Mekongu, přičemž jsme veliteli Minhovi a ostatním vojevůdcům blokovali přísun potravin a nedopřávali jim klidu. PNO už nemohla ve dne ani v noci bez překážky a beze strachu přesunovat zásoby a vojska. Úměrně tomu, jak byli moji lidé s každou úspěšnou operací troufalejší, odvažovali jsme se stále hlouběji do lesa.

Vytvářeli jsme si pro své operace společné zpravodajské zázemí a žárlivě jsme tyto informace střežili, dokud jsme podle nich nemohli jednat. Svou válku vyhrájeme. Výprava proti proudu řeky se podobala cestě temnou chodbou. Jako bych hmatatelně cítil zdi, ale dotknout jsem se jich nemohl. Ashcroftovy dvě džunky plné jeho biethajů a mých nguoinhajů pluly za sebou. Ztlumené bručení motorů znělo v nočním tichu jako burácení. Ashcroft, Khe, Doc Shultz, kteří se k výpravě připojili, a já jsme se radili v kajutě vedoucího člunu nad mapou, přičemž jsme používali baterku s červeným světlem.

"Asi za deset minut budeme na místě," upozornil Jerry a jeho buldočí tvář jako by zpřísňla. "Oznamte nám rádiem kontrolní čas. Alespoň se budu moct s Dokem tady na člunu na něco upřít, až na vás budeme čekat." Naším cílem byla chatrč jednoho rolníka u vidlice dvou kanálů. Podle čerstvého průzkumu se zde dnes večer uskuteční porada vietkongských důstojníků o operačním plánu. Vietnamský velitel námořních operací nám poskytl průvodce Phana, širokolícího roztěkaného malého člověka s neklidnými očima.

"Dávej na něho bacha," nabádal jsem Khea. Člověk musí při spolupráci s někým cizím vždycky počítat s možností podrazu.

Kheovi zahrál na rtech lehký úsměv. "Žádný podraz, pane náčelníku. Phan nechť zemřít, když zajat." Kapitán

Ashcroftova člunu Trung Si ubral rychlost tak, že motor běžel naprázdno, a zahrnul do kanálu ještě užšího. Stoupající cípek měsíce odděloval hranici lesa od oblohy. Čluny najely přídi na temný břeh a vypnuly motory. Seděli jsme tam v ohlušujícím tichu pět minut a naslouchali, jestli se neozve něco jiného než zvuky džungle a řeky.

"Khe, jdeme na to," zašeptal jsem konečně. Vylodit osmnáct silně vyzbrojených mužů přes boky člunů v téměř naprosté tmě bylo samo o sobě výkon. Při každém zvuku jsem sebou trhl. Když jsme byli na břehu, zasunuli chlapi první náboj zásobníku do komory a připravovali zbraně k palbě tak, abychom se neprozradili nějakým nárazem kovu na kov.

Měl jsem revolver magnum ráže .357 a karabinu třicítku se třemi spojenými zásobníky, tedy s 90 náboji. Obličej jsem měl začerněný, na sobě polní mundur protažený džunglí a vysoké boty z minulé akce. Vůbec jsem ty hadry nebral, jen jsem je vždycky pověsil ven, aby uschly, a před další akcí jsem je nakropil, abych byl cítit džunglí.

Jak se pro mě vedení války během několika let změnilo. Před dvaceti lety jsem bojoval proti Japoncům na moři z lafety pětipalcového kanonu. Ted' jsem patroloval v husté džungli a chystal se pálit na protivníka tvář v tvář. Žralokem jsem ted' byl já.

Podél kanálu vedla oběma směry prošlapaná stezka. Biethajové si vzali na starost zabezpečení shromaždiště. My ostatní jsme

následovali Phana. Vybral podle ztvrdlého podkladu stopu hlavní stezky. Cítili jsme ji pod nohama. Oči nebyly pod baldachýnem lesa vůbec nic platné.

Když jsme docházeli k cíli cesty, byl měsíc o kousek výš a v jeho svitu byl lepší výhled. Na malé udusané mýtině, chráněné z jedné strany šest metrů vysokým bambusem a z druhé skupinou banánových stromů, stála dlouhá chatrč z rákosu a hlíny.

Dvorek za domkem zčásti zaplňoval nízký křovinatý podrost a orobinec, za ním byla malá rýžová pole. Otevřený prostor mezi chatrčí a džunglí poskytoval volný prostor k palbě.

V domku byla tma a mrtvo. Khe okolo něho skrytě rozmístil biethajské zajištění a uvedl do pohotovosti nguoinhaje, kteří provedou vlastní přepad a zmocní se zajatce. Pak jsme se usadili a čekali.

Krátce po půlnoci jsme zaznamenali pohyb. Znenadání se objevil nějaký stín, neslyšně se pohyboval mýtinkou a vstoupil do chatrče. Po chvíli uvnitř zablikala svíčka a její žlutá zář ohraničila zavřené dveře.

V třicetiminutových intervalech se postupně přiblížili jako zloději nebo spiklenci další čtyři ozbrojení muži a připojili se v chatrči k tomu prvnímu. Zřejmě se cítili tak bezpeční, že se neobtěžovali s postavením stráže.

Ve 2.00 ráno jsem došel k závěru, že je načase začít. Nikdo už nepřicházel. Khe se chopil provedení plánu. Se dvěma nguoinhaji přikrčen obcházel chalupu, aby se k ní rychle a tiše dostali zprava. Chanh a další tři se k ní přibližovali zleva.

Já jsem se plížil s partou dalších přes mýtinu přímo ke dveřím, připraven krýt úderný tým, pak všechno prohledat a zorganizovat návrat. Ukázalo se, že vietkongové jsou opatrnější, než jsme předpokládali. Jeden z nich zřejmě zaslechl kradmé kroky nebo šelest kapradí způsobený tím, jak ho někdo rozhrnoval. Otevřel dveře, takže matná zář svíčky vrhla na mýtinu dlouhý světlý obdélník, a opatrně vyšel s kalašnikovem připraveným k palbě. Uvnitř se ozval tázavý hlas. Nereagoval.

Místo toho se znepokojen nějakým pohybem otočil směrem ke Kheově skupince a zdvihl zbraň. V osvětlených dveřích se rýsovala jeho silueta.

Přikrčil jsem se a namířil na něho karabinu.

Než jsem stiskl spoušť, zasáhla ho jako blesk střela se stopovkou, kterou vypálil někdo z Kheovy skupiny. Zasáhla ho nízkou, asi nad třísem, takže se otočil kolem dokola. Další stopovka mu skončila v rameni a otočila jím na druhou stranu. Vypálil jsem z karabiny a zasáhl ho s prasknutím do hrudníku. Světlo ve dveřích zastřela růžová mlha rozdrčených kostí, krve a svalů. Chlap se kýval na nohou jako loutka, jejíž vodič dostal infarkt. Než dopadl na zem, byl mrtvý, ale tělo se mu nepřestávalo třást.

Ve dveřích se objevil druhý muž. Ještě padal na zem, sražen krupobitím střel, a už přes jeho hroučící se tělo skákali nguoinhajové a předváděli v chajdě zvukovou a světelnou show. Rumělkově červené stopovky prorážely slabé zdi chatrče a vytvářely na temné obloze oblouky, nebo pronikaly do bambusového a banánového porostu.

Když jsem procházel kolem mrtvého muže, letmo jsem se na něho podíval. Ve vzduchu to bylo cítit po mědi a krvi. Střelba ustala. Svíčka v chatrči pořád svítila. Uvnitř to jiskřilo napětím. Nguoinhajové drželi v šachu jednoho raněného vietkonga, který se svíjel na zemi a vietnamsky něco křičel, a dalšího, kupodivu nezraněného. Klečel shrbený před svými přemožiteli. Vypadal tak na čtyřicet. Kmitající zář svíčky násobila výraz strachu v jeho obličejí.

Poslední vietkong ležel mrtvý přes nízký stolek, ze kterého všechno spadlo nebo se vytilo na zem - čaj, čajové šálky, cigarety. Z otevřených úst mu proudila horká krev.

Ukázal jsem na klečícího muže. "Khe, zeptej se ho, jestli někdo z nich není velitel Minh." Vyděšený důstojník důrazně vrtěl hlavou.

"Já naučit ho mluvit, pane náčelníku." "Později, Khe. Ted' vypadneme. Jak jsme na tom se ztrátami?" "Všichni zde, pane. Nikdo zraněný." "Dobře." Zdvihl jsem prsty a točil rukou, kterýžto posunek znamená, že máme zajatého důstojníka nebo vyššího poddůstojníka.

Khe a Chanh svázali zajatců páskou ruce za zády a pak jim páskou přelepili ústa, zatímco já jsem prohledával mrtvé a chatrč, nejsou-li tam nějaké doklady nebo jiné zdroje informací. Co jsem našel, uložil jsem do pouzdra na mapy, a pak jsem scénu naposledy přelétl očima. Znetvořené mrtvolky připomínaly oběti automobilové nehody ve filmu na námět "Když řidiš, tak nepij".

"Di di mau." Rychle pryč. Když jsme z chatrče odcházeli, ozvala se od stezky směrem na Lyn Nhan, kde měli biethajové zajišťovací skupinu, střelba. Pro naši údernou skupinu to byla pobídka, aby zrychlila a pobízela ke spěchu i zajatce před námi. Vesnice zřejmě vyslala odvetnou vietkongskou jednotku. Poklekl jsem mezi stromy na koleno a zapnul rádio.

"Říční kryso, zde Žabí noha... Říční kryso, pronásledují nás.

Odcházíme z postavení a míříme k vašemu. Jak mě slyšíš? Přepínám." "Rozumím. Pronásledují vás. Potřebujete pomoc? Přepínám." "Zatím ne. Předpokládáný čas příchodu k vašemu postavení 20 minut." Přidřep ke mně Khe a chvílemi mi oznamoval, otáčeje se směrem, odkud k nám doléhal hluk boje: "Pane náčelníku, raněný vietkong víc raněný, než myslíme." "Jestli s námi nemůže udržet krok, zabij ho." "Už udělal, pane." Pádili jsme po stezce tmou v zástupu. Palba za námi slábla, potom ustala, protože se zadní zajištění od protivníka odpoutalo a připojilo k nám. Chanh jako přední hlídka našel stezku u kanálu, ale ve spěchu přehlédl skrytou vidlici. Vraceli jsme se a našli jsme ji za listím na vyvýšeném místě břehu.

Zajatce hodili chlapi do člunu jako pytel rýže. Biethajové, kteří se zpožďovali, brzy dohnali Kheovu zajišťovací skupinu a ve spěchu se vydrápali na palubu ani ne pět minut před houfem našťvaných vietkongů. Naštěstí nikdo nebyl zraněn. Náš tým si počínal líp než biethajové.

O několik minut později už byly obě džunky uprostřed Mekongu, mimo dostřel ručních zbraní, a mířily do Cat Low. Chlapi se smáli a brebentili. Připomínalo to šatnu nějakého sportovního klubu, který vyhrál zápas.

"Ti tvoji zbojníci se bili, jako by si nic nechtěli nechávat na zítra," dělal jsem Ashcroftovi komplimenty.

Zasmál se. "Kdyby je byli chytili, žádné zítra by nebylo." Na jeho popud mi někteří jeho lidé ukázali, jaké mají na prsou tetování: Sat Cong. Smrt komunistům.

Vyšlo najevo, že totéž heslo vytetoval Khe na hrud' Phanovi, aby zajistil jeho loajálnost: Sat Cong. Smrt komunistům.

46. KAPITOLA

Operace Hai Khu zaváděla ve Vietnamu obojživelné operace druhé světové války. Když jsem sledoval plánování a nácvičky invaze na džunkových základnách podél Mekongu, měl jsem pocit, že znovu prožívám přípravu americké námořní pěchoty na vylodění na Iwo Džimě nebo Saipanu, které probíhaly v jižním Pacifiku. Ty nynější invazní operace měly být Gilbertovými a Sullivanovými fraškami na horním toku řeky proti vietnamským opevněním, která měl pod kontrolou Minhův 514. prapor. Konvenční taktika v nekonvenční válce.

Ponechejme to Saigonu a americkému Pentagonu.

Přestože jsem dokazoval, že vietkongové nebudou čekat „a klást odpor na místě, že klasické vedení války na bojišti vůbec není v jejich strategickém slovníku, bylo mi nařízeno navázat součinnost s pozemními silami a zapojovat nguoinhaje do klasických operací UDT za účelem "vyčištění pobřežních pásem".

"Vyčistit pobřeží." Nebude co tam čistit.

Musel jsem se příkazem řídit. Vysadil jsem žabí muže před úsvitem uprostřed řeky. Doplavali na břeh, kde je uvítalo ticho, několik písčinych krabů a divočák. Nechápat jsem přihlížel dělostřeleckému bombardování, které "oslabovalo odpor" protivníka v podobě tygrů a divokých prasat. Vietkongové už se z operačního pásma stáhli.

Obojživelná vylodovací plavidla za sebou zanechávala široké bílé brázdy, když převážela přes řeku a vylodovala silně vyzbrojené vojáky jihovietnamské armády; jenže se tam nesetkali už ani s tím divočákem. Padl jediný - a k tomu náhodný - výstřel.

Zatímco jihovietnamská armáda postupovala bez odporu dál, zařídil jsem transport svých LDNN hluboko do vnitrozemí.

Nejenže jsme tam našli dostatek důkazů přítomnosti sil Vietkongu, ale pronikli jsme do jejich lovišť, čímž jsme se dotkli jejich choulostivého místa. Rozdělil jsem svých čtyřicet vojáků na tři hlídky a důkladně jsme džungli prohledávali. Objevili jsme úkryty střeliva a potravin - ty jsme spálili, nebo vzali s sebou a opuštěné výcvikové tábory, které vietkongové po návratu invazních jednotek do Saigonu znovu obsadili. Pozdě odpoledne zpozorovala skupina, kterou jsem doprovázel, na mýtině sedm

ozbrojených vietkongů při jídle a odpočinku; počínali si bezstarostně. "Potřebuji jednoho zajatce" pošeptal jsem Chanhovi a doprovodil to známým posunkem.

Přepad proběhl hladce, pět nepřátelských vojáků padlo, dva byli zraněni a jeden zajat. Nguoinhajové odebrali kreví zbroceným mrtvým zbraně, doklady a osobní věci. Rychle jsme se z této oblasti stáhli. Byli jsme jediná jednotka, která přicházela během operace do přímého styku s nepřitelem.

"Pozemní síly si stěžovaly" smál se Ashcroft. "Asi jste nevedli akce v přímořském prostředí." "V polních lahvích jsme měli vody dost." Byl jsem připraven k další invazi. Moji LDNN pronikli noc předtím hluboko do vnitrozemí a použili proti Charliemu jeho vlastní lumpáren: na všech jeho únikových cestách umístili léčky s nástražnými dráty. Z operačního pásma se stáhli za svítání, kdy invaze podle vzdáleného hluku začínala. Způsobili jsme protivníkovi větší ztráty než všechny ostatní jednotky zúčastněné na operaci a nevypálili jsme ani jediný výstřel.

Podobné operace, při kterých se vycházelo ze vzrůstajících počátečních nepřátelských ztrát způsobených našimi nočními přepady a léčkami, nevyhnutelně vyvolávaly pozornost, a to nejen ze strany Vietkongu (který brzy nabízel odměny za dopadení nebo usmrcení biethajských a nguoinhajských vojáků a jejich amerických poradců), ale i ze strany amerických pozemních sil, které v Deltě také udržovaly své poradce. Ze Saigonu přiletěl čmuchat nějaký podplukovník pozemních sil. V catlowském přístavišti se náhodou setkal s Dokem Shultzem, který tam čekal na Ashcrofta. "Co se to tady s námořnictvem děje?" dožadoval se odpovědi. "Vypadá to, jako byste snad pytláčili v operačním pásmu pozemních sil." Doc se uchýlil ke své tvrdohlavé němčourské rutině: „O ničem nevím. Nic vám nepovím". Podplukovníka to našťvalo. Chtěl stůj co stůj vědět, co se to sakra děje. Okamžitě.

"Jako lékař doporučuji" opáčil Doc Shultz klidně, "aby se pan podplukovník vrátil do útulného Saigonu, vzal si ráno dva laxafely a přenechal válčení bojovníkům."

47. KAPITOLA

Moji nguoinhajové řádili v Lese zabijáků jako černá ruka a šla o nich hrozná pověst. Uskutečnili jsme během prvních týdnů mé služby ve funkci poradce víc akcí než za celý předcházející rok pod Nepolapitelným Willitsem. Nebylo to ale nic velkého.

Zmocňování se zajatců, průzkumné hlídky a nastražování léček. Moji chlapi se dožadovali veliké akce. Nikdo z nich však netušil, jak velkým akcím má dojít. Čím byly naše akce úspěšnější, tím jsem se stával paranoidnějším, podezřívavějším. Jenže bylo to chorobné, když přece skutečně po člověku šli? V takové válce mohl být špión, vrah nebo sabotér kdokoli. Válka se sice zastavila na okraji Saigonu - až na občasnou bombu na bicyklu opřeném o zahrádku baru nebo kavárny - ale spodní proud intrik a konspiračních akcí protékal městem jako černé bahno Deltý. Vždyť i služebná Jerryho Ashcrofta Co Van v hotelu Majestic byla podezřelá z vyzvědačství, na čemž nic nemohla změnit skutečnost, že to byla zatraceně pěkná exotická kočka s nádherným zadkem.

"Může být užitečná," vysvětloval mi Ashcroft. "Má volný přístup k Minhovi a dalším vietkongům v Deltě. Chceš-li veliteli Minhovi podstrčit malou dezorientaci, stačí utrousit před ní pár slov." Spodní proud intrik začínal v Saigonu a kalně se šířil zázemím. Zjistil jsem, že něco z něho proniká i do misie Otce Duprého ve Vung Tau.

Trávil jsem volný čas jako obvykle v misi v rozmluvách s knězem a s Thay Vu v misi. Po schůzce, na které Thay vykládal o Siddharthovi Gautamovi, který se stal v šestém století před Kristem Buddhou, o Buddhových Čtyřech vznešených pravdách člověka bytí a o jeho Osminásobné cestě k "osvícení", jsem se chystal k odchodu a Otec Duprée mě doprovázel k bráně. Ráno jsem měl mít na MAAGu jednání. Kněz i mnich věděli, že svůj džíp obvykle řídím sám.

"Mám dojem, že jsem přišel o možného konvertitu," žertoval Otec Duprée s úsměvem. "Přikláníte se k buddhismu, Royi." Jeho tvář pak ztvárněla. Nato pronesl nepřipadnou poznámku: "Thay Vu si myslí, že musí být krásné vidět Vietnam ze vzduchu." Byla to podivná myšlenka. Podíval jsem se na kněze. "Myslíme si, že zítra může být zvlášť krásný," dodal nejasně. Pochopil jsem to jako náznak výstrahy a použil jsem k návratu do Saigonu caribou. Charlie rozstřílel kolonu jihovietnamské armády, kterou bych byl po silnici do Saigonu doprovázel. Zbožný mnich mi možná zachránil život. Určitě to měli v úmyslu.

Cizinec v takové válce určitě nemůže mít příliš mnoho ochránců. O několik dní později jsem zaparkoval džíp před domem paní Vinh a spěchal jsem si nahoru do pokoje pobrat nějakou výstroj do Cat Low. Když jsem se vrátil, všiml jsem si, že je zámek kapoty otevřený. Zdvihl jsem kapotu a vidím, že je k motoru připevněna bomba, která připomíná velkou pyrotechnickou raketu. Od bomby vedl pod vozem drát ke granátu Willie Pete pod benzinovou nádrž. K tyči řízení vedl nástražný drát, který by obě výbušniny odpálil. Stačilo jen pootočit volantem a bum! Vmžiku je človíček na škvarek. "Válka začíná být osobní a špinavá," konstatoval Ashcroft.

"Někoho jsi našel?" Usoudil jsem, že je to určitě velitel Minh.

Khe a Ashcroft mi přidělili jako stálou osobní stráž dva bodyguardy. Jeden z nich byl kambodžský biethaj, kterému jsem říkal Bode, protože jsem neuměl vyslovit jeho skutečné jméno.

Byl to zakrslý páchnoucí mužik se širokým obličejem, jehož surový výraz se vůbec neměnil. Když měl volno, představoval si, že si nejlíp užije, když se v noci vytratí s nožem z tábora a bude zabíjet vietkongy. Když byl v akci, nosil na krku šňůrku s vysušenými ušima vietkongů.

Druhý strážce Nguyen byl věčně šťastné dítě a jako věčně šťastné děti se vyznačoval nevinnou krutostí. Podřezával nepříteli krk a při tom se smál a uculoval. Rád mi kradl zubní pastu a jedl ji.

Dělil jsem mezi ně svůj bojový příplatek 55 dolarů měsíčně a dával jsem jim intenzivní kurz ve zjišťování bomb a v likvidaci zbrojního materiálu. Kontrolovali mi před jízdou džíp a střídali se před mými dveřmi, když jsem spal.

Přes všechny intriky a pikle mi Saigon poskytoval možnost čas od času si od války odpočinout, což jsem naléhavě potřeboval. Vylezl jsem v saigonském přístavišti z džunky, hodil jsem si na rameno námořnický pytel a unaveně jsem procházel mezi stánky s rybami a se zeleninou, minul sousoší sester Trungových a mířil k holímě a lázním Khuyen My. Ve výkladech, které jsem míjel, mě doprovázel obraz opáleného muže středních let, na němž byly patrné stopy války, ale dosud se neprojevovaly na jeho fyzické kondici. Trochu jsem pokulhával následkem starého zranění kolena, které jsem utrpěl při výcviku UDT. Polní stejnokroj a vysoké boty s uvolněnými řemínky jsem měl zabláčené po noční výpravě, jejíž obětí byli tři vietkongové převážející v sampanu zásoby, a na pažbě pistole ráže .357, vyčuhující z pouzdra, i karabiny, kterou jsem nesl v ruce, zaschlo červené bláto. Bolely mě kosti i svaly. Koupil jsem si kukuřičné klasy vařené v kotli a cestou jsem je jedl. Než jsem vstoupil do podniku Khuyen My, vzal jsem si karabinu a pytel do jedné ruky a otevřel dveře. Khuyen mě přivítala dráždivým eurasijským úsměvem. Všechny krásnější vietnamské ženy byly zčásti Francouzky a Khuyen nebyla výjimkou. Byla o hlavu vyšší než průměrná Vietnamka, oči neměla černé, ale hnědé a téměř nebyly šikmé. Mohlo jí být čtyřicet, ale stále v sobě měla půvab mládí. Mezi dámami jako Khuyen a rolnickými ženami z vesnic byl patrný rozdíl daný společenským postavením a původem. Vesničanky se rty zbarvenými červeným betelem dohněda byly ve třiceti letech shrbené a sešlé.

"Jsem zaneřáděný, Khuyen," řekl jsem. "Tos přišel na správné místo, kde budeš přijat jak se patří." Nechala v obchodě pomocníka, vzala mě za ruku a vedla mě do zadní místnosti, kde byla lázeň pod úrovní podlahy. Unikala odtud pára.

Hledal jsem unavenými prsty knoflíky. Khuyen přistoupila blíž.

Cítil jsem květy v jejích hladkých vlasech, cítil jsem její ženskost.

Něžně mě uchopila za ruce a nechala je sklesnout. Poblíž ležel na zemi můj vak, karabina a opasek s pouzdrem a revolverem.

Pomaloučku mě svlékala a při tom mě dráždila. Zmocňovalo se mě vzrušení. S úsměvem na mě hleděla a podala mi bourbon s vodou. Rozkošnický mě koupala a čistila při tom každé škrábnutí, každou jizvu a bradavičku. Horko mi pronikalo do pórů, svalů a kostí. Zaklonil jsem se a přenechal tělo vodě a péči Khuyen. Zavřel jsem oči. Vtiskla mi do dlaně minci. Byl to náš způsob, jak přerušit mlčení.

"Nač myslím? Na Kuyen My. Právě na ni." "Ty že myslíš na mě?" "Jsem nahý v horké lázni. Nač jiného bych asi myslel?" "Třeba na válku. Třeba na jinou ženu. Máš přece pro zábavu i jiná saigonská děvčata, je to tak, Royi?" "Stovky." "Tolik?" zachichotala se. "To jsi skutečně pořádný chlap." "Rád poslouchám, když se ženy smějí." "Proč?" "Líbí se mi to." "Jak se to liší od jiných věcí?" "Není na světě nad smích ženy a nad její dotek..." "Abys zapomněl, že je válka?" "Ano." "Zabíls mnoho lidí, Royi?" "Dost." "Royi?" řekla pak. "Otevři oči. Podívej se na mě." Její temné oči mě zdvihly z horké lázně na nohy. Přehodila mi přes ramena hedvábný šat lehký jako obláček. Šel jsem za ní s bosýma mokřýma nohama po schodišti s kobercem nahoru do malého apartmá. Bylo vytapetováno hedvábím a vyzdobeno drahými kožšinami, měkkým kobercem a orientálními obrazy znázorňujícími indické buvolky a asijské dívky. Jemné sladké vůně olejů a parfémů i vzhled celého pokoje mi naznačovaly, že zde přede mnou bylo málo mužů. Svlékla mi háv a svůj spustila ke kotníkům. Křehce a jemně mi vklouzla do náručí, zaklonila hlavu a naše rty splynuly. "Na tomto místě, Royi," zašeptala, "nikdy není válka."

48. KAPITOLA

Konečně měli moji nguoinhajové svou velikou bitvu, potkali slona v podobě velitele Minha, který nám džunkovou základnu číslo 33 důkladně podupal. Ashcroftovi biethajové zanechali v hořících troskách základny tři mrtvé, ostatní jsme naložili na džunky a dostali je přes řeku. Z mých vlastních lidí jen jeden utrpěl zranění, a to nepříliš vážné. Ostatní obránci z řad příslušníků džunkových jednotek na tom byli hůř: na spálené základně zůstalo ležet 30 až 35 bizarně roztroušených mrtvol.

Po vítězství na džunkové základně u Vam Langu měl teď Minh pod kontrolou větší část Lesa zabíjáků. Věděl jsem, že se moji nguoinhajové i já jednoho dne na základnu číslo 33 vrátíme a znovu se jí zmocníme. Jenže do té doby jsme museli plnit jiné úkoly. LDNN při tom získávali zpět sebedůvěru, otřesenou Minhovými plamenomety a minomety.

Jedním z výsledků bitvy bylo to, že jsem se v Saigonu seznámil se svým nepřítelem velitelem Minhem, což byl začátek jednoho z nejpodivnějších přátelství této války. Po večeři v Cholonu, zakázané čínské čtvrti Saigonu, mě Minh ve svém taxíku odvezl zpátky k budově Finančního úřadu. Potřásl jsem si rukou a já jsem se hrozil dne, kdy snad budu muset toho muže, kterého už jsem obdivoval a kterého jsem si vážil jako válečníka, zabít.

"Nebudete vědět kdy a jak," řekl jsem mu po pravdě, ale budu se muset na džunkovou základnu číslo 33 vrátit. Sealové se vždycky vracejí." "Nic menšího bych od vás ani nemohl očekávat," řekl.

Vtom mi bleskla hlavou myšlenka. "Neprozradil jste, kdo se vám zmínil, že se chci s vámi seznámit." "Taková věc se roznese." "Mohl vám to říct jenom jeden člověk. Co Van." V tu chvíli mi to bylo jasné. Ashcroft neměl tušení, jak přímý je informační kanál, který od něho vede k Minhovi. Rodinná podoba těch dvou, Minha a Co Van. Stejný pozoruhodný vzhled.

Orlí nos, pěkně utvářené rty a tvar čelisti. Téměř stejné oči, tmavohnědé a jen nepatrně šikmé. Co Van," řekl jsem vítězně. "Co Van je vaše sestra."

49. KAPITOLA

Druhá světová válka mi způsobila poranění chrupavky v pravém koleně. Během let se vstřebalo spolu s dalšími pozdějšími poraněními a menšími operacemi. Kloubová nemoc zvaná genuvarum mi působila další komplikace tím, že se mi křivily nohy do O a periodicky se na nich tvořily bolestivé otoky. Křivení nohou se projevovalo už v době mého působení v UDT.

Joe DiMartino, který měl nohy také do O, a já jsme se jednou procházeli v potápěčských plavkách po pláži ostrova sv. Tomáše a potkali jsme se s jedním newyorským úředníkem na dovolené, se kterým jsme se už znali. Podíval se na nás a rozesmál se. "Co je to za lidi tihle žabí muži," zvolal, "že nosí koule v závrkách?" "Ta bolest se ti snaží něco říct," měl Doc Shultz kázání pokaždé, když jsem dostal záchvat. "Pokouší se ti říct, abys ubral plyn, jinak že se skutečně úplně zkroutíš." Byl jsem seal. Seal se nezastaví. Nicméně kdykoli mi bolest znemožňovala pobyt v terénu a já musel dřepět v apartmá saigonské budovy Finančního úřadu, měl jsem pro to řádný důvod ve všem tom papírování, které vyžadoval Drachnik a později jeho pomocník v osobě staršího námořního poradce při MAAGu kapitána Hardcastlea zvaného Kalhotkář. Hardcastle byl stejně jako Drachnik líný důstojník, který se vyhýbal narušování statu quo. Bral za své heslo Pokrok je náš nejvýznamnější výtvor. Toto heslo nepřestávalo vyžadovat spoustu nepřesných zpráv, které měly vrhat co nejlepší světlo i na nejhorší pohromu.

Byl jsem nervózní písař, který tloukl dvěma prsty do rozhrkané underwoodky a přitom se se svými zprávami neustále zpožďoval. Reilman i to věčně ošklivé dítě Nguyen mi do toho v dobré víře pořád kecali. Když mě střežil Nguyen, s úsměvem od ucha k uchu vždycky tloukl do dveří a mávaje hasicím přístrojem vykřikoval: "Pan Reilman říká, že váš underwood hoří." Svíjel se smíchy. Když jsem měl v sobě jednou odpoledne tři nebo čtyři piva a moje rychlost se snížila asi na pět slov za hodinu, zaklepal na dveře vytáhlý klučina v mundúru válečného námořnictva.

"Co sakra chceš?" zavrčel jsem.

O krok ustoupil. "Jmenuji se Edward Porter. Jsem radista pana Reilmana." "No a?" "Vypadl jsem z jednoho výcvikového kurzu UDT. Nějací instruktoři mi řekli, že jste tady a že bych pro vás snad mohl dělat." Pohlédl jsem na stůl s nenáviděnou underwoodkou a hromadou papírů. "Člověče, umíš psát?" "Ano, pane." "Výborně! Hned si sem sedni, chlapče." Reilman mi kluka přidělil jako písaře, čímž zdvojnásobil mou velitelskou složku; hrome, vytvářel jsem si impérium! Porter mi uvolnil ruce, takže jsem měl ještě víc času na činnost v poli. Pověst nguoinhajů už byla taková, že moje pokračující válka proti Minhovu 514. praporu často musela ustoupit požadavkům na naše zásahy po celé deltě Mekongu a podél pobřeží Jihočínského moře.

"Doku," stěžoval jsem si Shultzovi, "vytáhni mi z kolena tu tekutinu nebo mě nějak zbav té bolesti a otoků. Záleží na tobě, abych se z toho dostal." "Royi, ty ze sebe sám uděláš mrzáka."

50. KAPITOLA

Nad Saigon pronikaly od Jihočínského moře prudké nárazy studené fronty. Vlny se zpěněnými hřebeny se valily po hladině jedna za druhou v nekonečných stříbrných řadách. Příbojové vlny u vstupu do saigonského přístavu se zdvihaly do výšky sedmi až devíti stop. V tak bouřlivých vodách moji lidé ještě nikdy bojové akce nepodnikali. "V tomhle počasí nás vietkongové určitě nebudou očekávat," řekl jsem.

Ashcroft se nakláněl proti větru a svištěcí slané spršce. "Ani já nás neočekávám." Nakonec s naší účastí souhlasil, abychom měli jistotu, že se vietnamské válečné námořnictvo účasti našeho týmu nezřekne a nenechá nás na souši.

Plukovník Marky, starší poradce MAAGu pozemních sil, žádal, aby moji nguoinhajové zajistili průzkum skladiště na poloostrově Ca Mau, opevněného pytlí s pískem.

Při nízkém přeletu bylo zjištěno, že na střeše namalován červený kříž, pravděpodobně aby se zamaskovalo, že jde o objekt vyhrazený k odpočinku vietkongů. Na dopravu nám vietnamské válečné námořnictvo poskytlo zrezivělý vylodovací člun pěchoty z druhé světové války, který kdysi patřil americké Navy.

Popojížděl na laně v přístavišti s nárazy sem a tam.

Bral jsem s sebou karabinu a pistoli ráže .357 v pouzdře. Čekal jsem s Ashcroftem na Khea, Nguyena, Bodea, Chanha a další dva dobrovolníky, kteří se měli objevit za soumraku před vyplutím. Doc Shultz mi koleno drénoval, ale stejně jsem nebyl ve své kůži. Ashcroft vypadal znepokojeně.

"Chlapče..." "Musí se to udělat, Jerry." Bylo zataženo a brzy nastala noc. Když divoce se vzpínající člun pronikl pásmem příboje na volné moře, byla už úplná tma. I členové posádky zvraceli do vody nebo na sebe. Mezi záchvaty mořské nemoci je omýval prudký déšť.

"To není dobré znamení," poznamenal Ashcroft suše.

Držel jsem se v kormidelně, zatímco si moře s člunem pohrávalo tak, že to připomínalo jízdu na horské dráze. Abych se ujistil, že mi kapitán rozumí, připomínal jsem mu:

"Budeme se vracet za šest hodin po vylodění. Jestli se něco stane a budeme muset zdrhnout, nalož nás zítra o půlnoci na náhradním stanovišti. Zopakuj mi souřadnice..." Ashcroft přikyvoval, jako by říkal: "Já tady budu a postarám se o něho." Bouře pokračovala s nezmenšenou silou i na závětrné straně poloostrova. Ve tmě, vodní tříšti a v ženoucím se dešti nebylo vůbec vidět. Musel jsem vzít kapitána za slovo, že je poloostrov 500 metrů na sever od místa vylodění. Moře a vítr dvakrát mrštily IBS-7, malým nafukovacím člunem pro 7 cestujících, zpátky k plavidlu jako fotbalovým míčem.

razantně odkopnutým mezi tyče brány. Khe se do něho vrhl jako zátěž. My ostatní jsme ho s člunem strkali přes okraj na závětrné straně LSI k brázdě táhnoucí se za plavidlem a pak jsme leželi jeden přes druhého se zbraněmi a klením za ním, vlastně na něho. Zatímco se Vietnamci vyprošťovali ze změti těl a chytali se, čeho mohli, aby je voda nespláchla do moře, já jsem nastartoval přídavný motor, přidal plyn a zamířil k neviditelnému místu přistání. Byla to divoká plavba jako na surfovacím prkně. Slyšel jsem chlapy kolem sebe, vnímal jejich přítomnost, naslouchal Chanhovu zvracení naprázdno, ale kdybych zavřel oči, byl by to stejný obraz. Nechal jsem se vzpínajícím se nezkrotným člunem unášet, ale nevzdával jsem se mu a řídil jsem se střelkou kompasu, který jsem si přidržoval co nejbliž u očí.

Když se nám před přídíl znenadání objevila země, všichni jsme se po tomto zápase se živly třásli. Na to, abychom postupovali nepozorovaně, nebyl čas a vzhledem ke tmě, k vyjícím větru, bubnování deště a dunění příboje to ani nebylo nutné. Vjel jsem na břeh přídíl, Khe a Bode se člunu chopili každý z jedné strany a zatáhli a ukryli ho do vysokého kořenovnickového porostu.

Promáčení a v bídém stavu jsme se k sobě přitlačili jako kuřata pod nipovou palmu a já jsem se zatím radil s kompasem.

Všechno záviselo zprvu na tom, jestli nás kapitán vypustil na správném místě, a zadruhé na tom, jak přesně jsem odhadl místo, kde máme přistát. Podle mých výpočtů nemělo být skladiště dál než 400 metrů od našeho momentálního postavení.

"Ověř to, Khe." Khe a Chanh se vzdálili, zatímco zbytek hlídky zaujal těsnou kruhovou obranu. Čekali jsme asi hodinu. Měl jsem dojem, že se na východní obloze objevil slabý záblesk.

Vzápětí jako by nastalo téměř úplné zatmění. Pak se přede mnou objevil Khe. Ucouvl jsem.

"Je to muniční skladiště," hlásil věčně. "Tak jste je našli." "Pane, není tam žádná stráž." "Děláš si srandu." Jako bych viděl Kheův úsměv. "Nikdy nedělat z bosse srandu. Je to zákon. Cíl je jako dřepící holub." "Jako sedící kachna, ale to je skoro totéž. Zkrátka snadný terč." Díky své válečné lsti s červeným křížem se Charlie musel v tomto malém útulku cítit neobyčejně bezpečně. Na přístupu k objektu jsme nenarazili na zajišťovací hlídky ani na nějaké nástrahy. Vietkongové zřejmě nepočítali s vyloděním mých drobných žabích mužů do moře v bouři. Za chvíli jsme přišli na volné prostranství, na kterém dům stál.

Bode a další muž zajišťovali akci zvenčí. Khe vedl zbytek hlídky úporným deštěm ke vchodu. Překontroloval zámek pro případ sabotáže. Ukroutil jsem ho a s karabinou připravenou k palbě jsem vstoupil jako první. Déšť na plechové střeše rámusil a pomáhal utajit naši přítomnost. Naslouchal jsem, jestli se neozývá nějaký jiný zvuk.

Nebylo nic slyšet, a tak jsem na chvíli rozsvítil baterku s červeným světlem. První, čeho jsem si všiml, byly přepravky s pytlí obsahujícími průmyslové hnojivo. Bylo na nich logo v podobě spojených rukou. Hnojivo spolu s pomocnými motory a dalšími zásobami poslali "chudým rolníkům" v duchu hesla "Podejme si ruce přes moře" dobrodinci ve Státech. Pomocné motory teď poháněly sampany zásobující vietkongy v Deltě. Hnojivo s obsahem dusičnanu sodného a draslíku se měnilo ve výbušniny.

Mezi pytlí s hnojivem byly bedny se střelivem pro ruční zbraně, s ručními a minometnými granáty většinou čínské, ale i ruské výroby.

Plukovník Marky chtěl jen průzkum, a teprve kdyby se zjistilo, že je jeho podezření oprávněné a že je ve skladu válečný materiál, poslal by tam vojáky, aby ho zničili. Mohl jsem mu to vylepšit. S pocitem lupiče v domě, jehož majitel se může každou chvíli vrátit, jsem skladiště vyšťafíroval léčkami. Nastrkal jsem mezi pytle s hnojivem ruční granáty s vytaženými závlačkami a natáhl jsem po celé místnosti i u vchodu nástražné dráty. Zavazit o jediný takový drát by znamenalo vyvolat řetězovou reakci, která by vyhodila celou budovu do povětří.

Šťastné děcko Nguyen se při této představě pochechtával. "Tys měl být pojebaným pirátem," řekl jsem mu. "Ano. Já myslet pirátem jako vy Starý žabák." Stáhli jsme se spořádaně a rychle, přičemž nás stále ještě chránil silný liják. Jen štěstí a blednoucí jítfní obloha nám umožnily dostat se po vzdutém moři zpátky k LSI. Kapitán si nevěděl rady, jak sladit motory a kormidlování, aby vytvořil na závětrné straně obstojně klidný kus hladiny, odkud by mohl člun vytáhnout. A tak jsme to měli s tvrdým dopadem: skákali jsme na palubu LSI, když nás vlny zdvihaly na její úroveň. IBS jsme sice museli nechat v moři, ale všech sedm členů hlídky se dolopotilo do bezpečí. Ashcroft mě přivítal zdrženlivým plácnutím po zádech.

Potom prskl motor LSI, střelil do karburátoru a zhasl. Lodní inženýr chvátal dolů a ve snaze ho znovu nastartovat do něho bušil, zatímco se těžké staré plavidlo kolébalo na vlnách a pomalu se pohybovalo k pobřeží. Už se rozednilo a v šedém, vlhkostí nasyceném ovzduší nás bylo z pevniny vidět. Nebyli bychom mohli být nápadnější, i kdybychom si objednali kapelu a napochodovali tam. Brzy budeme na dostřel vietkongských AK-47.

"Připadám si jako Robinson Crusoe," poznamenal Ashcroft zasmušile, postávaje u hromady lanová. Někde schrástil volnou karabinu a střelivo. V duchu jsme se připravovali na ztroskotání.

"Tohle spatření země nepřipadá zrovna na pátek," podotkl jsem.

Motor se znenadání s prskáním a boucháním rozběhl. Takřka

současně explodoval obzor a nebe se zaplnilo oslnivými paprsky, světelnými kuželi a kondenzačními stopami připomínajícími ohňostroj a všechno to bylo jasnější než svítání. Vietkongský muniční sklad vyletěl do povětří. Doléhaly k nám série výbuchů. Charlie pravděpodobně zpozoroval LSI, honem spěchal sklad překontrolovat a aktivoval naše nastražené výbušniny. Moc mě to mrzí, Charlie. Nebyl jsem s to na palubě vylodovacího plavidla rozeznat, jestli je jásot projevem úlevy, že motor v nejvyšší čas naskočil, nebo oslavou zničení vietkongského skladiště. Ashcroft mi přátelsky položil ruku na promáčená ramena. "Tos udělal ty, ošklivý hochu?" zeptal se s úšklebkem. Když jsem se příště setkal s velitelem Minhem, řekl mi: "Připravil jste nám překvapení, Royi." "Jaképak?" "Na tom poloostrově." "Skutečně?" usmál jsem se.

51. KAPITOLA

Vylodovací plavidlo vleklo tři naše IBS-7 pod ochranou tmy proti proudu, dokud nebyly tři kilometry od cíle. Šest LDNN a já jsme se spojili s devítičlennou PRU (Provincial Reconnaissance Unit), průzkumnou jednotkou, jejímž poradcem byl Američan Hicks.

Hicks byl asi pětáctiletý, opálený a větrem ošlehaný Latinoameričan. Mluvil a vystupoval jako voják, pravděpodobně příslušník speciálních jednotek, ale došel jsem k závěru, že ho získala ke spolupráci CIA a že se fakticky jmenuje Martinez nebo Sanchez.

Hicks s sebou přinesl dálkově ovládané výbušniny, jaké jsem nikdy předtím neviděl. Byl jich téměř plný jeden nafukovací člun.

Do ostatních dvou člunů jsme naložili 15 Vietnamců a sebe a při další plavbě jsme jeden člun vlekli. Nad širokým Mekongem visela nízká mlha, která tlumila hluk přídavných motorů. Měsíc měl vyjít pozdě. Noc byla příznivá, tma a mlha skrývaly většinu naší činnosti.

Za cíl jsme si vybrali vesnici u řeky na naší straně hranice s Kambodžou. Byla podezřelá, že poskytuje útočiště velkému množství vietkongů, kteří udržují v chodu Ho Či Minovu stezku v Kambodži a Laosu. Naše kombinovaná jednotka LDNNPRU měla za úkol zabezpečit okolí vesnice a zabránit vietkongům v úniku, až za svítání zaútočí jihovietnamští výsadkoví záškodníci, rangeři, ve vrtulnících Flying Banana.

Když jsme se blížili k vesnici, která ležela těsně u protějšího břehu, dal jsem příkaz nechat běžet motory naprázdno. Potom jsme je vypnuli a dál jsme pádlovali. Mlha už nebyla tak hustá, tu a tam jsem mezi rozptýlenými mračny objevil hvězdu. Tma nebyla souvislá, takže se dal od řeky rozeznat pás pobřežního lesa a les od oblohy. Naslouchal jsem zvukům přicházejícím od řeky a měl jsem uši nastražené na jakýkoli jiný zvuk. Slyšel jsem moskyty a jiný hmyz, vyskakující ryby, ptáky vyrušené ze spánku, drsné zavřeštění zneklidněné skalní opice. Čtyřhranné plochy na druhé straně řeky, rysující se temněji, proli okolí, vyznačovaly velké sídliště o počtu nejméně 100 chatrčí. Řeřavějící uhlíky jednoho nebo dvou kuchyňských ohnišť svítily do noci jako pronikavé rudé oči. Proud Mekongu plynul až sem klidně. Pádlovali jsme dál, abychom se zas dostali do míst, kde bychom se jím mohli nechat unášet. Moji nguoinhajové i já jsme uprostřed řeky sklouzli přes palubu do vody jako sluníci se želvy z kamene. Měli jsme jen bojové nože a na sobě polní kalhoty, lehké plátěné střevice a černá tílka. Hicks a jeho PRU se vrátili pod ochranu vysokého listnatého porostu na druhém břehu, zatímco můj tým hledal vhodné místo k vylodění u vesnice.

Kdykoli došlo na plavání, žádná hlídka se nikdy neuměla tohoto úkolu zhostit tak tiše, jak jsem si to přál. Protože jsem se desítky let pohyboval u kanonů velkých lodí, v hluku palby z ručních zbraní a v řevu leteckých motorů, projevovala se u mě nahluchlost, ale i tak mi jemné čeření, které jsme při rozrážení vody působili, znělo jako nárazy příboje na útesy. Řeka byla u vesnice mělká. Vodní traviny se mi omotávaly kolem nohou jako hadi. Ve tmě jsem si spletl s okrajem pobřeží záhon vysoké trávy vyrůstající z upraveného podkladu. Zabředli jsme do ní jako ohromní mloci a pronikli jsme ji, načež jsem pochopil, že je to přirozené ohraničení velké jímky stojaté přílivové vody. Nebyli jsme v této jímce sami. Neočekávaný kejhavý křik odporných husí!

Chanh mi málem skočil na záda. Žádná hlídka nikdy nebyla tak ostražitá jako kejhající vesnické husy. Jejich povyk měl

určitě za následek, že se každý vietkong ve vesnici chopil zbraně. Vztekale jsem dal smluvené znamení a vrátil se jako první dlouhými tempy pod hladinou zpátky do řeky, očekávaje, že husí pokřik zdvihne vesnici na nohy. Místo toho však pokračoval v tázavém halasu jen jeden houser, a vesničané si toho nevšimli. Přijít mi pod ruku, byl bych toho parchanta zardousil a za syrova snědl.

Houser se za několik minut zase ponořil do ptačí dřimoty. Něčí ospalý hlas okřikl štěkajícího psa. Noc se zase utišila. Vesničané zřejmě usoudili, že husy reagovaly na plovoucího hada škrtiče nebo na nějakého jiného přirozeného vetřelce. Charlie to zbořil, protože nedopřál sluchu nočním zvukům. Plavali jsme jako krmíci se sumci proti proudu nad místo s hlídacími husami a brzy jsme našli úzký vtok, zčásti zakrytý zkrouceným kořenovníkem. Khe a Bode se vydali pátrat po překážkách a hlídkách. Když se vrátili s tím, že je všechno v pořádku, Nguyen a já jsme plavali na druhou stranu řeky a vrátili se s Hicksem a jeho PRU v gumových člunech. "Museli jsme změnit místo vyloďení," zašeptal jsem Hicksovi do ucha. "Zasraný husy." "Slyšel jsem je." Hicks a já jsme si naložili do tlumoku jeho zázračné experimentální výbušniny. Vesnice pokračovala ve spánku a neměla tušení, že tiší vetřelci kladou na všechny únikové stezky a cesty mohutné nálože. Miniaturní řídicí rádiová deska umožňovala, aby Hicks selektivně aktivoval nálože z libovolného místa.

"Nevěřil bys, co naše technika vyvíjí," šeptal. "Miny, které připomínají buvolí trus. 'Čenichající' detektory, které vypadají jako psí hovno a hlásí nám, že přecházejí vojáci." Můjtykriste, já měl co dělat, abych dostal alespoň kulometry padesátky a miny claymorky. MAAG ukládal zbraně ze strachu, že vydat je vojákům v poli, kde by k něčemu byly, by mohlo mít za následek, že se dostanou do rukou FNO. Bordel.

Před svítáním byla vesnice obklopena okamžitě účinkující výzbrojí a střelci, každému z nichž byl přidělen palebný úsek tak, aby se vesničané ocitli ve smrtelné pasti. Připadal jsem si skoro jako voyeur, když jsem se skrýval v háji kokosových palm na okraji vesnice a pozoroval, jak se za štěkotu rvoucích se psů a kokrhání kohoutů v poklidu probouzí k životu. První musely být na nohou ženy. Znovu připravovaly kuchyňská ohniště a chystaly se vařit čaj a rýži. Potom přicházeli starší muži a starší ženy, usedali vedle ohně do dřepu, aby se ohřáli, a žvýkali betelové listy. Nakonec se objevili děti a mladí muži, aby se připravili k práci na okolních polích.

Z jedné chatrče vyšel hubený muž s nahou hrudí a kuželovitým kloboukem v ruce. Sledoval jsem ho, jak se po ránu umývá.

Pozoroval, jak vychází slunce. Bosou nohou se ohnal po slepici.

Protahoval se a zíval, škrábal se v rozkroku a díval se, jak jdou po prašné cestě kejhající husy s přezíravě zdviženou hlavou.

Při zvuku motorových člunů na řece a bušení vrtulových listů helikoptér byl pokojnému rannímu výjevu rázem konec. Vesničané se zarazili a rozhlíželi, na tváři se jim náhle objevilo napětí. Hubený muž se přestal škrábat v rozkroku, vrhl se zpátky do chatrče a vrátil se s podomácku zhotoveným tlumokem a s AK-47.

Nad linií džungle se náhle vynořily vrtulníky a jejich nenadálá přítomnost měla na vesnici stejný účinek, jako když se mraveniště polije benzinem.

Rázem se ozvala palba z pušek a vzápětí se vystupňovala. Hicks vyřídil hubeného muže v okamžiku, kdy vypálil první dávku z čínské AK-47. Přes jeho mrtvolu splašeně přeběhlo hejno vyděšených kuřat. Vrtulníky přistávaly v zeleninových zahradách. Hrnuli se z nich vietnamští rangeři v přilbách a v běhu pálili z pušek. Přidávali se k nim další vojáci z vyloďovacího plavidla, které vjelo přídí na břeh v místě, kde u řeky končila hlavní ulice osady. Začalo hromadné vraždění.

O nic z toho jsem nestál. Na masakrování vietkongů sice nebylo nic špatného, ostatně proto jsme tam byli, jen se mi prostě zdálo, že to není můj úkol. Týkalo se to Hickse a Vietnamců. Držel jsem karabinu nečinně na klíně, opíral se zády o článkovitou kůru palmy a nezúčastněně jsem přihlížel. Bylo to stejné jako dívat se na válečný film. Slyšel jsem pravidelný rytmus filmové hudby. Skoro jsem očekával, že uvidím Johna Wayna.

Nepřetržitá palba z pušek se přelévala vesnicí z jednoho konce na druhý. Ve smrtelném krupobití svítících ocelových střel padali muži, ženy, občas i nějaké dítě. Palba roztřela dva muže a desetileté nebo jedenáctileté dítě; jejich krvácející těla zůstala ležet u vchodu do chatrče. Někteří vietkongové se ještě stačili ozbrojit, ale nebylo jim to nic platné. Dál padali po celé vesnici, jako roztřepané hromádky odhozeného šatstva. Nikdy už ráno nevyjdou ze svých chatrčí, nebudou se škrábat v rozkroku, ani čekat na čaj a rýži.

Není pochyb, že vesnice byla zaplavena vietkongy. Jenomže tam bylo i mnoho prostých vesničanů, rolníků pěstujících rýži, malých řemeslníků a obchodníků, kteří byli apolitictí a pouze spolupracovali s tím, kdo měl vesnici zrovna pod kontrolou.

Zdálo se, že neutrálové musejí v této šílené válce trpět nejvíc. Vraždili je vietkongové, vraždila je jihovietnamská armáda. Ubozí nešťastníci.

Vesničané se hrnuli na jih ve snaze tudy uniknout. "Bacha na to!" křikl Hicks příkrčený u dálkového ovladače. Zmáčkl tlačítko. Výbuch žlutého dýmu a hlíny vyhloubil na stezce kráter velký jako džíp a vzduchem létala roztrhaná těla.

Dalšími explozemi systematicky odřezával každou možnost úniku. Lidé naplnění hrůzou se s nářkem a křikem motali uprostřed vesnice, zatímco se kolem nich svíral kruh rangerů, PRU a nguoinhajů. Intenzita palby se zmenšovala, až bylo slyšet jen občasné výstřel. Pak bylo po všem, jen kuřata zděšeně pobíhala, psi štěkali a husy rozhořčeně kejhaly. Rangeři ječeli rozkazy, vrhali se na zajatce, kopali a bili je pažbami pušek.

Jednu bezzubou stařenu museli odtrhnout od mrtvol jejího padlého syna. Rangeři ji se smíchem kopali do břicha, dokud se nenechala odvést.

Zajatci byli nahnáni za ohradu pro drůbež, kterou střežili rangeři s bodáky. Mrtvol byly odvečeny doprostřed vesnice a naházeny na strašlivou hromadu. Krev vychlázala a srážela se, takže brzy přilákala roje much a čenichající psy.

Mrtvých, údajně vietkongů - bylo napočítáno 22; jenže každý Vietnamec, který byl v nějaké bojové akci zabit, byl

automaticky podezřelý z příslušnosti k Vietkongu. Pěkná operace," řekl jsem Hicksovi. Úspěšná," souhlasil Hicks. Šel jsem se podívat do vesnice, pokulháváje na bolavou nohu. Nevypálil jsem předtím jediný výstřel. Kolem mě si vykračoval s krvavými trofeji v ruce Bode a pohazoval si s nimi. "Tehle mít velké uši," vítězoslavně se smál. "Velikánské uši." Z této operace vzešel celý houf nových prat.

52. KAPITOLA

Vietnamci. Podle mého mínění se ocitli mezi dvěma mlýnskými kameny: mezi zkorumpovanou utlačovatelskou vládou na jedné straně a těmi zatracenými komunisty na straně druhé. Být Vietnámec, asi bych bojoval po boku velitele Minha. Až by bylo vyhlášeno vítězství nad touto vládou, pronásledoval bych komunisty s cílem je vytlačit. Vietnamce bohužel rozdělovala nenávist tak, že by jednotlivé politické skupiny nedokázaly spolupracovat pro společnou věc. Byl jsem toho svědkem na každém kroku. Dejme tomu v případě kapitána Hua, velitele praporu jihovietnamské armády, se kterým moji nguoinhajové podnikli invazi na ostrov Ilo-Ilo. Podle Huova názoru byli všichni tamní obyvatelé ve věku od 10 do 80 let stoupenci PNO; byli to přinejmenším kolaboranti.

Řídil se míněním mnohých amerických poradců a mluvil o svém vlastním národě jako o "sajraju".

Severovietnamci povraždili celou Huovu rodinu - jeho manželku, syny a matku. Jeho nenávist ke komunistům se změnila v palčivou a plánovitou posedlost, vedenou snahou odstranit lidi tohoto druhu ze zemského povrchu. Věřil, že je jeho posláním zabít nebo zmrzačit každého vietkonga, který mu vstoupí do cesty.

Ashcroftova džunková skupina nasadila malou hlídku mých Vietnamců jako průzkum, který má najít vietkongy na jejich ostrovní baště a určit jejich rozmístění. Ashcroftovy čluny pak hlídkovaly na obvodě ostrova, aby zabránily protivníkovi úniku, zatímco Huův prapor podnikl z vyloďovacích plavidel invazi.

Vietkongové přechali z vesnic a rozptýlili se v džungli, přičemž se místy rozpoutaly ostré přestřelky. Zranění i zdraví zajatci byli nahnáni do malého prostoru pro domácí zvířata, obehnaného ostnatým drátem. Hua na ně osobně dohlížel. Jeho intenzivní zášť byla tak patrná, že přiblížit se k němu, kdykoli byl v operačním pásmu nepřítel, bylo jako přistoupit k rozpáleným kámenům. Zajatci se strachem krčili. "Nechtěli byste se snad pokusit o útěk?" říkal s ledovým úsměvem a pohrával si s ukořistěnou AK-47. Mezi lidmi podezřelými ze spolupráce s vietkongy byla asi osmdesátiletá žena.

Spustila křik na protest proti tomu, že vládní vojáci poté, co v jedné zásuvce jejího starého šlapacího stroje Singer našli vlajky PNO, stroj "zorganizovali". Podobná scvrklému uzlíčku kostí v příliš velkých černých pyžamovitých kalhotách, padla uprostřed vesnice na kolena a s pronikavým kvilením vojáky prosila, aby jí stroj nebrali. "Co s tím budeme dělat?" ptal jsem se jednoho jihovietnamského vojáka. Khe tlumočil. "Spálíme to," zněla odpověď. "A co s tou stařenou?" "Možná, že je to vietkonžka. Musí se evakuovat do opevněné vesnice." To znamenalo, že nejdřív musí do ohrady pro zvířata. Vietnamská vláda zavedla program "strategických vesnic", aby vymanila venkovské obyvatelstvo z komunistického vlivu. Vybraní vesničané byli - často násilím - vysídlováni z "nespolehlivých vesnic" a usazováni ve strategických vesnicích, kde je mohli chránit - a sčítat - jihovietnamští vojáci.

"Vy šicí stroj té stařeně nespálíte," protestoval jsem. "Jestli ji, vy sráči, budete evakuovat, vezmete s sebou i její šicí stroj." "Mám tlumočit i, vy sráči?" zeptal se Khe s kamennou tváří. "Slovo od slova, Khe. Nebudou krást staré bábě šicí stroj." Hua a já jsme uzavřeli dohodu. On se postará o ochranu té stařenky i jejího singera a nešoupne ji do ohrady, já a moji LDNN zase budeme vyšťourávat vietkongy, šlapat jim na paty a přivolávat rádiem jeho vojáky, aby je zlikvidovali. Případalo mi to jako dobrý obchod, neboť proto jsme tam byli. Není divu, že obyčejní lidé, zejména vesničané, nenáviděli obě strany.

Z rádia PC-10, které jsem měl na zádech, hučel Ashcroftův silný hlas: "Žabí noho jedna, zde Řiční krysa jedna. Přepínám." "Pokračuj, Řiční kryso." "Royi, je zde šest komoušských džunek, které uvázly za odlivu na mělčině. Opakují - šest vietkongských džunek na břehu v pásmu přílivu." Džunky byly na ostrůvku, který odděloval od hlavního ostrova úzký průliv. Ashcroft najel na břeh, pobral mě lidi a vysadil nás na opačné straně ostrova. Připojilo se ke mně několik jeho biethajů, takže nás bylo celkem šestnáct. K čertu s Huou. Nadháněli jsme mu vietkongy většinu dne. Teď jsme byli s bojovou akcí na řadě my. Ashcroft patroloval v průlivu, aby zabránil unikům, zatímco moje parta prošla džunglí, aby se dostala k uvázlým džunkám zezadu. Terén byl nízko položený, rozblácený, bahnitý a hustě porostlý kořenikovou zmrštinou. Místy jsme se museli po pás brodit bahnem. Páchlo smrtí a hnílobou. Když jsme se blížili ke džunkám, šli jako první Chanh a to ošklivé děcko Nguyen. Půda pod nohama teď byla o něco sušší a pevnější, ale kořenovník se i zde kroutil a omotával u země kolem nohou jako past. Zelený křovinatý podrost houstl a ztěžoval viditelnost. Šťastnou náhodou jsem zpozoroval hlídku. Ohnala se po moskytovi na hlavě a já jsem zahlédl pohyb. Stála necelé tři metry ode mě na malém prostranství. Signalizoval jsem dozadu Nebezpečí! a ztuhl jsem. Chlapi, co šli vpředu, zřejmě podle hlídky v podrostu proklouzli a jeden druhého nezahlédl.

Několik vteřin jsem chláпка pozoroval. Pohybovaly se mi při tom jen oči. Byl malý, měřil něco málo přes metr padesát. Na sobě měl tradiční černé pyžamo, slaměný kuželovitý klobouk a plátěné střevíce. Mladá dospívající tvář s mladými očima. Držel karabinu a kouřil vlastnoručně ubalenou cigaretu.

První seal nepochybně stárne, když se neúmyslně dostane tak blízko k nepříteli. Znepokojovalo mě to. Věděl jsem, že mi přestávají sloužit kolena a že nemám sluch tak ostrý jako dřív. Přesto jsem měl toho parchanta uslyšet, uvidět nebo vycítit jeho přítomnost. Přinejmenším jsem měl ucítit jeho cigaretu.

Opatrně jsem vytáhl páku. Bode mi obtahoval brouskem její čepelovitou část. Jen několik dní předtím jsem byl svědkem, jak Bode zlikvidoval spící vietkongskou hlídku svou vlastní pákou. Přiblížil se zezadu jako pozorně našlapující leopard, jednou rukou ho popadl za bradu a trhl mu hlavou dozadu. Nastavil mu při tom čepel páky k pasu, takže se protivník vlastní vahou probodl. Bode otočil čepel a zlomil mu páteř.

"Podříznout krk, zlomit hřbet, to je jedno," konstatoval Bode. "Pak vzít uši." Čekal jsem, až Charlie odvrátí oči. Zabíjel jsem lidi už dřív.

Zabití onoho muže v Dominikánské republice bylo dost osobní - střelil jsem ho do obličeje, když se na mě díval. Ale zabít člověka nožem, to bylo hodně osobní.

Nudící se Vietnámec přecházel po malém prostranství. Dokouřil cigaretu a zbytek tabáku si dal stranou na příště. Ale bude to jeho poslední cigareta.

Vyskočil jsem s napřaženou pákou. Tvrdě jsem mu vrazil koleno mezi kolenní šlachy, abych ho dostal do záklonu.

Volnou rukou jsem ho chytil za bradu. Rychle jsem mu přejel čepelí krk a prořízl svaly a chrupavky, až páka zaskřípěla hluboko na kosti. Myslél jsem, že mi jeho hlava zůstane v rukou. Tryskala mi na ně horká krev jako gejzír. Odporný zápach. Zápach jídla, které měl ten hajzl naposledy - shnilých rybích hlav s rýží, kvašeného zelí. Pustil jsem tělo na zem a ustoupil dozadu, při tom se mi z toho strašného zápachu málem zvedl žaludek. Z mrtvého u mých nohou proudila krev a bezděčně se mu cukaly svaly.

Nguyen se zepředu vracel, prodíraje se houštím, a oznamoval, že je nepřítel před námi. Užasle zíral na téměř bezhlavou mrtvolu. Zřejmě pociťoval vinu, že neobjevil hlídku sám. Bode vrhl rychlý toužebný pohled na mužovy uši, ale dal jsem oběma rukou pokyn, aby se podívali po dalších hlídkách.

Chlapi odtáhli tělo do křovin. Už jsem se na ně nepodíval. Byl to džob. Sealové byli za takovou práci placeni. Otřel jsem si čepel páky a ruce o mundur.

Ze šesti džunek, které uvěznil odliv na mělčině, byla jedna motorová a mnohem větší než ostatní. Ležela nakloněná na levobok, kajuta a krátký silný stožár s lucernou nesvíraly stejný úhel. Při pohledu z úkrytu mezi listím jsem neviděl žádný pohyb. Opuštěné čluny zřejmě nestřežily hlídky.

Připojil se k nám Bode a Nguyen. Žádné další nepřátele v okolí člunů nenašli. Khe se se mnou poradil a pak mlčky rozestavil naše bojovníky do rojnice. V nepravidelné linii postupovala přílivovým nánosem k džunkám. Čluny vypadaly jako řada velryb, které se ocitly na mělčině. Pachtíme se bahnitým nánosem, který nám sahá po kotníky. Kořenovníky řidnou a dostáváme se do otevřeného terénu. Nespouštím oči z velké džunky. Mám divný pocit...

Palba z pušek. Neočekávaná. V dusném odpoledním vzduchu zní ostře její hromadný praskot. Létající olovo vyhazuje do vzduchu spršky bahna.

Jeden muž s výkřikem klesl k zemi. Byli jsme v otevřené krajině. Nebylo téměř kde se skrýt. Nezbyvá nic jiného než - přímo kupředu.

Stejně uvažoval Khe. Z úst se mu hrnul příval vietnamských příkazů a výzev. Připojil jsem své výkřiky k jeho a pobízel nguoinhaje, aby vzali protivníka ztečí. Na zteč! Přimět je k ní. "Kurvafix, do toho! Vpřed! Vpřed! Do toho!" Pohnuli jsme se dopředu, což bylo provázáno tím, že jsme opětovali hromadnou palbu, při které bylo možno rozeznat koktavý lomoz našich karabin od ostřejšího štěkotu čínských AK. Střely praskaly jako kukuřičná zrna na pánvi a pronikaly velkou džunkou obránců, odkud jsme předtím byli nenadále napadeni. Vitr se zdál příznivý, a tak jsem popadl dýmovnici a hodil ji před rojnici. Před námi se vytvořila clona žlutého dýmu a skryla nás před mířenou palbou. Vietkongové se zoufale pokoušeli pokrýt každý její čtvereční centimetr horkým olovem. Pádíme stržení intenzivním vzrušením zteče. Místy se boříme po kolena. V krku cítím štiplavý, řezavý kouř. Teče ze mě pot. Akorát nám chyběly vztyčené bodáky. Mnozí z mých lidí byli bosí a nohavice kalhot si srolovali nad kolena. Běželi krátkým klusem, při kterém v bahně vysoko zvedali nohy jako poplašená kuřata, a pálili za chodu z karabin a z ukořistěného AK.

Když jsem se z dýmu vynořil, s překvapením jsem zjistil, že se nade mnou vznáší velká džunka. Přes okraj se nakláněla smrt v černém a mřila na mě puškou. Práskl jsem do ní z karabiny. Zmizela. Hnal jsem se podél člunu k přidi s úmyslem zaskočit obránce, kteří přechali na druhou stranu. Náhle mě srazila do bahna na záda oslepující bolest, až se mi dělaly kruhy před očima. Nguyen a jeden z biethajů mě se škodolibým úsměvem přeskočili a při tom mě do bahna ještě přišlápli. Hned jsem pochopil, proč se smějí. Nedostal jsem totiž zásah. Nevšiml jsem si dřevěných beden s nějakým materiálem, které přečnívaly okraj džunky. Do jedné z nich jsem narazil hlavou, na které jsem měl jen polní čapku.

Přesně totéž by udělali američtí sealové - zasmáli by se něčemu komickému nebo absurdnímu třeba i uprostřed bitvy. Čert to vem, byl jsem hrdý, že jsem tyto bojovné mňavé parchanty vycvičil. Velkou džunku hájilo asi šest vietkongů.

Další tři nebo čtyři se skrývali na menších džunkách nebo za nimi. Když se na ně vrhli moji žabáci, ti, co nebyli mrtví nebo vážně zranění, vzali nohy na ramena. Vyskočil jsem na vyvýšenou plošinu velké džunky. Na palubě leželi dva mrtví muži, třetí, zraněný na stehně, se držel oběma rukama za hlavu a pořád cosi vykřikoval. Jeden z mých lidí jím smýkl čelem k zemi na palubu a něco na něho vietnamsky ječel. Žlutý dým řídil, vánek ho odnášel do lesů a kolem dokola byl vidět přílivový nános. Napravo ležel jeden mrtvý biethaj; věnoval se mu zraněný nguoinhaj. Poražení vietkongové přechali na druhou stranu, aby našli bezpečí ve vzdálených kořenovnicích.

Bode, Chanh a další bojovník přišli za mnou na palubu, zaklekli na jedno koleno a zamířili na prchající vojáky.

Systematicky je jednoho po druhém odstřelovali.

Poslední z nich, který byl ještě naživu, klopýtal jako po raněný králík. Prodíral se bahnem a snažil se dostat do bezpečí kořenovnickových houštín vzdálených necelých patnáct metrů. Bode ho dorazil. Boj skončil a náhle se rozhostilo ticho. Zmohla mě únava a nechal jsem nohy volně viset přes okraj džunky. Bode seskočil a běžel bahnitým terénem k padlým nepřátelským vojákům. Sahal pro nůž u pasu.

53. KAPITOLA

S tím, jak se válka rychle rozrůstala, nabýval beztoho už oboustranně brutální boj na zuřivosti. Názorným svědectvím této skutečnosti bylo množství uší vietkongů, které nosil Bode ve váčku nebo kolem krku. Úměrně tomu, jak se vylepšovala pověst nguoinhajů a jak se zvyšovaly vietkongské prémie za naše uši, přibývalo v rámci IV. sboru požadavků na zvláštní služby poskytované mými asijskými mořskými válečníky. V určitém ohledu mi bylo útěchou vést operace mimo území velitele Minha v Lese zabijáků. Odkládalo se tak moje odvetné kolo s Istivým Duchem močálů, který se kupodivu stal mým přítelem.

Od pádu džunkové základny číslo 33 téměř před dvěma měsíci měli Minhovi vojáci fakticky pod kontrolou Mekong na sever od Van Langu.

Moji nguoinhajové dál skákali v operačním prostoru IV. sboru z jednoho místa na druhé. Léтали jsme vrtulníkem na leteckou základnu My Tho v úloze síly rychlého nasazení s úkolem ji bránit proti silnému nepřátelskému úderu. Byli jsme v čele dalšího obojživelného útoku nenávislného kapitána Hoy u Cu Lao Banu. Příslušníci LDNN utrpěli v boji při sedmi různých přestřelkách tři zranění, z toho jedno vážné. Potápěli jsme se do průlivu u Soc Trang s úkolem zachránit sestřelený jihovietnamský stíhací letoun, ale když se objevili vietkongové, museli jsme ho na místě pod vodou detonací zničit. Den nato jsme letěli vrtulníkem na džunkovou základnu říčních jednotek jihovietnamské armády Ly Nhun, abychom ji pomohli chránit před hrozícím útokem. Bode se té noci vytratil a vrátil se ráno, právě když jsem dával do jídelní misky s horkou vodou dvě kostky bujonu z nouzové zásoby. Podal jsem mu ji. Zdvouřile se uklonil a potom mě informoval, že základna není v plné bojové síle a že bude v noci napadena z východu a z jihu. Nevypytával jsem se ho, jak se to dověděl; měl totiž na náhrdelníku čerstvé trofeje.

Vyrobil jsem si podomácku napalm tak, že jsem do sudů s benzinem krájel hnědé mýdlo z mořské vody, dokud směs nezhoustla jako sirup. Moji žabí muži pak touto břečkou naplnili sklenici, plechovky a jiné nádoby, které našli, a nastražili je s roznětkami na strategicky důležitých místech okolo základny. Když se vietkongové v noci připlížili travnatým porostem k základně, ocitli se v plamenech. Byl to děsivý, v morbidním smyslu zábavný pohled na lidské pochoďně bláznivě pobíhající po celém okolí, narážející jedna na druhou a prchající mezi stromy, zatímco je nguoinhajové a příslušníci džunkové základny odstřelovali palbou z pušek.

Ashcroft a já jsme jednou v noci dali své vojáky dohromady a zaútočili na dvě motorizované džunky vykládající válečné zásoby. Jako terč šesti raket jsme si zvolili džunky, dvě rakety jsme vypálili na místo soustředění. Naše džunky, které byly na číhané, spustily palbu z pušek a nasadily plamenomet. Jeden z mých lidí padl, Ashcroft měl dva padlé a jednoho raněného. Od plamenometu chytila řeka a ohnivé jazyky dosahovaly až k nám. "Pane na nebesích!" klel jsem, "otecko, kéž se odsud dostaneme a nemáme zadek na škvarek." Armádní a námořní zpravodajci v Saigonu nám nechťeli věřit. "Vietkong žádné plamenomety nemá," tvrdili.

"Tak dobře," zamířil jsem ke kontejneru s kávou. Už jsem to měl s kapitánem Drachnikem z dřívějšíka za sebou.

"Vietkong plamenomety nemá." "Máme plamenomety my?" zeptal se Ashcroft. "My je máme." "Pak ti, synku, doporučuji, abys překontroloval svůj inventář. Možná ti něco bude chybět." Zmocňovala se mě únava z války, kterou - jak jsem už zjistil nelze vyhrát, protože si v ní počínají jako generálové politici, prodejci aut a lidé s mentalitou "Pokrok je náš nejvýznamnější výtvor". Svědomitě jsem sestavoval zbeletrizované zprávy o pokroku, které teď psal na stroji můj pisaf Porter, vedl jsem svou osobní válku, jak jsem to uměl nejlíp, a kdykoli jsem mohl, hledal jsem útěchu v posteli Khuyen My, nebo v katolické misii Otce Dupréého ve Vung Tau.

Trpěl i kněz, protože přibývalo válečných bezdomovců a sirotek, kteří potřebovali pomoc. K politování hubený byl už dřív, teď se z něho stal válkou zmítaný stín třtiny. Připojil se k mé paní domácí Vinh a pomáhal jí v jejím trojediném úsilí o rozšíření penzionu, porodnice a sirotčince. Nejbliž měl její dům k sirotčinci. Občas v noci, kdy stál za dveřmi na stráž Nguyen nebo Bode, jsem ve svém pokojíku zaslechl, jak ti nejmenší sirotci ve své opuštěnosti popotahují a pláčou. Často se k Otci Dupréému a ke mně připojil na zahradě Thay Vu. Dlouze se na mě díval a připomínal mi univerzální pravdu buddhismu: "Utrpení je všeobecné... Tvůj duch se vzpouzí, můj synu." "To proto, že jsem zde ve Vietnamu," uznával jsem. "Bojuji na jedné straně, přitom vidím klady obou stran." "Tato země po valnou část dějin pojídala sebe samu," konstatoval. "Mohu vám říct jednu vietnamskou anekdotu?" "Prosím." "Byl jednou jeden štír a jedna želva," začal. "Štír se chtěl dostat přes řeku. 'Paní Želvo, byla byste tak hodná a vzala mě na druhou stranu?' požádal ji: 'Velmi ráda bych vás vzala přes řeku, pane Štíre,' odpověděla paní Želva, 'ale jestli mě uštknete, umřu.' 'Ale, paní Želvo,' namítl Štír, 'když vás uštknu a vy umřete, utopím se.' Paní Želva to uvážila a řekla: 'Tak dobře. Vylezte si na mě a já vás přes tu řeku vezmu.' Uprostřed řeky štír želvu uštkl. 'Pane Štíre, proč jste to udělal?' vykřikla želva. 'Já teď umřu a vy se utopíte.' 'No co, paní Želvo,' uzavřel štír. 'Tohle je halt Vietnam'"

54. KAPITOLA

Místo a dobu našich návštěv téměř pokaždé zvolil velitel Minh.

Měl jsem jedinou možnost, jak s ním navázat styk: utrousit zmínku před nevlídnou Ashcroftovou hospodyní Co Van, Minhovou sestrou. Jinak se Minh prostě objevil sám - čekal na mě u budovy Finančního úřadu v Saigonu. Jindy mi zase nechal v baru vzkaz, nebo za mnou poslal jedno ze svých náctiletých dětí v taxíku, aby mě doprovodilo do Cholonu. I jeho děti byly členy Fronty národního osvobození. Vždycky jsem se mu snažil přinést karton amerických cigaret nebo sklenici nhouc mam z ostrova Phu Quoc, kam se nemohl odvážit, protože by ho někdo mohl poznat. Tamní ostrované podle jeho slov připravovali nejlepší rybí omáčku nhouc mam ve Vietnamu. Minh byl katolík, ale neměl nic proti mému přátelství, ani s Otcem Dupréem, ani s drobným buddhistickým mnichem Thay Vu. Jak jsem usoudil, Minh hrál u misie aktivní úlohu v tom, že k paní Vinh posílal sirotky. Byl také jedním z mála vietkongských vojevůdců, kteří se spíše snažili získávat srdce, mysl a loajálnost místních vesničanů, než je zneužívat. Občas mi doporučoval určitou vesnici nebo oblast, jejíž obyvatelé trpěli bolestmi zubů, infekcemi nebo chronickým onemocněním dýchacích cest. Doc Shultz vykonával v Ashcroftově a mém doprovodu co možná nejvíc lékařských návštěv s cílem poskytnout chudému obyvatelstvu potřebnou pomoc. I kdyby Doc a Jerry byli o mém styku s Minhem věděli, málo by jim záleželo na tom, že Minh získával díky návštěvám důvěru; i my jsme na ní přece získávali podíl. Při těchto návštěvách jsme se nemuseli ze strany FNO ničeho obávat; Minhovo jméno nám zajišťovalo osobní ochranu.

Zátěž stupňující se války byla patrná stejně tak na Minhových jako na mých rysech.

"Blahopřeji, Royi," řekl mi jednou večer při jídle v Cholonu.

"Tvoje hlava má teď značnou cenu. Naše strana zaplatí za tvou smrt nebo zajetí velkou přímii." "A naše strana zaplatí

za tvou. Chystáš se prémie za mě inkasovat?" "O nic víc než ty prémie za mě, příteli. Ostatně nejsem důstojníkem lidové armády. Ti parchanti by mi nezaplatili, ani kdybych tě zabil."

"Tak proč mě zabíjet, že?" "Přesně tak," zasmál se suše. "Musíme být připraveni na dlouhou válku. A ty už vypadáš unaveně." "Ty taky, příteli." Zkoumavě se na mě díval hlubokýma hnědýma očima.

"Royi, sedíme zde proti sobě jako přátelé, ale současně jako nepřátelé. Každý z nás je odrazem toho druhého. Jsme stejní, a přece opační. V Saigonu si potřásáme rukou a jsme přáteli." Odmlčel se a mávnutím ruky doprovodil další myšlenku: "Když se potkáme někde venku mimo Saigon, je naší povinností jeden druhého zabít. Tvoje vlast kdysi takovou válku měla." "Občanskou." "Bratr proti bratrovi, otec proti synovi, přítel proti příteli. Takové války přinášejí vyčerpání." Když jsme se později rozcházel, řekl mi jakoby na výstrahu: "Dávej na sebe pozor, příteli. Oba jsme zranitelní."

55. KAPITOLA

Dva dny předtím, než jsem seskakoval padákem se svými mňavými žabáky na ostrov Duong s úkolem podpořit společným postupem džunkových jednotek a jihovietnamské armády operaci III. sboru určenou k likvidaci partyzánů v této oblasti, vzkázal jsem Doku Shultzovi, aby přišel do Vung Tau. Otok na pravé noze se mi dvojnásobně zvětšil. Čekal jsem na Doka ve svém pokoji u paní Vinh, a abych zmínil bolest, zdvihl jsem nohu a lál na ni bourbon s vodou. Na dveře zaklepal Bode.

"Co zas sakra je?" "Na vaši nohu," vysvětloval Bode. "Cože?" "Potřebujete na svou nohu bac' si." Belhal jsem se ke dveřím a zjistil, že je tam šest mých LDNN a mezi nimi seschlý stařík s chomáčovitými šedými vousy. Nejdřív jsem měl puzeň šamanského doktora poslat pryč, ale Chanh mi vysvětlil, že se nguoinhajové na tohoto věšce složili; našetřili částku větší než měsíční plat. Co jsem mohl dělat? Beztoho jsem se začínal cítit jako Asijec. "Pusťte toho parchanta na to - pokud mi nohu neuřízne." Moje akcie zdvojnásobily v očích Vietnanců svou hodnotu. Kulhal jsem zpátky do postele. Bac' si obřadně zhasl světlo, zapálil několik svíček a zahájil své rituály zpěvovou zařikávací litaní. Měl zvonky, chalupy, nahřáté hrníčky a páchnoucí masti a všechno to tak či onak aplikoval. Mačkal mi šíji a čelo, aby rozhýbal zlé duchy, potom používal nahřáté hrníčky k vysátí zla. Zatímco vysával zlo, já jsem nasával z láhve Jacka Daniela. Po více než dvou hodinách rituálů mě bac' si konečně prohlásil za "uzdraveného" a odešel. Z vyčerpání na mě přišla dřímota. Když druhý den ráno dorazil Doc Shultz, aby mi z nemocného kolena vypustil tekutinu, ještě jsem spal. "Kdo tě ošetřoval?" zeptal se. "Co tím chceš říct?" Zaraženě jsem zíral na nohu a nebyl schopen slova. Otok splaskl, koleno vypadalo normálně. Když jsem Dokovi váhavě vyprávěl o bac'sim, skoro jsem očekával, že se zasměje, on ale místo toho řekl: "Poznal jsem bac' siho černomodré značky. My na Západě neznáme odpovědi na všechny otázky medicíny. Tvoje noha ale stejně potřebuje ještě několik dní klidu." "Už ne, Doku." "Mohl bych ti napsat trvalou zdravotní neschopnost a odeslat tě z Vietnamu." "Doku, mám zde ještě něco na práci." "Džunková základna číslo 33?" "Bude to brzy. Doku, co ta noha..." Povzdechl si. "Dám na to lehký obvaz, abych ti umožnil seskok." Svítání je v tropickém pásmu stejně nádherné jako západ slunce, ale když velký transportní letoun C-130 Hercules vzlétal s mými 32 příslušníky vzdušného výsadku a se mnou z letiště u Vung Tau, procházelo jeho okénky ještě málo světla. Červené noční osvětlení matně ozařovalo žabí muže v přilbách na popruhovcích sedadlech; zbraně měli utažené přes rameno, v tlumcích potraviny a vodu, zásobní střelivo upevněné ke kroužkům náhradního padáku. Náhradní padáky jsme jinak nepotřebovali, protože jsme skákali z výšky pouhých 240 metrů. I kdyby padák selhal, na otevření náhradního by nezbyl čas.

Khe mi dal znamení zdviženým palcem. Pravda, byl přece služebně starší Vietnamec; jeho údajný velitel kapitán Ninh Motýlek si vzal další mimořádnou dovolenou. Použijeme zadní dveře letounu, budeme skákat ze spuštěné ocasní rampy současně ve dvou výsadech, po jednom z každé strany. Já jsem postrkoval ten druhý. Oba jsme předtím prostudovali letecké fotografie prostoru shozu - řádka rýžových polí s vodou na obou stranách.

"Musíme z letounu rychle vypadnout," kladl jsem Cheovi na srdce. "Mine-li někdo prostor shozu a přistane v moři, bude na palebné čáře o jednoho střelce méně." "Můj výsadek venku di di," opáčil Khe. "Já smát na bosse Žabáka ve vzduchu, když on ještě v letounu." "Zlom vaz, Khe." Bode s náhrdelníkem z uší seděl vedle mě, Nguyen vedle něho. Brali úlohu bodyguardů vážně. Pod námi se k ostrovu Duong blížily Ashcroftovy džunky, aby ho obkličily;

vyloďovací plavidla plná jihovietnamských vojáků brázdila moře směrem k určeným předmostím. Můj vzdušný výsadek přistane v místě, kde se ostrov zhruba v polovině zužuje, rozdělí operační prostor na dvě části a vytvoří kovadlinu, na kterou udeří jako kladivo jihovietnamští vojáci. Mezi nimi se ocitnou místní vietkongové.

Červená světla ohlašující seskok začal blikat 10 minut před přiletem k prostoru shozu. Shoz řídil seržant amerických speciálních jednotek. Když začal odpočítávat povely k seskoku, zavládlo uvnitř letounu napětí provázené pachem potu. Očekávali jsme, že nám bude nad prostorem shozu pořádně horko, že minutu nebo dvě, kdy visíme ve vzduchu na padáku a jsme nejzranitelnější, nás bude zasypávat olovo. "Připravit!" křikl seržant, stoje v pozoru a dávaje znamení přehnanými pohyby rukou. "Pozor!" "Zavěsit!" Cvakání otvíracích lan padáků na ocelovém kabelu nad hlavou. Zvuk hydrauliky, když se zvolna otevírala zadní rampa a před očima se nám ukázala jasná ranní obloha a oceán s bílými hřebeny vln. Viděl jsem, že jsme nízko nad vodou a zřejmě se blížíme k ostrovu i k prostoru seskoku. Letoun zpomalil na přiměřenou rychlost. Vlivem zpomalení se mi paluba rozdrnčela pod nohama.

"Zkontrolujte výstroj! Ohlásit se jménem!" "Postavit se do dveří!" Khe naposledy zdvihl palec, opřel se tělem o skokany, které měl v pravém výsadku před sebou, a tlačil je k zadní rampě, vstříc ránu. Totéž jsem dělal já na druhé straně. Na kraji rampy stáli jako přimrzlí dva skokani a čekali na povel "Vpřed!" Khe a já seskočíme jako poslední.

Zničehonic se letoun prudce otřásl. Čtyři velké motory rázem naskočily na plné obrátky. Hercules se řítíl dopředu. Na nějaké "Vpřed!" nebyl čas. Nepředvídané zrychlení každého skokana doslova vyhodilo z letounu, takže padal do vířivého větru jeden přes druhého.

Nízkou ranní oblohu zaplňovaly náhle se vynořující padáky, které na sebe narážely jako autíčka v autodromu. Vojačci šlapali ve vzduchu jako na bicyklu, aby se vyprostili z otáčivých víru vyvolávaných silnými nárazy vzduchu ze řvoucích motorů. Nemohl jsem zdvihnout hlavu, abych si zkontroloval vrchlik; otáčivé nárazy jsem cítil vzadu na přilbě. Naštěstí nás ti pojebaní piloti vysypali nad prostorem shožu. Mířil jsem k zeleným rýžovým polím pod sebou. Pamatoval jsem si, že jsou v tuto roční dobu suchá. Přestože jsem skákal jako poslední, dopadl jsem na zem jako první, protože jsem byl nejtěžší. Padák se mi otevřel na poslední chvíli, takže jsem dopadl s pronikavou bodavou bolestí, která mi prošla obvázaným pravým kolenem jako elektrická rána. Ležel jsem chvíli v suché rýži a čekal, až bolest pomine. Pozoroval jsem lehké Vietnamce, kteří jako by měli navždy utkvět ve vzduchu na padácích vyrobených pro mnohem těžší obyvatele Západu. Od porostu stromu se ozvala střelba z pušek. Uvítací výbor vietkongu. Měl jsem oči na stopkách a pátral po zásazích.

Hercules nade mnou nabíral výšku a vzdaloval se s motory burácejícími na plný plyn. Hajzl. Piloti pro pár výstřelů pozemní palby zpanikařili a šli s obrátkami na doraz. Vysrat se na skokany. Každý sám pro sebe. Když jsem viděl, jak se C-130 vytrácí a honem honem míří na pevninu, poslal jsem jim na cestu rozhořčený pozdrav vztyčeným prostředníkem. Khe všechny rychle spočítal a hlásil, že jsou v pořádku. Jako zázrakem se nikdo při dopadu nezranil ani nedostal ve vzduchu zásah. Uvítací výbor vietkongu zmizel v džungli. Když jsem vstal, sotva jsem mohl s obvazem Doka Shultze jít. Khe mě s obavami pozoroval. Vyčural jsem se na obvaz, aby materiál změkkl, a pak jsem ho pákou odřízl. Bolest se dala vydržet. Jouvej! První seal a taková podařená vylomenina. Saigon uvítal operaci na ostrově Duong jako veliký úspěch. Na straně našich přátel nebyli žádní padlí, kdežto my jsme utrpěli byť nevelké, ale citelné ztráty a zajali jsme asi 40 vietkongů.

Jihovietnamská armáda ukořistila spoustu válečného materiálu. Belhal jsem s pistolí magnum ráže .357 a likvidoval přivěsné motory na vietkongských sampanech. Nguyen přišel se sekyrou a prosekával v trupech díry. Stáli jsme s Ashcroftem u ostrovní vesnice a pozorovali jsme plenění i bití a odvlékání zajatců. Občas se ozval výstřel při pokusu nějakého zajatce o "útěk". Vítězi patřila válečná kořist. Měl na to právo. Jihovietnamští vojači spolu s LDNN a biethai vtrhli do podmaněné vesnice jako Čingischánovy hordy. Nebylo možno tomu zabránit, jinak by vojači dezertovali a došlo by ke vzpouře. Do Ashcroftových džunek padaly uloupené kachny, husy, prasata a kuřata se svázanými nohama.

V Asii snadno docházelo k projevům brutálnosti, zejména v takové asijské válce. Člověk se tomu přizpůsoboval, jenže každý další den vedl k prohlubování mravního rozkladu. "Skutečně vyhráváme?" ptal se pořad Doc Shultz. Ashcroft, starší seržant pozemních sil, který měl pod palcem můj džíp, pokud jsem byl v akci, seržant speciálních jednotek, který řídil seskok nad ostrovem Duong, a já jsme si zaskočili do vungtauského hotelu na nějaké jídlo a pár sklenek. Svým lidem jsem dal po akci 72 hodinové volno. V baru sedělo kolem stolu několik pilotů amerických vzdušných sil. Jeden z nich, statný mládenec, se smíchem vyprávěl ostatním o operaci, která mi připadala náramně povědomá. "Na přiletu jsme začali hořet. Nehodlám se do takové sračky hrnout. Ať jdou do prdele. Přidal jsem rychlost a koukali jsme z operačního prostoru vypadnout." Nebyl to snad on? Zamířil jsem ke stolu letců. Ashcroft si povzddechl: "Už je to zas tady." "Kdo byl ve vašem letounu?" zeptal jsem se toho nebeského jezdce. "Nic moc. Shazovali jsme na ostrov Duong jenom náklad pojebanejch žlutých hub." "Můžeš se stydět, milý opeřence. Podívej se na mě." "Máš snad nějaký problém, brácho?" "Jedním z těch pojebanejch žlutých hub jsem byl já. Díky tobě jsme mohli být v prdeli. Až budeš tuhle historku vypravovat příště, bude to fakt bolestná vzpomínka." Zasadil jsem mu do čelisti pravý hák a jako přídavek dva levé. Jeho kamarádi od letectva ho museli vzít na lékařské ošetření do Saigonu. Zanedlouho mi přišlo oficiální oznámení, že budu postaven před vojenský soud. Ten srágora si zlomenou čelist zaslouhoval, ale souzen za to budu já.

56. KAPITOLA

Akce sabotérů, kteří odstřelili nálož v trupu USS Card, letadlové lodi zakotvené u mola číslo 13 v Saigonu, znovu prokázala, že v této válce nelze věřit nikomu. Na její palubě byl náklad letounů pro vietnamské vzdušné síly. MAAG mi uložil, abych zásah pod vodou ohledal a odhadl škodu. Vzal jsem s sebou Chanha. Při potápění ve špinavé přístavní vodě jsme brzy našli nevybuchlé části výbušnin C-3 a C-4. To nejdůležitější, co jsem našel, však byly útržky plovoucích měchýřovitých obalů používaných ve Státech k balení desetikilových dávek plastických výbušnin. Nazývalo se to Hagersonův demoliční balík. "Kde vietkongové sakra přišli k hagersonovi?" vrtalo v hlavě americkému záchrannému potápěči z USS Card. Khe přijel v nákladáku a přivezl kyslíkové láhve a dýchací přístroje navíc. "Potřebovat mluvit se samotným náčelníkem," řekl zamračeně. Chodili jsme po molu. "Khe, nevíš o tom něco?" Zhluboka se nadechl. "Vám se to nelíbí," řekl. "Šest našich nguoinhajů pryč." "Pryč?" "Oni odejít. Vzít s sebou osm Hagersonových balíků. Taky vzít voltmetr, detonační šňůru, elektrický drát a mnoho roznětek. Ty samé muže Cham Boot potrestat v ohradě z ostnatého drátu." Cham Boot se překládalo jako Motýlek. Když jsme se chystali k seskoku nad Duongem, přiběhl ke mně Nguyen se slovy: "Jít rychle, pane. Motýlek má žabáky." Kapitán Ninh, ta mrcha, uvěznil za trest šest mých žabáků na horkém písku v kleci z ostnatého drátu. Tisnili se na ploše velké půl metru čtverečního. Klec byla vysoká asi půl metru. Našel jsem tehdy Motýlka, jak tráví dovolenou v chatě na pláži. Když jsem mu říkal, že potřebuji každého dosažitelného muže na seskok, měl "jiné závazky". "Do odpoledne chci mít ty chlapy z klece venku," řekl jsem důrazně a dodal: "Ninhu, jestli je nedostanu, došlápnu si na tebe." Dostal jsem své lidi zpátky, a teď z nich byli dezertéři a patrně nabourali USS Card.

"Oni Motýlka nenávidí, protože celý den lítá odtud tam," vysvětloval Khe. "Nguyen říká, že jdou s lidovou osvobozenou armádou." Písař Porter naklepal kapitánu Hardcastleovi mou zprávu, ke které jsem připojil postskriptum, že zběhové odvedli na USS Card dobrou práci, přesně jak jsem je to učil. Doufal jsem, že jim Charlie dá medaili Za dobrou práci. Nguyen a ostatní se škodolibě pochechtávali jako nezbedné děti. Sdílel jsem potěšení s nimi. Vždyť jsem koneckonců taky nebyl nic jiného než prosté dítě. "Využijeme každé příležitosti?" podotkl velitel Minh,

když se o zběžích dověděl. "Milý příteli, možná je to na léta, ale vy bojujete za ztracenou věc." "Pokud jde o mě, bojuji, abych vyhrál. Prohrávají politici." "Jaký je v tom nakonec rozdíl, když je válka beztoho prohraná?" Minh byl vzdělaný člověk. Já jsem byl prostě drsný mořský vlk. Večeřet s ním bylo tak trochu jako trávit čas s profesorem politologie na Harvardově univerzitě nebo s kurátorem Smithsonova institutu. Ze všech námětů, které mezi námi přicházely na přetřes, byly tabu jen aktuální vojenské záležitosti. Vyplývalo to z vědomí, že koneckonců bojujeme na různých stranách.

Než mě vysadil před budovou Finančního úřadu ze svého taxíku, vypadal Minh velmi zamyšleně. Nakonec prozradil, nač myslí. "Příteli, musíš to vědět. Máte mezi sebou zrádce." "Podle všeho jich máme šest." "Tenhle je stále ještě u vás. Dostal - ne ode mě - rozkaz tě zabít." "Můžeš mi o tom říct víc? Chceš mi o tom říct víc?" "Víc už říct nemohu." Vypadal, jako by si myslel, že mě možná už neuvidí. Několik dní nato mi Khe řekl: "Pane, zjistili jsme toho zrádce. Tranh Sao je dvojitý agent. Bode ho viděl ve vesnicích s vietkongy." Tranh patřil k Ashcroftovým biethajům, nebyl žabí muž. Byl to sympatický hubený kluk, který žasl, jak jsem na sebe nastavoval tři zásobníky karabiny po 30 nábojích tak, že jsem pouhým pohybem zápěstí mohl vypálit devadesátkrát. Měl jsem kluka rád, ale řekl-li Bode, že je Tranh dvojitý agent, nedalo se nic dělat. Tato informace potvrzovala Minhovo varování. Stačilo by říct jediné slovo a Nguyen nebo Bode, třeba i Chanh nebo Khe by se o Tranha postarali. Považoval jsem ale za poetičtější, když se o sebe postará Tranh sám. Jeden z biethajů navštívil o dovolené vesnici, kde žila jeho rodina, a vrátil se se zprávou, že vietkongský výběrčí dani zkonfiskoval této vesnici třetinu sklizně rýže a nařídil, aby obyvatelé počítali s tím, že určitou dobu budou žít sedm nebo osm příchozích. Nepochybně šlo o vysoce postavené příslušníky FNO. Něco takového jsem nemohl nechat bez povšimnutí. Ashcroft a jeho hlídkové džunkky dopravili mou přepadovou skupinu ve třech sampanech k ústí říčního ramena, které protékalo kolem vesnice, kde žil otec našeho biethaje. Vybral jsem Tranha jako příslušníka týmu, který měl nastražit léčku. Pádlovali jsme v kánoích z vydlabaného kmene inkoustově černou nocí na místo, kde se rameno v ohbí u vesnice zužovalo.

Počítal jsem Tranha úkolem přepadení ze zálohy zahájit. Dal jsem mu soupravu svých nastavených zásobníků s 90 náboji.

Předtím, aby o tom Tranh nevěděl, jsem v Bodeho přítomnosti zásobník nabil pouhými stopovkami. Dávka ze zásobníku na zcela automatickou palbu by vyznačila zpáteční cestu ke střelci, po které by mohl jít i slepý. Bode pochopil. Dal jsem mu za úkol hlídat Tranha kousek před místem, které mělo být ohniskem přepadu. Chtěl jsem, aby byl Tranh izolován. Bode se od něho odloučil, aby se vyhnul opětované palbě vietkongů, ale přitom zůstal dost blízko, aby vyloučil, že Tranh bude své soudruhy nenápadně varovat. Léčka byla nastražena v husté trávě podél říčního ramene. Tranh vypadal neobyčejně nervózně. Několik hodin se nic nedělo, jen bylo slyšet roje bzučících moskytů a občasné křik zvíře. Pak jsem právě před rozedněním zaslechl měkký záběr pádel v černé vodě. Krátce nato se objevily siluety dvou sampanů obsazených muži. Tranh neměl tušení, že z karabiny střílí kompaktními stopovkami. Protože ho Bode pozoroval, neměl na vybranou a musel palbu spustit, jak to bylo v plánu. Svou loajálnost projevoval tím, že mířil vysoko a vypálil téměř souvislý sled červených stopovek lidem ve člunech nad hlavu. Nebude přece zabíjet vietkongské přátele. Moji lidé měli příkaz nezahajovat palbu dřív, než k tomu vydám povel. Odkládal jsem ho do rozhodující chvíle. Vietkongské sampany ozařovaly záblesky opětované palby, která sledovala čáru Tranhových červených stopovek a bezmála ho rozpúlila. Teprve pak jsem dal povel.

Zničující krupobití palby pokrylo hladinu růžově zpěněnou krví mrtvých a umírajících. Noční kořist se skládala z pěti padlých nepřátel, pěti raněných zajatců, dvou sampanů a dvou AK47, které zůstaly v sampanech a neskončily jako ostatní ve vodě. Přenechal jsem AK Nguyenovi a Kheovi; budou v téhle válce bojovat ještě dlouho po mém odchodu. Po krátkém běsnění této akce se v šeru svítání rozhostilo strašidelné ticho. Vítězní Vietnamci se uprostřed zničených lidských životů škodolibě chichotali jako děti. Vytahali mrtvolky z vody, srovnali je na bahnitém břehu do řady a prohledávali je, jestli u sebe nemají peníze a jiné cennosti. Ale až se raději zmocní kořisti moji žabáci než ti, kdo nepatří mezi bojovníky. Napohled chladnokrevní a lhostejní - až na ten jejich smích - obraceli mrtvým kapsy a vysypávali zakrvácené batohy, strkali jim prsty do otvorů po zásadách a otevírali jim ústa, jestli nemají zlaté zuby.

Jak pomíjivě křehká je tato povrchová vrstva zvaná civilizace, pomyslel jsem si. Bode se vrátil s Tranhovou karabinou a se zásobníkem, který mu způsobil smrt.

"Tranh Sao čestně spáchal sebevraždu," řekl slavnostně.

57. KAPITOLA

Vietkongové nikdy nic ve vojenském smyslu neobsadili; spokojili se s kontrolou. Přes den byli nerozlišitelní od ostatních rolníků pěstujících rýži a malých řemeslníků nebo obchodníků. Ale jen co zapadlo slunce, vyhrabali své zbraně a zformovali se do družstev a čet, aby vykonávali svou noční práci. Vietkongové velitele Minha tedy bývalou džunkovou základnu 33 vůbec neobsadili. Změnili ji v živou obchodní stanici pro okolní venkov, na kterou dohlíželi a kterou vydatně zdaňovali. Z popela někdejší základny povstal nový fénix, přimknutý k mohutně plynoucím vodám hnědého Mekongu.

Odveta za onu noc, kdy nás Minh vyhnal z džunkové základny jako psy, se pro Jerryho Ashcrofta i pro mě stala věcí cti. Splacení tohoto dluhu bylo možné jen tak, že se základny na oplátku znovu zmocníme. Od té ponižující noci jsme stále přemýšleli, jak a kdy ji nejlíp napadnout. Že pro to nastal čas, to jsme konečně věděli, když biethajové hlásili, že se tam bude konat důležitá porada vietkongů na vysoké úrovni. Zúčastní se jí významní činitelé FNO z celé Delt.

Bezpochyby včetně Minha.

Ashcroft se ušklíbl. "Odplata," řekl.

Hloubali jsme nad mapami a posledními leteckými snímky.

Tráva, kterou jsem při tehdejší vietkongské útoky zapálil benzinem, už zas narostla. V terénu zbaveném stop po

požáru teď vyrazela na zavodňovaných polích rýže. Dřívější opevněné palebné sruby a střelecké okopy zmizely a na jejich místě stála asi stovka chatrčí a dlouhých obchodních objektů s plechovou střechou. Novou vesnici spojovala s Van Lang silnice, fakticky to byla rozšířená cesta. Vietkongové vždycky, když ovládli nějakou vesnici, pamatovali na únikové trasy. "Tuhle cestu používat nebudou," usoudil Jerry. "Je moc nápadná, moc odkrytá a moc blízko u řeky." Jeden z nových příkopů bylo dvě nebo tři stopy širší než ostatní. Tato perfektní silnice vedla z vesnice přes malou planinu a přemostěný potok do lesa, odkud nás minule Minh kropil kulometem padesátkou. Biethajští zvědové potvrdzovali, že je to skutečně vietkongská silnice. Začali jsme se vážně věnovat plánování. Konečný scénář předpokládal útok ze tří směrů. Nguoinhajové a já jsme si vybrali ten nejriskantnější. Proklouzneme v noci na břeh a nastražíme léčku v místě, kde široký příkop ústí na most. Ashcroftovy džunky zaútočí na vesnici ručními zbraněmi a minomety bezprostředně před rozedněním a v součinnosti s raketovým úderem vrtulníku zatlačí nepřítele na jeho únikovou cestu přes most.

Nejjednodušší plány byly vždycky nejlepší. "Teď už nám jen stačí zjistit, kdy se porada koná," konstatoval jsem. "Moji lidé jsou zrovna ve vesnici a předstírají, že jsou prodáváci ryb." Zatímco džunky korvetního kapitána Ashcrofta vrčely proti proudu ztemnělé řeky pod baldachýnem bezměsíčné noci a konečně se zase vracely na džunkovou základnu číslo 33, prožíval jsem povznášející pocit pramenící z vědomí, že se kruh uzavírá. Strašně nerad jsem odcházel od něčeho nedodělaného; a Doc Shultz nepřestával naznačovat, že mě kvůli kolenu pošle zpátky do Států. Ashcroft vyzbrojil pět svých člunů kulomety třicítkami a raketomety ráže 3.5. Ve tmě mezi vysokými stěnami džungle se opíral loktem o kulomet vysunutý do přední části otevřeného můstku a druhou těžkou rukou mi tiskl rameno.

"Jestli se něco pokazí," řekl stísněně, "vystřel dvě červené světlice a já tady pro tebe budu cobydup." "Děláš si zbytečně velké starosti, Říční kryso. Tentokrát to nebude jako minule." Zatímco čluny najížděly přídí na břeh, stáhl jsem si čapku mariňácké hlídky nízko do čela. Oblíčeji jsem si už předtím natřel zelenou kamuflážní barvou.

Překontroloval jsem, jestli mám karabinu v pořádku, a přesvědčil se, jestli mám sumky s náboji plné. Bode s lehkým kulometem už přelézal jako první ze svého družstva obrubník. Slyšel jsem slabé čepení vody, když opatrně vylézal na břeh. "A co když je tam Minh?" podíval se na mě Ashcroft. Dopijeli jsme v mém pokoji u paní Vinh láhev bourbonu. Nakonec jsem mu řekl, jak je to s Minhem a jeho příbuzenským vztahem k Co Van. V jeho vlastním zájmu.

"Ježíšmarjá!" vybuchl. "Ne abys to řekl Arniemu Levineovi z MAAGu. Když se nás snaží chránit před Pokrokem Drachnikem, dělají se mu žaludeční vředy." "V boji je Minh vietkong a nepřítel," uklidnil jsem ho. Vždycky mi bylo jasné, že se Minh a já jednoho dne utkáme v boji.

"Zabil bys ho?" chtěl vědět Jerry. "On to předpokládá. Taky by mě zabil." "Na to jsem se neptal. Zabil bys ty jeho?" "Taková je válka," udeřal jsem za tím tečku.

58. KAPITOLA

Moje skupina se skládala ze 16 bojovníků, což byla asi polovina počtu, který jsem předpokládal. U Vietnamců, dokonce ani u disciplinovaných nguoinhajů, člověk nikdy neví, jak si při plnění bojového úkolu povedou. Při návratu na místo své první větší bitvy - a současně své jediné porážky - byli všichni trochu nervózní. "Říční kryso," oslovil jsem Ashcrofta jeho rádiovým volacím znakem, než jsem sklouzl z paluby, "Žabí noha jedna je na odchodu." Potřásli jsme si rukou.

"Ať už je to za námi, chlapče," řekl Ashcroft.

Z místa, kde jsme se vylodili, to byly do vesnice zhruba tři kilometry. Trasu prozkoumali noc předtím Bode a Chanh. Šest Vietnamců neslo těžký trhavinový prstenec složený ze 30 granátů, které byly jeden za druhým připojeny k dlouhé detonační šňůře. Při odpálení této sítě vybuchnou všechny téměř najednou.

Mrňaví obojživelníci se sunuli jako housenka hustou džunglí. Byly slyšet obvyklé zvuky džungle - ospalé ptáky, opice, které něco vyrušilo ze sna. Pohybovali jsme se opatrně, vždycky jsme se po několika minutách zastavili a naslouchali. Kontroloval jsem hodinky, abych se ujistil, že dodržujeme časový plán.

Drželi jsme se v lese a v tichosti jsme obcházel planinu u vesnice. Moji lidé už byli vesměs veteráni a v poli si počínali dobře.

Nezaštěkal ani pes. Nenarazili jsme na žádné hlídky, jenom před námi vyletěl nějaký noční pták a já z toho měl málem infarkt.

Když jsme přicházeli k můstku, přikrčil jsem se za násep a pozoroval vesnici dalekohledem, zatímco Khe vyslal na obě strany zajišťovací hlídku. Vesnici halila tma. Zdálo se, že se neděje nic mimořádného, až kdosi z vesničanu odhrnul závěs ve dveřích, takže pronikl ven záblesk bledého světla. Při tom jsem zjistil, že se kolem chatrče pohybují temné postavy. Schůzka na vysoké úrovni právě probíhala. Zlověstně jsem se usmál. Pomyslel jsem na Minha a úsměšek byl tentam.

Nemohl jsem se touto myšlenkou zabývat. To je válka. Na přátelství a rozcitlivělost není čas.

Nguoinhajové rychle nastražili granátový řetěz na obě strany prokopené cesty a zamaskovali ho hlinou a nízkým porostem.

Připojil jsem jeden konec elektrického kabelu k detonační šňůře, přikrčil jsem se a běžel na druhou stranu, kde jsem připojil

druhý konec kabelu k "pekelné skříňce", ukryté v lesní houštině v bezpečné vzdálenosti od cesty. Kliku detonátoru jsem měl v kapse, dokud jsem nepřekontroloval umístění léčky.

Poslední nálož jsem položil k mostu a rovněž ji připojil k detonátoru. Khe vyhlédl za mostem postavení pro kulomet: ovládalo celý potenciálně postřelovaný prostor na druhé straně mostu a cestu po celé její délce. Střelci z automatických zbraní byli rozmístěni mimo výbušný rádius granátové detonační sítě, a přitom tak, aby mohli vést na cestu křížovou palbu. Šlo o to pobít na začátku panického útěku palbou z ručních zbraní co možná nejvíc vietkongů,

ostatní pak vytlačovat na obě strany, kde by detonační síť dílo dovršila. Zůstat v takové vražedné zóně naživu bylo vyloučeno. Bylo to scestné, ďábelské a uspokojovalo mě to. Byla to přece válka.

Chlapi se usadili každý na své místo a čekali na dokončení příprav. Baterkou s červeným světlem a stínítkem jsem Ashcroftovi za řekou zablikal kód "Všichni připraveni". Tři tečky S; čtyři tečky - H; dvě tečky - I; čárka - T. SHIT, což mělo ve zkratce vyjádřit: Játka začínají.

No, užili jsme si legrace.

Zalehli jsme s Bodem vedle stromu, detonátor s klikou jsme měli mezi sebou. Ležel jsem mlčky bez hnutí a pozoroval, jak se na stále širším šedorůžovém pásu předjitřního nebe matně rýsují siluety chatrčí. Čekání pro mě vždycky bylo ze všeho nejhorší. Představivosti nestály v cestě překážky. Paměť automaticky začala přebírat, co v životě bylo, vyšťourávat nejdůležitější pozitivní i méně pozitivní události, poukazovat na to, co by mohlo, nebo nemohlo být, kdybych dnešní akci nepřežil.

Od chvíle, kdy jsem se ohlásil na palubě své první lodi, USS Griffin - to mi bylo 17 let a Pearl Harbor byl teprve před námi jsem ušel dlouhou cestu. Tehdy jsem se domníval, že jsem předurčen pro něco speciálního. A snad jsem i byl. To bylo víc než před dvaceti lety.

Myslel jsem na žraloka, který dostal Dubiela; už dlouho jsem se k té příhodě nevracel. Proč si vzal jeho, a ne mne?

Myslel jsem na 27 měsíců námořní války v jižním Pacifiku, na první modrozelené žabí muže s proužky, které jsem viděl.

Na představu podmořských válečných komand, kterou jsem po všechna ta léta hýčkal a která se pak krok za krokem přes potápění a UDT měnila zrodem týmů SEAL amerického válečného námořnictva ve skutečnost. Na mise na Kubě, na vražedné posláni v Dominikánské republice... Všechno to postupně vedlo k tomu, co se odehrává tady - k partyzánské válce v nejsurovější podobě, vedené s bandou polocivilizovaných žabáků/ tuleňů na cizí půdě, v nepřátelském prostředí, napůl ve vodě a napůl v bahně.

Něco speciálního jsem tedy byl, to ano.

Myslel jsem na Tawny, na svou první lásku, kterou budu v určitém smyslu milovat napořád, a na bývalou manželku Emi a děti. A teď, v tuto noc, pokulhávám v důsledku starých zranění utrpených cestou a myslím na přítele Minha, kterého za několik minut možná zabiju.

Takové to tedy bylo. Roy Henry Boehm - příslušník podmořského válečného komanda. Nic jiného bych si nebyl přál. Jenže někdy...

Drsná, pravidelná, členitá a praskavá kulometná palba doléhající před rozbřeskem od řeky mě vytrhla z melancholie a rázem mě vrátila do přítomnosti. Jak to bylo v plánu, Ashcroftovy džunky zahájily útok nejprve od řeky. Natáhl jsem ruku a ucítil drsnou kůru stromu. Zašmátral jsem po ní. Byla skutečná. V tu chvíli jsem byl připraven. Moje mysl se soustředila na bitvu a na nutnost splnit úkol.

Ashcroftovy džunky s burácejícími motory podnikaly palebný přepad vesnice. Olověný déšť trhal a lámal chatrče na kusy.

Vnikaly do nich červené stopovky, na druhé straně vylétaly ven a tvořily na obloze ploché oblouky jako horizontální barevný déšť.

Chraplavý svist raket, vzápětí provázený oslepujícími záblesky. Na obloze se mísí květy s deštěm. Ashcroft posílá na protivníka pekelnou bouři s hromy, blesky a smrtunosným deštěm.

Pak přišly na řadu dva silně vyzbrojené vrtulníky Huey, které vzlétly nad horní okraj džungle u řeky. Zaútočily přízemním letem přímo od hnědého říčního toku a přehnaly se nad vesnicí jako okřídlené stíny smrti, odpalující rakety a pálíce z kulometů. Vyvolávají požáry a paniku, přičemž vedou palbu tak, aby uzavřely všechny únikové cesty - až na jednu.

Na palebný přepad odpovídaly tu a tam zelené stopovky. Vietkongové se pokoušeli zorganizovat obranu, ale opěťovaná palba byla přinejlepším sporadická.

Slyšel jsem je přicházet, dřív než jsem je v přízemní tmě uviděl. Křičící, ječící dav, který se hrne z vesnice a prchá po širokém průkopu k mostu a do kýženého bezpečí lesa.

Pohyblivá temná protoplazma života, oslabená panickým úprkem. Bode vedle mě je vzrušený jako stavčí pes.

Po mostě dupou bosé nohy.

Nastal čas umírat. Kheův kulomet začal náhle jasně a zřetelně vytukávat rytmus strašlivé zkázy. S jeho vedoucím partem splývá v této vražedné symfonii sbor automatických pušek. Orchestr smrti.

Olověná kosa žala vesničany jako sklizeň rýže. Ti, co byli naživu, vybíhali z cesty na obě strany. Pevně jsem zmáčkl kliku detonátoru. Velké finále.

Cesta, most, všechno zmizelo v sopečném výbuchu plamenů, dýmu, rozprášené krvi a létajících částech těla. Bílý fosfor z granátů změnil v hořící pochodeň jednoho nebo dva raněné chodce, kteří tančili v kouři jako ohnivé loutky ovládané satanskou rukou. Dante by si nic takového vůbec neuměl představit.

Odstřelil jsem planoucí loutky karabinou, abych ukončil jejich utrpení. Nguoinhajové pumpovali do tohoto malstromu olovo, dokud většina naříkajících a plačících neutichla. Ohlásil jsem ukončení palby. Nad zónou smrti zavládlo hrozivé ticho. Jen tu a tam se z vesnice ozval výstřel; to Ashcroft vysadil na břeh své biethaje, aby shromáždili zajatce. Oba vrtulníky se nám ostražitě vznášely nad hlavou. Slavnostně jsem slíbil, že se na džunkovou základnu číslo 33 vrátím. Vrátil jsem se a jaksepatří jsem se pomstil. " Odhodlal jsem se riskovat a jít se svými lidmi zónu smrti obhlédnout.

Procházel jsem mlčky mezi hromadami znetvořených mrtvol, některé z nich se ještě slabě hýbaly; tu a tam dostaly ránu z milosti. Odhadl jsem počet mrtvých na 35 až 40. Někteří z mrtvých měli boční zbraň, což znamená, že to byli vysoce postavení vietkongští činitelé. Mezi mrtvolami bylo množství zbraní.

N-2, zpravodajská složka válečného námořnictva, si nás nebude moct vynachválit. Mezi zbraněmi byly v krvi

roztroušeny mapy, rozkazy, válečné plány a jiné dokumenty. Měli jsme z pekla štěstí.

Ze země stoupal dým, pokrýval a ovíjel mrtvoly i většinou mlčící muže, kteří je prohledávali. Bylo po všem a já jsem jen zíral na spoušť, kterou jsem způsobil. Nádherný rudý sluneční kotouč obzírál výjev s námi, ale udržoval si od něho odstup. Šel jsem dál kalužemi krve a hledal známou tvář. Předpokládal jsem, že ji najdu, a doufal, že nikoli. Zahlédl jsem útlé tělo, zohavené, s hlavou úplně překroucenou a se skelnýma očima, které se na mě slepě upíraly. Osmileté nebo devítileté děvčátko, zkroucené jako rozlámaná panenka. Mezi mrtvými byla další dvě, o něco starší, a čtyři nebo pět žen. Vietkongové někdy brali své rodiny s sebou.

Khe mě doprovázel a ohleduplně mlčel. Pak se k nám připojil Bode a nakonec Nguyen. "Pane, co vy hledat?" zeptal se Khe.

Na náspu byla tvář dolů povědomá postava. S bušícím srdcem jsem tělo obrátil a s úlevou vydechl. Nebyl to on. Byl to jeden ze šesti dezertérů, kteří ukradli Hagersonovy balíky a poškodili USS Card.

Prohlédl jsem si všechna těla dvakrát, teprve pak jsem pocítil uspokojení. Můj přítel Minh, velitel 514. vietkongského praporu, mezi mrtvolami nebyl. Odešel jsem z dějiště akce a zůstal stát v ranním světle zády k němu. Jeden z vrtulníků Huey přistál v nedalekém rýžovém poli.

Vyskočili z něho tři Američané a šli ke mně. Jeden z nich byl mohutný podsaditý chlap s hodnostním označením bocmana na límci polního stejnokroje. Natáhl ruku.

"Jsem Bill a pracuju u ženistů. A jak říkají tobě, poručíku?" "Roy Boehm." Zhluboka se nadechl ranního vzduchu a upřeně hleděl k vesnici, jako by se díval do veliké dálky. Požáříště ještě doutnalo. "Co tam vidíš, Royi?" "Svrab a neštovice," opáčil jsem. "A co tam vidíš ty?" "Já vidím, jak vstává z popela po vietkonzích fénix. Vidím tržiště s elektrickým osvětlením. Je tam na prodej spousta ryb a zeleniny vypěstované v černé prsti. Vidím začátek nové demokracie." Zadíval jsem se tam. Zřejmě jsem ztratil schopnost si představit, co by jednou mohlo být. Viděl jsem jen ubohé hořící chatrče z rákosy a cestu k nim posetou zkrvavenými mrtvolami.

59. KAPITOLA

Když jsem s Ashcroftem vylézal v saigonském přístavišti z jeho velitelské džunky na břeh, popadl jsem svůj obnošený námořnický vak. Oba jsme byli příliš vyčerpaní a ušpinění na to, abychom o něčem debatovali, a spokojili jsme se se základními informacemi. Od našeho úspěšného návratu na džunkovou základnu číslo 33 válka stále eskalovala. Jestliže předtím naši vojáci přecházeli do přímého styku s nepřítelem snad při každé páté akci v poli, teď byli v boji téměř pokaždé. Vietkongové, se kterými jsme se střetali, byli lépe vyzbrojeni, lépe vycvičeni, byli také ukázněnější.

Zpravodajci nás informovali, že vietkongské kádry absolvují výcvik v Hanoji i v Moskvě a Peking, načež infiltrují zpátky do Jižního Vietnamu a získávají a vedou partyzány.

Válka eskalovala rychle. Washington prohlašoval, že kromě "poradců" speciálních jednotek a SEAL vyšle do Saigonu konvenční jednotky. Bude-li pokračovat snaha trumfnout protivníka podle zásady "když ty mně, já tobě ještě víc", stane se ve Vietnamu z této malé války válka velká.

"Dovídám se, že ses vrátil na džunkovou základnu, jak jsi sliboval," řekl mi velitel Minh v Cholonu asi týden po masakru.

Nebyl jsem zrovna hrdý na to, že při přepadu zahynuly ženy a několik dětí.

"Muselo se to udělat," ospravedlňoval jsem se.

"Ano, Royi. Každý z nás musí dělat to, co se udělat musí. Oba jsme, myslím, měli štěstí, že nám nebylo souzeno znovu se setkat v boji. Dostal jsem nové určení a byl jsem přemístěn." Rozumí se, že mi nemohl a ani nechtěl říct, o čem jde. Ale ať už bylo jeho nové určení jakékoli, doufal jsem, že díky tomu už proti sobě nikdy nebudeme muset bojovat. Tak se nepřátelé spřátelili ještě víc. Když jsem teď pokulhával vedle robustního Ashcrofta kolem sousoší sester Trungových, těšil jsem se na sprchu, na bourbon, na steak a na několik dní, kdy uniknu válce. Ashcroft unaveně zdvihl ruku na shledanou a zamířil k hotelu Majestic.

"Pozdravuj Ko Van," připomněl jsem mu.

"Té dámě se líbíš. Můžu to říct, protože dosud žádného z nás nezapíchla." Bylo sobotní ráno a úzká ulice vedoucí k mému apartmá

v budově Finančního úřadu se začínala probouzet. Měl jsem v úmyslu se osvěžit, pak zajít ke Khueyn My, dát se ostříhat a v horním poschodí se svěřit její intimnější péči. Jak jsem se tak pomalu belhal v radostném očekávání, ani jsem si nevšiml houfu amerických maníků a námořníků v civilu, kteří snídali v oblíbené kavárně na chodníku.

Přehlédl jsem i kluka, který mě sledoval. Ve městě bylo plno desetiletých a jedenáctiletých spratků jako on, válečných sirotků nebo prostě mladých podnikavců zkažených válkou, ze kterých se stali kapsáři a vůbec zloději.

Když jsem si ho pak všiml, bylo už příliš pozdě. Hbitě mi vytrhl námořnický vak, prchal ulicí, a ještě se ohlížel přes rameno a smál se.

"Zasranej hajzlíku!" Instinktivně jsme se za ním pustil, třebaže toho ve vaku bylo sotva víc než toaletní potřeby a stejnokrojové součásti na převlečen. Kdyby se mi nevysmíval, asi bych se za ním nehonil.

Koleno jsem měl od nočního přepadu v džungli oteklé a bolelo mě jak čert. Ten mrňavý parchant mě snadno mohl nechat daleko za sebou a zmizet v sobotní mačkanici, jenže to neudělal. Vždycky přede mnou popoběhl tak, abych ho nemohl chytit, ale zase ne tolik, abych o něho ztratil zájem. Připadal mi jaksi známý. Potom velmi netypicky pro zloděje můj vak upustil a ztratil se v nějaké aleji. Zmaten jsem se pro něj belhal. Zdálo se mi, že jsem koutkem oka zahlédl muže, který mě na druhé straně ulice pozoroval. Minh! Když jsem se ohlédl, abych se ujistil, že je to on, byl pryč. Znenadání se ozvala hromová rána a do ulice jako když zuřivě vtrhne tucet tajfunů. Výbuch mi vyrazil vzduch z plic a odhodil mě na chodník do změti rukou a nohou ostatních chodců.

Kavárna na chodníku zmizela v převalujícím se mraku šedočerného dýmu. Ohromením jsem nebyl schopen pohybu a

jen jsem se na rukou a kolenou díval, jak se zranění, krvácející a začernění lidé začínají z mraku vrávoravě vynořovat. Projíždějící rikšu to i s vozkou vyhodilo na druhou stranu ulice, kde skončili v malém francouzském nákladáku s melouny. V ulici nehybně ležela znetvořená těla; byli to z větší části američtí vojáci, kteří předtím jedli u stolků na chodníku.

Díky náhodě jsem tudy proklopýtal chvíli předtím, než bomba vybuchla. Pravděpodobně byla umístěna na kole nebo v rikši, které stály u kavárny. Nebýt toho, že do děje vstoupil mladý zloděj - a snad i Minh - možná by její původci dostali dodatečný bonus, vietkongskou prémie za mou hlavu.

"Jsem tvůj dlužník," děkoval jsem Minhovi při našem dalším setkání.

"Jsi dlužník toho kluka, co ti sbalil vak, Royi. Měls ho poznat," řekl vyčítavě. "Čistil ti boty. Určitě na tebe přichází únava. Ale vidíš, příteli, v jaké jsi situaci. S vámi se všemi se musí skoncovat. A podstatný je konečný výsledek."

60. KAPITOLA

Vděčil jsem Minhovi za svůj život. Pravděpodobně jsem mu byl zavázán víc než jednou. Pořád jsem si musel připomínat, že je nepřítel. Když jsem ho viděl příště, bylo to za okolností, kdy mi bylo jasné, že musím jednat. Tohle jeden nemohl nechat bez povšimnutí, ani pokud šlo o Minha. Zaletěl jsem si C-129 z Tan Son Nhutu na vojenské letiště Vung Tau, kam mi přijel v našem zrekvírovaném džípu naproti můj známý starší seržant pozemních sil. Když jsme pili v kantýně kávu, snesl se z oblohy C-130 a vyložil četú jihovietnamských rangerů. Nesoustředěně jsem tomu z okna přihlížel.

Náhle se mi ruka se šálkem zastavila na půl cesty ke rtům. Překvapením jsem vytřeštil oči.

Z letounu vystupoval velitel Minh, vietkongský vojevůdce a vysoce postavený člen FNO. Měl na sobě uniformu jihovietnamských rangerů s hodnostním označením majora. Ve zmatku jsem se ztratil z dohledu a sledoval jsem, jak šestikolový nákladák naložil Minha s četou a s rachotem odjel. Minh mě nepřestával udivovat. Kde na to bral čas a vynalézavost? Ve dne taxikář, v noci vietkongský velitel. Zřejmě se mezi to ještě nějak vmáčkl dvoji agent. Ale jako major jihovietnamské armády!

Toto zjištění ve mně vyvolalo morální dilema. Kdybych ho odhalil, je mrtvý člověk. Jihovietnamská armáda by ho na místě popravila. Musel jsem ho zastavit. Dlužil jsem mu alespoň výstrahu.

Poprvé jsem šel přímo za Co Van a řekl jí, že naléhavě potřebuji mluvit s jejím bratrem. Dlouho na mě zkoumavě hleděla. Trpkost a nenávisť se jí vytrácely z očí a z celkového výrazu. "Kde?" zeptala se.

"Na okraji Vung Tau je francouzská restaurace." "Podává se tam velmi dobré jídlo." "Zítřka ve dvě odpoledne."

"Vyřídím mu to." Když jsem tam přišel, měl už Minh pro nás v restauraci stůl. Byl oblečen jako člověk ze Západu v bílé rozhalence, šedých kalhotách a černých mokasínech. Objednal jsem si pivo, stejně jako už předtím on, a potom dušený steak s pálivou paprikou a nhuoc mam. "Vyprávěj mi o tom. Zaujímáš vyčkávané stanovisko, hraješ na obě strany," začal jsem bez formalit. "Ale! Kampak se podělo to známé savoir faire - vědět, jak na to?" "Odešlo s Francouzi," odpověděl jsem a odmlčel se. "Viděl jsem tě s rangery." Bezděčně sebou trhl. Tváří mu přelétl opatnický výraz, pak se vytratil. "To stačí, aby mě za svítání setli." "Ještě dřív. Zatím je to moje tajemství." "Ale ne nadlouho?" "Záleží na tobě. Minhu, jsi přece majorem jihovietnamské armády. Co tě vedlo k tomu, abys přešel k FNO?" V jeho tváři se odráželo citové pohnutí a vtiskovalo jí tvrdý, nesmiřitelný výraz. Potom začal vyprávět, a jak mluvil, viděl jsem svého přítele z té stránky, která mi byla předtím utajena.

"Když byl Ngo Dinh Diem prezidentem, zavinil jeho bratr Ngo Dinh Nhu smrt mého otce. Byl jsem důstojníkem pozemních sil.

Stal jsem se svědkem vládní korupce a brutality. Věděls, že povraždění chrámových buddhistů záměrně nastrojil generál Dinh, aby mohl svalit vinu na komunisty a udržet Ngo Dinh Diema u moci?" "Ten režim už padl," namítl jsem, "a vzpoura generálů ho nahradila jiným." "Jenže ve vládě se nic nezměnilo. Korupce přesto pokračuje." Hluboce se zamyslel.

"Příteli, nikdy bych po tobě nemohl chtít, abys uchoval v tajnosti, co víš, a zachoval si čestný postoj ke své věci. Řekl jsem ti, že mám nové určení, které vyžaduje, abych jihovietnamskou armádu opustil. Už mě nikdy neuvidíš v uniformě ani jinak.

Royi, tohle musí být naše večeře na rozloučenou. Pro nás oba se naše přátelství stalo příliš nebezpečným. Než se rozejdeme," pokračoval se stupňujícím se zaujetím, "musím ti něco říct. Tuto válku nemůžete vyhrát. Tvůj národ je velký a materiálně i technicky silný. Jenže náš lid vás přemůže, protože tvoje země je morálně slabá a pošetile pokrytecká. Až na vzácné výjimky, jako jsi ty, jen málokdo z vás stojí o to poznat naši kulturu, náš jazyk, naši etiku. Vaši lidé budou umírat na naší půdě, ale vy nebudete věnovat čas na to, abyste se o nás něco dověděli.

Váš velvyslanec Lodge je politický pověřenec a obklopuje se lokaji, kteří vědí sotva víc než on, čeho je ve Vietnamu zapotřebí. Peníze a pomoc, které posílá tvoje země této vládě, se dostávají spíše do kapsy chamtivých a úskočných úředníků než lidem, kterým jsou určeny. V Jižním Vietnamu je morální špína, ziskuchtivost a jediná loajálnost, která existuje, je loajálnost k podvodným politickým plánům." "Severní Vietnam je lepší?" "Ne. Ale Sever a Jih se musí sjednotit, aby nastalo zlepšení pro všechny," pokračoval. "Využijeme každé příležitosti, abychom zvítězili. Zmizíme vám z očí, ale znovu se objevíme v jiné podobě, přičemž splyneme s okolím jako had s mnoha zuby, který se chystá k novému úderu. Chápeš, že v zájmu mé vlasti, mého osudu zvítězit musíme."

Rozhovor pokračoval další hodinu. Nakonec jsme vstali a dívali se jeden na druhého. Byl dost vysoký, takže jsme na sebe hleděli téměř zpřímá. Položil mi ruce na ramena.

"Škoda, že jsme nemohli být soudruhy," řekl s potlačovaným pohnutím. "Jaký bratr... Ale ne, není to možné. Osud z nás udělal nepřátele. Sbohem, milý příteli." Pevně mě objal, jen jednou. A potom odešel do Vietnamu.

61. KAPITOLA

Moje koleno občas otékalo tak obrovsky, že jsem se mohl u paní Vinh ve Vung Tau nebo v apartmá, o které jsem se dělil s Dokem Shultzem a Tedem Reilmanem v budově saigonského Finančního úřadu, dobelhat jen k posteli. Ashcroft si se mnou dělal starosti a vybízel Doka, aby nedbal na mou tvrdohlavost a dopravil mě do nemocnice. Doc vyhrožoval, že mě vyškrtne ze stavu a pošle zpátky do Států. Namítal jsem, že musím ještě něco udělat; moji vietnamští pulci ještě nedokázali plavat jako dospělé žáby.

"Nehledě na to," dodal jsem ironicky, "že mě pravděpodobně postaví před vojenský soud, jen co vypadnu z bojové zóny." "Jestli ještě budeš naživu," podotkl Doc.

Generál Joe Stillwell zvaný Skokan, který mi pomohl při našich prvních krůčcích tím, že umožnil mým sealům absolvovat výcvik speciálních jednotek, se dověděl o mém incidentu s pilotem, který nás nad Duongem vyklopil, a osobně mi poslal jako mého zástupce armádního kapitána z Úřadu hlavního vojenského prokurátora. "Nic neříkejte, nic nepodepisujte," kladl mi na srdce kapitán. "Ten parchant si zasloužil každou ránu, kterou od vás dostal." Měl jsem s Ashcrofem v Majestiku večeři a několik bourbonů.

Co Van mě překvapila tím, že se útlou rukou dotkla mého ramene.

"Vy hodně nemocný," řekla vlídně. "Jděte domů, pane Royi. Jděte prosím domů. Vzkazuje to taky Minh." "Vidíš?" projevoval zlomyslné uspokojení Ashcroft. "Říkal jsem ti, že se jí líbíš. Skutečně s tebou mluvila." "To dělá moje okouzlující osobnost." Khe si jako první všiml nažloutlého zbarvení mého očního bělma. Během několika dní mi pokožka pod tropicky opálenou vrstvou ztmavla a moč jsem měl tak černou, že bych ji mohl servírovat jako kávu. Vstát z postele někdy vyžadovalo takové úsilí, že si Khe musel vzít nguoinhaje na povol sám. Kapitán Ninh byl samozřejmě stále ještě indisponován. Bode a Nguyen se kolem mě starostlivě a nervózně točili. Jeden z nich vždycky postával venku u dveří. Zlobivé děcko Nguyen obstaral dalšího bac'si, ale poslal jsem ho pryč. Obával jsem se, že ve mně po vyhnání zlých duchů nezůstane duch vůbec.

Bylo mi jasné, že jsem se ve Vietnamu opotřeboval a že můj čas v této zemi brzy vyprší. Přesto jsem se této skutečnosti bránil. Zdálo se mi, že na mně závisí velmi mnoho lidí. Nguoinhaiové, moji asijské LDNN, ze kterých jsem udělal miniaturní kopie svých sealů. Nemohl jsem je přece opustit. Nemohl jsem dopustit, aby Ashcroft a Doc vedli tuhle válku beze mě.

Proklouzl jsem do Saigonu, ačkoli jsem slabostí sotva mohl chodit, a zalezl jsem do postele v budově Finančního úřadu. Reilman i Doc Shultz byli pryč, plnili bojové úkoly. Spal jsem dva dny.

Když se Doc vrátil, našel mě v mráкотách způsobených slabostí a horečkou. "Tady to máš, Boehme," vzpomínám si na jeho slova. "S tím už máš konec. Půjdeš do špitálu, tvrdohlavý parchante."

Měl jsem virovou hepatitidu a zle zřízený kolenní kloub. Horečka přicházela a odcházela řadu dní, takže jsem byl upoután na lůžko. Mezitím mi bylo řečeno, že hned jak se zmátořím, budu přemístěn do vojenské nemocnice na Clarkově letecké základně na Filipínách a potom do Států. Dny plynuly. Když se můj stav zlepšil, měl jsem pravidelné návštěvy. Chodil za mnou Ashcroft, Reilman a Doc, Khe, Bode a Nguyen, i můj písař Ed Porter. Khuyen My přicházela téměř denně. Říkal jsem si, že kapitán Hardcastle pravděpodobně oslavuje můj nadcházející odchod z jeho operačního prostoru.

Během návštěvy u amerických vojáků ve Vietnamu se zde zastavil Raymond Burr, který hrál v televizním Perry Masonovi.

Přihrnul se do mého pokoje a pohled mu padl na mou zdviženou nohu.

Ušklíbl jsem se na něho. "Kdo je na tebe zvědavý?" pronesl jsem chytrácky. "Kdepak je Della Streetová?" Zaburácel svým hlubokým smíchem a se smyslem pro humor dodal: "Nemohla to stihnout, tak poslala mě." Potřásl jsme si rukou. "Nemáš chuť na daiquiri?" zeptal jsem se.

"Kde tady, proboha, dostaneš daiquiri?" Zamrkal jsem a vytasil se s lahví pašované vodky. Přimíchal jsem do ní trochu ovocné šťávy od oběda.

"Jak ti chutná?" Zalapal po dechu. "Nikdy jsem nic takového nepil," uznal.

"Akorát že je to první třídou o něco dražší." Nečinnost mě přiměla, abych se vyrovnal s tím, co jsem ve Vietnamu prožil. První seal, který odcházel z Vietnamu, nebyl totožný s tím, který do Vietnamu přišel. Tato válka mě změnila tak jako žádná jiná včetně studené. Druhá světová válka měla smysl, směr a význam. Dobří hoši proti zlým hochům. Byla to poslední charakterní válka na světě.

Všechny ty, co přišly potom - Korea, studená válka, teď Vietnam - nahlodávaly mysl a zdravý rozum a začínaly většinu mého národa roztrpčovat a znejistovat. Už tehdy, v roce 1964, než Lyndon Johnson poslal do Vietnamu pozemní vojska, se tato válka stávala FUBAR (Fucked Up Beyond AU Recognition), zasraná nad všechno pomyšlení.

Neexistovaly jasné zjištělé cíle, které by dávaly boji smysl. Administrativně neválečnické heslo kapitána Drachnika "Pokrok je nejdůležitější výtvor" pro mě bylo symbolem chybné filozofie, která vedla válku do vleklé katastrofy. A krok udával on a jemu podobní. Kapitán Hardcastle se prostě stal součástí legií, šel s proudem a změnil se v kulisu, která umožňovala, aby válka pořád pokračovala bez mandátu na vítězství a bez odvahy s ní přestat.

Bojovníci jako Speciální jednotky pozemních sil USA a týmy SEAL amerického válečného námořnictva, které jsem pomáhal po druhé světové válce vytvářet pro nový způsob vedení války spolu s lidmi jako Reilman, Doc a Ashcroft - ti všichni si mysleli, že jsou ve Vietnamu proto, aby zvítězili. Nějakou chvíli nám trvalo, než jsme pochopili, že nás politici vrhají do arény s jednou rukou přivázanou za zády. Vztekle jsem vyhlížel z nemocničního okna.

Ale co lidé v téhle válce? Lidé, na které člověk nikdy nezapomněl. Nejenom lidé sbratření válkou, nejenom Američané spojení pocitem sounáležitosti, jako Jerry Ashcroft a Doc Shultz.

Mnoho dalších lidí mi umožnilo pochopit tuto zemi a její lid.

Ležel jsem na nemocničním lůžku a myslel na ně.

Minh, především nepřítel, ale také přítel, který stál za věcí Vietnamu srdcem i duší a díky kterému jsem si uvědomil, že

přes všechnu brutálnost války a protikladnost ideologií jsme normální lidé s normálními zájmy. Šťastné děcko Nguyen a strohý, málomluvný Bode s náhrdelníkem z lidských uší na krku - divoši, ale divoši loajální, ochotní obětovat v případě nutnosti pro Starého žabáka život.

Khe, v mnoha směrech podobný Minhovi. Zásadový člověk, pro kterého byla povinnost a čest vším.

Paní Vinh a Otec Duprée, pro které byli hlavní starosti dětičky a sirotci tohoto národa. Co Van, Minhova rezervovaná, ale úžasná sestra, která nakonec sice promluvila, ale zůstala hádankou.

Khuen My, moje eurasijská krasavice, jejíž báječný pokoj, lůžko a tělo mi poskytovaly útočiště před válečnými hrůzami. Drobný mmich Thay Vu, jehož odpolední rozmluvy v misijní zahradě pomáhaly mé duši se vzpamatovat.

Nebýt jednoho takového oduševnělého odpoledne, které jsem s ním v této zahradě strávil, nebyl bych se mohl z Vietnamu vrátit. To jsem si chtěl ve svých vzpomínkách na tuto zemi přinést domů ze všeho nejvíc.

Zavolal jsem staršímu seržantovi u letecké společnosti Caribou a požádal ho, aby pro mě ve zrekvírovaném džípu přijel.

Odvezl mě na katolickou misi ve Vung Tau. Otec Duprée mi připadal jako vždycky hubený, ba ještě hubenější.

Nekonečná válka vyčerpávala i jeho. Smutně mi řekl, že Thay Vu už ve Vung Tau není.

"Cesty našeho přítele ho od nás odvádějí," vysvětloval. "Tím, že si oblékl šafránový mnišský háv, zřekl se všeho světského majetku. Ale něco zde přece jenom nechal" Byl to jemně provedený obrázek buddhistického Mramorového chrámu namalovaný na listě.

"Materiál k těmto barvám," pokračoval Otec Duprée, "si Thay Vu zhotovil z přírodních zdrojů. Podklad obrázku tvoří blána listu ze stromu Bo. Pod tímto stromem seděl Gautama 49 dní a odolával pokušením i hrozbám Mary, zlého svůdce světa. Boj skončil tím, že Gautama zvítězil a dosáhl kýženého osvícení.

Od té doby vešel ve známost jako Buddha Osvícený." Odmíchl se. "V této divočině všichni vedeme takové bitvy," řekl pak a nádherný obrázek mi podal. "Thay Vu chtěl, abyste si ho vzal," dodal.

Hluboce mě to dojalo. Nebyl jsem schopen slova. "Takhle poctěn jsem v životě nebyl," zašeptal jsem nakonec.

"Při starcích jest moudrost, a při dlouhověkých rozumnost." Job 12

Po mé evakuaci z Vietnamu se u válečného námořnictva začalo mluvit o mém propuštění ze zdravotních důvodů.

Myslel jsem si, že moje kariéra skončila. Válečné námořnictvo mě bude muset vyhodit; Roy Boehm, první seal, nevypadne. Nemůže vypadnout. Moji spolunámořníci přece stále ještě bojují.

Obrátil jsem se na svého dávného patrona, námořnického tátu a přítele admirála Whiteyho Taylora, jak jsem to dělal v kritických dobách celá léta předtím. Řekl jsem mu, co se děje. Nechtěl jsem žebrat. Ani kdybych šel před popravčí četou.

"Udělalš u sealů kus dobré práce," řekl jen.

Korvetní kapitán Arnte Levine z vietnamského MAAGu byl teď zástupcem velitele Školy válečného námořnictva pro obojživelné jednotky v kalifornském Coronadu. Když jsem byl v nemocnici, žádal, abych mu byl přidělen, a admirál Taylor přesun zařídil. Byl jsem jmenován instruktorem školy v novém programu protipovstaleckého výcviku. K mému překvapení a potěšení korvetní kapitán Ashcroft odešel od svých džunek ve Vietnamu a ujal se řízení programu. Tento podsaditý muž připomínající buldoka mě uvítal přátelským zavrčením a podal mi obě ruce. Nebyl jsem zrovna nadšen tím, že ze mě bude učitel, ale zato šel k čertu vyhazov od válečného námořnictva. Během let jsem - zejména díky Taylorovu naléhání a vydírání - sice získal postavení na úrovni učitele univerzitní školy, ale nepřestával jsem si uvědomovat nedostatečnost svého formálního vzdělání. Vnějšíkově jsem byl námořní důstojník a džentlmen, ale uvnitř jsem zůstal bocmanem Boehmem, neotesancem, který se umí uplatnit spíše pěstmi než uhlazeným vystupováním a který se cítí jako doma spíš v pobřežním baru s lidmi jako Vazoun Williams než v důstojnickém klubu. Zatímco se Ashcroft zrovna zabýval otázkami přenosu zpráv, díval jsem se z okna katedry speciálních operací a cítil jsem, jak se kolem mě svírají klášterní zdi akademie. Ti, kdo mohou, dělají; ti, kdo nemohou, učí. Sledoval jsem, jak kolem mě kluše ročník frekventantů základního kurzu ničení pod vodou v přilbách a mokřích mundůrech pokrytých pískem. UDT ještě nesplynuly s týmy SEAL.

Jak jsem těm mládencům záviděl dobrodružné zážitky provázející jejich přeměnu v součást bratrství SEAL/UDT! Toužil jsem prožívat to všechno znovu - vzrušení, stoupání adrenalinu v krvi, ba i nezdary a úzkost. Jak jsem toužil být zase u svých zvláštních mořských válečníků, kteří pomáhali vytvořit mě sny!

Místo toho jsem byl v jedenačtyřiceti učitelem.

Pomalu jsem se obrátil od okna a klesl na kancelářskou pohovku. "Jerry," řekl jsem, "pusť mě od válu. Já sem nepatřím." Ashcroft se posadil obkročmo na židli a díval se na mě. "Chlapče, copak jsi pořád neřikal, že někdo musí tyhle vojáky vzdělávat, než je pošlou jako kanónenfutr do války? Říkals, že potřebují vědět, proč tam jdou, kam jdou, kdo je tam posílá, s čím tam mají počítat a jak mají bojovat." "Pořád si to myslím. Jenže k tomu potřebuješ učitele, který by je to učil." "Co si sakra myslíš, žeš dělal, když jsi byl na lodi velitelem pracovní skupiny a obsluhy pětipalcového děla v jižním Pacifiku? A co všechny ty roky potápění, experimentování a předávání těchto poznatků? Copak jsi necvičil žabi muže z UDT? A co sealy? Týmy SEAL byly spíš tvůj výtvar než výtvar kohokoli jiného. Tys je cvičil, tys je učil. A co nguoinhajové ve Vietnamu?"

Kdopak je učil? Byls to ty.

Chlapče, ty učitel jsi. Jeden z nejlepších. Učit znamená víc než umět hláskovat 'nekonvenční vedení války'. Ty to nemusíš hláskovat. Tys tím žil a umíš to dělat. Chlapče, tvoje místo je tady.

Žádný odchod se konat nebude." Podporučík Gary Brewer a já jsme jako učitelé obdrželi od vrchního velitele válečného námořnictva písemnou pochvalu za

úspěšné zavedení a splnění prvního funkčního výcvikového programu amerického válečného námořnictva ve vedení protipovstaleckého boje. Na chlápka, který strávil v sedmé třídě dvě ze svých nejšťastnějších let, to nebylo špatné. 21. srpna 1966 ráno snídal Jerry Ashcroft salám a vejce s mou manželkou Polly a se mnou. Oženil jsem se s Polly krátce poté, kdy se se mnou Ellie definitivně rozvedla. Jerry byl celý pryč z toho, že se jeho dcera stěhuje k němu do

Kalifornie. Koupil jí už ojetý jaguár se sklápěcí střechou a upravoval jí ho.

Po snídani odjel do kanceláře dokončit nějaké víkendové papírování. Asi o hodinu později jsem dostal oznámení, že ho potkala automobilová nehoda. Jaguár sjel na písčnou dunu a převrátil se. Když jsem dorazil do nemocnice, byl Jerry mrtev.

Korvetního kapitána Ashcrofta vystřídal v protipovstalecké škole nějaký podplukovník americké námořní pěchoty. Oznámil, že má v plánu zrušit veškerý praktický polní výcvik a místo něho zavést akademické přednášky v učebnách.

"Pročpak se na ten výcvik nepodíváte, než ho zrušíte?" zeptal jsem se. "Pro vojáky, kteří se chystají do Vietnamu, může mít praktický výcvik ve srovnání s pouhou výukou obdobný význam jako orání na poli ve srovnání s koupí farmy."

"Zajímavé kázání," řekl námořní pěšák přezíravě. "Poručíku, váš problém je v tom, že se z těchto námořníků snažíte udělat nepovedené námořní pěšáky." To mě naštvalo. "Pane, my námořníci jsme byli ve Vietnamu od začátku roku 1962. Teď máme rok 1966 a námořní pěchota byla u nás právě zavedena. A pokud jde o předělávání námořníků na nepovedené námořní pěšáky... Pane, nepovedený námořní pěšák by tady představoval pokrok." Brzy jsem pak byl rozkazem odvelen.

Pět let předtím, v roce 1961, kdy byly týmy SEAL v počátcích, náměstek velitele námořních operací admirál Horatio Rivera poznamenal: "Válčit v bahnitých řekách není úkolem válečného námořnictva." Patrně se příliš nezajímal o americké dějiny. Během občanské války americké válečné námořnictvo bojovalo o kontrolu nad řekou Mississippi a dalšími toky.

"Nesmí se zapomínat ani na plovací blány strýčka Sama," řekl v roce 1863 Abraham Lincoln. "Byly ve všech vodních končinách. Nejen na širém moři, v ohrožených zálivech a na rychlých řekách, ale i v bahnitých lagunách a v kdejakém vlhkém terénu - a všude po nich zůstaly stopy." Když jsem se jakožto UDT /SEAL oklikou requalifikoval na dozorcího důstojníka UDTR-37 a stal se kromě prvního současně nejstarším sealem, byl jsem jmenován instruktorem Střediska pobřežních námořních operací na ostrově Mare ve Valleju v Kalifornii. Než k tomu došlo, kapitán Phil Bucklew, velitel speciálních operací v oblasti Pacifiku, by mě byl nejraději poslal na Sibiř, abych byl z cesty.

Bucklew se pasoval na mou osobní bohyni pomsty Nemesis. Přestože vůbec neměl kvalifikaci UDT ani SEAL, řiť olezeckým způsobem získal právo jím na západním pobřeží velet. Prohlédl jsem jeho chvastounství a nikdy jsem nevynechal příležitost mu je připomenout.

"Vaše válečné historky," řekl jsem mu, "jsou ze dvou uncí fakta a ze dvou tun žvásty." Když jsem se na ostrově Mare hlásil, o nějakých pobřežních námořních operacích ještě nikdo ani neslyšel. Tamtím velitelem byl kapitán Charles R. Johnson.

"Pane kapitáne, já vím, co jsem udělal, že jsem se dostal do tohoto vyhnanství," řekl jsem při příchodu. "Vrtá mi hlavou, co jste udělal vy, že vás sem poslali." "Pane Boehne, tohle by se mělo považovat za práci na prd, ale není to tak. Budeme cvičit lidi ve vedení poříční války v Jižním Vietnamu, aby si osvojili schopnost vést útočné akce a hlídkovat na řekách a kanálech s úkolem bránit protivníkovi v postupu i v dopravě materiálu, zásob a vojáků." Tedy něco takového, co dělal Jerry Ashcroft se svými bienthaji a džunkovými jednotkami. Měl jsem téměř stejné pocity jako v počátcích týmů SEAL. Zase jsem měl příkaz plnit určitý úkol, v čemž mi současně bránil kdejaký kolenovrt na vyšší stupni velení. K čertu s tím. Byl jsem už na hrozbu vojenským soudem zvyklý.

Začala operace Game Warden (Hlídky). Admirál Rivera a kapitán Bucklew by byli dostali infarkt, kdyby zas našli prvního seala odvázaného a zjistili, že je stále ještě s to být první i v dalších směrech. První RPB (River Patrol Boats), říční hlídkové čluny, byly obrněné sklovláknité čluny dlouhé 10 metrů, 2 metry osmdesát široké a silně vyzbrojené kulomety padesátkami, M-60 a řadou ručních zbraní. Zdokonalená verze Mark II byla široká 3 metry deset.

Člun se dvěma motory o tažné síle 220 koní mohl dosáhnout rychlosti 20 až 30 uzlů (podle váhy nákladu) a měl čtyřčlennou posádku. Řízení ovládal větší měrou hydro tryskový pohon než kormidlo nebo lodní šroub.

Ze skleněných člunů budeme na vietkongy vrhat skály!" žasl jsem. "Kolik jich tam nasadíme?" "Tolik, kolik jich bude ke splnění úkolu zapotřebí," tvrdil kapitán Johnson. "Royi, bude to vyžadovat velké úsilí." "Pusťme se do výcviku."

Válečné námořnictvo dostalo jako výcvikový prostor pozemek o ploše 38 čtverečních kilometrů v Susan Slough při ústí řek Sacramento a San Joaquin. Byla to zčásti obora, zčásti soukromý majetek. Močály, bažiny, kanály a vodní toky v mokřinách a houštinách připomínaly terén delty Mekongu. Rákosí, hlodavci a moskyti. Všechno, až na vietkongy. Měly být vzkříšeny říční krysy období občanské války.

Na vytváření a zdokonalování výcvikového programu pro první říční operace ve Vietnamu jsem spolupracoval s poručíkem válečného námořnictva Joem Luallenem, rovněž "mustangem". Kurz trval 16 týdnů a jeden dobrovolník ho nazval tím nejzatracenějším nefalšovaným peklem". Výcvik byl určen výhradně k přípravě námořníků na způsob vedení války typický pro vnitrozemské vodní toky Jižního Vietnamu. Začínal čtyřtýdenním základním kurzem ve Škole pro vedení protipovstaleckého boje v Coronadu a navazovalo na něj dalších osm týdnů ve Středisku pobřežních námořních operací. Tam se budoucí říční krysy učily ovládat člun; provádět inspekci a prohlídku člunu, kontrolu říčního provozu; vést úderové vodních výsadek a ovládat taktiku boje; osvojit si navigaci a řízení člunu; používat spojení, zbraně a první pomoc; zvládnout radar, motor a opravy elektrických přístrojů; umění přežít obtížné situace, opustit člun a zachránit ho; zachránit sestřeleného pilota a evakuovat raněné. Poslední čtyři týdny před odchodem cvičenců do Vietnamu probíhal kurz na Filipínách a na programu bylo vyváznutí a únik, vedení partyzánského boje a odolnost při výslechu.

V každé fázi výcviku se postupovalo metodou "divej se a předved", a to tolikrát, až byla reakce na podnět automatická, instinktivní. Právě tak jsem předtím připravoval sealy na situace, kdy se ocitnou v palbě.

"Bojujete tak, jak cvičíte," nabádal jsem je. "Ať se v životě stanete čímkoli, vždycky jste částí své minulosti, částí těch, kdo na vás dříve působili." Říkal jsem si, že by to chtělo, aby byl na jejich mladý život zapůsobil nějaký drsný, troufalý, nepovolný mizera typu prvního seala. Byla to moje poslední příležitost zprostředkovat cvičencům zkušenosti, které

získali moji instruktoři i já ve skutečném boji. Poslední příležitost, při které chyba ještě není osudná. Proto každý problém, který se vyskytl, vyžadoval okamžité řešení.

"Kde jste?" ptám se znenadání rádiem jedné hlídkující RPB.

"Moment." "Jaký moment, k čertu? Máte nepřetržitě vědět, kde jste. Tak kde jste právě teď?" Jindy zase jeden maník na strážním stanovišti zaspal. "Zajal" jsem ho a vleže ho "po indiánsku" přikolíkával v pásmu přílivu. Ukryl jsem se poblíž a pozoroval jsem, jak zoufale zápolí s koženými řemínky, zatímco se přes něho přelévá voda a cupitají po něm krabi. Když mu voda dosahovala až k obličejí, odvázel jsem ho. Pochybuji, že ještě někdy na stráži spal. Při jiné příležitosti domyšlivý mladý důstojnický frekventant omylem přivedl své lidi do "léčky". "Vy jediný jste zůstal naživu," řekl jsem a nařídil mu, aby vyplnil zprávu o ukončení akce s uvedením jmen a služebních čísel mrtvých.

"Nevím, jak se všichni jmenovali," namítal.

Podal jsem mu služební záznamy "mrtvých mužů". "Chci, abyste napsal rodině každého z nich dopis a objasnil, jak jejich syn statečně zemřel v boji." Studentovi zpopelavěla tvář.

"Ve Vietnamu," řekl jsem, "by vaše nevšímavost k nějaké maličkosti mohla mít právě takové následky. To už by bylo lepší být mrtvý sám." Absolventi říční školy začali doplňovat zvětšující se válečnou mašinérii v jihovýchodní Asii. Od americké občanské války žádná americká říční jednotka nevedla bojové operace. Pokud jde o operaci Game Warden, zahrnovala dvě složky - Říční hlídkovou sekci v podobě taktické skupiny 116 a Říční údernou sekci v podobě taktické skupiny 117. K operaci Game Warden se později připojila taktická skupina 115 s krycím jménem Market Time, která disponovala síti víc než 100 rychlých hlídkových člunů, 30 kutry americké Pobřežní hlídky a stovkami jihovietnamských džunek. Tyto síly čelily podloudné nepřátelské dopravě v Jihočínském moři. Americké jednotky říčních krys byly v častějším bojovém kontaktu s nepřítelem než kterákoli jiná americká jednotka a utrpěly přitom menší ztráty na hlavu.

Bylo mi dobře při pomýšlení, že to souvisí i s jejich výcvikem. Jednou jsem se potřeboval dát ostříhat a zastavil jsem se v holičství na námořní základně na ostrově Mare.

"Byl byste tak laskav, pane, a počkal?" zeptal se holič. "Na půl devátou se objednal na stříhání admirál Rickover."

"Kolik je teď?" odpověděl jsem otázkou.

"Osm třicet čtyři." "Zpozdil se. Dej se do toho, José." Vstoupil admirál Rickover. Vzal si nějaký časopis a posadil se. Holič vypadal nervózně. "Veliteli," naléhal na mě, "neměl byste nic proti tomu, kdybych nejdřív ostříhal pana admirála?" "To si piš, že bych měl. Admirál je pánem svého času a nikomu se nezodpovídá. Teď vezmi mě. Pracuji pro Wadea Cantrella Wellse. Ten nepříjemný parchant nás honí jak nadmutou kozu.

Jen dělej. Mám naspěch." Asi o rok později jsem se zúčastnil nějaké instruktáže, na které byl i admirál Rickover. Byl jsem představen jako poslední.

"Pane admirále, chtěl bych vám představit -" "Velitel Boehm a já," skočil mu do řeči admirál, "se už známe.

Tento muž neuvolní křeslo u holiče žádnému smrtelníkovi." Muž by mohl umřít i s horší pověstí.

Požádal jsem o druhý turnus v jihovýchodní Asii jako poradce UDT/SEAL u MAAGu. Místo toho mě zástupce velitele námořních operací admirál Clary poslal do Vietnamu s úkolem ověřit fakta a podat zprávu o týmech SEAL a poříčních jednotkách.

Válka eskalovala ve větší míře, než jsem si kdy představoval.

Bývalou džunkovou základnu číslo 33 ve Van Lang jsem stěží poznal. To, co v duchu viděl ten bocman od ženistů, začínalo přicházet. Ženisté sem letecky dopravili elektrický generátor a postavili velkou budovu z vlnitého plechu pro trh na volném prostranství. Poříční RPB nahradily poctivé džunky, které tak účinně používal Jerry Ashcroft se svými biethaji.

Během svých "ověřovacích" návštěv jsem doprovázel poříční hlídky. Sledoval jsem také pěkně ubohé akce jedné čtyř SEAL, jejíž příslušníci měli účes na způsob Mohawků. Svěřil jsem ji praporčíkovi Genemu Tinninovi, jednomu ze svých původních sealů, aby ji pořádně vzal do ruky a zase ji uvedl do pořádku.

Vietnamskou válku vedli nižší důstojníci, poddůstojníci a mužstvo. Dva z mých původních sealů, Rudy Boesch a Jim Finley, byli v čele čtyř SEAL, která obtěžovala a ohrožovala vietkongy i severovietnamskou armádu, jejíž jednotky dávaly od roku 1965 stále víc pociťovat svou přítomnost v Jižním Vietnamu. Boesch a Finley vedli přepadové akce, nejlepší, jaké jsem kdy viděl. Doprovázel jsem Boeschův tým a 80 příslušníků vietnamských PRU, provinčních průzkumných jednotek, při přepadu vietkongské důstojnické akademie v provincii Vinh Long. Padlo při něm přes 60 nepřátelských vojáků. Zaletěl jsem si vrtulníkem do Cho Lochu, abych se mohl setkat se svým starším seržantem LDNN Khem. Byl stále ještě ve válce. Setkání ve mně zanechalo pocit smutku, dověděl jsem se totiž, že ošklivé šťastné dítě Nguyen dva roky předtím padl v přestřelce. Bode byl zajat na jedné ze svých trofejních výprav.

Vietkongové ho mučili, stáhli ho zaživa z kůže. Jeho zohavené tělo bylo nalezeno pověšené hlavou dolů na větvi. Měl uříznuté uši a penis nacpaný do krku. 'Khe říkal, že zařizuje odchod své rodiny z Vietnamu. Domníval se, že válku prohráváme.

"Všechno se rozpadá," konstatoval.

Vietnamci to tehdy už viděli. Krátkozraká americká generalita to vidět nechtěla. Lpěla na svých mylných představách, zatímco muži umírali a miliony dolarů padaly do bezedné jámy.

Otec Duprée následoval Thay Vuho příkladu a někde ve Vietnamu se ztratil. Doufal jsem, že se zase uvidím s Minhem, ale neměl jsem zdání, kde ho hledat. Seděl jsem u sklenky bourbonu v baru v budově Finančního úřadu, kde jsem svého času žil ve společném pokoji s Dokem Shultzem a Tedem Reilmanem, a když jsem zdvihl oči, stála přede mnou Co Van s mandlovýma očima, jejichž tvar ovlivnili francouzští předkové. Byla stejně jako dřív krásná a zdrženlivá. Usmál jsem se potěšen, že vidím sestru svého dávného přítele.

"Ahoj, krásko, co nesnáší oči bílé rasy." Co Van se zasmála. Nikdy předtím jsem ji neviděl se smát.

"Jak se vede bratrovi?" Rozhlédla se. "Tady nemůžeme mluvit."

"Víte o nějakém místě, kam bychom mohli zajít?" "Pro vás není žádné místo bezpečné." Ale jedno místo bylo vždycky bezpečné. Co Van se s potěšením usmívala, když jsem ji doprovázel do nevěstince ve správě vietnamské vlády. "Na hostinu budete mít sendvič," žertovala.

Objednal jsem si jídlo na pokoj. "Povídejte mi o Minhovi," požádal jsem ji, když jsme jedli. "Jak se má?" Usměv jí zmizel z tváře. "Ke své lítosti musím říct, že ho někdo z dálky zastřelil." "To snad ne. Odstřelovač? A kdy?" "Loni. Zůstala jsem z celé rodiny sama." Smutek ze smrti provázel celý náš dlouhý rozhovor. Co Van mi řekla, že se už dávno nedává najmout u Američanů jako hospodyně, aby mohla vyzvídat. Je teď aktivní příslušnici Vietkongu a cítí, že po případném odchodu Američanů Jižní Vietnam snadno padne.

"Vy a Doc a pan Jerry jste byli jiní než ostatní," řekla. "Bojovali a zabíjeli jste - ale byli jste jiní. Každý týden jste taky jezdili pomáhat vietnamským lidem." Dotkla se zlatého listu na mém límci. "Teď jste důležitá osoba." "Ba ne, Co Van. Pořád jsem ten, koho jsi s bratrem znala, nikdo jiný."

Co Van zvolna zamyšleně vstala. Chvilí jsme se na sebe upřeně dívali, potom nechala klesnout k zemi svůj šat. Byla nádherná. Její zdrženlivá krása mě vždycky přitahovala, ale odrazovala mě její zdánlivá nepřístupnost.

"Vždycky jsem tě chtěl," přiznal jsem se a vzal její malé pevné tělo do náruče.

"Teď mě máš," zašeptala.

Druhý den ráno jsme se milovali znovu. "Už musím jít," řekla pak. "Zde se rozloučíme a já se ztratím. Buď opatrný, Ohnja Nguoi Nhái, Starý Žabáku. To už není ten Vietnam co dřív."

Už jsem ji nikdy neviděl.

Díval jsem se, jak Vietnam mizí za stříbrným křídlem C-141.

Z výšky vždycky vypadal líp. Pak zmizel úplně. Odešla s ním špína a zápach války, kterým jsem kdysi tak snadno přivykl. Myslel jsem na Co Van a na Khea, kteří dosud byli naživu každý na jiné straně ve světě, a ten svět se pro ně americkou intervencí zhoršoval. Kdo sakra jsme, že vnucujeme svůj způsob života lidem, které nechápeme a na kterých nám ve skutečnosti vůbec nezáleží?

Zpáteční let do "Světa" mi poskytoval příležitost k hodinám vzpomínání a snění. Zamýšlel jsem se nad 27 roky své kariéry u válečného námořnictva. Osud každého člověka je snad určen už při narození.

Mně bylo souzeno moře a pravděpodobně i speciální operace a vedení nekonvenční války už ode dne, kdy mě otec a habán Mike Sullivan vzali do Brooklynských loděnic válečného námořnictva, abych byl svědkem spuštění USS North Caroliny na vodu.

"Ty jsi úplně jako táta," říkala matka. "Buď z tebe vyroste hrdina, anebo skončíš na prkně nebo ve vězení. Pro boehmovské mužské žádná střední cesta neexistuje." To, že jsem neznal střední cestu, mi způsobilo u válečného námořnictva mnoho problémů. Když žralok upřel pohled na nějaký cíl, znal jen jedinou cestu - přímo vpřed. Ani já jsem jinou cestu než přímo vpřed neznal a k čertu s každým, kdo mi do ní vstoupil. Poslání bylo na prvním místě.

Svět se měnil. Já možná ne. Druhá světová válka měla svá hesla: "Vykonat, nebo zemřít." "Můj Bůh, má vlast." "Raději smrt než hanbu." Druhá světová válka měla ušlechtilý cíl.

Války, které se odehrávaly potom, ho neměly. Korea byla jako jojo: dnes se tamtoho kopce zmocnit, zítra se ho vzdát. Jenže těm, co dnes přišli o život, se zítra vrátit nedá.

Studená válka zrodila novou éru nekonvenčního vedení války, jejímiž dětmi byly Speciální jednotky amerických pozemních sil a moji sealové. Jenže ušlechtilé cíle - zbavit svět tyranie _ postupně vybledly, nebo je politici a kolenovrti pokroutili. Co zbylo ve Vietnamu ušlechtilého, když válku řídili šéfové exekutivy, kteří měli na očích jen krajní hranici lidských ztrát, místo aby ji řídili válečníci, kteří chtěli zvítězit, protože zvítězit znamenalo naplnit ideály Boha, vlasti a svobody?

Co se dělo s mým světem? Nastával morální a myšlenkový rozklad. Jako by už neexistoval nikdo, kdo dbá o čest, povinnost, charakter a lásku k vlasti, kdo něco dělá ne proto, že je to politicky výhodné nebo že to uspokojuje mementální vrtochy nebo tužby, ale proto, že je to správné. Naši zvolení představitelé nesprávně interpretovali „zvolený“ jako „vyvolený“. Náš národ začínal přisuzovat větší cenu bezpečí a pohodlí než svobodě.

Minh mi jednou říkal, že jsem idealista, romantik. Možná měl pravdu. V čest a povinnost už nevěřil žádný realista. Byly to hodnoty, které příslušely romantické historické minulosti, éře válečnických zákonů cti. Válečníci byli vymírající plemeno.

Z prvního seala se stával troglodyt, přežitek minulosti..

"Roi, je nejvyšší čas od námořnictva vypadnout, nebo se zblázníš," radil mi přítel a kolega seal Dick Marcinko.

V Marcinkovi jsem viděl mladého Roye Boehma. Líbila se mi jeho neomalenost, jeho nezastírané vůdcovství a jeho starostlivost o vlastní lidi. Měl jsem ho rád, protože - byť by se k tomu nikdy nepřiznal - byl také romantik, který chápal válečnictví jako posvátné poslání, nikoli jako pouhou profesi. Marcinko měl drzou odvahu prosadit své - důstojnickí válečníci jeho formátu se rychle stávali ohroženým druhem. Bylo nám upíráno povýšení, dostávali jsme se před vojenský soud nebo nás vyhazovali ze služby. Nahrazovalo nás nové plemeno: kancelářský manažer, pro kterého bylo ze všeho nejdůležitější dosáhnout pokroku, nikoli zvítězit nebo splnit povinnost.

Marcinko měl možná pravdu. Snad přišel čas, abych se odebral na souš.

Do hajzlu. Pravdu měl od začátku i táta. Někdo zařídil, aby byl oceán příliš blízko k ztracenému pobřeží.

Zatímco jsem ve Středisku pobřežních námořních operací na ostrově Mare v Kalifornii dokončoval informaci o Vietnamu, přišel korvetní kapitán Dusty Rhodes a zůstal stát u dveří. Vypadal zasmušileji než jindy. Mlčky mi podal zprávu.

Gene Tinnin, jeden z mých původních sealů, muž, kterému jsem svěřil tu pojebanou četbu SEAL ve Vietnamu, padl v boji.

O dalšího bráchu mň.

Vypadl jsem z kanceláře a zámřil k Suisan Swamps, kde jsem předtím cvičil řiční krysy pro pořiční jednotky. Můj výraz každého varoval, aby mi nevstupoval do cesty a nepokoušel se mě zastavit. Źabáci a tuleni vřdycky hledali útěchu u vody. Neměl jsem zrovna řádný tým, který by se mnou sdílel zármutek nad ztrátou bratra, budu se mu tedy oddávat sám na místě, které by mu bylo blízke a které by ocenil. První seal postrádá rovnováhu. I vražedný řzalok kdysi ztratil rovnováhu.

Truchlil jsem nad Genem u mělkých vod řeky San Joaquin sám.

Snad jsem truchlil i nad sebou, nad ztrátou toho, čím byl pro mě i pro válečné námořnictvo.

Mrtví jsou svobodní, říkal jsem si. Na živé smrt teprve čeká.

Poznámka:

Korvetní kapitán Roy Henry Bgehm, první seal U. S. Navy, odešel do výslužby v roce 1971. Źije s novou manželku Susan v Punta Gordě na Floridě.